PAUL H

Autor distins cu

U

P A U L HARDING

UN ALT EDEN

Titlul original: *The Other Eden*

Traducere din limba engleză de

BOGDAN PERDIVARĂ

EDITURA LITERA

— 2024 —

Pentru minunata mea mamă,
care a făcut cititul irezistibil

Insula Malaga... A fost căminul unei comunităţi de pescari de rasă mixtă de la mijlocul secolului al XIX-lea până în 1912, când statul Maine a evacuat 47 de rezidenţi din casele lor şi le-a exhumat şi mutat morţii îngropaţi acolo. Opt locuitori ai insulei au fost încredinţaţi Şcolii pentru Debili Mintal din Maine. „Cred că cel mai bun plan ar fi să le ardem cocioabele, cu tot jegul din ele“, avea să declare guvernatorul de atunci, Frederick Plaisted, unui reporter al vremii.

(În 2010), legislativul din Maine a votat o rezoluţie prin care îşi exprima „profundul regret”.

Fondul de Prezervare
a Patrimoniului Coastei din Maine

1

Benjamin Honey – american, bantu, igbo – născut în sclavie – eliberat sau fugit la cincisprezece ani, doar el ştia – tâmplar pe corabie, pomicultor aspirant, a sosit pe insulă cu soţia, Patience, născută Raferty, fată din Galway, în 1793. Şi-a adus geanta cu

scule – daruri de la un căpitan recunoscător pe care îl salvase de la înec sau jefuite de pe o corabie pe care se răsculase, omorându-l pe căpitan, depinde cine povestea – şi o cutie de lemn impermeabilă conţinând douăsprezece săculeţe de iută. Fiece săculeţ având în el seminţe din câte un soi de măr. Honey strânsese seminţele în timpul anilor săi de pălmaş pe ogor şi apoi în cei de marinărie. Îşi amintea că la o vârstă fragedă trăise într-o livadă, deşi nu mai ţinea minte unde sau când, cu maică-sa ori cu o femeie a cărei figură devenise, cu vremea, închipuirea feţei mamei, şi ţinea minte mireasma pomilor şi a fructelor lor. Amintirea se preschimbase într-o viziune a grădinii în care năzuia să se întoarcă. Nici un mister aici, era Edenul. Anii trecuseră, el adăugase seminţe colecţiei. Recita numele soiurilor înainte de culcare. Sâmburele lui Ashmead, Floarea de Kent, Ducesa de Oldenburg şi Regele lui Warner. Ballyfatten, Catshead.

După ce Benjamin şi Patience Honey au sosit pe insulă – la nici o sută de metri de continent peste canal, ceva mai puţin de şaptesprezece hectare, cinci sute de metri pe lat şi şase sute pe lung nord către sud, nelocuită pe-atunci, având ca singură rămăşiţă umană un bordei părăsit, săpat într-o movilă de scoici – şi după ce s-au aşezat, el şi-a sădit seminţele de măr.

N-a răsărit nici o sământă. Benjamin s-a simţit atât de înfuriat de neştiinţa lui, încât pe parcursul următorului an a traversat pe continent ori de câte ori şi-a putut rupe din timp, căutând livezi şi cultivatori în zona rurală ce se întindea dincolo de cătunul cu şase ori şapte case, Foxden pe nume, situat drept peste canal cum veneai de pe insulă, dându-şi la schimb priceperea de tâmplar pe seminţe şi poveţe despre cum să le sădească, despre cum să aibă grijă de pomi şi de fructele lor.

Cu timpul, Benjamin şi Patience şi fiii şi fiicele lor şi nepoţii, nepoatele şi strănepoţii lor aveau să se aţină tot mai mult între hotarele insulei, însă în anii din urmă ai secolului al optsprezecelea hălăduitul peste ogoare nu era la fel de primejdios cum avea să devină mai târziu pentru oamenii de culoare. Orice adult vânjos la trup, paşnic, dornic să dea o mână de ajutor la

supravieţuire era acceptat. Aşa a ajuns povestea să se spună printre urmaşii lui. Prin urmare, Benjamin a hoinărit pe ici şi pe colo, a găsit ferme unde putea să ajute cu ridicatul unui staul, despicatul de şiţă ori prăşitul vreunei palme de pământ şi s-a întors acasă cu seminţe care au încolţit, au prins rădăcini şi-au căpătat formele paradisului său din amintire. Roxbury Russet, Rhode Island Greening, Woodpecker şi Newtown Pippin. Benjamin Honey şi-a întocmit o livadă de treizeci şi doi de meri care au prins să dea rod la finele verii lui 1814, la un deceniu după ce-i plantase. Soiul Pippin era perfect pentru plăcinte, Woodpecker, pentru cidru. Copiii se provocau să muşte din merele Greening cele amare şi râdeau unii de alţii când li se iveau lacrimi în ochi şi li se făcea gura pungă. Soiul Russet era cel mai bun de mâncat direct din copac.

Benjamin Honey îşi priveghea livada în aerul răcoros şi lumina tot mai tăioasă, iridescentă, răsfrântă din ocean a înserării, cu tentele de verde şi vineţiu întunecându-şi strălucirea radioasă din miez de zi, devenind acum catacombe de fruct, ramuri şi frunză. Era de parcă mama lui ar fi fost pe undeva printre şirurile de pomi. De parcă ar fi putut oricând să păşească de după un trunchi, zâmbindu-i într-o rochie albă de duminică ce prindea în falduri lumina schimbătoare şi culorile. Trăgea în piept parfumul, sărat, cum era pe insulă totul, şi muşca din mărul ţinut în palmă.

În prima zi de primăvară a anului 1911, Esther Honey, stră-strănepoată a lui Benjamin şi a lui Patience, moţăia în balansoar, lângă vatra cu lemne, în coliba ei de pe Insula Merelor. Ninsoarea curgea din cer. Vântul biciuia peste insulă, bocănea în geamuri ca nişte mâini uriaşe, izbea în uşi ca un călcâi uriaş şi troienea zăpada către partea de nord a cabanei, suind-o până la acoperiş. Insula era o pietricică de granit în apele puţin adânci şi îngheţate ale Atlanticului, sub norii atât de joşi, că burţile lor scrijeleau vârful pinului Penobscot din susul măgurii.

Esther picotea cu nepoată-sa, Charlotte, în poală, lipită ghemotoc de corpul ei împuţinat, înfăşurată într-o fâşie miţoasă de

lână dintr-o pătură tăiată demult în pătrate, împărţită între străbunii îngheţaţi de frig, şi o plapumă veche de-un secol, cusută din petice încă şi mai vechi. Copila primea prea puţină căldură de la bunica-i numai piele şi os, iar bătrânei nu-i trebuia defel din căldura nepoatei, neavând practic nici un loc unde s-o alipească, atâta de mărunţică era, şi fiind învăţată de mult cu doar picul de fierbinţeală necesar unui corp ca să-şi continue trăitul, însă fiecare din ele o simţea pe cealaltă ca o alinare.

Fiul lui Esther, Eha – tatăl lui Charlotte –, se ridică de pe scăunel şi, una câte una, azvârli patru din ultima duzină de bucăţi de şindrilă pe jarul din sobă. Vara trecută, societatea caritabilă trimisese, inexplicabil, o căruţă de şindrilă aşezării. Nu era nevoie. Eha şi Zachary Hand to God Proverbs erau tâmplari excelenţi şi puteau face şiţă de cedru mult mai de soi. Dar, cum se tot întâmpla în ultimii patru ani, vara aducea de-ale gurii şi alte bunuri de la societatea misionară, iar unele dintre proviziile acestea îi nedumereau pe băştinaşii insulei, precum şindrila sau, o dată, şeile pentru cai, pentru o insulă ce n-avea decât o mână de oameni şi trei câini pe ea. Cu mâncarea şi proviziile sosea şi Matthew Diamond, un profesor burlac la pensie, care, sponsorizat de Colegiul Teologic şi Misiunea Enon, călătorea de undeva din Massachusetts, în fiecare iunie, ca să stea în casa de vară – vizibilă, dacă era vreme bună, la trei sute de metri peste canal, în târgul Foxden – şi vâslea în fiecare dimineaţă pe Insula Merilor, unde predica, ajuta ici la o grădină de zarzavat, colo cu un acoperiş picurător şi preda în şcoala cu o singură încăpere pe care o construiseră el, Eha Honey şi Zachary Hand to God Proverbs.

Nu faci cu ele nici o scofală, zise Eha, închizând după ultima bucată de şindrilă uşiţa sobei.

Tabitha Honey, cealaltă fiică a lui Eha, de zece ani, cu doi mai mult decât soră-sa Charlotte, îşi târî iute dosul pe podeaua rece, să se apropie de sobă. Purta două perechi de ciorapi groşi, trei rochii vechi, un palton de lână la mâna a doua, trimis de societate, şi singura-i pereche de încălţări, nişte ghete băieţeşti date mai departe de frate-său mai mare, Ethan, când îi rămăseseră mici. Ei îi

erau prea mari şi-şi îndesase prin vârfuri şi călcâie smocuri de iarbă uscată din care firele se iţeau ca nişte peri de mustaţă prin tălpile despicate. Tabitha purta alt pătrat de pătură miţoasă petrecut peste cap şi umeri.

Victor, hai ici-şa, zise Tabitha către motanul ghemuit după sobă. Pis, pis, ici-şa, Victor. Voia pisica în poală, pentru o ţâră de căldură. Victor înălţă capul şi se uită la fată. Il coborî iar şi închise pe jumătate ochii.

Arză-te-ar focul, lighioaie bună de nimica, zise Tabitha.

Ethan Honey, de cincisprezece ani, cea mai mare odraslă a lui Eha, sta pe o ladă de lemn în cealaltă parte a odăii, în ungherul cel mai rece, şi, cu o bucată de cărbune, îşi desena bunica şi sora mai mică pe un exemplar vechi al ziarului local pe care i-l dăduse toamna trecută Matthew Diamond, în ziua de dinainte să pună lacăt pe casa de vară şi să se întoarcă în Massachusetts. Nasul băiatului era roşu, buzele, vinete. Degetele şi palmele îi erau împestriţate cu alb şi albastru, de parcă sângele i-ar fi prins cheaguri îngheţate pe sub piele. Se concentră asupra bunicii şi surorii, iar siluetele lor încolăcite apărură din ce în ce mai lămurite pe prima pagină din *Foxden Journal,* părând să leviteze peste articolele despre a zecea ediţie a paradei cu bal, despre şase chinezi deportaţi şi o goeletă cu trei catarge dispărută, peste reclamele la siropuri, topitorii, pălării moi şi rochii negre.

Zi-ne de potop, mamaie, rosti Tabitha, cu ochii încă la motan.

Charlotte săltă capul de pe pieptul bunicii şi zise: Da, mai zi-ne o dată, mamaie!

Ethan ridică privirea din desenul cu bunica şi sora, o coborî iar. Nu scoase un cuvânt, dar voia la fel de mult ca bunica lor să le istorisească povestea despre uraganul care aproape că scufundase insula şi fusese cât pe-aci să-i spulbere întreaga familie.

Eha a trecut de la sobă în colţul opus celui în care desena Ethan, a înclinat spre el un coş de pe o poliţă şi s-a uitat înăuntru.

Mă apuc de cartofii ăia, şi-a mai rămas oleacă de peşte sărat, zise. Şi-o cutie de lapte mai e.

Vreţi s-auziţi de potop? De potopul cel de demult? Iar? Întrebă Esther Honey.

Da, mamaie, te rugăm!

Te rugăm, mamaie, zi-ne!

Ehei, păi, potopul cel vechi a fost acum aproape o sută de ani, începu ea. Tocmai în 1815.

*

Un uragan a izbit în luna septembrie a anului 1815, la douăzeci şi doi de ani după ce Benjamin şi Patience Honey ajunseseră pe insulă şi întemeiaseră aşezarea, şi între timp acolo se stabiliseră aproape treizeci de suflete, în cinci sau şase case, inclusiv primii alde Proverbs şi Lark, cei din Angola şi Capul Verde, apoi alţii din Edinburgh – Patience însăşi fiind de fel din Galway, Irlanda, înainte să-l cunoască pe Benjamin, aflat în drum prin Nova Scotia, şi să plece cu el – şi trei femei Penobscot, surori care-şi pierduseră de mititele părinţii. O năboială de apă, înaltă de şase metri, a potopit golful, măturând în cale case şi corăbii. Când zidul de ocean a izbit, a frânt jumătate dintre copaci şi toate casele de pe insulă, aruncându-şi totul pe gâtlej, împreună cu doi Honey, trei Proverbs, una dintre surorile Penobscot, trei câini, şase mâţe şi un ţap pe nume Enoch. Uraganul vuia atâta de tare, că Patience a crezut mai întâi că surzise, asta până ce a auzit valul cât muntele coborând spre ei ca avalanşa, înţesat cu case şi bărci şi pomi şi oameni şi vaci şi cai forfotind înăuntru, răcnind şi zbuciumându-se şi mugind şi nechezând şi zdrobind şi îndreptându-se glonţ spre insulă. A ştiut atunci că totul putea să fie pierdut, că-i paşte judecata de pe urmă, mesajul pecetluit îşi rupsese pecetea, că după ce vor fi cu toţii măturaţi de târnul exterminării aveau să mai rămână aşa de puţini copaci în picioare, că şi-un copil de-o şchioapă i-ar fi putut număra, şi că oamenii aveau să se facă mai rari decât aurul. Dar n-aveau să piară toţi. Nu toată lumea. Patience o ştia. Nişte Honey aveau să răzbată, nişte Proverbs aveau să supravieţuiască. Un Lark ori doi ar fi izbutit să îndure. Aşa încât, din motive pe care după aceea n-a reuşit să le explice, a înhăţat drapelul cusut în casă, pe care-l înjghebase din petice, cu stelele şi dungile şi coroana portugheză şi

harpa irlandeză de aur cu forme de femeie, care aducea atâta cu o statuetă de corabie şi-i amintea mereu soţului ei de cea de la prova vasului pe care fusese matelot, care se scufundase în largul coastei şi-l adusese odinioară pe insulă, şi cu pătratele decolorate, spălăcite, brodate cu triunghiuri bantu, romburi şi cercuri pe care le purtase peste tot cu el, care, îi arătase, înseamnă bărbat şi femeie şi căsnicie şi apusul şi răsăritul soarelui, despre care zicea mereu că fuseseră ale străbunicului lui, cu toate că ea, în adâncul inimii, nu credea că-i cu putinţă să fie adevărat, şi a legat steagul ca pe o basma în jurul gâtului, apoi l-a luat de mână pe Benjamin şi l-a tras din coliba lor afară, în vârtej. S-a jurat că o presimţire fusese, fiindcă nici nu a ieşit bine cu bărbatul ei pe uşă, că sălaşul s-a şi desprins de pe stâlpi şi s-a dus de-a dura în spatele lor, săltând, făcându-se fire de pai, ca un snop căzut din stog, şi nimerind în ocean. Acum, că stătea la loc deschis, cătând la prăpăd, n-o mai ţineau picioarele. Era sigură că-i judecata de pe urmă şi că are să se întâmple ce-i sortit; n-avea noimă să fugi de dinaintea braţului întins al Domnului.

Benjamin a mugit către ea, prin mugetul furtunii. Copacul, copacul! Şi a arătat spre cel mai înalt copac de pe insulă, pinul Penobscot din vârful măgurii. Benjamin l-a arătat cu mâna, şi-a aplecat faţa spre a nevestei şi a arătat înspre arbore.

Sus, în copac!

Vântul îi bătucea cămaşa, ploaia biciuia şi îi şiroia pe faţă şi îi curgea din păr, fulgerul a spintecat cerul şi tunetul a bubuit peste pământ şi mare, şi el a mugit iar, peste mugetul furtunii: Copacul! Şi Patience s-a gândit la copiii lor mari, la nepoţii micuţi şi a ţipat către bărbatul ei: Copiii! Iar Benjamin s-a uitat peste umărul soţiei şi uite-i, odraslele lor şi nepoţii, uzi leoarcă şi înaintând trudnic contra vântului şi ploii şfichiuitoare, oceanul ridicându-se acum până la geamurile colibei cele vechi a neamului Lark şi gâlgâind înăuntru prin cercevelele rupte, şi valuri din cele mai înalte căzând tunătoare pe lângă locul unde-i fusese cu nici două minute mai devreme casa şi sorbind pământul tot de pe stânci şi scuipându-l în Atlanticul de jad posomorât, negru şi cenuşiu, şi a urlat: Mergeţi la

copac! Şi a dat fuga spre copiii lui mari şi nepoţei şi-a apucat două mogâldeţe îmbibate de apă de la mamele lor şi, cu câte una sub fiecare braţ, a alergat spre copac. Şi vântul răgea şi se învârtejea şi ei se propteau împotriva lui cu paşi împleticiţi, acum aproape suflaţi către măgură, acum iarăşi îndepărtaţi de culme. Când au ajuns la copac, unul dintre fiii lui Benjamin şi ai lui Patience, cred că mereu a zis că Thomas era, s-a suit pe umerii lui Benjamin, iar ceilalţi fii şi fiice s-au căţărat pe cei doi bărbaţi şi-au ajuns la crengile cele mai de jos ale copacului bătrân, şi odată ce s-au proptit cât de bine-au putut în mijlocul vântoasei, ceilalţi le-au azvârlit copiii leoarcă de udeală, unul câte unul. După ce-a suit în copac Patience, iar Thomas după ea, de pe umerii lui Benjamin, Benjamin însuşi s-a căţărat în copac ca pe un catarg de corabie şi-a mai răcnit o dată: Cât de sus puteţi! Şi toţi alde Honey din copacul cel bătrân s-au căţărat din toate puterile, copiii ţipând şi plângând, bărbaţii şi femeile ţipând şi plângând, până ce tot neamul făcut ciuciulete s-a strâns laolaltă, lipit de trunchi şi tremurând, în vârful copacului celui puternic şi bătrân, care se tot legăna şi se îndoia şi plesnea încoace şi-ncolo în vânt ca un bici. Şi chiar atunci au auzit un tunet şi mai grozav, bubuind peste zarva aceea asurzitoare, şi insula toată s-a cutremurat sub ei, telegrafiindu-le extincţia. În momentul acela, Patience Honey, ţinându-şi un nepot lipit de ea cu un braţ, cât de strâns era în stare, cu celălalt braţ încleştat pe trunchi, s-a uitat către sud, înspre golf, şi a văzut oceanul cel doldora, cu toţi copacii şi clădirile şi oamenii chiraind, căruţe şi şalupe şi goelete forfotind în măruntaiele lui de saramură, şi un căpitan de vas bătrân, pe nume Burnham, cu mantaua de pilot pe el, cârmind o bărcuţă pe cea mai înaltă coamă de val, trăgând din pipă, cu chila într-o dungă ca să ţină afară apa, chiuind de bucurie nebună la îngrămădeala asta frenetică, şi toate cele, culmea imensă de apă şi rămăşiţele gonind drept spre alde Honey în copacul lor, care părea acum o crenguţă, o scobitoare, un fir de iarbă muiat pus contra imensităţii muntelui de ocean şi dărâmătură. Ce a fost după aceea aşa de nepământean, avea să zică Patience mereu, ce a fost aşa de îngrozitor că şi-a simţit măruntaiele prefăcute în nisip, a fost

liniştea, ca o răsuflare trasă şi ţinută în piept, din clipa de dinainte să lovească, iute ca fulgerul, chiar dacă aproape mut, şi cât de frumos era, cu toţi oamenii şi copacii, cu navele şi caii încă înhămaţi la căruţe prin tăvălugul apelor. Nu tăcut, de fapt, cât mai degrabă prea gălăgios ca să poţi auzi, şi în clipa aceea n-am auzit sunetul, fiindcă era un sunet prea grozav ca să-l audă urechile mele.

Apa a izbit mai întâi ţărmul de sud al insulei şi l-a înghiţit, neted, cu totul. A lovit apoi zimţii de stâncă ce treceau prin mijlocul insulei şi s-a spart de ei, şuierând ca o lamă de joagăr. Când s-a trântit în versantul măgurii, a răbufnit peste orizont înaintea insularilor din copac, suspendaţi un moment pe o cornişă a apocalipsei, arătând, avea Patience să zică mereu, pe când îşi amintea de clipa de dinainte ca totul să se prăvălească şi să se tragă îndărăt, cum trebuie să le fi părut bieţilor israeliţi marea desfăcută în două. Eu nu mai aveam nădejde deloc, şi acolo, în copac, strângeam aşa de tare trunchiul, că m-a tăiat scoarţa pe braţe şi m-am ales cu zgaibele astea, şi cu copilaşul apăsat de trupul meu, udă până în măduva oaselor, mi-am zis că acum se rupe, ţipam şi încercam să nu-mi dau drumul, dar când turnul acela de ocean şi prăpăd a plesnit în două în faţa mea, într-o clipită, dar adânc cum mi-e sufletul, am văzut o cale largă şi uscată străbătând mijlocul mării, şi pe ea puzderie de păstori şi turme de oi şi femei bătrâne pe măgari, liote de copii ghemuiţi, adormiţi în fânul din căruţele şubrede. Oceanul despicat se ridica în înalt de amândouă părţile, străveziu, neted şi dintr-o bucată. Şi înăuntrul apei se alungea o cavalcadă încâlcită de bărbaţi egipteni, sandale peste tiare, copite peste chişiţe, osii peste roţi. Cei mai mulţi purtau tunici de în, dar unii aveau piei de leoparzi pe ei şi părul împletit cu îngrijire. Unii erau priponiţi de care cu frâie de piele şi aveau arcuri lungi în mâini. Săgeţi şi suliţe se roteau împrejurul bărbaţilor, cailor şi carelor. Ochii încondeiaţi cu negru se bulbucau larg deschişi, dar erau cu toţii, vezi bine, înecaţi. Şi am ştiut cum este când Dumnezeu desparte marea. Şi am ştiut că Moise e acolo, în capătul şirului. Nu ideea de Moise, ci omul în carne şi oase. Moise, chiar el.

Când a despărţit Dumnezeu oceanul. Apoi apele au adunat la loc toate relicvele şi rămăşiţele şi s-au coborât peste restul insulei. Talazul s-a frământat şi s-a ridicat, crescând spre pinul Penobscot înţesat cu neamul Honey.

Patience s-a uitat în jos printre ramuri şi crengi şi a privit cum apele fremătătoare se înalţă spre picioarele copiilor şi nepoţilor, cum le umflă fustele, le creşte spre mijloc, suie pe gâturile golaşe şi le pătrunde bolborosind în guri, şi şi-a văzut părul muiat de forfota apei, a văzut cum undele îl iau şi pe Benjamin în cârcă şi şi-a privit fiica, pe Charity Honey, cum se desprinde de copac şi se prăvale între rămăşiţe cu fiul sugar, David, strângându-l în braţe, şi valurile i-au ajuns la tălpi şi a simţit ceva în profunzime, în miezul copacului, pârâind şi cedând, iar arborele s-a încovoiat şi ea a nimerit, până la brâu, în vârtejul şi vuietul apei. Apoi copacul s-a îndreptat de la sine. Deşi parcă nu se mai arunca atât de lacom s-o înece, talazul creştea încă, a ajuns în clavicula lui Patience, şi, avea să povestească ea de fiecare dată, încă vedea creştetul capului lui Benjamin, mai jos de ea, în apă, înseninat aproape, aproape liniştit, cu bule minuscule de aer ridicându-i-se din păr. Şi chiar atunci, când apa i-a atins beregata, şi-a amintit Patience de steagul cel vechi pe care i-l cususe lui Benjamin din petice şi crâmpeie de drapele, din cârpe naţionale şi fâşii zdrenţuite, nu mult după ce se căsătoriseră şi se aşezaseră întâi pe insula care se îneca acum, şi-a amintit că încă-l avea înnodat la gât. Întotdeauna avea să zică după aceea: Am hotărât pur şi simplu că, de ne-om duce toţi la judecată, o să flutur steguleţul nostru până-n ultima clipă. Am săltat deci copilul şi mai în sus şi l-am apăsat şi mai tare între piept şi copac, cum n-aş fi cutezat altminteri, mi-am tras braţul şi-am deznodat cumva steagul de la gât, l-am strâns între degete şi-am ridicat mâna cât de sus am putut ajunge, şi vântul mi l-a luat pe sus, a smucit de el, cât pe ce să mi-l smulgă din pumn, dar l-am ţinut bine şi a fluturat. Apoi apa s-a ridicat peste copilaş, care nu mai bocea, doar se uita cu ochi mari, înţepenit între trupul meu şi copac, amuţit de infernul de mai jos, privind tăcut şi cu ochi mari cum clocoteşte dedesubt, şi apa mi-a ajuns la gură, mi-a acoperit faţa şi mi-a trecut

peste cap, şi tot ridicam cât de mult puteam steagul ăla smintit, şi apa mi-a urcat pe umăr, a suit până la cotul meu înălţat, s-a cocoţat spre antebraţ, mi-a ajuns la încheietură şi n-a mai rămas decât palma, ţinând strâns drapelul cel mititel şi pestriţ deasupra potopului, apa mi s-a ridicat spre degete şi, tocmai când era cât pe ce să-mi dispară pumnul şi steagul şi noi toţi, alde Honey, să fim înghiţiţi de năpastă, apa n-a mai urcat.

Talazul a izbit scobitura golfului şi s-a revărsat pe ţărmul continental, lepădând bună parte din resturile târâte în cale peste locul unei tabere numite Little Shell Cove, unde şi peste o sută de ani băştinaşii încă aveau să scoată la iveală lucruşoare aduse de calamitate, iar cazanul clocotitor s-a învârtejit înapoi spre sine şi s-a retras, scuipând afară oamenii, lighioanele, bufetele de bucătărie, băncuţele din biserică şi bărcile cu un catarg pe care nu izbutise să le devoreze dintâi, dând înapoi cu miorlăituri ascuţite spre zare.

Valurile n-au mai crescut, păreau să contenească. De parcă mâna mea şi drapelul fâlfâind ar fi fost în mijlocul unui vârtej imens, mai să dea cu totul pe gât insula, apoi însă bulboana s-a domolit, s-a oprit, a început să se destrame.

Patience Honey sta agăţată de pinul Penobscot sub apă, cu copilaşul din braţe moale, adormit la pieptul ei cu pleoapele strânse, înăuntrul sânului mării. Patience s-a uitat în jos, în lungul copacului, a privit în bezna răvăşită. Dedesubt aninau corpuri. Benjamin. Verişoara şi cea mai bună prietenă a ei, Shekhinah Goodfellow. Mai în adâncime, insula părea să se mişte. A început să se învârtă în jurul copacului, ca o piatră înnegrită de moară în jurul unei osii de lemn. Era o balenă – dând târcoale, adulmecându-i pe Patience şi pe ceilalţi fugari nou-sosiţi în împărăţia ei, până ce a dat cu ochii de un străvechi rechin cenuşiu înaintând prin clădirea şcolii, în căutare de copii înecaţi şi învăţătoare nemăritate. Balena s-a năpustit asupra duşmanului de moarte preistoric, şi monştrii au ţâşnit, îndepărtându-se de apele puţin adânci ale lumii nou-înecate şi scufundându-se spre adevăratul abis.

Nu-mi mai puteam ţine răsuflarea. Şi chiar când să mă dau bătută, să trag Atlanticul în plămâni şi să-l sorb în măruntaie ca pe

o ultimă masă cu supă din apă de mare, vârtejul a început să se descolăcească de după braţul meu, iar steagul şi apa au început să se lase în jos. Mâna a părut să mi se înalţe din apă, apoi capul şi trupul, odată cu pinul Penobscot, care se ivea acum precum catargul unei epave ridicându-se de pe fund. Epava cu pricina – insula, adică – şi cu mine ne-am ridicat deasupra apei, vântul mi-a săgetat faţa, am tras cu icnet aer în piept şi am dat drumul copacului.

Patience s-a scuturat de noroiul şi nisipul în care zăcuse cu faţa în jos la poalele copacului, cu bebeluşul sub ea ajuns de nerecunoscut, nici măcar limpede băieţel ori fetiţă, doar un căţeluş dezgolit, boţit şi plin de mâzgă, turtit în ţărână. I-a înfipt un deget în gură ca să-i descleşteze pământul prins în gâtlej. Şi nasul îi era astupat, aşa că a cuprins în căuşul palmei întreaga faţă a sugarului şi a supt cât de tare a cutezat, iar mizeria cleioasă s-a descojit şi a împroşcat-o în gură. A scuipat-o în lături şi a privit copilul. Bebeluşul a râgâit, dând afară cât de-un polonic de apă de mare, a deschis ochii, părând că nu vede, a deschis gura şi, preţ de o clipă, a zăbovit aşa, înfricoşat şi tăcut. A pufnit, a horcăit, şi-a adunat aer în piept şi s-a pus pe ţipat. A chirăit şi-a tot chirăit, iar Patience i-a scos cu degetul mâzga din ochi şi urechi şi s-a uitat după bărbatul ei.

Benjamin era adâncit în noroi şi rămăşiţe, cu faţa în sus, uitându-se ţintă la norii joşi, care se frământau şi săgetau deasupra. Patience ştia la ce se gândeşte. I-a văzut nădejdea şi inima scurgându-i-se în ocean cu copiii şi nepoţii pierduţi, cu merii lui, pomii la care trudise din greu, atâta amar de vreme, fiindcă îi aminteau de singurul loc în care ţinea minte să fi fost cu mama lui, când era micuţ. Cuprinsă de panică, a început să bocească isteric, s-a smuls de pe jos, uitându-se după cine mai rămăsese, copilaşul încă urla şi el, şi-a privit soţul, cel care apăruse de nicăieri şi o luase de niciunde în încercarea de a găsi împreună un undeva, pe care îl iubise încă de când îi căzuseră ochii pe el, şi a ştiut că trebuie să-l tragă înapoi de pe marginea prăpastiei.

E tot Insula Merilor! A ţipat cu jale numele peste şuierul vântului şi peste copilul care bocea încă şi peste propriu-i bocet, pe care-l simţea acum erupând drept din inimă, ţâşnind spasmodic din ea, în vreme ce-şi căuta în toate direcţiile copiii şi nepoţii.

E Insula Merilor! *Este* Insula Merilor!

Benjamin şi-a privit soţia, care plângea de jalea lui – aprig şi din toată inima. Numai că femeia se înşela. Livada lui, părând atâta de frumoasă, era o nălucire; amintirea ceţoasă a raiului său, de-abia recăpătată, fusese spulberată pe loc de o suflare de ploaie şi vânt.

Esther isprăvi legenda potopului. De fiecare dată ajungea să spună, pe la mijlocul relatării, *eu* am ţinut în braţe copilul, *eu* nu mi-am ţinut răsuflarea, lucru care-i speria şi le dădea fiori celor ce-o ascultau, aproape invocând imaginea mamei lor comune, dintâi. Şi uite-i aici, ultimii Honey – a patra, a cincea şi a şasea generaţie distilată din taţi angolezi şi bunici scoţieni, mame irlandeze şi bunici congoleze, unchi din Capul Verde şi mătuşi de neam Penobscot, verişori de prin Dingle, Glasgow şi Montserrat, cu vântul bufnind, cu zăpada troienind, cu stomacurile lor ghiorăind, cu degetele de la mâini şi picioare înnegrite, arse de ger, înghesuiţi în jurul sobei care se răcea, fetele adormite, Ethan oprit din desenat – imaginându-şi calamitatea aceea locală din vechime –, Eha, şi el domolit, meditativ, mişcat şi înălţat sufleteşte de povestea pe care o ştiau cu toţii la fel de bine ca pe istoriile din Biblie. Ba chiar mai bine.

Noe îşi avusese arca. Alde Honey avuseseră Insula Merilor.

După încă un moment de tăcere, Eha rosti: Cina, şi mamaia Esther o izgoni pe Charlotte, adormită, din poală, iar Ethan o trezi pe Tabitha, întinsă pe duşumea, apoi alde Honey mâncară la gura sobei care acum se răcea, în timp ce afară vântul şi omătul şuierau şi se învârtejeau.

Esther recită un crâmpei din Scripturi: Dar şi câinii mănâncă din fărâmăturile care cad de la masa stăpânilor lor.

Fiecare copil căpătă o fâşie de cod sărat, jumătate de cartof şi două castane coapte, ultimele din toamna trecută, ca să celebreze sosirea primăverii. Eha îşi extrase botul de tabac îndesat în falcă,

şi-l aşeză binişor pe genunchi şi-şi dădu cartoful gata din două îmbucături. Închise ochii, îngână două note de imn şi iarăşi îşi băgă în gură boţul. Bunica nu mânca. Trăgea din pipă şi sorbea din ceai, negru ca ţiţeiul, puturos ca smoala, dintr-o ceaşcă de porţelan ciobită, fără toartă.

Primul apus primăvăratic coborî peste Insula Merilor. Lumina zăbovea tot mai mult cu fiecare seară, însă de la furtună se întunecase devreme. Eha ar fi putut, după vijelie, să verifice capcana de homari. Copiii ar fi putut scociorî după scoici, la reflux, în miez de noapte. Lotte ţinând în beznă felinarul, fredonând cântece cu fantome, Ethan şi Tabby săpând în nisipul îngheţat.

Precum tatăl şi bunica, Ethan, la cincisprezece ani, căpătase deja năravul cu care creşteau toţi insularii, al fumatului ori mestecatului de tutun ori amândouă deodată, şi al băutului de ceai negru şi leşios după răbdările prăjite din zori de zi, de la amiază şi din fapt de seară. Foamea îi măcina pe toţi până la epuizare, familia zăcea înfofolită şi îmbulzită în jurul sobei, cu capetele plecate, şi o cină cât să pui pe-o măsea aproape că înrăutăţea situaţia.

*

Alte două familii – McDermott şi Lark – locuiau pe Insula Merilor în afara clanului Honey, şi mai erau bătrâna Annie Parker, care trăia singură, şi Zachary Hand to God Proverbs, care stătea singur şi el, mare parte din timp în scorbura unui copac, deşi avea şi o cabană pe care şi-o construise cu ani în urmă. Membrii celor trei familii locuiau, unii în văzul altora, la capătul nordic al insulei, în sălaşe clădite deasupra unor depuneri de scoici măcinate, ceva mai sus de plajă. Annie Parker şi Zachary Hand to God stăteau în capătul sudic al insulei, Annie către apus, Zachary către răsărit. Acum, la căderea nopţii, în primăvara care-şi făcea debutul sub semnul vijeliei, toate sufletele de pe Insula Merilor se ghemuiau în bordeie şi aşteptau anotimpuri mai blânde.

Alde Lark locuiau la nici patru sute de metri de celelalte familii, în partea nordică a insulei, dar la fel de bine ar fi putut să-şi aibă sălaşul pe Lună. Theophilus şi Candace Lark erau numiţi veri, însă mai toţi locuitorii adulţi ai Insulei Merilor ştiau că-i foarte cu

putinţă să fie pe jumătate fraţi, dacă nu de-a dreptul frate şi soră. Erau ultimii rămaşi din familia Lark, şi din neamul lor păreau să fi fost extirpate, până la ultima, trăsăturile de tot felul moştenite de la taţi africani şi mame irlandeze, bunicuţe Penobscot şi bunici suedezi, atingându-şi sfârşitul, aproape, în cei doi veri palizi şi prizăriţi care erau probabil fraţi, cu păr lipsit de culoare şi ochi lipsiţi de culoare şi care, după ce le pieriseră părinţii, la două zile unul de celălalt, în iarna lui 1899, din singurătate şi îndurerare, îşi duseseră mai departe spiţa, având nouă copii, din care trăiseră patru, şi moşteniseră toţi chipurile palide, decolorate, constituţiile fragile, şi cu toţii erau parcă niţel tari de urechi, parcă puţintel chiori, mai astmatici un pic, mai sensibili în general la soare decât părinţii lor, într-o asemenea măsură încât, cu excepţia lui Millie, care participa la trei ore de şcoală, verile, în fiecare zi a săptămânii, copiii Lark erau nocturni şi arareori se urneau înainte de apus.

Theophilus şi Candace izbuteau să ţină înfometarea departe de ei şi copiii lor la fel ca toţi ceilalţi. Theo, pescar şi cârpaci competent, prindea cod şi cambulă şi se ocupa cu peticitul hainelor pe care le luau de pe continent să le spele surorile McDermott , Iris şi Violet. Copiii Lark erau în mare măsură lăsaţi de capul lor. Iernile, se adunau ciotcă pe duşumea, ca o liotă de căţei, destul de adesea cuibărindu-se printre ei câte unul, doi sau tustrei câinii insulei, într-un bârlog de cârpe, fân, fâşii din ziare vechi, pânză şi pătura primită de la societatea misionară. În nopţile de vară, copiii hălăduiau peste cuprinsul insulei, singuri, perechi, trio sau întregul cvartet, în rochii din pânză de sac pe care le purtau băieţi şi fete de-a valma, licărind sub lună în contrast cu întunecimea pământului, părând să hoinărească fără ţintă, să se împrăştie pe pajişti şi prin codri precum nălucile copiilor pierduţi ai Insulei Merilor. Când Eha Honey dădea peste copii în toiul nopţii, după ce umblase după scoici pe flux, îl înconjurau fără o vorbă, şi el, ştiind la ce să se aştepte, îi dădea fiecăruia câte o scoică-de-stâncă, o moluscă ori un melc-de-mare. Uneori le oferea stridii din coşul de sârmă, pe care le desfăcea cu briceagul lui cu plăsele de sidef, grijuliu să nu verse zeama. Fetele împungeau cu degetul în carnea cu volănaşe,

stratificată, făcând-o să alunece prin interiorul neted al găocii. Băieţii sorbeau din căuşul scoicilor ca din ceştile de ceai.

Theophilus Lark fusese pescar priceput şi el, dar de când începuse societatea misionară să trimită de-ale gurii şi ustensile – o strachină sau două ici, o lingură de lemn şi o strecurătoare colo (strecurătoarea avea să dispară chiar în ziua sosirii, şterpelită de copii ca să scobească nisip, alge, scoici şi lighioane din bazinele mareice şi să urmărească cum se prefiră prin găuri şuviţele subţiri de apă) – îşi petrecea tot mai mult timp prin jurul colibei, dereticând şi frăsuindu-se ca şi cum ar fi ţinut gospodăria. Se lăsase pradă îngrijitului obiectelor de uz casnic, pe care le freca cu cârpa şi le înşiruia deasupra lăzilor de pere pe care le foloseau uneori ca să cureţe peştele. Purta o rochie lungă, în carouri zdrenţuite, şi un şorţ vechi, mânjit şi pătat cu ulei, pe care-l despăturea grijuliu şi şi-l lega la brâu cu solemnitatea unui francmason. Rochia fusese a maică-sii, şorţul, al bunicului. Bunicul lui Theophilus lucrase ca vânzător într-o prăvălie de pe continent, într-un orăşel al cărui nume Theophilus nu izbutea să şi-l amintească. Mama lui Theophilus şi a lui Candace le spusese cândva că, ori de câte ori intra în prăvălie vreo clientă, bunicul o întâmpina chiar acolo, la intrare, înainte ca femeia să fi apucat măcar să tragă uşa după ea – Taman aşa, cu şorţul ăsta de-l am pe mine acum, le spusese mama lor – şi le întreba aşa: De ce vi-i lipsă, cucoană? De fiecare dată, întocmai aşa: De ce vi-i lipsă, cucoană?

Aşa că Theophilus se tot învârtea pe lângă colibă şi-şi veghea cuibarul de copii ca un măcăleandru, cu rochia şi şorţul pe el, şi ori de câte ori trecea un locuitor al insulei, se oprea din corvezile-i fără noimă ori se ridica din scaunul de lângă uşă, se apropia de marginea bătăturii, sucea în mâini o gioarsă de cârpă roşie scoasă din buzunarul din faţă al şorţului, înclina din cap către trecător şi zicea: De ce vi-i lipsă, domnu' Diamond? De ce ţi-i lipsă, Eha Honey? Pe copii îi întreba: De ce ţi-i lipsă, felioara mea de cod sărat? De ce vi-i lipsă, stridiile mele micuţe?

Lui Candace Lark nu-i plăcuse nicicând să vadă de casă şi, în orice caz, nu se pricepea. Cât avusese ea gospodăria în grijă, sălaşul

neamului Lark fusese cuprins de pojghiţa unei mizerii râncede. Mare parte din asta fusese din pricina copiilor, care sosiseră unul după altul timp de opt ani, socotindu-i şi pe cei cinci care nu trăiseră. Dar chiar şi punând la socoteală maternitatea, mijloacele precare şi nevoia de a rămâne acasă cât se ducea Teophilus la pescuit, lui Candace îi lipsea instinctul de a-şi îngriji copiii şi coliba.

La început se simţise uşurată că nu mai e nevoită să pretindă că are grijă de casă. Apoi se plictisi. Theophilus îşi făcea de lucru cu vesela şi tacâmurile, copiii dormeau bună parte din zi şi erau liberi să se preumble după plac pe tot timpul nopţii, aşa că ajunse s-o râcâie agitaţia asta a lui frate-său cu străchinile, lingurile şi cana. Era de parcă s-ar fi jucat de-a prăvăliaşul. Îşi ţinea gura doar fiindcă el n-avea gând rău şi Candace îl iubea, dar când îl privea aşa, cum îngână un cântecel şi şterge interiorul cănii cu zdreanţă, cum o ridică în lumină, cum se uită înăuntru şi suflă, ca să scoată chipurile şi ultimul fir de praf, şi iarăşi freacă pe dinăuntru cu cârpa şi iarăşi o ridică să se uite, îi venea să-i înhaţe cana, s-o facă ţăndări pe piatră şi să urle: Drăcia de cană îi *curată!*

Prin urmare, se apucă de pescuit.

Într-o dimineaţă, când Theophilus se aşezase afară, frecând în cruciş şi curmeziş strachina de lemn, Candace ieşi din şopron încălţată cu ciubotele-i pescăreşti sparte, în mână cu firul, cârligele şi plumbul.

Mă duc la peşte, zise. Teophilus dădu din cap a încuviinţare.

Aşa se pare, spuse el. Vrei să...

Nu. Luntrea-i la loc?

Mda.

Ne vedem când se-ntunecă.

Candace îşi petrecu ziua pe apă, învăţând să-şi ţină echilibrul în lotca îngustă, şubredă, hâţânând de fir, aruncând năluca fără să ştie exact pentru ce. Folosi nişte momeală lăsată de Theophilus într-o găleată, care atât de groaznic puţea când să ridice capacul, că-i veni să vomite şi aproape că renunţă.

Dar întoarse capul, trase aer adânc în piept, îşi şterse şuvoiul de lacrimi de pe obraz şi-şi spuse că duhoarea e probabil bună la atras

peştii. Puse momeală în cârligele înnodate de pe amândouă firele, le slobozi în apă şi se apucă să le bâţâie, să jongleze cu ele în sus şi în jos. Eha trecu în depărtare, în şalupa lui, Candace îi făcu din mână şi el îi răspunse la fel.

Oceanul tălăzuia, luxuriant şi prielnic. Lumina soarelui cădea pe chipul lui Candace, pe braţele dezgolite, tăioasă, antiseptică, fortifiantă. Aerul avea gust plin de sare şi minerale întăritoare şi era revigorant să-l tragă în piept cu putere. Apa se încreţea în vălurele, se netezea, iarăşi prindea cute. Părul lung o biciuia pe Candace peste obraz. Il va pune pe Theo s-o radă în cap de dimineaţă, decise. Ziua şi truda o extenuau şi o captivau.

Copiii Lark se treziseră în acea seară, se ridicaseră de pe podele şi părăsiseră coliba, gata să-şi înceapă hălăduiala. Când să pornească, se întâlniseră cu mama lor, gâfâind înnoroită pe cărare, strângând în braţe un cod de zece kilograme, cu firul, năluca şi plumbii făcuţi grămadă deasupra.

Tabitha şi Charlotte Honey se jucau cu Millie Lark, ba câteodată o ajutau chiar să-şi mâne uşurel sora şi fraţii primprejur, să nu se lovească ori să dea de belea (cei mai mulţi dintre insulari fuseseră şi rămâneau indulgenţi cu copiii Lark, dar mai erau şi unii în stare să croiască un plod cu linguroiul de lemn ori să-l plesnească peste ureche şi să-l alunge dacă-l descopereau băgând capul pe geam ori înăuntru, aşezat pe unicul scăunel, lingând o farfurie murdară). Millie era al doilea copil Lark, însă fraţii mai mici şi sora mai mare nu prea vorbeau şi nici nu-şi prea puteau purta singuri de grijă, aşa încât Millie stătea cu jumătate de ochi la ei pe parcursul nopţilor de nesomn. Asta, îndeobşte, însemna fie să se asigure că fraţii, Camper şi Duke, nu se aventurează în adâncul oceanului rece ca gheaţa, fiindcă, deşi iubeau într-atât valurile de-l făcuseră pe Theophilus să spună că într-o viată anterioară fuseseră macrouri, nu ştiau să înoate, şi aproape de fiecare dată se alegeau cu hipotermie şi zăceau braţ la braţ în cuibarul de dormit al copiilor preţ de două zile după aceea, albăstriţi şi surâzători, pe jumătate delirând de bucurie, fie să-şi oprească cu blândeţe sora, pe Rabbit, care evita mai orice hrană umană şi era cea mai subţirică fiinţă

umană pe care o văzuseră vreodată cu toţii – descărnată, scobită – să mănânce scoarţă de molid, ori să desprindă de pe stâncă vreo stea-de-mare şi să-i smulgă braţele, unul câte unul, cu dinţii.

Surorile McDermott , Violet şi Iris, erau fiicele lui Ginny Black, fiica surorii lui Sarah Proverbs, Vidalia, şi ale lui Terrence McDermott , băiatul cel mai mic al celui mai mic fiu al lui Aaron Dermott. Ginny şi Terrence fuseseră ambii închişi la culoare – congolezi amândoi, pretindeau –, însă în obişnuitul amestec de tonuri închise şi deschise al insulei, cu strămoşi africani şi europeni, întreaga gamă de trăsături ale înaintaşilor se exprima în Violet şi în Iris ca printr-o prismă. Violet avea piele lăptoasă şi păr cu cârlionţi strânşi, acaju, cu tente roşcate în lumina soarelui şi a lunilor pline, şi moştenise nasul lătăreţ al părinţilor, peste care erau răspândiţi pistrui uscăţivi, negricioşi. Gura îi era plină, tot ca a părinţilor, buzele, palide. Ochii îi avea de culoarea aramei coclite. Iris avea pielea întunecată, ca de ghindă, a părinţilor, însă nasul îngust şi buzele subţiri ale străbunilor irlandezi îi persistau pe chip, la fel ca şi părul, pe care-l moştenise drept şi negru. Avea un ochi căprui, de culoarea lutului, şi pe celălalt albastru precum cerul unei dimineţi de primăvară, acesta fiind ochiul străbătător al strămătuşii lor, Sarah Proverbs, care se întorcea când şi când la câte o fată de pe insulă, să vadă şi singură cum i se descurcă neamul şi de se poartă creştineşte, potrivit lui Ginny, care le spusese gemenelor că Iris era a treia fată de pe insulă, de când se aşezaseră alde Honey pe ea, cu un ochi căprui şi cu celălalt albastru.

Violet şi Iris locuiau împreună în cabina unei goelete vechi pe care bunicul lor, Aisley McDermott , o fixase într-o fundaţie de stâncă. Cabina era înaltă de-un metru, iar intratul şi ieşitul se făceau prin chepengul original. Fiind în mare parte subpământean, era cel mai călduros cămin de pe insulă pe timp de frig şi cel mai răcoros pe căldură.

Surorile trăiau din spălatul de haine aduse din Foxden. Fierbeau hainele şi aşternuturile oamenilor într-un cazan de rufe imens, pus pe o pălălaie de foc în mijlocul unei bătături de pământ,

şi ţineau două căzi pe acoperişul cabinei, una pentru frecuşul pe placă, cealaltă plină cu apă rece pentru clătit. O soră înteţea focul, rădea coji de săpun cu leşie în apa clocotită şi învârtea prin cazan rufele murdare cu o crăcană de lemn de esenţă tare, mare cât o padelă de canoe. Cealaltă trudea la căzi, oprită în chepengul deschis al cabinei. Surorile beau pe zi câte patru ceainice de ceai atât de negru că lumina

Nu-l putea străbate şi, la fel ca Esther Honey, fumau pelin în pipe de lut. Dinţii le erau pătaţi de ceai şi pufăială, dar altminteri puternici şi drepţi, cu excepţia unei impresionante strungăreţe între dinţii din faţă ai lui Violet, prin care putea să lanseze un jet de ceai şi să nimerească un câine de la trei metri, spre veselia copiilor de pe insulă. Surorile erau în vârstă de patruzeci de ani. Arătau de şaizeci, şi totuşi erau amândouă neobişnuit de puternice, chiar şi printre insulari, şi, ca nimeni altcineva, nu suferiseră niciodată de tuse măgărească, oreion, pojar, febră purpurie, difterie, pneumonie, astm sau oricare alta dintre boleşniţele care se abăteau asupra megieşilor lor şi-i trimiteau adesea în parcela cimitirului, în luminişul din mijlocul insulei. Amândouă femeile aveau arsuri de leşie pe palme şi antebraţe. Erau sărace lipite şi totuşi le plăcea să aducă tuturor aminte că fac, până la urmă, mai mulţi bani decât oricare bărbat de pe Insula Merilor.

Nici Iris şi nici Violet nu fuseseră măritate şi nici peţite, în măsura în care un asemenea cuvânt descria felul în care se luau şi-şi întemeiau familiile tinerii de pe insulă. La vârsta la care tânjiseră, poate, după parteneri nu existaseră pe insulă băieţi sau bărbaţi de vârsta potrivită. Violet se plângea de sărăcia bărbaţilor în vreme ce spăla sau aduna surcele ori smulgea bălării din grădină. Odată, un bărbat, care, cel mai probabil, o văzuse pe vreuna din ele recepţionând ori livrând un vraf de rufe pe continent, vâslise într-o noapte pe insulă şi se strecurase prin iarbă, de parcă toţi copiii Lark şi Eha, ieşit odată cu fluxul, nu l-ar fi văzut desluşit ca pe un şarpe în nisip, la loc deschis, gândind că are să se strecoare în cabină să-şi facă mendrele cu sora pe care o zărise. Se furişă pe chepengul întunecat în cabină, unde Iris îl aştepta cu un

fier de călcat. Ii despică fruntea, şi şerpoiul cel ticălos o tuli înapoi spre barcă, încolăcindu-se şi zvârcolindu-se, orbit de sângele ce-i curgea în ochi. Din umbre, Robin Lark îl privi pe bărbatul lovit în ţeastă. Duse la gură un cuib de măcăleandru şi mâncă, unul câte unul, ouăle albăstrii.

Bărbaţii n-o interesau pe Iris. Prefera să stea de vorbă cu femeile de pe insulă – surori, mătuşi, verişoare şi bunici – despre ce ştiau ele şi nu-şi împărtăşeau decât când nu erau prin preajmă bărbaţi ori băieţi, şi recita ca pe psaltire ce învăţa de la ele împreună cu soră-sa.

Iris şi Violet aveau în grijă trei copii – două surori şi un frate, numiţi Norma, Emily şi Scotty Sockalexis. Erau cu toţii orfanii unei native de neam Penobscot pe nume Cheryl, care se înfiinţase cu ei pe insulă în urmă cu cinci ani, în 1906, ca din senin. Susţinuse că bărbatul îi murise transportând buşteni pe râul Penobscot şi că ar fi soră cu Louis şi Andrew Sockalexis din Old City. Louis jucase baseball profesionist pentru Cleveland Spiders, zicea, iar Andrew – Drew (doar ei, cică, îi dădea voie să-i spună aşa) – avea de gând să concureze în maratonul olimpic de la Londra, în 1908. Şi când făceau bani aveau să se întoarcă după ea şi copii. Până una, alta, îi lăsau să rămână acolo? În orăşel nu-i plăcea şi n-avea chior de bani oricum. Arătau, ea şi copiii, de parcă ar fi trăit în codru.

Iris şi Violet se sfătuiră.

Nu-i sora nimănui.

Nu-i.

Măritată cu nimeni.

Fără-ndoială.

Chitesc c-o duce mai rău ca noi.

Aşa aş crede.

Violet refuză mai întâi s-o ia în casă pe Cheryl, cu copii cu tot, fiindcă, zicea, n-are încredere în indieni.

Şi Iris: Vi, nu-i că în indieni nu te-ncrezi tu, ci-n oameni. Bărbaţi, mai ales, dacă vrei s-o ştii pe-a dreaptă. Adevărat, poate cel mai mult în bărbaţi albi nu te-ncrezi – şi ştii ce zic eu; *albi şi atât;* nu-i culoarea pielii, cât starea minţii, tocmai cum să fii bărbat

ori cucoană e-o stare a mintii. Da-i chiar o prejudecată să spui, ca regulă, că nu te-ncrezi în indieni.

În orice caz, un bărbat alb sau mai mulţi, dacă era să judeci după aspectul copiilor, ori măcar al Normei şi al lui Scotty – pielea lui Emily arăta ca o cărămidă pe cale să se răcească, trecând de la roşu aprins spre cafeniu –, îi provocaseră cu siguranţă neajunsuri acestei Cheryl Sockalexis, fie intenţionat, fie în treacăt.

Iris şi Violet declaraseră că Cheryl şi copiii pot să rămână.

Cheryl ajuta la spălătorie şi se pricepea la grădinărit. Copiii începură să se ducă la şcoală. Candace Lark găsi nişte pânză de velă pe care i-o dădu lui Theophilus, şi acesta le croi fetiţelor nişte rochiţe simple şi scorţoase, care rămâneau în picioare singure şi când nu erau purtate, iar pentru Scotty, o pereche de nădragi şi o cămaşă care stăteau ţepene şi ele, şi-i aduse îmbrăcămintea lui Cheryl. Cheryl pieptăna părul Normei, al lui Emily şi al lui Scotty şi îi asculta cum repetă formulele matematice şi versetele biblice învăţate de la Matthew Diamond. Norma şi Scotty erau elevi acceptabili, însă Emily dovedi asemenea înclinaţii la matematică, încât termină modestul curs al lui Matthew într-o lună, iar învăţătorul trebui să ceară societăţii un manual de algebră, ca s-o înveţe mai întâi el, apoi să-i predea fetei.

După două luni, mulţumită să-şi vadă copiii pe calea cea bună, Cheryl părăsi într-o noapte insula şi nu se mai auzi nimic de ea.

Zachary Hand to God Proverbs locuia într-un stejar găunos. Îşi petrecea în scorbură cât de mult timp îi îngăduia vremea fără să îngheţe de moarte. Copacul se înălţa pe o ridicătură a muchiei mai joase dinspre sud-est a insulei, iar scorbura era adăpost în calea vânturilor predominante. Zachary era meşter tâmplar şi lemnar, şi coliba lui cu o singură odaie se găsea în spatele copacului, oploşită într-o scobitură de granit, sigură şi pecetluită şi pătrăţoasă, construită chiar de Zachary, cu uneltele aduse de Benjamin Honey însuşi pe insulă. La fel cum stăteau lucrurile cu toţi ceilalţi de pe Insula Merilor, vârsta lui Zachary era o enigmă sau, în orice caz, incertă – dar nu un mister pentru el ori pentru ceilalţi băştinaşi ai insulei, fiindcă nici unul nu urma vreun calendar şi nu le trecuse

prin cap niciodată să tină socoteala zilelor cuiva. Dimpotrivă, ar fi fost o enigmă pentru ei motivul pentru care cineva s-ar fi ostenit să facă una ca asta. Oricare i-ar fi fost vârsta, Zachary era bătrân, mai vârstnic decât Esther Honey, probabil următoarea ca vârstă rămasă pe insulă, îndeajuns de în etate cât să fi sosit, tânăr de tot fiind, în luna ianuarie a lui 1866, după ce se sfârşise războiul şi Regimentul al 29-lea de Infanterie de Culoare din Connecticut în care luptase fusese lăsat la vatră, fiindcă auzise de insulă de la unul dintre oamenii din Virginia alături de care servise. Acesta îi spusese că tatăl lui cunoscuse un om numit Honey, cu multă vreme în urmă, despre care umbla vorba că pornise spre nord şi întemeiase un orăşel pe o insulă, pentru coloraţi numai. De atunci, Zachary îşi petrecuse întreaga viaţă pe Insula Merilor.

Nici Zachary nu se socotea aşa, nici ceilalţi de pe insulă nu-l considerau un pustnic, deşi îşi petrecea timpul în scorbură meditând la creaţie, la însemnătatea existentelor crude ale tovarăşilor insulari şi a propriei sale existenţe şi cioplind scene biblice înăuntrul copacului. Începuse, la nivelul ochilor, cu subiecte simple pe care practic le zgâriase în lemn ca un copil care mâzgăleşte alandala pe-o tăbliţă. Însă truda i se părea liniştitoare, îl absorbea şi-l ajuta la meditat. Tâmplar iscusit fiind, nu întârziase să adapteze la trebuinţele lui nişte sule şi pile vechi de-ale lui Benjamin şi se apucase de decupat arcade, alternând capiteluri şi adâncituri, în care înfăţişă descăpăţânarea lui Saul de către Samuel, pe Iuda sărutându-l pe Cristos, pe Cristos trimiţând dracii în turma de porci, pe Isaia dezgolit pe stradă, mustrând. Sculpta din ce în ce mai lent, cu tot mai multe detalii, cu tot mai multă pricepere, integrând iluzii şi întortocheri, straturi mai profunde de fundal. Găsea o mare bucurie să sculpteze veşminte, vegetaţie, chipuri şi, mai presus de orice, mâini, prin intermediul cărora îi plăcea îndeosebi să exprime deznădejde, sprijin, trădare, implorare, iertare, lecuire, binecuvântare, sfinţire, răzbunare, alinare şi crimă, mâini înălţate, atârnând moi, încleştate, destinse, cu palma în sus, predându-se, răsucite, retrase, îmbăind picioare, sprijinind coate,

ştergând lacrimi, strângând ştreanguri, trăgând săbii, muind bureţi în oţet, azvârlind suliţe, mângâind feţe adormite.

Zachary lucra la lumina unei lumânări. Pe măsură ce sculpturile suiseră în trunchi, le făcuse tot mai înguste şi mai întortocheate, ţintind să schiţeze compoziţia fiecărei figuri şi scene, aşa încât să nu rămână fără spaţiu înainte de a rămâne fără timp pe acest pământ, vrând să se asigure că nu va termina o lucrare cu care simţea tot mai mult că ar fi trebuit să-şi sfârşească zilele trudind, să moară în vreme ce dăltuia cel mai elegant degeţel cu putinţă pentru o mamă desculţă care îşi jeleşte copilul. Când finaliza un rotocol de scene, dădea deoparte buşteanul pe care stătuse aşezat să cioplească, îl înlocuia cu altul, ceva mai înalt, şi începea următorul nivel. Cam pe la momentul evacuării lui şi a celorlalţi locuitori ai insulei, oricine s-ar fi uitat în scorbură ar fi văzut un buştean gros, apoi labele picioarelor lui Zachary şi jumătate din gambe dispărându-i în măruntaiele trunchiului. Când nu era în copac, chibzuind şi efectuându-şi actele acestea de devoţiune, sculpturile văzute de afară, de la nivelul ochilor, arătau copilăresc şi rudimentar. De-ar fi izbutit cineva – Rabbit Lark, de pildă – să aşeze buşteanul (pe care Zachary îl dădea de-a dura pe după colibă şi-l acoperea cu iarbă tăiată când nu-l folosea) şi să se caţăre în trunchiul întunecos, de şi-ar fi luat o lumânare şi, preferabil, o lupă cu care să examineze fiece amănunt, de-ar fi aprins lumânarea şi-ar fi văzut ospeţele şi procesiunile, naşterile şi morţile, înălţările şi coborârile, rebeliunile şi congregaţiile adoratoare, toate în jerbe întinse înaintea ei şi împrejur, cioplite cu atâta minuţie că pâlpâitul lumânării ar fi făcut siluetele şi animalele să se frământe, să se unduiască şi să danseze, să se legene pe fundal, urmând ca, atunci când flacăra ar fi fost adusă direct în fata câte unei secţiuni, ca să se vadă mai limpede, imaginea să îngheţe şi totul din periferia ei să înceapă să forfotească şi să se ridice într-o mişcare obscură, cu nivelurile sporind în sus, în înălţimile de beznă ale copacului, de-ar fi făcut toate acestea, fata s-ar fi simţit purtată într-o catedrală pâcloasă, pâlpâitoare şi nepământeană, în care creaţia însăşi ar fi

fost tot atât de aproape ca vârful rece al nasului şi la fel de preistorică precum suflarea dintâi, umblând peste ape.

În duminicile cu vreme deosebit de plăcută, surorile Proverbs încercau uneori să-l momească pe Zachary afară din copac.

Unchiule Zachary, mai ieşi din trunchiul ăla bătrân şi putred şi bea nişte ceai cu noi.

Parcă zaci mort în coşciug colo, unchiule Zach. Ce-ar fi să ieşi la iveală şi să ne laşi să-ţi facem ceva de-ale gurii?

Era drept. Bătrânul, cu mâinile încleştate şi ochii închişi, arăta ca un cadavru pus la păstrare, conservat perfect, recunoscător că se poate odihni cu adevărat. Zachary cugeta la asta cât încercau vecinele să-l atragă afară. Eha poate să taie o scândură, s-o dea la rindea cât să se potrivească pe deschizătură şi să-mi pună, iac-aşa, capac. Bătrânul zâmbea, ofta şi-şi lipea mai bine umerii de curbura lemnului.

Nu iese.

Păi, nu.

Ce-i cu copacul ăsta?

Atunci... O să-i aducem ceai mai încolo.

Şi flori. A înflorit lupinul pe Pajiştea Sconcsului.

Lui Zachary îi plăcea că surorile lăsau dinaintea scorburii o ceaşcă cu ceaiul lor negru special, împreună cu flori răsfirate prin faţa deschizăturii. I se părea că arborele e ca un altar.

Scorbura se deschidea la adăpost de bătaia vânturilor statornice dinspre sud, aşa că, atunci când furtuna vuia pe parcursul actelor sale de devoţiune, se bucura de ploaie şi de palele de vânt în confortul, chiar dacă de obicei rece şi mustind de apă, a ceea ce ajunsese să simtă drept adevărata lui casă. Îşi cioplise două nişe în trunchi, pe interior, la dreapta şi la stânga deschizăturii. Cea din dreapta era acoperită cu foaie de cositor şi Zachary aprindea acolo o candelă, ori de câte ori i-o stingea vântul. În scobitura din stânga se găsea un crucifix mic de fildeş. Pe timp de furtună îi vorbea cristului de fildeş, şi flăcăruia candelei se înfoia, se legăna şi din nou se făcea dreaptă în vreme ce vântul dădea roată, pătrundea în trunchi şi ieşea bufnind iarăşi afară. Copacul se legăna în toiul

vijeliei şi Zachary se mişca odată cu el, cuprins în îmbrăţişarea alinătoare a baldachinului de lemn.

Erau dimineţi în care Esther Honey venea la răsărit pentru deliciul de a i se adresa lui Zachary în limba cea veche a străbunicilor, exprimând recunoştinţă pentru bunăvoinţe de altădată şi de acum.

Cum ţi-e în astă dimineaţă, Zachary Hand to God? Întreba, tremurând de frig şi mulţumită.

Bine-i, Esther Honey, şi spornic să încep ziua cu tine. Cum te mai afli?

Câteodată, copiii îl descopereau pe Zachary meditând sau moţăind, era imposibil să faci distincţie. Se opreau încercând să stea liniştiţi, nădăjduind să-l sperie când se trezea. El îi lăsa să se frăsuiască şi să se frământe niţel, şi odată deschidea un ochi fioros şi bulbucat, cu uitătură chiorâşă, care-i făcea să ţipe. Odată, Scotty Sockalexis aruncă în el cu o piatră şi-l nimeri pe bătrân în frunte. Zachary nu se clinti şi copiii o zbughiră, încredinţaţi că Scotty îl omorâse. Umblă o săptămână cu un ou umflat şi purpuriu de gâscă deasupra ochiului şi nu scoase o vorbă despre asta.

Rabbit Lark aduna greieri, îi înfăşură în frunze de mentă şi-i ronţăia, privindu-l pe Zachary cum ciopleşte în nopţile de vară.

Erau pe insulă şi trei câini – un terier mititel şi maniac pe nume Fitzy, care el singur ţinea insula aproape fără de şobolani; Grizzly, un mastif gigantic, bălţat, care avea obiceiul de a-i trage pe copiii insulei afară din apă, fie că le plăcea ori nu, şi uneori de a se aşeza pe ei cu blândeţe, când i se părea că-s prea obraznici ori răutăcioşi unii cu alţii; mai era o potaie prietenoasă, dar fragilă emoţional, cu corp cafeniu, mască neagră şi lăbuţe albe, pe nume Sulky, care, dacă i se vorbea prea aspru, o tulea ca din puşcă, găsea un ungher şi se holba la el timp de un ceas. Câinii umblau de capul lor, suverani, nelegaţi de nimeni, iubiţi de toţi. Se soreau în curţi şi patrulau ţărmurile. Lui Grizzly îi plăcea nespus să zacă peste piciorul lui Eha Honey, sprijinindu-i-se în ţurloaie. Fitzy era mulţumit peste poate cu câte un şobolan muribund sau răpus în falei, cu care făcea paradă pe insulă până ce se asigura că ultimul trofeu e văzut de

toată lumea. Sulky aprecia îndeosebi tovărăşia lui Iris, a lui Violet şi a copiilor Sockalexis când se ocupau cu spălatul. Dacă era frig, câinii dormeau laolaltă cu copiii Lark în cuibarul lor.

Locuitorii insulei dădeau câinilor ce resturi puteau scuti – capete de peşte, cotoare de mere, firimituri de pâine prea mucegăite ca să le mănânce vreun om.

Puzderie de zile şi nopţi îngheţate şi flămânde pe insulă. Câteodată săptămâni în beznă, strânşi unii într-alţii, rugându-se, chemând în şoaptă lumina, un strop de căldură, o coajă de pâine.

Vântul suflă viforos şi şuierător încă o săptămână, apoi îşi cedă locul primăverii. Primăvara porni să domnească, gălăgioasă şi strălucitoare, şi lăsă locul verii.

Matthew Diamond sosea punctual la casa de vară din Foxden, vizibilă de peste canal, în fiecare seară de 20 iunie, şi îşi semnaliza venirea celor de pe insulă ridicând pe o prăjină din bătătură un steag al Statelor Unite, dimineaţa următoare în zori.

S-a întors domnul Diamond.

Mda, s-a văzut lumină la geam, astă-noapte. O fi ajuns târziu.

Mda, uite-l colea.

La cinci minute de la ridicarea drapelului, domnul Diamond avea să fi văzut traversând canalul cu barca, vas pentru care societatea misionară strânsese fonduri în vederea cumpărării unui motor, ca să nu mai aibă de vâslit înainte şi înapoi toată ziua, indiferent dacă mareea îi era ori nu împotrivă. Barca, la început, se arătă cât o pană albă pe apă. Apoi deveni vizibil domnul Diamond, purtându-şi costumul de stofa închisă, puţintel cocârjat, cu o mână întinsă spre spate, cârmind noul motor. Copiii şi Eha coborâră la ponton, unde se întâlniră cu Iris şi Violet McDermott şi copiii Sockalexis şi aşteptară ca barca să atingă ţărmul. Copiii ţopăiau şi-şi încrucişau braţele deasupra capetelor, de parcă ocupantul bărcii ar fi putut să nu-i vadă pe plajă şi să treacă fără să oprească.

Domnul Diamond ridică braţul liber şi-l flutură pe deasupra capului, dintr-o parte într-alta. Eha făcu o mică plecăciune şi îşi scoase gambeta. Iris şi Violet se încruntară şi înclinară capetele. Domnul Diamond opri motorul, iar barca alunecă pe ultimii metri

şi dădu cu nasul în nisip, lăsându-l din nou pe bătrânul misionar pe Insula Merilor.

Esther Honey nu-l plăcea şi nici nu avea încredere în Matthew Diamond. Era alb cu totul; şi monstrul ei de tată fusese aşa, alb deplin, ori cel puţin aşa arătase. Mătuşile lui Esther o avertizaseră, de copilă, că tatăl ei avea sânge rău, sânge subţire, apos – simplu, îi spuneau ele –, fără pic de vigoare, nefortificat. Şi asta încă de dinainte ca sora ei, cu pielea la fel de albă ca a tatălui lor, să fi plecat de pe insulă, de una singură, pentru totdeauna, fără un cuvânt, când abia dacă ajunsese la vârsta când putea fi numită femeie, fiindcă tatăl lor începuse să-i tragă clopotele, şi înainte ca mama lor să se îmbolnăvească, să cadă la pat şi să moară, şi înainte ca tatăl ei s-o fi luat pe Esther însăşi de soaţă. Lăsase deoparte Biblia şi pe Shakespeare, din care le învăţase să citească pe ea şi pe soră-sa, şi o pusese în rolul pe care-l jucase maică-sa, iar ea îl interpretase ca şi cum i-ar fi fost nevastă, nu fiică, şi rămăsese grea fiindcă nu putuse să plece de pe insulă iac-aşa, ca sora ei, fiind tuciurie la piele cum fusese maică-sa, şi-l făcuse pe Eha.

Lui Esther îi era ciudă pe tată şi amintirea lui, o mânie neclintită şi clocotitoare care avusese nevoie de ani să se răcorească, devenind o forfoteală surdă, iar neplăcerea în privinţa domnului Diamond o simţea de acelaşi soi, chiar dacă furia nu era nici la jumătate. Ori de câte ori era el prin preajmă, o înţepau rinichii şi o ardea artrita. Verile, întotdeauna anotimpul ei preferat, o scoteau acum din ţâţâni din cauza prezenţei lui zilnice. Un bărbat de ispravă, bine intenţionat, asta-i aproape sigur, îşi spunea. La drept vorbind, era cel mai plăcut, mai blând şi, aparent, cel mai deştept bărbat pe care-l văzuse vreodată, iar asta se împăca greu cu simţămintele-i cele mai negre. Numai că o ducea de fiecare dată cu gândul la tatăl ei. Nu se putea abţine; îi venea ca un coşmar. Aproape ca şi cum tatăl ei nici n-ar fi căzut de pe măgură şi n-ar fi murit în noaptea de după ce-l născuse pe Eha. Sau ca şi cum se prăvălise şi murise, după care începuse s-o bântuie (aşa şi era, lui Esther i se părea că-l vede stând în mare, ascuns pe jumătate după o stâncă de la poalele culmii, sau că-i vede umbra în apă, în jos de

ponton, deşi nu stătea nimeni deasupra, pe platformă, ori zărea o siluetă în vârful câte unui copac golaş, în amurgul iernii, şi ştia că el e fiindcă se tot fâţâia împrejur, agăţat ca un păianjen silenţios de ramuri, şi nici crenguţele cele mai de sus, subţiri ca degetele, nu zvâcneau sub umbletul lui lipsit de greutate), iar acum năluca lui îl delegase pe acest bărbat aparent binevoitor să-l înlocuiască la bântuit.

Când apăruse Matthew Diamond pe insulă şi îşi făcuse vizita dintâi la casa neamului Honey, după ce străbătuse vâslind canalul, după ce se ferise, parase şi, fără tragere de inimă, dăduse de câteva ori cu şutul în coastele câinilor, care lătrau şi se repezeau şi urlau văzându-l străin, se aşezase între Esther şi ocean, iluminat din spate, cu faţa în umbră, cu pălăria în mână, un pic smotocit şi asudat, cu răsuflarea niţel tăiată, dar molatic şi calm, se prezentase şi le vorbise despre şcoala a cărei construire voia societatea misionară s-o plătească, făcută de el, fireşte, cu contribuţia oricărui insular care-ar fi fost în stare să ajute, şi cum avea să-i înveţe matematică, gramatică, geografie şi ceva latină, ba şi-un pic de artă.

Am fost puţintel pictor, cândva, zisese. Nu prea bun, şi asta demult, dar destul cât să-i învăţ câte ceva pe copii despre desenat şi culoare. Latina mi-e încă bună şi voi preda şi Scripturile, fireşte.

Zâmbea cu gura până la urechi, părea sincer din ce-i auzeau ei urechile, însă Esther, aflând că va fi o scoală şi că domnul Diamond le va fi alături în fiecare zi pe durata verii, se simţise încredinţată că pe insulă n-are să mai rămână în cinci ani nici un suflet. Mai auzise asemenea vorbe, ameninţări şi promisiuni laolaltă, ameninţări mult mai des decât promisiuni, dar, una peste alta, nici unii nu puseseră piciorul cu adevărat pe insulă ca să le poată desluşi planurile, cu gânduri bune ori altminteri. Credea, şi toate istoriile pe care le auzise de la bătrânii locuitori ai insulei o confirmau, că nu se alege nimic bun dacă te iau la ochi cei de pe continent, ceea ce însemna întotdeauna să te ia la ochi omul alb – albi cu totul, cum le ziceau mama, mătuşile şi verii ei, ca să-i deosebească de băştinaşii mai deschişi la culoare ai insulei, în ale căror vene curgea

sânge de pe toate continentele, cu excepţia Antarcticii, la fel cu toţi de acolo, indiferent de nuanţa pielii. Ai grijă mare, parcă le auzea pe maică-sa şi pe mătuşi rostind cu vocile acelea joase la care oamenii de pe continent erau surzi. Să nu-l scapi din ochi. Cu cât mai mult bine încearcă să facă, cu atât mai multă atenţie de afară aduce, şi asta nu-i a bună. Nu-i a bună defel.

Acum, oamenii de pe continent căpătau, pe Insula Merilor, forma acestui bărbat cuviincios şi alb cu totul care făcea să i se chircească măruntaiele lui Esther fiindcă îi amintea de tatăl ei şi a cărui apariţie prevestea cu siguranţă prăpăd. Cuviincios şi nevinovat, chiar aşa, cugetă Esther, dar nevinovat în sensul – aici căută cuvântul, şi îi veni de la Shakespeare, din *Hamlet* –, nevinovat în sensul de ingenuu. Nu în sensul că ar fi fost fără de vină, ci mai degrabă neştiutor de dezastrul imens, catastrofal în care, da, ingenua amabilitate de a aduce şcoala şi lecţiile pe insulă avea să-i împingă pe toţi.

Apoi veniră nopţile fabuloase, indigo ale lui august, oceanul foşnind calm, adormit aproape, visând la propriile-i adâncuri. Ultima rază de lumină se stingea în vest. Lumea naviga în cavernele înalte ale nopţii şi toţi cei de pe insulă ieşeau afară şi se aşezau împreună, în grupuri de doi, triouri sau cvartete. Iară zarvă, emiţând când şi când câte o remarcă despre seară. Cineva îngâna un cântec, poate Violet golind ultima cadă de apă pentru spălat în dosul cabinei goeletei. Copiii explorau şi hoinăreau, se strigau unii pe alţii, constelaţiile văratice zumzăiau, luminile pulsau sincron cu revoluţia planetei.

Tabitha culesese flori toată dimineaţa. La amiază, le împletise în inele mari de alb, roşu, liliachiu şi verde. La apus, când îşi făcură apariţia copiii Lark, tăcuţi în cele dintâi umbre prelungi, Tabby îi aşezase în şir şi-i încoronase unul după altul cu câte o ghirlandă, recitând în timpul ăsta proverbe latineşti: *Qui pinget florem, non pinget floris odōrus; Dum Aurōra fidgit flores colligite...* Acoperămintele se ofiliseră de dimineaţă şi stăteau şui pe capetele albe, lucitoare ale copiilor. Inflorescenţele îşi

Eliberau parfumurile diminuate, parcă în armonie cu ultimele raze de lumină dinăuntrul norilor şi din văzduhul sub care insula lâncezea paşnic, şi copiii Lark alunecară pe drumul lor, înfloriţi, consacraţi nopţii.

Eha îi privi din bătătură. Erau albi şi neclari. Păreau să plutească. Păreau fericiţi să-i delecteze, pe el şi pe ceilalţi adulţi, cu secretul levitaţiei. Eha slobozi un huhuit grav şi aspru spre ei, ca o mamă bufniţă. Mama bufniţă îi răspunse din pinul Penobscot, iar copiii cei bucuroşi cârmiră în direcţii diferite şi se dizolvară în întuneric.

Primul congres internaţional de eugenie are loc în această lună la Londra, în Anglia. În cuvântul său de deschidere, maiorul Leonard Darwin, fiul al celebrului Charles Darwin, a vorbit despre pericolele intervenţiei în mijloacele Naturii. A declarat că toţi cei de faţă trebuie să admită, cu voce tare, că a te lăsa cuprins de satisfacţia că-i porţi de grijă aproapelui la ananghie – iară ca, în acelaşi timp, să iei în considerare efectele probabile pe care filantropia ta le-ar produce asupra generaţiilor viitoare – arată, în cel mai bun caz, slăbiciune şi nerozie. Noi, cei din Foxden şi comunităţile înconjurătoare, am face bine să cugetăm la înţelepciunea cuvintelor domnului doctor Darwin, cu referire la ceata de „copii-problemă“ ai Naturii poposiţi la noi, pe ţărmul Insulei Merilor.

În cele mai multe nopţi, Matthew Diamond stătea treaz în pat până ce se crăpa de ziuă, când epuizarea îi copleşea regretele. Cu oricâte griji practice sau inventate, creierul tot acolo îi dădea fuga, se întorcea negreşit la ce-i scrisese vechiului său prieten din seminar, Thomas Hale, într-un moment de abominabilă, inocentă candoare, după prima sa săptămână pe Insula Merilor, acum patru – ba nu, cinci – ani, când aşternuse cuvinte cu cerneală pe hârtie, ca să rămână, deşi nu era nici într-atât de vanitos să-şi închipuie că scrisorile sale îşi vor găsi vreodată locul în posteritate şi nici într-atât de naiv încât să se îmbete cu apă rece crezând că ideile aşternute cu cerneală pe hârtie ar fi fost mai puţin adevărate ori

ştiute de Dumnezeu decât dacă i-ar fi rămas în inima îndoită, de neiertat, *că în ciuda tuturor convingerilor spirituale & intelectuale prin care Domnul & Scriptura mea m-au întărit de când ţin minte & în care am crezut cu hotărâre chiar dacă, ce grozăvie, nu le-am simţit nicicând – că toţi bărbaţii îmi sunt fraţi, toate femeile, surori, orice suflet mi-e rudă –, simt, cu toate acestea, o repulsie viscerală, involuntară ori de câte ori mă aflu în prezenţa unui tuciuriu în carne şi oase.*

Matthew voise să-i înveţe pe copiii Insulei Merilor despre toate câte sunt pe lume, de la cea mai nouă lună a planetei Saturn, pe nume Phoebe, la Regina Elizabeth, *acea stea dinspre Răsărit.* Ar fi dorit ca ei să ştie Declaraţia de Independenţă şi să memoreze Proclamaţia de Emancipare din 1863. Voise să-i înveţe cum să alcătuiască fraze latineşti şi să recite replici din Shakespeare şi Milton. Zis şi făcut. Majoritatea copiilor învăţaseră carte cum o fac cei mai mulţi dintre copii – în dorul lelii, cu întreruperi, cu succes moderat. Unii studiau cu o uşurinţă şi o pasiune inexplicabile. De Tabitha Honey, altminteri un copil voios, se prinsese latina de parcă nu ar fi învăţat-o, ci şi-ar fi reamintit-o. Geometria o desfăta pe posaca Emily Sockalexis; o absorbise cu atâta aviditate, încât Matthew Diamond trebuise curând să înveţe chiar el bună parte din materie, ca s-o ajute să avanseze. Iar Ethan Honey desena aproape la fel de bine ca un student la arte plastice.

Matthew avea o odaie în casa şcolii, pentru nopţile în care nu se întorcea pe continent. Rămânea câteodată ca să poată aprinde focul în soba cu lemne când se crăpa de ziuă, dacă era vântos şi rece, ori să copieze vreo strofa de Keats pe tablă înainte de sosirea copiilor. *Acelaşi cântec vechi, găsindu-şi cale/ Spre inima lui Ruth cea plină de-ntristare/ Plângând, cu dor de casă, pe ţarină străină.* Uneori zăbovea să înveţe următoarea lecţie de matematică pentru Emily Sockalexis, să pregătească un pasaj pe care să-l compună Tabitha Honey în latină ori o temă care să pună la încercare abilităţile lui Ethan Honey într-ale desenului. Rămânea în unele seri cu speranţa că asta l-ar ajuta să se dezbare întrucâtva de acest – alt cuvânt nu exista – dezgust, pe care, lucru tot de neînţeles, însă

o uşurare, nu-l nutrea faţă de vreunul dintre copii, ci doar pentru adulţi.

Copiilor le era oprit să intre în odaia domnului Diamond, ca să nu o umple, precum oricare altă încăpere de pe insulă, cu ploşniţe şi păduchi. Prichindeii respectau regula cu solemnitate de lege. Se asigurau cu tot dinadinsul că nici măcar o privire nu aruncă în camera lui, chiar dacă lăsa uşa întredeschisă de-un lat de palmă, când soseau dimineaţa la ore. Dacă uşa nu era închisă şi domnul Diamond era înăuntru, delegau pe cineva care se îndrepta într-acolo mergând de-a-ndăratelea, cu ochii închişi, fluturând frenetic din mână până ce, bâjbâind, găsea clanţa şi trăgea uşa, de parcă o singură ochire a ce se afla înăuntru l-ar fi preschimbat în piatră. Era ca un scheci sau piesă de teatru, jucată ca să-i arate cât îl respectau pe el şi curăţenia lui. Dacă, întâmplător, domnul Diamond scria pe tablă, cu spatele la clasă, ori era afară, sunând din clopot, copiii se îmbulzeau să vadă ce se poate zări prin deschizătura îngustă, sperând să arunce o privire la cartea deschisă de el pe patul făcut cu îngrijire ori la o scrisoare de pe masă, pe care dascălul i-o scria, poate, altui prieten misionar care învăţa copii de vârsta lor în China.

Matthew Diamond descoperise, în prima lui vară petrecută pe Insula Merilor, că Esther Honey însăşi nu doar că era în stare să citească, dar şi că citea adesea, atât din Biblie, cât şi dintr-un vraf ferfeniţit de pagini cu piesele lui Shakespeare, prinse laolaltă cu sfoară. O întrebă cine o învăţase să citească Biblia, cine îi făcuse cunoştinţă cu Shakespeare. Un soi înspăimântător de paralizie păru să cuprindă întregul trup al femeii.

Tata, zise şi rămase aşa, tăcută, părând furioasă, aşteptând să se schimbe subiectul ori să se termine conversaţia, ba chiar, posibil, orice altă conversaţie viitoare, în clipa aceea, dacă o mai întreba ceva. N-o mai întrebase deci nimic despre asta, şi, o dată sau de două ori pe vară, îşi găsea vreme să-i facă o vizită doar ei, să se aşeze afară lângă coliba neamului Honey şi să vorbească despre bietul Lear şi bietul Iov, despre Cordelia cea cumpănită şi malefica

Lady Macbeth, despre Ruth cea curajoasă, Hannah şi tiza cea puternică a lui Esther.

Săracul Lear. Ce copii neascultători avea.

Îmi place cum ajunge în zdrenţe. Închipuie-ţi numai, un rege îmbrăcat în boarfe de cerşetor.

Să simţi pe pielea-ţi jalnica lor stare.

Ce-i mai plăcea lui Shakespeare să-şi vâre regii în zdrenţe.

Spinarea-ţi dezgoleşte.

Regele din ceruri, un slujitor; orice rege pământesc, un tiran.

Bietul, nerăbdătorul Lear. Inima lui împietrită, muiată doar odată ce-i e frântă.

Cu excepţia lui Millie, odraslele Lark nu se iveau la ore ori la lecţiile din Biblie. Dacă ziua era noroasă şi întunecată şi ea se trezea înainte de coborâşul soarelui spre apus, Rabbit Lark, din când în când, îşi făcea apariţia în clasă. Domnul Diamond şi copiii o întâmpinau zicând: Bună, Rabbit şi-o lăsau în voia ei până ce muşca vreo bucată de cretă ori sorbea o înghiţitură din călimară. Atunci domnul Diamond lua de pe pupitru propriul său măr, o apuca de mână pe fată şi o conducea iarăşi afară. Acum îi culese un fir de iarbă-de-mare din păr, care arăta de parcă i-ar fi fost lepădat în chică un căuş de nisip umed.

Copiii vor termina curând, zise domnul Diamond. Ce-ar fi s-o aştepţi aici pe Millie? O călăuzi pe fată către treapta din spate. Te poţi aşeza aici, îţi dau şi mărul meu.

Stai aici, mănâncă mărul şi ceilalţi vor ieşi îndată.

Rabbit muşcă din susul mărului, fruct, sâmbure şi cotor, şi încercă să înghită dumicatul întreg. I se blocă în trahee. Il tuşi afară, îl mai mestecă de două ori, înghiţi, iar bucata de măr alunecă la vale. Se ridică şi plecă.

Data viitoare, cugetă domnul Diamond, musai să taie mai întâi mărul în felii. Se întoarse în clasă. Cine poate să-mi spună primul rând din proclamaţia de la Gettysburg a preşedintelui Lincoln? Întrebă.

Dr. Darwin a declarat congresului alcătuit din doctori şi oameni de ştiinţă sosiţi din toate colţurile lumii că regina

Cleopatra, o fiică zămislită din frate şi soră, este exemplul perfect de dat împotriva hâdei chestiuni a căsniciilor incestuoase. Că era Cleopatra nestemata din cununa unei seminţii frumoase, asta poate fi acceptat. Dar există vreo îndoială că ea, dacă ar fi astăzi în viaţă, ar ajunge internată într-o secţie de maniaco-depresivi a unui ospiciu, din pricina puseurilor de paranoia şi nimfomanie? A spus el. O altă întrebare pe care Foxdenul ar trebui să o aţintească spre situaţia noastră locală, într-atât de insalubră.

Aş vrea să aibă creta gust de cranţ alb când muşc beţe albe sau bărbat nefericit ţăcăne beţe albe pe perete negru şi face gândaci albi şi creta albă ţac ca un gândac alb ţac în tufa albă ţac. Mierea e amară pe lângă dulcele hain, acid.

Prima comisie trimisă de Consiliul Guvernatorului pentru a inspecta aşezarea şi pe rezidenţii din Insula Merilor consta în trei consilieri, secretarul consiliului, doi doctori – unul chirurg generalist, celălalt specialist în frenologie şi fiziologie cerebrală, amândoi membri ai departamentului de eugenie din cadrul Asociaţiei Crescătorilor Americani – şi un stagiar de la spitalul din Bayport, împreună cu o reporteriţă de la *Foxden Journal,* o văduvă, de fapt, care deţinea pachetul majoritar de acţiuni al ziarului şi scria lunar câte un editorial în care mustra oraşul pentru neajunsurile civice şi morale sau ridica în slăvi vreun crâmpei de bună purtare sau pietate observat în biserică ori pe străzile din centru. Un tânăr fotograf păşea după ei, zăngănind îngreunat de echipament. Un bărbat solid, tăcut şi încruntat, în surtuc negru şi cu gambetă neagră, li se ţinea pe urme mai de departe, cu haina desfăcută şi patul unui pistol iţindu-se din tocul de piele de sub braţul stâng. Matthew Diamond însoţi echipa din casă în casă.

Comisia începu cu Iris şi Violet Proverbs şi copiii Sockalexis. Violet era în bătătură, învârtind o încărcătură de izmene şi rochii în cazanul cu uncrop. Iris şi Emily Sockalexis stăteau spate în spate în chepengul deschis al timoneriei, Iris, la o cadă, frecând de placă o rochie, Emily, la cealaltă, bătucind cu pumnii o pereche de nădragi în apa rece de clătit. Scotty şi Norma Sockalexis se luptau să întindă un cearşaf ud peste ostreţele gardului, la uscat.

Violet văzu prima grupul şi-şi strigă sora. Fără a se opri din frecat, Iris ţipă înspre ei, întrebând cine erau.

De la biroul guvernatorului suntem. Şi doctori.

Doctori, ha? Iris se opri din spălat şi-i cercetă pe nou-sosiţi. Nu ştiam că doctorii umblă în ceată. Îşi şterse de şorţ mâinile şi-i spuse lui Emily să termine cu clătitul nădragilor de bumbac, apoi să sfârşească cu rochia. Se coborî în cabină şi ieşi pe uşa din faţă.

Avem nevoie s-o vedem şi pe cealaltă fată. Şi pe ei, zise unul dintre bărbaţi ridicând bărbia spre Norma şi Scotty, care se opriseră cu capetele cearşafului picurător în mâini şi se holbau la intruşi. Celălalt bărbat începu să se uite prin bătătură, băgând de seamă aşezarea acareturilor, duhoarea de amoniac a săpunului bolborositor, ceaunul cel mare şi mânjit, plin de cenuşă albă, unde potriveau surorile leşia, hainele peticite şi zdrenţuite pe care le purtau copiii.

Iris apucă de la Violet prăjina de rufe şi o agită către bărbaţi.

Nu vă cunoaştem pe nici unul, zise. Ţineţi departe de-aci. Şi tu – valea!

E o chestiune oficială a statului, rosti unul dintre consilieri.

Stat pe naiba.

Iris, haide, te rog, spuse Matthew Diamond. Numi place cum nu-ţi place nici ţie, dar ei *sunt* aici în baza autorităţii statului şi n-avem ce face, în clipa de faţă, ca să schimbăm asta.

Unul dintre doctori, care scosese un şubler de metal din trusa medicală, fără să ceară voie, se apucă să-l potrivească pe capul lui Scotty, deşi băiatul încă ţinea în mână colţul cearşafului ud. Violet se năpusti într-acolo şi-i zbură doctorului din mână scula cea bizară. Scotty scăpă cearşaful, iar din ochi i se revărsară lacrimi.

La-ţi spărgătoru' ăla de gheaţă afurisit de la capul lui. Violet îl trase aproape pe Scotty, adăpostindu-i capul la pieptul ei.

Doctorul se aplecă de şale, culese şublerul şi-l curăţă cu mâneca hainei.

Nu e spărgă.... E un instrument ştiinţific. Nu... N-o să doară. E necesar, doamnă. Vă rog, doar...

Necesar o laie, zise Violet. Numai să te apropii tu iarăşi cu chestia aia, şi-o să... Schiţă spre doctor un gest, ca şi cum ar fi fost gata să-l lovească cu pumnul.

Matthew Diamond interveni: Violet, nu! *Opreşte-te* odată, şi-o să ajut cu lămuritul situaţiei. Pot să scriu la...

Domnu' Diamond, zise Violet fără să-şi ia ochii de la doctorul alarmat, eşti om de toată isprava, dar mi-i că scrisorile matale nu fac nici cât un rahat degerat, să-mi fie cu iertare, şi-o să-i scriu eu o falcă ruptă flăcăiaşului ăstuia chipeş de pe continent, încheie făcându-se iar că se repede la doctor.

Doctorul sări înapoi tresărind. Matthew Diamond încercă să se bage între el şi Violet, care se aruncase cu capul înainte. Iris era pe cale să-l atace pe consilierul-şef şi să-i dea de cheltuială cu prăjina de rufe. Însă bărbatul cel îndesat cu gambetă şi surtuc negre şi pistolul iţindu-se de sub braţ tuşi, un *Hmm!* Gălăgios ca de uriaş, o singură dată, de unde se afla pe cărare, lângă intrarea în bătătură. Înălţă privirea de la încălţări, dădu peste uitătura fixă a lui Iris, i se holbă drept în ochi, încruntându-se încă şi mai crâncen, şi clătină încoace şi încolo din cap. După care. Iară să mişte capul nici de-un deget, înălţă sprânceana şi-şi întoarse căutătura spre Violet.

Surorile şi Matthew Diamond se opriră, se uitară lung la omul cu surtuc şi pălărie negre şi pistol la subsuoară. Iris azvârli prăjina la picioarele consilierului-şef, Violet îşi muie corpul încremenit în poziţie de boxer.

Bun, făcu Violet. Deci e pe-aşa.

Chiar pe-aşa, zise Iris. Întoarse capul într-o parte, fără să rupă contactul vizual cu bărbatul, şi scuipă. Exact chiar pe-aşa.

Bărbatul încuviinţă din bărbie, ridică la pălărie un deget şi se apucă iarăşi să se încrunte la încălţările-i proprii.

Doamne sfinte, cucoanelor, sâsâi printre dinţi Matthew Diamond. Vă rog eu, nu vă pierdeţi cu firea. Şi gândiţi-vă la copii...

Doctorii măsurară craniile femeilor şi copiilor, le măsurară frunţile, obrajii, nasurile şi urechile şi gurile. Le verificară braţele, mâinile şi picioarele şi tălpile şi le cercetară dinţii cu spatule de

lemn, în tot acest timp dictând, cu voce tare, numere şi comentarii misterioase.

Patru şi şapte optimi.

Patru şi şapte optimi.

Şaisprezece şi un sfert.

Şaisprezece şi un sfert.

Brahicefal.

Brahicefal.

Comisia îi examină pe alde Honey, şi Esther abia se putu abţine să nu izbucnească în ţipete văzând cum măsoară un doctor capul Tabithei şi pe al lui Charlotte cu şublerul. Era ceva necurat cu aceşti bărbaţi în toată firea care împingeau şi palpau pe toată lumea, dar mai ales pe fete. Doctorul îi suci capul, aşa şi pe dincolo, şi în timpul ăsta ea rămase în balansoar, uitându-se chiorâş la Matthew Diamond. Doctorul măsură cu ruleta din faţă spre spate şi dintr-o latură într-alta şi-i apăsă o riglă de metal pe mijlocul frunţii. Rosti şi aici, răspicat, nişte numere şi îngăimă Ah şi Hmmm. Când o apucă de bărbie, ea se sperie şi gemu tare.

Stai liniştită, zise doctorul. Nu e decât un consult normal.

Nici Esther şi nici un alt băştinaş al insulei nu mai avuseseră parte de vreun consult şi nici nu se apropiaseră la mai puţin de cincisprezece kilometri de un spital.

Doctorul apăsă cu degetul gingiile lui Esther, sus şi jos, să-i cerceteze dinţii şi mandibula.

Matthew Diamond zise: Domnule doctor, la drept vorbind... Sunt toate acestea...

Da, toate acestea sunt necesare, rosti doctorul, pipăind în lungul fălcii lui Esther. Degetele îi erau moi şi miroseau ca terebentina.

Matthew Diamond şi-o imagină pe mama medicului într-un salon cu ferestre înalte şi luminoase, într-o rochie de catifea închisă, cu dantelă la mâneci şi pe gât, şi pe doctor odihnindu-şi braţul pe şemineu în vreme ce îmboldea focul cu un vătrai. Nici n-ar fi visat să spună: Mamă, ar fi nişte măsurători pe care vreau să le fac...

Celălalt doctor ajustă un micrometru împrejurul uneia din nările lui Eha.

Animale de prăsilă, cugetă Matthew Diamond. Ba nu. Mai prejos de atât. Ii veni să spună: Femeia asta e în stare să recite *Hamlet,* să ştiţi.

Doctorul continuă să-l măsoare pe Eha, murmurându-i stagiarului: Mulatru; imbecilitate severă sau cretinism; tulburări mintale; probabil erotomanie.

Stagiarul de la spital le arătă Tabithei, lui Charlotte şi lui Ethan ilustraţii: cu un telefon, cu un motor cu aburi, cu preşedintele Taft, îi întrebă ce şi cine sunt şi trecu într-un caiet că subiecţii nu reuşiseră să identifice nici obiectele şi nici persoanele înfăţişate. Lui Matthew Diamond îi stătu pe limbă să zică: Fata asta ţi-ar putea răspunde la întrebări în latină.

Fotograful, un bărbat pe nume Bernard Richardson, îşi potrivi trepiedul complicat din lemn şi alamă, sui pe el cutia de lemn şi alamă a aparatului de fotografiat şi făcu portretele localnicilor insulei, unul câte unul, perechi şi familii întregi. Compuse şi un cadru clasic cu copiii şi Matthew Diamond la şcoală.

Văduva, pe care o chema Norma Clearland, îl intervievă pe Matthew pentru ziar şi puse întrebări menite să-i scoată în evidenţă propria stăpânire măiastră a Scripturilor. Ori de câte ori dădea Matthew răspunsuri care nu-i conveneau Normei, despre instruirea religioasă ori elevii de rasă mixtă, îşi trăgea în spate bărbia şi strângea din buze înţepată, de parcă s-ar fi abţinut să-l corecteze pe bărbatul cel naiv şi mai în etate doar din pricina crâncenelor circumstanţe în care trudea.

Comisia îşi termină ancheta şi plecă.

*

O săptămână mai târziu, un articol de Norma Clearland apăru în cotidianul *Foxden Journal,* înconjurat de reclame la sirop de smochine, cărbune proaspăt săpat, nădragi numere mici la preţuri mici şi trabucuri Harvard.

REZIDENŢII FĂRĂ ADĂPOST DE PE INSULA MERILOR

INTRĂ SUB TUTELA STATULUI: VAGABONZI BIZARI SOCOTIŢI DEGENERAŢI, AJUTOR CONSIDERAT NECESAR

Un reporter a însoţit nu de mult o Comisie Guvernamentală pe răufamata Insulă a Merilor, pentru a investiga pestriţa adunătură de calici de pe palma aceea de loc, precum şi mizeria în care trăiesc. Formarea Comisiei a fost, neîndoielnic, inspirată de întrunirile primului congres internaţional de eugenie, ţinut în această vară la Londra – o foarte binevenită adunare a celor mai de seamă minţi din America de Nord şi Europa, menită să aducă autoritatea şi claritatea ştiinţei în problematica raselor. Faptele prezentate de ştiinţă sunt indiscutabile, iar decizia Consiliului, de a-i trece sub tutela statului pe locuitorii insulei, a fost luată întocmai în acest temei.

Familia tipică din Insula Merilor a avut, tradiţional, un alb renegat drept tată, o ţaţă jigărită şi neagră precum cărbunele drept mamă, sau viceversa, şi ca odrasle o liotă de copii tuciurii. Ce mai moştenire a sângelui pentru prichindei! Aşezarea e mai mult o mahala decât un sat. Toate sufletele coabitează aşa şi pe dincolo, negri, albi, mulatri, n-are a face. Sunt cu toţii rude de sânge şi multi, dacă nu majoritatea, pe cât de idioţi clinic, pe atât de leneşi.

Singurul semn încurajator în mijlocul prăpădului e o şcoală curăţică, bine întreţinută, cu o singură sală de clasă. Această improbabilă instituţie educativă continuă să fie prezidată de Matthew Diamond, un profesor pensionat din Massachusetts, care, de cinci veri deja, trudeşte la mântuirea sufletelor rătăcite din Insula Merilor.

Domnul Diamond i-a instruit pe copiii insulei în materii precum matematicile, cititul, scrisul, noţiuni de igienă şi moralitate creştină. Reporterul nostru a găsit o şcoală plină de copii curaţi şi îmbrăcaţi îngrijit care acum doi ani nu erau în stare nici de scris, nici de socotit şi nici de recitat pasaje din Scripturi, nemaivorbind de spălatul mâinilor ori pieptănatul părului. Astăzi, cei mai multi dintre ei sunt în stare să citească

propoziţii scurte, să numere, să rostească „Tatăl nostru” şi să compună scrisori de mulţumire către Societatea Misionară. Un elev, un băiat chipeş, cu pielea deschisă la culoare, îşi face chiar ucenicia de artist. Domnul Diamond i-a arătat câteva dintre schiţele sale – păsări, scoici, ceilalţi locuitori ai insulei – reporterului, care îl declară Rembrandt-ul mulatru al Insulei Merilor.

Scăpărarea aceasta de lumină în mijlocul unei asemenea sărăcii şi inteligenţe deficitare nu va fi totuşi de ajuns pentru schimbarea în bine a aşezării; locuitorii respectabili ai acestei localităţi nu doresc asemenea lucruri degradante la doi paşi de uşa lor. Pe de altă parte, regretabilele circumstanţe nu umbresc, după cum reporterul este mulţumit să declare, modestele înfăptuiri ale domnului Diamond.

Două săptămâni mai târziu, un pachet pentru domnul Diamond sosi la ghişeul poştal de la magazinul universal din Foxden. Conţinea fotografia cu clasa, pusă în ramă, gata de atârnat pe perete, şi copii de mai mici dimensiuni pentru fiecare elev. Era inclusă şi o notă scrisă de mână:

Dragă domnule Diamond, m-am gândit că dumitale şi elevilor de la „Academia Insula Merilor” v-ar face plăcere să le aveţi. Salutări, Bernie Richardson.

Patru săptămâni după aceea, cărţi poştale cu „Insula Haimanalelor, Municipalitatea Foxden“ se iviră cumva în magazinul universal din Foxden, obţinute din fotografiile lui Bernie Richardson. Art Dunlop pusese să se facă douăzeci şi cinci de copii pentru şase cadre diferite, fiecare cu câte o notă explicativă scrisă de el însuşi. Pe o fotografie a mamaiei Honey în balansoarul ei, în latura bătăturii, cu Tabitha în poală, scria „Un doiar de pică“. Una cu Eha sprijinit de peretele casei, cu gambeta trasă pe frunte, avea legenda „Regele de pică (ce coroană jumulită!)”. Poza cu cei şapte copii aşezaţi în rând în faţa şcolii, cu Matthew Diamond tăiat din cadru, era etichetată drept „Chintă de pică”. O fotografie

înfăţişându-l pe Zachary Hand to God Proverbs stând în copacul lui, cu mâinile încrucişate pe piept şi ochii închişi, arătând cât se poate de egiptean, avea explicaţia „Urât de pică”. Lui Art Dunlop etichetele acestea i se păreau isteţe – amuzante şi creative –, dar socotea că respectivele cărţi poştale n-ar fi trebuit alăturate celorlalte ilustraţii cu hoteluri şi meandre pitoreşti ale râurilor din zonă, aşa că le aşeză în spate, lângă arme şi muniţie, alături de exemplarele dintr-un volum de amintiri vânătoreşti puţintel deşucheate scris de un personaj local pe nume Richard Pipp, care folosea pseudonimul Dickie Wags Ţintaşul, şi o broşură cu bancuri vânătoreşti, compilată tot de el, numai bune, în opinia lui, să fie spuse de vânători şi pescari la un foc de tabără.

Bernard Richardson se nimeri în prăvălie în acea zi şi dădu cu ochii de cărţile poştale făcute din fotografiile lui. Ii ceru lui Art Dunlop să scape de ele.

Sunt imaginile *mele,* nu *portrete* ale oamenilor ălora – şi documente oficiale, zise. Nu-s ca să le transformi dumneata într-o mână de glume murdare.

Art Dunlop stătea după tejghea şi făcea socoteli pe o coală. Ridică ochii şi zise: Cred că eşti liber să cumperi tot lotul dacă-ţi pasă. Cu reducere.

Ei bine, nu ai permisiunea mea să...

Altminterea, s-ar zice că-mi încâlci proprietatea dacă mai zici ceva de ele.

Bernard avea bani foarte puţini, dar folosi monedele cu care voise să-şi ia ţigări şi o pungă de dropsuri cu lemn-dulce ca să cumpere toate cadrele cu copiii la şcoală, cugetând: Măcar pot să scot de pe afurisitul de raft majoritatea pozelor cu ţânci.

Art Dunlop numără teancul de douăzeci de cartonaşe (cinci se vânduseră deja) dinadins fără grabă, de două ori, făcu socoteala în cap, de două ori, şi zise: Paisprezece.

Ceva din vocea lui Art Dunlop, care nu avusese măcar elementara politeţe să spună şi „cenţi“ după paisprezece, îl scoase din pepeni pe Bernard, nemaivorbind despre felul în care, pentru numele cerului, venise el cu suma asta de paisprezece cenţi pentru

douăzeci de cărţi poştale. Trânti un bănuţ de zece şi unul de cinci pe tejghea. Art Dunlop culese banul de zece şi se uită pe-o parte a lui, apoi pe cealaltă, îl ciocăni de casa de marcat din metal, încercându-l parcă la sunet, apoi îl îndesă în compartimentul de mărunţiş. La fel făcu şi cu moneda cealaltă, apoi puse pe tejghea un cent, restul lui Bernard.

Vrei să fii drăguţ şi să le arunci? Spuse Bernard. Se întoarse să plece şi, ieşind pe uşă, azvârli: Şi păstrează centul.

Restul cărţilor poştale se vândură binişor pe tot restul verii.

Matthew Diamond observă schiţele micuţe, în cretă, făcute pe tăbliţa lui de Ethan Honey. Ethan desena greieri, crabi şi stele-de-mare, mărul de pe pupitru şi biscuitul pus deasupra cutiei de metal. Orice îi cuprindea privirea din banca de la şcoală, pe parcursul lecţiilor. Desenele erau foarte aidoma cu realitatea, şi Matthew îl credea pe Ethan înzestrat cu talent autentic. Matthew călătorise la New York o dată şi la Boston de trei ori, îi spusese lui Ethan, şi văzuse acolo galerii încărcate de sus şi până jos cu marile tablouri ale Europei şi Americii, iar desenele lui Ethan îi aduceau aminte de multe dintre picturile pe care le văzuse, care se numeau naturi moarte.

Naturile moarte sunt zugrăveli ale lucrurilor pe care le găseşti prin casă sau prin jurul ei, aranjate îndeobşte pe o masă în chip plăcut, într-o lumină care le face să pară, ei bine, înzestrate cu duh, după cum am discutat luna trecută la ora de Biblie, îi spuse Matthew lui Ethan. Uneori sunt buchete de flori într-un ceainic pus pe un taburet lângă uşa de la intrare. Alteori, un ciorchine de struguri cu o pară şi patru căpşuni pârguite pe un tocător, lângă fereastră, în toiul după-amiezii. Câteodată, apă într-un pahar verde, conic, o lingură de tinichea şi o strachină cu castane pe o bancă, aproape de foc, seara târziu. Pot fi şi cochilii, o stea-de-mare şi un ciob de sticlă la ivirea zorilor. Absolut orice îţi atrage privirea şi ţi se pare frumos. Şi trebuie să te gândeşti cum le bate lumina, ce umbre lasă obiectele, cât din raze trece prin ele şi le iluminează din interior, cât e păstrat înăuntrul paharului sau bobitei translucide a fructului.

Lui Ethan îi plăcea să-l asculte pe domnul Diamond enumerând ideile acelea de picturi. Le vedea cu ochiul minţii, vedea lumina mişcând prin sticlă şi apă şi reflectându-se din lama unui cuţit. Era de părere că ar fi putut găsi pe insulă, la o adică, toate lucrurile despre care-i vorbise domnul Diamond, mai puţin strugurii, despre care ştia că sunt fructe, dar pe care nu-i văzuse şi nici gustase vreodată el însuşi.

Ethan despică lemne, aduse apă, se duse la şcoală să înveţe şi după aceea luă creionul şi blocul de foi albe pe care i-l dăruise domnul Diamond, luă şi o planşetă pe care i-o găsise tatăl lui şi porni spre micul pisc care dădea spre continent. Băgă mâna într-un buzunar de la piept, scoase o linguriţă mică, tocită şi un flacon medicinal făcut din sticlă albastră. Aranjă lingura şi sticluţa în vârful măgurii, pe o treaptă rotunjită a rocii golaşe de granit, măcinată şi scobită de gheţari. Din celălalt buzunar extrase cu gingăşie un piţigoi mort, găsit în dimineaţa aceea pe lângă clădirea şcolii. Pasărea era netedă, cu penajul nezbârlit, cu gheruţele încârligate şi trase pe lângă trup. Era cu neputinţă să spui cum murise. Spre uimirea lui Ethan, nici una dintre pisicile de pe insulă nu dăduse peste ea. Cadavrul începuse să miroasă în buzunarul lui în timpul orelor, slab mai întâi, apoi, odată cu trecerea dimineţii, parcă mai tare. Aşeză pasărea în faţa şipului şi a lingurii. Soarele amiezii era mai strălucitor, mai străbătător şi mai direct decât i-ar fi plăcut lui. Rupse un băţ dintr-un stejar pitic, îl înfipse într-o fisură a granitului, apoi îşi dădu jos cămaşa şi-o întinse peste crenguţele băţului, alcătuind un parasolar peste sticlă, pasăre şi lingură. Se aşeză pe granit, se aplecă peste obiecte şi începu să deseneze, începând cu pasărea. În primele minute, silueta păsării pluti ghemuită şi moartă în spaţiul de un alb absolut. Se iviră după aceea flaconul şi linguriţa, cele trei obiecte odihnindu-se pe un plan comun, invizibil. Înfierbântat, asudând, Ethan se şterse distrat pe faţă cu palma, iar picăturile sărate i se prelinseră pe frunte şi-i rămaseră suspendate de vârful nasului. Vântul şi valurile ce reverberau izbindu-se de stânci şi trecând printre copaci, soarele de nămiezi, fără urmă de nor şi stăpânind înaltul cerului, corvezile de

după-amiază, tatăl lui, mamaia şi surorile şi insula însăşi se dizolvaseră toate într-un unic zumzet neîntrerupt, în vreme ce Ethan întruchipa contururile şi densitatea obiectelor cu creionul, împingând vârful în coală sau atingându-l uşurel, observând cum liniile se întunecă ori se luminează, cum capătă adâncime sau definesc suprafeţe, cum redau atât încovoierea razelor prin sticlă, cât şi soarele mic şi lucitor coagulat în căuşul lingurii sau felul în care lumina zăboveşte în moarte, în puful fin din capul cu glugă neagră al păsării, păstrându-se între pene până ce carnea de care acestea sunt agăţate piere şi ajung suflate peste stânci şi de pe culme în vânt, lăsând doar o maşinărie micuţă şi fragilă de oase. Ethan desenă şi îşi imagină pământul după potop şi pe fiii şi fiicele lui Noe hălăduind peste câmpii şi dealuri stâncoase; se întreba dacă la început cei rămaşi dăduseră peste leşurile înecaţilor pretutindeni unde mergeau, prinse sub bolovani, atârnând de coroanele copacilor morţi, lăbărţate pe câmpii, într-o duhoare de neînchipuit, dacă-i văzuseră pe cei doi vulturi şi doi ulii din arcă luându-şi în primire tronurile pe soldurile colţuroase ale stârvurilor vecine şi dacă-şi petrecuseră acele prime luni de după debarcare adunând morţii cu mic, cu mare în movile şi arzându-i pe ruguri care consumau familii şi cătune, cu oamenii amestecaţi în fuioarele groase împletite, un fum negru puturos de carne care se ridica pe cer şi se întindea peste pământ şi se aşeza din nou în chipul unei pojghiţe fine de cenuşă care urma să slujească drept pat hrănitor pentru seminţele lumii noi. Ethan se aplecă mai aproape să lucreze la detaliile măştii negre a păsării şi îşi imagină, în fapt de seară, silueta negricioasă a lui Ham, istovit după ce-a târât de glezne atâtea leşuri şi le-a adunat în movile ca să le ardă, supărat că nu izbutise să-şi ferească privirea de la feţele răpuşilor şi fiindcă încercase să ghicească ce copii aparţin cărei mame, care neveste căror soţi, servitorii preaiubiţi căror stăpâni milostivi, credincios şi îndrăgostit de orice cadavru în ciuda celor zise despre ticăloşia lor de posacul lui tată atins de mâna lui Dumnezeu, vorbe pe care le crezuse şi încă le credea întru totul, oricât i-ar fi lipsit lumea care se dusese, stând alături de întinderea de tăciuni şi oseminte rămase

după incinerările de peste zi, uitându-se spre răsărit peste câmpuri şi văzând licărul slab al vâlvătăii bălaiului Sem, la poalele dealului din depărtare, uitându-se apoi către apus şi văzând fuioarele împletite de fum ale arămiului Iafet ridicându-se pe lângă mare, simţind dorul de amândoi fraţii mai tăios decât îşi închipuise vreodată c-ar fi în stare, după ce fusese închis cu ei pe corabie atâtea săptămâni.

Ethan se întrebă: îi cruţase Dumnezeu de truda crâncenă de a-i aduna pe morţii din lume? Avusese El grijă să cureţe pământul de acea seminţie de oameni dintâi, luaţi cu toţii de apele în retragere şi duşi în străfundurile oceanului, unde puzderia lor de oase se oploşise în adâncuri, presărată în mormane alături de toate celelalte rămăşiţe?

Atunci insula era arca neamului Honey, doar că arca lui Noe se oprise la odihnă pe un vârf muntos, iar el şi-ai lui coborâseră de pe punte şi se împrăştiaseră prin lume, prin Hellespont şi Arabia, prin Egipt şi Africa toată, prin câmpiile mongole şi vestul american, în vreme ce alde Honey îşi păstraseră arca insulară şi o părăseau cât de arareori era cu putinţă. Când Noe şi Iafet şi Sem şi Ham şi nevestele lor coborâseră pe uscat, mânând elani şi urşi negri şi eliberând cufundări şi raţe din coliviile lor, nu mai era nici un suflet viu pe planetă. La fel de bine putea să fie altă planetă.

Ethan desenă şi visă cu ochii deschişi la istorioarele biblice pe care li le citise domnul Diamond lui şi celorlalţi copii de la şcoală şi după-amiaza se scurse şi soarele îi arse spinarea, umerii şi grumazul. În seara aceea fu nevoit să se întindă pe burtă în iarbă, fără cămaşă, pentru ca mamaie Honey să-i toarne cu lingura ceai rece pe spatele inflamat. Charlotte şi Tabitha se aşezară de amândouă părţile şi-i făcură vânt cu ramuri frunzoase de arţar pe care le rupseseră dintr-un puiet. Mai apoi, în timpul reprizelor de somn îmbibate în sudoare, îl chinui un coşmar, se făcea că se sufocă în interiorul unei movile de corpuri ce ardeau, străduindu-se să întoarcă faţa în sus ca să ţipe către Iafet cel încruntat, peste hărmălaia rugului aprins şi a talazurilor tunătoare, că nu se

înecase, că fusese iertat sau uitat, dar nu se număra în rândul înecaţilor.

Ethan făcu febră în noaptea aceea şi mamaie îl răcori cu o cârpă îmbibată în ceai rece, făcut mult mai slab ca de obicei. Când începu să bâiguie despre Noe şi familii moarte, îngropate în gropi comune, mamaie îi şopti: Gata, taci, gândeşte numai ce lună măreaţă trebuie să fi fost în rai cât a plouat acolo, jos, cu atâta omenire sosită, eliberată de toată răutatea din inimi, ajunşi, până la unul, ca nişte copilaşi.

Dimineaţa următoare, devreme, Eha se trezi din somn şi-şi privi fiul otrăvit de soare cum doarme pe salteaua de paie, pe podea, cu surorile. Ethan era treaz şi-şi auzi tatăl foindu-se şi ridicându-se din culcuş; auzi cum duşumelele îi preiau greutatea, iar coliba cu o singură încăpere îi distribuie apăsarea printre îmbinări şi grinzi. Deschise ochii şi arsura de pe spate îl pârjoli proaspăt, ca un strat de tăciuni stârnit cu vătraiul în întunericul zorilor. Pe spinare, pe umeri şi ceafa îi urcară fiori. Sudoarea i se prelingea din porii obrajilor şi de pe frunte şi, desprinzându-i-se de pe tigaia încinsă a feţei, părea rece ca gheaţa. Spatele îi dogorea. Era de parcă i-ar fi fost rău de la stomac; slobozi un suspin domol. Eha se apropie, dând ocol fetelor mai mici, care trăgeau la aghioase pe mindire, şi îngenunche alături de fiu. Ii puse lui Ethan o palmă pe cap şi-i netezi părul cu degetul. Un cap aşa de mare şi puternic. Şi aşa un păr des. Al maică-sii. Un copil atâta de frumos, doar săptămâna trecută îl aveam mititel în braţe, o mogâldeaţă de-o puteam ţine în căuşul palmelor. Ethan scânci, de parcă efortul trecerii peste noapte ar fi contenit sub atingerea tatălui. Eha simţi căldura soarelui iradiind din pielea fiului.

Antebraţele arse, nasurile jupuite, gâturile însemnate de soare nu erau noi pentru nimeni de pe insulă. Bărbaţi, femei, copii erau deprinşi să fie pârjoliţi direct de soarele de deasupra şi de reflexiile lui în oglinda Atlanticului, în care se bălăcea căminul lor minuscul cât o pietricică. Mamaie avea un repertoriu de leacuri. Ceai rece. Comprese cu mentă. Frunză macerată de pătlagină. Ronţăia frunzele, scuipa pe degete pasta şi-o întindea pe spinarea băiatului.

Remediile bunicii nu aveau nimic din alinarea salubră a medicinei de pe continent – nu tu îmbăieri în lapte rece, proaspăt, nici cataplasme din terci de cereale amestecate cu apă de izvor ori halcă de carne crudă lipită de ochiul învineţit. Doctoriile ei erau în cantitate puţină şi vaporoase, distilate până la esenţă, fierte, extrase, reduse, concentrate în picături şi doze mici cât un căuş de degetar, de o doftoroaie care, în ce-o privea, îşi ducea zilele mai mult cu fumat de pipă, ceai negru, aer de ocean şi Cuvântul lui Dumnezeu. Născocea leacuri bune pentru vieţi trăite simplu, pe pământ subţire şi stâncă golaşă.

Lege privitoare la operaţii în scopul prevenirii Procreării. – De pus în aplicare:

Administratorii penitenciarelor statale şi directorii spitalelor statale şi ai şcolilor pentru bolnavi mintal primesc permisiunea şi sarcina de a numi, pentru fiecare dintre instituţiile susmenţionate, câte doi chirurgi competenţi, care, în colaborare cu medicul aparţinător fiecărei instituţii sus-menţionate, vor constitui o comisie pentru examinarea acelor deţinuţi sau internaţi care, potrivit darii de seamă a şefului de penitenciar sau directorului, sunt persoane pentru care procrearea ar fi nejustificată.

Asemenea comisii vor evalua starea fizică şi mintală a respectivilor, istoricul lor personal şi al familiilor, atât cât se poate proceda cu verificările, iar dacă, potrivit verdictului dat de majoritatea membrilor susmenţionatelor comisii, procrearea exercitată de asemenea persoane ar produce progenituri cu predispoziţie pentru cretinism, mongoloidism, nebunie, slăbiciune a minţii, idiotie sau imbecilitate, fără posibilitatea ca starea oricărei persoane din aceste categorii să se îmbunătăţească într-un asemenea grad încât să facă procrearea de către o asemenea persoană avantajoasă, atunci respectiva comisie îşi va desemna unul dintre membri întru executarea uneia sau alteia dintre operaţiile de vasectomie sau ovarectomie, după caz, asupra unei asemenea persoane. Atare procedură va fi executată într-o manieră nevătămătoare şi umanitară, iar comisiile care fac examinările cu pricina, ca şi chirurgii care vor executa asemenea

proceduri vor fi remuneraţi din fondurile Statului pentru sprijinul acordat, după cum vor considera potrivit administratorul închisorii sau spitalului respectiv.

*

Comparate cu lecţiile lui de la şcoală, organizate şi limpezi, slujbele de duminică ale lui Matthew Diamond erau impresioniste şi incoerente pentru locuitorii insulei, care totuşi încercau să stea aşezaţi, nemişcaţi şi tăcuţi şi să-i asculte respectuoşi improvizaţiile metafizice.

Ţin minte povestea cu potopul din *Ghilgameş* din studiile făcute la seminar, şi îi urmăresc pe israeliţi înnoind-o, populând arca nu cu o curte regală, ci cu o singură familie, de care aparţine fiece suflet născut de atunci, fiece sfânt şi beţiv, fiece pustnic, pungaş, prostituată, proprietar de fabrică, baron de căi ferate. Orice catârgiu leneş e tatăl tău, fratele tău, orice lăptăreasă uşuratică ţi-e mătuşă, soră. Nici un erou cu suita lui, cocoţaţi pe valuri. Nici un rege şi curtea lui. Ci o familie, o femeie şi soţul ei, doi părinţi, copiii lor şi cei dragi copiilor lor. Am făcut calculele, şi tatăl lui Noe, Lameh, l-a cunoscut în persoană pe străvechiul Adam, fiindu-i odraslă la a şaptezecea generaţie. Lameh trebuie să-i fi spus fiului, lui Noe, istorisiri auzite direct de la Adam, despre trezirea la viaţă a lumii neîncepute, cu suflarea lui Dumnezeu încă în plămânii cei noi, modelaţi din ţărâna însăşi, o limbă în gură croită pentru rostire de vorbe, vorbele cele dintâi, fiecare dintre ele un act de veneraţie, fiecare îndeajuns de puternică încât să coopereze ori să se pună contra însăşi creaţiei. Străbunul Adam numind animalele, aţipind într-o seară liniştită şi trezindu-se cu Eva, mama a tot şi toate, alături, poate şi ea abia trezindu-se, nu din somn, ci din starea care precedă naşterea, ba chiar din ce e înainte de naşterea însăşi, fiind ea prima dintre femei care să dea viaţă, fiii ei fiind primii veniţi pe lume dintr-o mamă şi nu de la Dumnezeu. Mi-i imaginez pe aceşti preoţi păstori în jurul focului, nopţile, schimbând poveştile babiloniene atât de bine ştiute pentru a mărturisi despre omenire ca o singură familie, şi mă simt hrănit de ospăţul care este Cuvântul lui Dumnezeu.

Copiii se frăsuiau şi se scărpinau şi pricepeau din predicile domnului Diamond ce erau în stare. Ethan ascultă şi lăsă cuvintele să-i închege cadre stranii în minte. Se chinuia să înţeleagă remarcile misionarului, fiindcă simţea că au miez şi fiindcă voia să fie în stare să vorbească despre ele cu bunica lui şi cu domnul Diamond.

Ştiţi, au fost şi poveşti pe care oamenii le-au inventat mai târziu despre toate nevestele patriarhilor Israelului, cum s-au convertit la iudaism de la religiile lor păgâne. Însă Biblia, adevărata Scriptură însăşi, nu a fost niciodată schimbată. Moise şi Iosif s-au căsătorit cu soţii crescute în alte credinţe şi nu se spune un cuvânt despre convertirea acestora, cel puţin până la midraşurile târzii, pseudoepigrafe inferioare.

Copiii mai mici, plictisiţi, chicotiră părându-li-se că aud „girafe " între vorbele cu rezonanţă străină. Cred că tăcerea lăsată asupra subiectului este intenţionată, semnificativă, profundă, că purcede din străfundurile milosteniei creatoare a Domnului, continuă el. Neamul Honey şi surorile McDermott , Zachary Hand to God, ba chiar şi Annie Parker, sprijinită în colţul unei bănci de lângă uşă, parcă gata s-o ia la fugă dacă i s-ar fi uitat cineva în ochi ori i-ar fi rostit numele, toţi insularii ascultându-l politicos cum îşi improvizează omilia, cu toţii, inclusiv el însuşi, ba poate cu deosebire el, îi părură preţ de o clipă atât de jalnici, de o asemenea nimicnicie, încât îl cuprinse un imbold bizar de a-i convinge de propria lor valoare, în calitate de suflete omeneşti nepreţuite.

Şi mai ştim, chiar după nume, că fiii lui Noe se deosebeau la culoarea pielii, Ham era cel negru, Iafet , cel arămiu şi Seth, cel alb. Şi totuşi erau fraţi, cu toţii fii ai tatălui şi mamei lor.

Nici unul dintre băştinaşi nu se clinti şi nici nu-şi schimbă expresia, însă perii de pe gâtul lui Matthew Diamond se ridicară, răspunzând parcă unei schimbări electrice în sala de clasă. Nu-şi dădea seama dacă vorbele lui inspiră ori supără. Mai bine să continue. Mai bine să continue decât să se teamă de ce e mai rău.

Un gând îl izbi pe domnul Diamond, care urmă: Şi, cu toate că în Scriptură nu găsim nimic despre asta, am ajuns să cred că

nevestele acelor bărbaţi erau un amestec de tenuri mai închise şi mai deschise. Poate că nevasta lui Ham cel negru avea pielea precum bronzul; poate că soţia albului Sem era tuciurie ca o noapte fără lună; n-ar fi exclus ca soaţa arămiului Iafet să fi fost la fel de albă ca zăpada pură din munte.

Charlotte îşi scărpină o zgaibă de pe genunchi.

Tabitha îi alungă mâna de pe zgaibă cu o scatoalcă, iar Charlotte ţipă: Termină odată, Tabby!

Tabitha spuse: Atunci nu-ţi mai scărpina tăietura, dragă surioară! Şi fetele se luară la harţă.

Matthew Diamond îşi trecu privirea peste minuscula-i congregaţie. Nici o reacţie. Esther Honey nici măcar nu le şâşâi. Bun, atunci, zise el, poate că e destul pentru azi, prieteni. Să am iertare. Gândurile nu-mi sunt pe cât de pregătite s-ar cădea să fie. Nu sunt teolog sistematic, zise şi încercă să adauge un hohot de râs autoironie, cerându-şi astfel, nădăjduia, scuze în chip discret, însă îi ieşi ceva între un acces de tuse şi un geamăt. Da, da, zise. Duse la buze mâna strânsă pumn şi se prefăcu, de parcă ar fi tras o concluzie, că-şi drege glasul. Puteţi merge. Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toţi.

Copiii ieşiră din clădirea şcolii, se împrăştiată pe la colibele lor şi la muncile de după-amiază. Adulţii zăboviră să-i mulţumească domnului Diamond pentru reflecţiile sale. Esther Honey tot nu-l avea la inimă şi i se părea mai mult ca oricând că vesteşte dezastrul, dar ceva în felul în care încerca el să desluşească Scripturile o fascina fără voie. Ideile i se învârteau în jurul cozii, vorbind îşi frângea în chip vădit, cronic mâinile şi le dăduse de ştire parcă tuturor primarilor, doctorilor, predicatorilor şi j uzilor despre Insula Merilor, însă bărbatul era erudit şi grijuliu şi avea un vocabular puternic, pe care îl folosea just, chiar dacă oarecum confuz. Deşi nu-l înţelegea mereu încotro bate, ştia că îşi munceşte mintea cu ceva precis şi bine intenţionat. Că, dacă şi-ar fi potolit cumva gândurile şi şi-ar fi dezlegat limba, ar fi ajuns să scrie ceva la fel de bun cât cele mai proaste cuplete de Shakespeare. Dar ce groaznic, îşi spuse pe drum spre casă, în vreme ce Charlotte cu

Tabitha şi copiii Sockalexis zburdau, tăind calea, pe dinainte şi prin spate, şirului de adulţi care se depărtau pe cărare de clădirea şcolii. Ce groaznic e cât de groaznice ajung să fie bunele intenţii, aproape de fiecare dată.

Familia Honey se abătu de la potecă, urmată de potaia cafenie, cu lăbuţe albe şi mască neagră, pe nume Sulky. Esther îl luă pe Ethan ajutor la spălat.

Ethan trecea prin storcătorul cu mâner o salopetă mustind de apă. Ii aparţinea domnului Cornwell, un cultivator de cartofi văduv, cu câteva hectare pe continent. Ethan îi zise lui Esther: îmi place cum a vorbit de Noe şi de Lameh domnul Diamond, şi de familia de azi a omenirii, mamaie. Cum sunt toţi dintr-o familie, şi suntem toţi veri şi fraţi şi surori şi aşa mai departe. Ca noi aici, pe insulă. Puse pe sârmă salopeta, rece, îngreunată de udeală, scorţoasă la manevrat, şi îşi imagină cum ar fi să coboare pe pasarela lungă şi elastică a arcei, cu familia şi animalele toate, după scăderea apelor.

Esther, frământând o fustă în copaie, zise: înveşmântat în purpură sau înfăşurat în zdrenţe, totu-i numai răutate. Se uită la Sulky, care sta cu ochii ficşi, aşteptând parcă să fie hrănit. Aruncă spre el o mână de clăbuci. Cu urechile deodată ciulite, câinele se repezi la spuma învolburată de săpun şi o adulmecă. Coada şi urechile i se pleoştiră şi-i aruncă lui Esther o uitătură abătută.

Ştiu, săracu' de tine. Îmi pare rău, zise femeia. I-un sos de apă chioară, ştiu.

Matthew Diamond fu distras pentru restul zilei de bizarul efect pe care-l avuseseră vorbele sale despre fiii lui Noe în odăiţa şcolii. Precum perii de pe ceafa lui, locuitorii Insulei Merilor se zbârliseră, era limpede, chiar dacă invizibil, cugetă el. Duh, însă nu duh din cel bun, nu Sfântul Duh pe care voise el să-l inspire. Nu-i dădea pace gândul că insularii ştiau că el nu le vrea decât binele şi că vorbele acelea, ei bine, da, îi ieşiseră greşit pe gură – greşit felul în care le formulase –, da, aşa era, greşise în literă, dar cu nimic în spirit, şi totuşi se simţiseră ofensaţi.

După ce se băgă în pat şi se război cu îngrijorările până ce gândurile îi căpătară încă şi mai puţină noimă decât avuseseră

după-amiază, şi după ce renunţă la orice nădejde de somn, din confuzie se ivi o idee clară – ba chiar un plan – şi, agitat şi uşurat totodată, Matthew se ridică din aşternut, aprinse un felinar şi îi scrise o epistolă prietenului său, Thomas Hale.

Dragă Prietene,

O idee mi s-a înfiinţat dinainte în toiul nopţii de duminică, una pe care nu sunt sigur cum să o articulez într-un fel care să nu pară înşelător ori oportunist, deşi binele mai mare pe care nădăjduiesc că îl va aduce este *dependent de niţică, sincer să fiu, şiretenie. Mai depinde şi de un favor făcut de tine.*

După cum ştii mai bine decât mine, autorităţile statale intenţionează să desfiinţeze aşezarea de pe Insula Merilor & să evacueze locuitorii cândva pe parcursul verii. Încercând să descopăr mijloace de a-i ajuta pe aceşti oameni să-şi găsească locuri în care să se ducă, îmi dau seama că Ethan Honey, tânărul al cărui talent artistic l-am menţionat de câteva ori pe parcursul ultimilor doi ani, ar avea de câştigat dintr-o vizită la domiciliul tău din Enon. Adică, cine ştie, ar putea fi scutit de partea cea mai rea a evacuării dacă i s-ar da un fel de rezidenţă, să stea, de pildă, pe proprietatea ta şi să picteze peisajele pe care i le oferă & posibil să primească lecţii de la un pictor cu mai multă experienţă, ba chiar să urmeze cursuri la un colegiu de artă, în cele din urmă, dacă abilităţile i se îmbunătăţesc grabnic. Ştiu câte complicaţii ar aduce una ca asta, cu referire la separarea de familie, însă chestiunea de căpătâi e: mai mult decât oricine altcineva din familia lui, arată absolut alb. Adică, uitându-te la el, n-ai putea să-ţi dai seama că are sânge amestecat. Părul îi e şaten-deschis & drept, aproape blond pe timpul verii. Ochii îi sunt albaştri cu tente verzui. Mi se pare că, de vreme ce în Enon nu i-ar cunoaşte nimeni obârşia, dacă s-ar ivi acolo ca oaspete al tău, ar putea fi eliberat de teribilele prejudecăţi în urma cărora suferă aici, cu familia. Nu ştiu; poate că ai o părere despre asta. Pe mine mă cam încurcă – fiindcă ar însemna să-ţi cer atât de mult (& chiar dacă ţi-o cer, te întreb dacă se cuvine măcar să ţi-o cer) şi fiindcă, deşi e drept că poate să picteze minunat, Ethan Honey nu e singurul copil de pe

insulă cu talent notabil. Sora lui mai mică, Tabitha, este aproape fluentă în latină, la abia unsprezece ani (pe ghicite; nici un insular nu-şi cunoaşte data naşterii; într-adevăr, adulţii nu ştiu cum se foloseşte un calendar), şi mai e încă o fată, Emily Stockalexis, pe jumătate sau mai mult indiancă – Penobscot –, tot cam de zece ani, care în mai puţin de un an va fi în stare de o algebră dincolo de capacitatea mea de înţelegere, darămite de predare. Numai că Tabitha Honey n-ar putea trece nicicum drept albă. Iar Emily are, otova, trăsături negroide şi indiene şi, la drept vorbind, arată semnele unor purtări îndrăzneţe care sugerează că a moştenit depravarea mamei dispărute şi a tatălui necunoscut.

Mă îngrijorează îndeosebi că ideea mea ar putea să-i conducă pe toţi cei implicaţi către mai multe soiuri de ispite – că nu se ţine drept după firul cu plumb al Cuvântului. Ar fi mai puţin însemnată o asemenea tentaţie decât posibilul bine pe care îl simt în eliberarea acestui băiat, orice ar fi, din chingile prejudecăţilor, din acel aşa-zis trup mistic al nedreptăţii, pe care altminteri o va îndura inevitabil, chiar în condiţiile în care ceilalţi copii de pe insulă nu sunt aleşi în chip similar? Va vedea el, până la urmă, actul acesta ca pe o minciună – ceea ce şi este –, dar ca pe una care l-ar scuti de încercări mai grele? Surorile lui, tatăl şi bunica ar suferi cumplit dacă s-ar despărţi familia, însă există vreunul dintre Da-*urile* profunde şi spirituale *ale lui Martin Luther în inima acestei idei? Ori îl ispitesc, vânzându-i dreptul din naştere pe o strachină de fiertură? Ţi-aş fi recunoscător pentru păreri. Între timp, mă rog, fireşte, şi îmi cercetez inima.*

Oricum ar fi, rămân al tău devotat,

PS. Mă întreb dacă ai putea aranja ca băiatul să capete nişte materiale mai bune pentru pictură. Cred că ar face progrese rapide cu uleiuri şi pânză. Poate că sunt cărţi care să-l instruiască în fundamentele culorii & aşa mai departe.

Lui Eha Honey îi venea greu să alcătuiască cuvinte pentru unele gânduri. Să-l îndrume pe Ethan la despicatul sitei de cedru era uşor. Unu, doi, trei. Rindea, despicat, sucit, rindea, răsucit. Ca un cântec. Cum îl învăţase şi pe el Zachary, demult. Plăcut şi

confortabil. Soiul acela de cuvinte cu a căror şansă de a le rosti se delecta. Alte idei care-i veneau erau uşoare şi doldora, dar când încerca să găsească vorbele potrivite şi să le pună în ordine şi să le dea glas, limba îi părea ca o scândură prinsă în balama, mişcată de colo-colo de vânt. Aşa că vorbea puţin. Dădea din cap ori se încrunta. Mormăia ori chicotea. Şuiera. Uneori scotea sunete de animale. Imita fiece tril de pasăre. Făcea ca oceanul, ca tunetul şi ca vântul. În unele după-amiezi stătea cu Lotte în bătătură, cu ochii la Atlanticul ce plescăia şi fâşâia înainte şi înapoi, purtând o conversaţie pe cinste.

Însă alte idei erau mai întunecoase, scufundate, ori scufundat el şi ele la suprafaţă, clare şi agere şi concentrate. Le auzea în cap, le simţea povara în piept şi contururile în gâtlej, dar limba îi era greoaie şi rămâneau neglăsuite. Ştia că oricine are acelaşi fel de idei, dar că gândurile lui iau distanţă de cuvinte mai iute decât la alţii – chiar şi vorbele pentru ce voia să spună când se gândea la asta parcă se înălţau peste ape, nişte păsări rotindu-se, întunecate, familiare, pe care nu izbutea să le numească.

Ethan şi surorile săpau după scoici pe întuneric, în vreme ce Esther îi ţinea sub observaţie din balansoarul ei, pe care pusese să i-l aducă Ethan şi să-l aşeze pe ţărmul lucitor, netezit de reflux. Trăgea din pipă, sorbea ceai dintr-o ceaşcă ciobită, ornată cu mori de vânt albastre, şi le urmărea siluetele gheboşate în înălţarea palidă, la orizont, a luminii dintâi a zorilor. Izurile de nămol adus de apele fluxului şi de apă sărată se combinau cu cele ale ierbii şi florilor de câmp şi pinilor mărunţi agăţaţi de muchiile de granit ale insulei. Fraţii se mişcau când mai aproape, când mai departe unii de alţii, lăsând urme de greblă şi cratere de nisip întors pe dos, făcând în cele din urmă întinderea netedă să arate ca o tăbliţă de lut săpată cu scrisul acela pe care li-l arătase domnul Diamond copiilor în manualul de istorie. Cuneiforme. Hieroglife. O înregistrare a pâinii cea de toate zilele ştearsă de următoarea maree.

În nici un ceas, Esther socoti că scoseseră ca la vreo cinci ocale, aşa că le strigă: Bine, e destul atâta, începuse să crească fluxul, apa

se rotea pe după balansoarul ei, iar tălpicile începuseră să se afunde în nisip. În timp ce fetele cărau coşurile de sârmă cu moluşte, Ethan smuci din nisip balansoarul, şi cei patru Honey îşi croiră drum spre casă, unde luară loc în bătătură şi curăţară scoicile, trântind carnea într-o strachină mare de tinichea şi cochiliile înapoi în coşuri. Când sfârşiră, Tabby duse cochiliile goale în spatele casei şi le făcu vânt peste vechiul morman Penobscot. Movila de scoici ar fi bună şi de-un desen sau de-o pictură, cugetă Ethan, deşi nu era decât o adunătură de cochilii vechi. O secţiune a mormanului se desprinsese anul trecut, dezvăluind straturi de cochilii vechi de secole. Se vedea o linie aproape perfectă acolo unde resturile de scoici mai deschise la culoare, mai noi de la alde Honey începuseră să se strângă deasupra cochiliilor Penobscot, care erau mai închise şi comprimate de greutatea grămezii, mai dense, aproape transformate iarăşi în pământ, minerale. O mână de scoici mai lucitoare, mai noi erau împrăştiate peste versantul înclinat al cochiliilor vechi, înnegrite. Ar fi fost ceva să stai în faţa movilei, să încerci să o vezi şi s-o prinzi în culori, cu iarba verde deasupra şi nuanţele felurite ale tufelor verzi în spate, deşi Ethan şi le imagina şi pe surori necăjindu-l din pricina asta, cum făceau de câte ori desena insecte, păsări moarte şi peşti morţi cu ochii ciuguliţi şi spinările descărnate până la os de pescăruşi.

De ce desenezi movila a veche de gunoi, Ethan? De ce tot timpul desenezi gângănii şi chestii moarte pe plajă? Îl întreba Tabitha.

Te desenez şi pe *tine,* spunea.

Tabitha şi Charlotte se strâmbau şi Charlotte ţipa: Ar' să picteze data viitoare şi ce-i sub umblătoare!

Esther Honey era prea bătrână, artrita ei, prea acută ca să mai traverseze canalul pe continent, să strângă fructe de pădure ori să mai umble după ciuperci şi ierburi, dar ştia unde se iveşte busuiocul de câmp, în umbră, în lungul potecilor. Inflorescenţele arătau ca nişte stupi de albine, aşa că-i spunea iarba-bondarului. Ştia unde creşte vetricea, un pic mai sus de înălţarea apei la flux, şi le învăţase pe fete cum să frece carnea cu ea, în rarele ocazii când era de găsit vreo fărâmă, ca să alunge muştele când începea să se

împută. Ştia când iese întâi podbalul, primăvara, şi în fiecare toamnă trimitea copilele să culeagă leacul-oaselor, cât de mult puteau aduna. Îl opărea în ceainicul cel mare şi făcea din el infuzie. Stabilea câte o zi în care fiecare membru al familiei să bea, în doze măsurate, fiertura cu iz rânced. Eha luni, Ethan marţi, Tabitha miercuri, Charlotte joi şi în sfârşit ea, vineri, stăteau din zori şi până-n seară ciuciţi pe latrină, punându-şi digestia pe roate. Ca o mâţă care umblă după şobolan prin tuburile orgii de la biserică, avea obicei să zică. Ştia unde creşte pelinul şi prefera să fumeze buruiana asta în pipă, zicând că ăsta-i tutunul de altădată al marinarilor şi că-i uşurează astmul mai dihai decât cel mai bun tabac de Virginia.

Esther aştepta în balansoarul ei, în vârful măgurii, serile, când femeile şi fetele se duceau la cules pe continent – Iris şi Violet McDermott , Emily şi Norma Sockalexis, Charlotte şi Tabitha, Theophilus şi Millie Lark (Theo membru onorific, îl tachinau femeile, cu rochia maică-sii pe el şi toate cele, la care Theo radia de plăcere şi mândrie – da, întocmai rochia în care mama lui obişnuise să se ducă la adunat cu ele, cu multă vreme în urmă), ba şi Annie Parker, o dată pe an, când vremea şi mareea erau în armonie perfectă şi lumea prea din cale-afară de frumoasă ca până şi ea să reziste imboldului de a pătrunde acolo niţel. Esther le urmărea întorcându-se peste canal la reflux, în lumina ce scăpăta, cu coşuri de ciuperci, zmeură, flori sălbatice şi ierburi ridicate deasupra capetelor, cu fustele sumese, fredonând *Sally Brown era o doamnă creolă* ori *Sâmbătă noapte vântul suflă înspre apus* sau unul dintre cântecele de leagăn pline de mâhnire pe care le adusese din Irlanda Patience Honey însăşi, *Seoithin seothó,* fetele mai mari cântau şi ele, iar cele mici doar cuvintele pe care le cunoşteau, pe celelalte îngânându-le doar. Dacă femeile se găseau într-o dispoziţie deosebit de bună, Annie Parker cânta o melodie despre care bunica ei, Borrowed Moment Parker, susţinuse că o ştie de la tatăl *ei,* care, spunea Annie, se înrolase în armata unionistă şi luptase croindu-şi drum din Virginia până pe Insula Merilor, melodie numită „Spânzuraţi-l pe Jeff Davis de bătrânul măr

pădureţi. Esther nu auzea întotdeauna cântecele de unde era, însă câteodată îngâna şi ea unul, articulând pe alocuri câte un cuvânt sau două, urmărindu-le pe surorile McDermott, pe Norma şi Emily şi Annie Parker, pe Tabby şi Lotte în amurgul vast, amintindu-şi traversările proprii prin undele reci, ostenită, cuprinsă de farmec şi îmbibată de miresmele ierburilor, florilor şi fructelor din codri şi luminişuri.

Dacă nişte culegătoare treceau îndeajuns de aproape, Esther striga domol, parcă în secret, să nu rupă o vrajă:

Lobodă?

Puzderie.

Până sus?

Tocmai până pe muchia dealului.

Iarnă timpurie, atunci.

Iarnă timpurie, omăt târziu.

Cât de bucuroasă era să se ridice, când era fetită, din pat înainte de ivirea soarelui, cu mama şi sora ei, înainte ca sora ei să părăsească pe vecie insula, fără o vorbă nimănui, trezită devreme, îmbrăcându-se în beznă, încercând să nu-şi trezească tatăl, dar cu orice sunet, în ziua cea nouă, limpede şi deplin şi desluşit. Deşi nici o vacă nu pusese vreodată copita pe insulă, uneori mama ei apărea cu câte o jumătate miraculoasă de litru de lapte într-o cană de cositor, şi nu o ascundea neapărat de tatăl lui Esther, ci, inexplicabil, se nimerise s-o aibă acolo pentru fete în vreo două sau trei dimineţi, nu tocmai un secret, mai degrabă un mic răsfăţ, *doar pentru doamne,* cană pe care, după ce lua o înghiţitură micuţă, i-o trecea surorii lui Esther, care o apuca în amândouă mâinile, cu vârfurile degetelor, şi o înclina către buze în vreme ce Esther se zgâia şi deja simţea mirosul interiorului metalic al cănii amestecându-se cu izul ierbos al laptelui, şi deja mai că simţea gustul dulce, răcoros, proaspăt şi gras al laptelui însuşi. Când sora ei, al cărei nume Esther îl mai uita câteodată, acum, că îmbătrânise, ori mai degrabă şi-l amintea din ce în ce mai rar, îi întindea cana, cu greu se abţinea să nu izbucnească în hohote voioase şi să-şi trezească tatăl, fericită să aibă în faţă acel lapte, aşa de rece că nu

ştia cum îl ţinuse la păstrare mama ei, atât de somptuos, gros şi proaspăt încât părea albăstriu în cana de tinichea, şi încântarea gustului dulce, bogat şi ierbos se mai domolea o ţâră, cu toate că nu prea de tot, fiindcă trebuia să soarbă fără zarvă, să nu plescăie ori să înghită cu zgomot cum i-ar fi plăcut ei, lucru care, îşi dădea seama acum, peste ani, când stătea să cugete la asta legănându-se în balansoarul de pe măgură şi uitându-se la femeile şi fetele întoarse de la cules, ar fi risipit mult din extazul aproape de neîndurat al anticipării şi din deliciul greutăţii smântânoase a laptelui, al dulceţii lui cu iz moscat, atât de minunat că ar fi fost capabilă să ofteze cu voce tare, mai ales când se gândea, având gustul cel dulce încă în gură, la dumicaţii serbezi cu care o scoteau în restul timpului la capăt.

Femeile şi fetele ajungeau pe insulă şi traversau iarba înaltă, cu siluetele întunecate pe cerul înnegrit, cu fustele măturând firele de iarbă care se aplecau peste cărare, cântând domol *Seoithin seothó,* de parcă bezna le-ar fi pus surdină vocilor, părăsind grupul una câte una sau în perechi şi întorcându-se spre casele lor.

Abby, cugetă Esther, privind cum noaptea se lasă şi scoate stelele la iveală. Numele surorii mele era Abby şi arăta întocmai ca tatăl nostru şi ne-a lăsat fără o vorbă când încă mai era, de fapt, copil.

Ethan studia cartea de pictură pe care i-o trimisese societatea, împreună cu o cutie de lemn care se deschidea deasupra şi era plină, ce miracol, cu vopsele, uleiuri şi pensule. Citi în manual că există pensule făcute din păr de dihor şi din păr de nevăstuică, din peri de câine şi de nurcă, cele din urmă fiind cele mai bune şi cu vârful cel mai fin. Citi că vopselele puse pe un fond mai deschis decât ele dau o tentă mai caldă şi că acelea zugrăvite peste un fond mai închis tind să fie mai reci. Află că, la fel cum zicea manualul despre anumite vopsele, şi pielea oamenilor se schimbă dacă este expusă la lumina soarelui. Nu doar că pielea se schimbă când e pârlită de soare şi vindecată de aer, ci lumina soarelui modifică nuanţele a tot şi toate, oameni, apă, pietre şi aer, dintr-un minut într-altul.

Cartea afirma că un pictor de oameni nu ar trebui niciodată să-şi măgulească subiecţii. Nu ar trebui să le facă mai tinere pe femei şi nici pe bărbaţi mai arătoşi decât sunt. Nu face amabil un încruntat şi graţios un împiedicat. Asemenea practici contravin conştiinţei artistice.

Lumina este produsă de vibraţia particulelor din care este alcătuită întreaga materie. Ochiul percepe culoarea cu nervi acordaţi la felurite lungimi de undă. Sunt nervi care văd roşu şi alţi nervi care văd violet, de pildă. În privinţa peisajelor, priveliştile mai însorite sunt alcătuite din nuanţe de roşu, scenele de seară, din albastru şi violet. Somnul îndeajuns este esenţial pentru repausul zilnic al ochiului artistului, împâclit şi obosit de lumină.

Culorile care se folosesc pentru piele atunci când se pictează portrete sunt după cum urmează: alb de plumb, ocru galben, siena crudă, siena arsă, roz, vermillon, ombră naturală, ombră arsă, negru de fum, terra verde, cobalt.

Ethan privi şi văzu că insula era acum verde-măslinie, acum galbenă, acum vineţie, trecând într-o volbură de albastru. În faptul serii, sora lui se întuneca până la aproape negru. La amiază, strălucea precum arama scânteind în lumina soarelui. Domnul Diamond era când de nuanţa coralului, când portocaliu, căpăta tente de vineţiu spre indigo uneori, alteori prindea o pojghiţă de cenuşiu lăptos. Serile, copiii Lark licăreau palid sub lună. În rarele ocazii în care vreunul era treaz şi umbla pe afară la ora amiezii, se dizolva într-o aproape transparenţă, cu arterele negricioase îngrămădite şi pulsând, cu capilarele strălucitoare, zumzăind, roz, încât aproape le auzeai. Fiecare faţă purta semne şi dungi, era pătată şi pistruiată şi vărgată, cu o paletă de culori în perpetuă schimbare.

Cartea spunea că vopseaua de roibă ar trebui acoperită cu lac ori cu chihlimbar ca să nu-şi schimbe nuanţa. Pigmenţii care se modifică după aplicare se numesc fugitivi. Ethan folosea uneori culori diferite de cele recomandate în carte, doar ca să vadă cum ajungeau să arate altfel feţele oamenilor – găvanele ochilor mai înfundate sau mai puţin adânci, fisurate şi întunecoase, pometţi

proeminenţi şi lucitori, haşuraţi, chipuri încordate, radiind şi pline de oase ori fără dinţi şi aducând cu o desagă goală de piele.

O mamă şoim prinse un iepure care se aventurase pe întinderea descoperită a pajiştii. Eha văzu cum pasărea apucă iepurele de şale şi îl saltă de la pământ, să-şi înfigă mai bine ghearele. Apoi şoimul coborî la sol şi-şi înfipse clonţul în gâtul iepurelui. Piciorul liber din spate al rozătorului bocăni în pământ. Şoimul apucă bine iepurele şi se uită în lungul pajiştii, sporind strânsoarea asupra animalului care se zbătea, după care începu să-i smulgă crâmpeie de blană şi fâşii de muşchi de pe spinare. Puiul şoimului, un bărbătuş îndeajuns de mare şi puternic ca să vâneze de unul singur, dar încă bazându-se pe mamă pentru hrană, zbură peste pajişte şi se opri pe craca unui nuc american. Iepurele încetă să mai arunce din picioare şi rămase moale în ghearele mamei şoim. Pasărea sfâşie şi înghiţi o bucăţică din flancul iepurelui, apoi îşi luă zborul şi se opri în nuc, alături de pui, care, văzu Eha acum, era mai mare decât ea. Carcasa rămase în mijlocul pajiştii; şoimii nu o scăpau din ochi. Eha stătu şi se uită la păsări vreme de un ceas. Era după-amiază, nu avea nimic de făcut şi îi făcea plăcere să privească frumuseţile acelea înaripate. Se întrebă dacă vreunul dintre câini are să încerce să fure iepurele – Fitzy, micuţul terier, ar fi fost, neghiobul, în stare –, dar nu o făcu nici unul. Pe Eha îl luă picoteala. Se trezi peste câteva clipe, iar păsările şi carcasa nu mai erau.

De pe o proeminenţă stâncoasă, la jumătatea măgurii, Ethan îşi privi surorile întorcându-se de la cules de fructe de pădure şi ciuperci de pe continent; ajunseseră cu întârziere pentru mareea joasă. Lăsase cele trei tablouri la care lucra să se usuce în soare, pe lângă casă, şi se dusese pe platforma unde putea să deseneze în voie, departe de toţi ceilalţi, pentru o vreme măcar, să facă schiţe şi să-şi lase mintea să umble fără a fi întrerupt. Pe lespede se putea ajunge doar dacă te căţărai pe versantul măgurii, punând piciorul pe nişte praguri puţin adânci – aşa se gândea Ethan la ele – care se hâţânau şi se fărâmiţau. Suişul nu era lipsit de pericole şi asta îl făcea să preţuiască locul, să-l simtă secret. Drept că şi mamaie se aşeza adeseori în balansoar pe vârful culmii, mai sus de el şi spre

dreapta, la nu mai mult de cincisprezece-douăzeci de metri, şi îi simţea fumul din pipă, ba chiar o auzea câteodată îngânând vreunul dintre cântecele pe care le cântau femeile, însă nu-l vedea de acolo şi nici el pe ea, aşa că, dacă stăteai să te gândeşti, avea un loc doar al lui.

Tabitha şi Charlotte se iviră dintre copacii de pe malul celălalt al canalului, cu coşurile în mâini, şi intrară în apă. Ethan desenă canalul, tiparul curgerii apei şi pe surorile lui care dădeau piept cu undele, conturându-le mişcarea cu un beţigaş de cărbune. Erau înotătoare vrednice amândouă şi nu se temea pentru siguranţa lor. Ştiau unde trage fluxul pe canal, ştiau să înfrunte curenţii, să facă pluta dacă era necesar.

Apa din mijlocul canalului îi venea Tabithei până la talie, iar lui Charlotte îi ajungea aproape la subsuori. Amândouă fetele ridicaseră deasupra capetelor coşurile pline. Tabitha plescăia greoi prin apă în faţa surorii sale. Charlotte începu să înoate pe jumătate, bătând apa mării cu braţul liber. Cordoane întunecoase, galben-cafenii de alge se roteau împrejurul ei.

Mă tem să nu fie vreun ditai ţiparul în iarba asta de mare, zise Charlotte. Mastiful cel imens şi bălţat pe nume Grizzly le văzu pe fete de unde zăcea tolănit în nisip, pe partea insulară a canalului.

Tabitha se opri şi se răsuci spre sora ei. Dă-mi coşul tău, Honey. Nu-s ţipari prin părţile astea. Grizzly se ridică, se vârî agale în apă şi porni să înoate spre fete.

O, dă-mi coşul, zise Tabitha. Charlotte i-l întinse, dar alunecă pe o piatră de pe fund. O mână de căpşuni săltară din coş, răpăiră ca alicele în apă şi se scufundară printre panglicile unduitoare ale algelor.

Ai grijă. Uite, acum poţi înota iar. Pentru ce vine Grizzly ăla încoace?

Nu pot să înot aşa, în sarafan, zise Charlotte. Se scufundă, braţele ei slabe şi pânza rochiei se vânturară şi plescăiră, apoi ieşi la suprafaţă cu umerii goi şi rochia udă leoarcă ghemotocită în mâini.

Acu' pot înota.

Păi, *fuguţa,* donşoară Honey, spuse Tabitha. Am îngheţat. Am un cârcel în braţ. Hai să-i dăm bătaie. Hai, Grizzly, acuma; dă-te din cale; tre' să ajungem la mal. Grizzly sosi la ele, prinse ceafa lui Charlotte între falei şi porni să lipăie spre ţărm, în vreme ce fata ţipa şi se smucea şi zbiera s-o lase, că e goală-puşcă. Tabitha, în faţă, înota cu coşurile şi rochia. Grizzly o urmă şi o depuse cu gingăşie pe Charlotte în nisip. Charlotte se ridică şi se pipăi la ceafa după împunsături de colţi.

Repede, pune rochia pe tine până nu te vede careva, zise Tabitha şi-i aruncă surorii rochia făcută ciuciulete.

Grizzly se opri lângă Charlotte, care se canonea cu hainele ude leoarcă, cu faţa spre insulă, uitându-se la ea oblic, peste umăr, aşteptând. Fata îşi smuci sarafanul, îndreptându-l, şi îl plesni peste bot pe Grizzly, îl pocni peste urechi, îi dădu un şut în dos şi ţipă. Mai că mi-ai rupt gâtul, urs mare şi prost.

Câinele porni cătinel spre locul unde stătuse tolănit mai înainte, se întinse şi începu să sforăie.

Lotte şi Tabby, gândi Ethan, culegătoare traversând un plan de apă lucitoare, încreţită. Dacă te pui jos, apa aduce cu o placă de spălat din oţel. Ar putea fi adâncă de-o milă, până la glezne doar, o peliculă numai, o pojghiţă de metal. Ridică-te în picioare, şi lumina soarelui dispare. Stratul de metal dispare. Se dovedeşte lumină şi nu apă. Culorile, în apă, se separă. Pietre negre, şiraguri unduitoare de alge şi nisipul verde ca apa, strălucitor ca soarele. Un banc de peşti imenşi, azvârlindu-se cu capetele înainte în curent, la nici douăzeci de paşi de Lot şi Tab. Lot şi Tab traversând canalul acela vechi prin ape şi mai vechi încă. Până şi un dinozaur ar fi putut să se ivească printre pinii de pe continent, să păşească în canal, să-şi cufunde în valuri ţeasta şi să se pună pe mestecat la iarbă-de-mare îngreunată de apă.

Surorile lui Ethan traversară canalul şi o pereche de surori de cărbune se iscară pe coală. Surorile acelea erau împuţinate, umbre, dar materializate pe hârtie – acum şi acum şi acum neclintite –, şi aveau să existe până ce se ferfeniţea hârtia şi era aruncată în sobă, ori se dezintegra pe perete într-o casă inundată. Surorile lui în

carne şi oase. Şi cele de cărbune. Domnul Diamond îi spusese că un anumit cărbune se face din oase.

Însoţite de Grizzly, surorile lui Ethan ajunseră pe coasta stâncoasă. Tabby o aşteptă pe Lotte, care-şi stoarse rochia pe cât de bine putu, o îmbrăcă, apoi luă câinele la pumni. Surorile astea de negreală de pe desenul meu vor fi mereu în apa de cărbune, trecând canalul de cărbune, sub un soare de cărbune, privite de la înălţime de oameni cu oase şi sânge şi muşchi şi minte, cugetă Ethan.

Frecă apa frământată din spatele celor două siluete din crochiu, şi două umbre de negreală apărură proiectate în urma lor pe apa de cărbune, fete de cărbune şi coşuri de cărbune umplute cu fructele de negreală, ridicate deasupra capetelor. Ce fel de lume ar fi şi asta, în care umbra să fie compusă din aceeaşi materie ca şi fata care o lasă, iar afinele pe care le mănâncă, aceeaşi materie ca ea? Dacă m-aş ridica în picioare şi umbra mi-ar fi carne şi sânge? Dacă fructele ar fi de carne şi ar creşte pe ramuri de artere pulsând de sânge, împodobite cu frunze de piele?

Ethan îşi făcu schiţa sul şi o băgă în cămaşă. Se întoarse cu faţa spre versantul măgurii şi îl escaladă iarăşi până în vârf, depărtându-se în diagonală de locul unde stătea bătrâna, aşa încât, ajuns sus, să-i treacă prin spate şi mamaie nici să nu ştie că se aflase chiar sub ea, ocupat cu desenul. O apucă pe cărare în jos, cu pas grăbit, spre plajă şi îşi întâmpină surorile.

Te uiţi la noi, Ethan? Zise Charlotte.

Acu' veneam să vă scap, răspunse băiatul. Numai că mi-a luat-o Grizzly înainte.

Lasă, Ethan. N-a fost nimica. Eram bine amândouă, doar că acuma parcă mi-i grumazul pe jumate rupt de la câinele ăla prost.

Aţi găsit fructe bune?

Mititele. Acruţe, a zis Tabitha.

Charlotte întinse coşul spre Ethan. Băiatul luă o bobiţă, o băgă în gură. O strânse încetişor între dinţi până ce o despică, aciditate, dulceaţă şi sărat de pe mâinile ude ale surorii sale. Aproape că îl surprinse că nu are gust de sânge sau funingine.

Ce desenai colo? Întrebă Charlotte. Ethan le arătă surorilor schiţa.

Noi în apă, zise Tabitha. Grizzly unde-i?

Strica imaginea, zise Ethan. I-ar fi făcut cu ochiul lui Charlotte, însă era concentrată asupra desenului.

Asta de-aci sunt eu? Vru ea să ştie.

Tu eşti, încuviinţă Ethan.

Charlotte părea pe cale să plângă. Ethan depărtă desenul la o lungime de braţ, să-l vadă mai limpede.

Arată mare apa, aşa-i? Zise.

Păi, da, spuse Charlotte.

Tot canalu' ăla e, spuse Tabitha. Aşa-i dintotdeauna. Doar că nu-l vezi aşa niciodată când eşti în el.

Ştiu, zise Charlotte, şi îşi mută în cealaltă mână fructele de pădure. Ştiu. Doar că mă trece un fior când mă uit aşa la noi din cer.

*

Din fotoliul ei, unde şedea fumând, Esther privise cum nepoatele ei intraseră în apă să traverseze canalul, cum o luase câinele pe una de după ceafa şi cum dăduse fuga pe plajă nepotul ei să le întâmpine, să le ajute cu coşurile şi, probabil, să le necăjească fiindcă fuseseră prinse de flux. Tare mai era bun cu ele. Şi ele cu el. Dragoste, pur şi simplu. Deocamdată nici unul nu stătea să se gândească la sângele lor întinat, cum le părea oamenilor din afara insulei. Nici măcar după vizita cea ruşinoasă a doctorilor. Cât de curând, îşi spuse. Cât de curând, Faraon va veni după noi, cum face mereu. Se duse cu gândul la evreii părăsind Egiptul, cu armata lui Faraon pe urme. Se gândi la viziunea lui Patience Honey în toiul uraganului, la Moise despărţind marea, şi se mai gândi la evreii care se mişcaseră din loc în loc prin sălbăticie, de patruzeci de ori, peste râuri şi pustietăţi, munţi şi deşerturi, aşa cum simţea, parcă tot mai mult şi mai mult, că îi paşte şi pe locuitorii Insulei Merilor. Încercă să enumere în ordine, doar pentru ea, locurile unde îşi făcuseră israeliţii taberele, listă pe care învăţase din copilărie s-o recite, *Sucot, Etam, Migdol, Mara, Elim* – cu *douăsprezece fântâni*

şi şaptezeci de curmali, îşi aminti –, dar se împotmoli după *Rafidim – unde nu era strop de apă.* Oricât de permanentă ar fi părut Insula Merilor, dacă îţi luai răgaz să te gândeşti niţel, nu era decât încă o tabără, făcută şi apoi ridicată în fuga neîncetată de egipteni, de asirieni, de babilonieni şi de restul – regii şi armatele în marş şi doctorii lumii care pipăiau şi împungeau.

În vreme ce Ethan căra coşurile fetelor, cu fructe de pădure, flori şi ciuperci, tustrei copiii îşi târşâiau picioarele prin nisipul plajei către casă. Esther le urmări avansul, şi când se mai apropiară simţi că o cuprinde o bucurie nespusă din pricina lor, fiecare ajuns o persoană micuţă, la locul ei, fiecare purtându-le celorlalţi de grijă, fără fasoane, chiar şi când se necăjeau, ţipau, se hlizeau şi se plângeau. Şi îşi aminti că primul lucru pe care voise să-l facă în minutul în care se născuse tatăl lor şi i se tăiase cordonul fusese să-l apuce de glezne şi să-l înece în prima baltă, izvor, bazin mareic sau găleată cu apă îndeajuns de adâncă pe care o putea găsi, apoi să fugă mâncând pământul.

Şi aşa şi făcuse. Încercase să-l înece. Îşi trimisese tatăl după apă şi, când el ieşise din casă şi se îndreptase spre izvor, îl luase pe Eha, gol, ud, şi-o apucase şontâc spre ţărm. La ponton era prea în văzul lumii. Cineva ar fi băgat de seamă. Pe creasta măgurii ar fi fost prea brutal, să azvârle copilul îndeajuns de tare cât să nu nimerească în stâncile de dedesubt, să-i facă vânt tocmai până în valuri. Voia să-şi înece pruncul, pe fiul şi fratele ei, dar cuviincios, cu gravitatea şi umilinţa necesare, numai că era în picioarele goale, sângera şi se împleticea. Nici măcar n-avea un sac în care să vâre copilul. Era doar gol, în braţele ei dezgolite, chirăind, lipicios. Ajunsese pe malul sudic, unde erau scobituri cu apă de mare, limbi de nisip şi stânci înţesate cu crustacee mărunte. Izbuti să ajungă la capătul unei porţiuni stâncoase, în marginea de ţărm care sta să fie cuprinsă de flux, acum acoperită cu un lat de palmă de apă efervescentă, acum vizibilă, apoi iarăşi în apă. Copilul încetase să zbiere. Îi stătea nemişcat şi tăcut în braţe. O fi rece pentru un copilaş, îşi zisese. E rece pentru mine. O luase tremuratul. Rece şi mânjit cu scursori însângerate. Jegos, necurat. Doarme, sau o fi

căzut în nesimţire? Porumbiţă beteagă, miel cu cusur. Mama lui Moise îngenunchind la râu, dând brânci micuţei lui arce în tufele de rogoz – păpuriş, cum le zicea în poveste. Bietul Moise. Orfan, imigrant, străin. Alungat fiindcă maică-ta nu te-a putut ţine şi n-a vrut să te omoare. Esther se cutremurase iarăşi, aproape leşinată, stoarsă de vlagă. Şi criminal, pe deasupra. Moise omorâse un om. Mama lui îl dusese la râu ca să-l salveze, nu să-l înece. Esther se apucase de bocit; nu ştia ce să facă. Nu putea să păstreze copilul, pe care îl pusese tatăl ei în ea, dar nici să-l afunde în apă. Îngenunche pe piatra acum scufundată în maree. Apa se umfla, îi urca până în susul coapselor, se retrăgea. Copilul întoarse capul, scoase limbuţă roz şi-o lăsă aşa, afară, de parcă n-ar fi ştiut cum să şi-o tragă la loc în gură. Îşi îndreptă corpul şi îşi făcu degetele pumni. Degetele mele. Arată ca degetele mele.

Îl lăsase pe stânca de dinaintea ei. Era întins acolo, pe piatră, iar apa se umflase şi-i dăduse roată pe faţă. Retragerea apei îl clintise din loc, trăgându-l peste muchia stâncii.

Îl înhăţase. Il lipise de sân, încercând să acopere cât mai mult din el cu propria-i piele, adunându-şi totodată tăria să-l lase iarăşi în apă şi să plece.

Să-ţi ţii fiul încălzit înainte să-l îneci? Desfă braţele, hai odată, şi lasă-l să alunece în mare.

Posibil să plutească.

Şi-ai să stai aşa, să te zgâieşti, până ce se scufundă sau îl ia apa? Fă-o; ridică-te; întoarce-te şi vezi-ţi de drum.

Altfel, cum?

E singura cale. Altfel cum să-ţi îneci copilul? Dar vine valul, fată neghioabă. *Vine.* Îndată are să fie tras printre bolovani şi, după ce trece fluxul, o să rămână acolo înţepenit în soare şi o să-l ciugulească pescăruşii. Tu pe unde-o să fii? În bătătură? Trăgând din pipă? Pregătindu-i de-ale gurii lui Tătuca? Părintele lui. Soţul tău. Tatăl tău. Spălând o cămaşă în vreme ce copilul tău zace mort, cu crabi şi muşte şi păsări mâncându-i carnea? Tătuca nici n-o să întrebe ce s-a ales de el.

Ba da. O să întrebe.

Ba nu, dragă Esther Honey; o vorbă n-are să scoată.

Imaginaţia lui Esther ajunsese la capătul a ce putea să gândească despre viaţa ei cu copilul sau fără copil, şi îşi dorise atunci să se întoarcă în acel timp de odinioară în care tatăl ei făcuse cu mama ei ce avea să facă apoi şi cu ea, îşi dorise ca maică-sa să fi prevestit ce avea bărbatul ei să-i căşuneze copilei lor, şi copila lor, într-o zi, goală şi clocotind de furie pe un pietroi afundat, copilului ei, şi să se fi ferit din toate puterile, în orice chip, de bărbatul ei, chiar sacrificându-şi viaţa ca să-şi scape copilul ce urma să vină pe lume şi pe copilul viitor al copilului ei, să n-o sfârşească pe stânca bătută de ape, însângerată şi pângărită şi nemaifiind în stare să-şi imagineze nimic.

Esther îi privi pe Tabby, Lotte şi Ethan urcând pe cărare. Amintirea felului în care se ghemuise pe o parte, cu Eha – care încă nu-şi primise numele – în braţe, cu apa deja împingându-i şi trăgându-i alternativ către adâncuri şi înapoi înspre stânci, în timp ce se gândea cât de crudă e soarta – Îneacă-ne odată, iute –, o copleşea ca de fiecare dată, nu fiindcă ar fi fost vagă şi înceţoşată şi ar fi făcut-o să se simtă de parcă ar fi îndurat o desfigurare oribilă abia pe jumătate ţinută minte, de când era şi ea de fapt numai o copilă, ci fiindcă îşi amintea absolut totul lămurit şi fiindcă făcuse totul intenţionat. Se cutremură, de ruşine că fusese cât pe-aci să-şi ucidă fiul, şi odată cu el pe cei trei nepoţi, dar simţind şi recunoştinţă că Dumnezeu le luase sorţile din mâinile ei egoiste.

Sau Zachary, se corectă. Recunoştinţă pentru Zachary – sau pentru Dumnezeu care lucrase prin Zachary – pentru că luase sorţile tuturor din mâinile ei tinere şi egoiste.

Zachary Hand to God se întorcea de la o mică lucrare la care se angajase pe continent, ajutând la repararea scării din faţă a unui văduv bătrân pe care îl cunoştea din timpul războiului. Îşi aruncă pe plajă desaga cu scule, îşi trase barca mai sus de linia cea mai de sus a fluxului, pe iarba dunei, şi o întoarse ca să nu se umple cu apă de ploaie. Îşi luă uneltele şi porni cu paşi mari pe cărare, dornic să îmbuce ceva de-ale gurii şi să se întoarcă la copacul lui. Profetul Mica îi stăruia în minte, şi avea de gând să-l cioplească vorbindu-le

despre Dumnezeu munţilor şi dealurilor, fiindcă pe pământ nu se mai aflau oameni drepţi care să-i audă cuvântul. Ii ajunse din urmă pe Charlotte, Tabitha şi Ethan pe potecă, Ethan cu două coşuri în mâini – pline cu fructe, flori şi ciuperci: zbârciogi, gălbiori şi preferaţii lui, bureţii de pădure – şi fetele păşind greoi în urmă, cu hainele ude leoarcă.

Voi, fetele Honey, parcă v-aţi înecat pe jumate, zise. Fetele şi Ethan se opriră.

A, nicicum, domnu' Zachary, suntem tefere, zise Charlotte.

Grizzly a trebuit s-o scape pe Charlotte, spuse Ethan, tachinându-şi sora şi încercând să imite glasul oamenilor mari când glumeau unii cu alţii.

Charlotte duse mâna la ceafa, căutând parcă urme de dinţi.

Afurisit câine! Bombăni.

Zachary deschise larg gura şi rotunji ochii a prefăcută uluire. Uite ce-i, Lotte, zise. Grizzly nu-i afurisit; i-o binecuvântare pentru tine şi pentru voi toţi, ţâncii. Te iubeşte şi crede că te salvează de la înec. Orişicât, ce comori aţi adus de la vânătoare? Întrebă uitându-se prin coşuri, cu privirea lipită de ciuperci.

Păi, fructe, florile astea şi mai sunt ciupercile, zise Tabitha.

Bureţi de pădure, domnu' Zach, adăugă Ethan. Care-ţi plac lu' matale.

Vrei unul? Întrebă Charlotte. Avem destui. Luă un mănunchi de bureţi galben-aurii dintr-un coş, rupse trei pălăriuţe cu lamelele în formă de evantai şi i le oferi lui Zachary.

Acu-s binecuvântat *eu,* zise el. Luă de la Charlotte ciupercile. Mereu mai grele decât arată, se gândi. Parcă-s de piele-ntoarsă la atins. Le duse la nas. Mirosul lor uşor, pământos era liniştitor. O dată ori de două ori, în timpul războiului, trebuise practic să-şi ducă zilele cu ele.

Ah, nemaipomenit, rosti Zachary. În clipa asta mă duc să le prăjesc!

Copiii şi bătrânul porniră împreună, apoi cei mici cotiră spre casa lor. Zachary se opri şi-o văzu pe Esther veghindu-i din balansoar. Flutură din mână, înainte şi înapoi, ridicând braţul

deasupra capului, după care îşi urmă drumul, strigându-le peste umăr copiilor: Mulţumesc, scumpelor! Să-i transmiteţi mamaiei voastre dragostea mea, aşijderea şi tatălui vostru. Şi să nu vă mai înecaţi pe jumate, că n-aţi vrea ca afurisitul de Grizzly să vă pescuiască iarăşi din mare.

Cu atâta amar de ani în urmă, Zachary Hand to God o privise pe Esther cu nou-născutul ei, pe pietroiul măturat de maree, până ce se rostogolise şi se ciucise cu faţa în apă, strângând copilul încă în braţe, tot în apă, şi el îşi lăsase la pământ desaga grea şi zornăitoare cu scule şi pornise la repezeală peste stânci, îngenunchease şi răsucise către el cele două fiinţe, aşa încât pruncul să-i vină la sân femeii. Ii cuprinsese în braţe şi-i dusese înapoi la coliba neamului Howden, unde-şi găsise vecinul şi vechiul prieten, pe Grant Howden, stând în picioare afurisit, amuţit şi prostit.

Ian te uită la tine, Grant, cum stai colo, trăsnit, amuţit şi prostit ca toţi proştii.

Grant stătea, ţinând încă oala cu apă pe care-o adusese, cu faţa şi creierul ţepene, de parcă nici n-ar fi ştiut ori nu i-ar fi păsat că el e creatorul întregii nenorociri. Zachary nu mai ştia câţi fii crescuţi mari şi buni de nimic văzuse cum fură bănuţii, hrana şi păturile mamelor bătrâne şi cum beau orice bărdacă, sticlă, polonic, burduf de vin, whiskey, bere, rachiu şi ce le mai pica în ghearele tremurătoare, până ce ajungeau să zacă în patul mamelor lor şi să-şi vomite măruntaiele murate peste plapumă şi să moară chiar acolo, şi câte mame fuseseră nevoite să trăiască şaptezeci de ani ca să le fie inimile frânte aşa. Şi nu mai reuşea să-i socotească pe boşorogii scârbavnici care-şi schilodiseră, bătuseră şi omorâseră propriile odrasle cu mâinile goale şi, practic, le puseseră la fript trupşoarele moarte, le prăjiseră înfipte în frigări şi le mâncaseră cu începere de la cap, precum nişte Saturni din sălbăticie, şi le azvârliseră pe jos oasele să le roadă câinii, lingându-şi degetele de untura fiilor şi fiicelor, ghiftuiţi şi senini, întinzându-se apoi şi căzând în somnul cel mai dulce şi lin. Uitându-se la vechiul său prieten Grant Howden, cum stătea acolo de parcă n-ar fi avut nici o treabă cu prăpădirea fetei lui, aproape că fusese destul să-l împingă

pe Zachary să facă iarăşi moarte de om, numai că amintirile sale, câmpiile acoperite de corpuri măcelărite de bărbaţi şi cai, cu maţele scoase şi încâlcite laolaltă, el umblând încleiat prin fiertura de pământ şi de sânge în care forfoteau trupurile, duhoarea cocându-se sub soarele de august şi câinii ospătându-se din stârvuri, îl lecuiseră de ucis.

Pune apa pe sobă, îi spusese Zachary lui Grant. Mai că-s morţi amândoi. Ea sângerează şi el aproape că s-a învineţit de degerătură. Dă-mi aşternutul tău de pe pat şi cămaşa, pune apa la fiert şi adu-mi-o, apoi ieşi afară.

*

Aproape că s-a făcut miezul nopţii. Esther se trezeşte în pat. Pruncul e lângă ea, la loc sigur, adormit. Cineva l-a spălat şi l-a înfăşat într-o pătură de lână. Stă întinsă şi se holbează în beznă. O doare tot trupul. Se caută pe unde i-a ieşit afară copilul. Nu-şi dă seama dacă e vătămată, dar sânge nu-i curge şi nimic nu pare mai rău acolo decât în restul din ea. Ii e foame, o arde setea. Nu vede mâncare sau apă pe policioara de lângă pat. Tatăl ei nu e în colibă.

Se aşază pe marginea patului. O dor braţele, picioarele şi şalele. O dor, la fel, grumazul şi ţeasta. Se saltă pe picioare şi stă aşa un moment, să-şi găsească echilibrul, aşteptând să nu i se mai învârtă capul. Copilul ei nu se foieşte. Când se uită la el, îşi dă seama că îi vine laptele, că i-a şi venit. Parte din durerile ei au drept cauză năvala laptelui.

Dacă tot îi doarme copilul, se duce la uşa colibei şi-o deschide lent către noapte, de parcă ar încerca să nu fie văzută ori auzită de nimeni. Insula i se întinde în faţă, întunecată. Oceanul, dincolo de uscat, e în beznă. Cerul e doldora de pâlcuri de stele care se înalţă din zarea întunecoasă din larg, se ridică deasupra capului şi coboară în copacii de pe continentul din spatele ei, unde arde cu vâlvătaie, lăsându-se către orizont, luna în primul pătrar. Când i se deprind ochii, insula licăreşte şi luna îşi revarsă razele reflectate peste oceanul neguros. Pentru întâia oară, îşi dă seama că privitul la lumina lunii pe ocean e ca şi cum te-ai uita la soare prin două oglinzi.

Esther păşeşte în curtea neagră de beznă. Pământul tare din faţa uşii e răcoros, îi oblojeşte tălpile goale. Sunetul oceanului e puternic, permanent, ca o răsuflare adâncă, planetară. Aerul e răcoros şi molatic, înmiresmat ca întotdeauna cu pin, sare, iarbă şi flori. Esther se poate adulmeca şi pe ea. Miroase altfel. E sânge acolo. Îşi miroase laptele, care i s-a scurs pe piepţii rochiei. Izul sudorii ei e mai intens, mai pârguit. Ca de femeie. Nu fată. S-a simţit încă fată cât a purtat copilul în pântec.

Iese din curte şi o apucă pe cărarea care duce spre măgură. Stelele şi luna îi luminează calea, dar n-are nevoie să se uite pe unde calcă, ştie drumul prea bine. Când se apropie de vârful măgurii, silueta tatălui ei se înalţă la vedere pe fundalul înstelat. S-a oprit pe culme, pe muchia abruptă, locul lui obişnuit, cu braţele încrucişate pe piept, frecându-şi între degete pipa, scăpând bulbuci de fum din colţul gurii. Ca întotdeauna, arată calm, contemplativ, ca şi cum ar face inventarul zilei şi ar potrivi-o la locul ei în lume. Ca şi cum ar medita ori s-ar ruga, dar ar şi aranja lucruri.

Aerul e blând. Mareea grea se izbeşte în stâncile de dedesubtul măgurii, apoi se retrage printre ele şuierând şi bolborosind. Esther, în tălpile goale, e tăcută. Ajunge neobservată lângă tatăl ei. Se opreşte în spatele lui şi se uită la spinarea lui lată, la părul des din cap, în lumină roşcat-intens, negru acum. Dă afară pe gură un nor de fum care se încârligă în arabescuri, pluteşte peste muchia culmii, peste stânci şi apă, stăruie în văzduh o clipă şi se împrăştie.

Esther păşeşte înainte şi îşi împinge tatăl de pe măgură. O surprinde cât e de uşor – un brânci zdravăn, şi trupul se duce de-a berbeleacul în întuneric. Ceva mai tare de-ar fi împins, s-ar fi prăvălit cu el.

Comisia Consiliului Guvernatorului privitoare la Asistaţi şi Beneficiarii de pensii statale. Comisia de faţă înaintează următorul raport *Excelenţei Sale Guvernatorul şi Preastimabililor Membri ai Consiliului Executiv,* cu referire la Nevoiaşii aflaţi în grija Statului şi la Inspectorii Săracilor, în particular colonia de pauperi de pe aşa-numita Insulă a Merilor, de ani multi o ruşine pentru comunităţile adiacente şi o pată pe obrazul Statului.

În vara lui 1912, comisia Consiliului Guvernatorului a vizitat insula, alăturându-i-se prieteni invitaţi de Onorabilul A.B. Cranmoor, Preşedinte al Consiliului. În urma evaluării stării de fapt, s-a decis că, din motive umanitare şi de sănătate publică, se impun dizolvarea coloniei şi îndepărtarea locuitorilor. Obiecţii pertinente la aceste măsuri au fost formulate de Matthew Diamond, teolog, profesor de şcoală pensionat, care lucrează îndeaproape cu rezidenţa coloniei. Obiecţiile domnului Diamond au fost respinse. A rămas stabilit că, pentru eliminarea locuitorilor de pe Insulă, Statul ar trebui să deţină un titlu de proprietate. În urma vizitei, judecătorul Lambert a decis, în instanţă, ca şapte dintre locuitorii insulei să fie încredinţaţi Şcolii Statale pentru Debili Mintal.

La un an din ziua în care Consiliul Guvernatorului a vizitat prima oară Insula Merilor, Matthew Diamond stă faţă în faţă cu Eha Honey la singura masă din coliba familiei Honey, aşteptând un răspuns. Eha a făcut scăunaşele pe care stau bărbaţii şi masa dintre ei. Esther Honey e aşezată în balansoar, la depărtare de câţiva paşi. Eha poartă obişnuita-i salopetă lăbărţată, plină de rumeguş, scorţoasă de la răşină de pin şi încrustată cu inflorescenţe cristaline de sare de la îmbibarea şi uscarea şi iarăşi îmbibarea cu sudoarea lui şi apa oceanului, şi cămaşa cea lungă, rugoasă şi fără culoare cu care doarme noapte de noapte. Poartă ghete strânse cu sfoară şi lipite cu smoală. Pălăria cu boruri înguste e pusă dinaintea lui, pe masă. Eha e mărunt, dar în ungherul minuscul al bucătăriei, înţesat cu ligheanul de spălat şi soba, cu mormanele de aşchii şi crengile aduse de apă, cu scule stricate ori poate întregi, nu se vede bine, misionarul simte puterea încordată în trupul lui compact, care vibrează de forţă. Matthew Diamond a tăiat mulţi copaci şi a săpat multe şanţuri, a abătut multe pâraie şi a construit multe şoproane, cabane şi barăci, aşa că îşi dă seama când un bărbat a trudit o viaţă întreagă.

Soarele rece al primăverii împunge ascuţit prin fereastră, pe dinaintea lui Esther, şi îi poleieşte jumătate din faţa veştejită cu aur, îmbrăcând restul în umbră. Eha stă pe băncuţa lui, tăcut, cu

ochii în tăblia mesei, dar văzând doar el ştie ce, şi lui Matthew îi pare deodată alcătuit dintr-o materie atât de densă, încât e monumental, iar taburetul arată ca şi cum ar fi pe cale să explodeze dedesubt, de parcă un bloc de marmură numai ce a fost coborât peste el şi rămâne doar de văzut care anume fibre ale lemnului vor plesni şi vor ceda sub bărbatul monolitic. Soarele tăios străbate prin spatele lui Eha, peste scândurile duşumelei, îi luminează ceafa şi-i face o aureolă strălucitoare în părul argintiu, în ale cărui cosiţe spiralate fetele i-au împletit mici podoabe. Soarele se reflectă în creştetul lui pleşuv. Asta e prima oară când îl vede pe Eha fără pălărie, de aproape, se gândeşte Diamond; până şi în alte dăţi când l-a zărit pe Eha fără gambetă, de departe, Eha şi-a pus-o întotdeauna pe cap în momentul în care a dat cu ochii de el. Misionarul ştie că ar fi trebuit să bage de seamă că Eha şi-a scos-o acum, pregătindu-se pentru decizia pe care intenţionează să o anunţe, şi se mustră că nu a observat asta, preocupat fiind să izbândească în complotul de a-l trimite pe fiul lui Eha, Ethan, în Massachusetts, să-l salveze, cum pricepe acum limpede şi ruşinat, dar fără să-şi schimbe părerea. Evreii s-au căsătorit cu egiptence, şi moabiţii, cu evreice. Patriarhii şi-au luat soaţe de peste mări şi ţări. Asta, pe de o parte, iar pe de alta, neamul lui Noe a populat lumea după potop, şi prin urmare, ne place ori nu, Scriptura declară dincolo de îndoială că orice bărbat şi femeie cu care ai avea vreodată de-a face e membru al familiei tale, aşa încât Matthew Diamond stă cu Eha Honey, iar ceea ce ar numi partea cea rea şi de neşters din el însuşi simte milă pentru bărbatul cu sânge amestecat aşezat de cealaltă parte a mesei, al cărui fiu e îndeajuns de deschis la piele şi cu ochi îndeajuns de albaştri, are părul îndeajuns de drept şi e îndeajuns de talentat artistic pentru ca Diamond să fi putut cere unul dintre puţinele servicii pe care credea că le are de cerut de la vechiul său prieten şi coleg de seminar Thomas Hale, ca să-i facă vânt de aici băiatului înainte de inevitabila evacuare iminentă de pe insulă a locuitorilor săi, cu toţii combinaţii de alb şi colorat, amestecându-şi în acelaşi neam sângele, deşi cele şase gospodării folosesc nume de familie diferite, urmând ca jumătate

să fie trimişi la ospiciu, restul, fugăriţi spre niciunde, spre oriunde, către oriîncotro ar putea, singuri sau în ceată, să supravieţuiască ori să piară, statului nu-i pasă nici atâtica. Cu ceva ce Matthew Diamond ar putea să numească speranţă, dar fără ca în adâncul inimii să dea crezare acelei părţi bune şi de neşters din el, s-a străduit, cât i-a fost cu putinţă, să lase deoparte îndoielile şi fricile privitoare la înşelarea – alt cuvânt pentru asta nu are, deşi câteodată îi spune ascundere, în sensul sfânt al termenului, speră, fără s-o creadă pe de-a-ntregul, ori cel puţin în spirit, dacă nu în literă, într-un văl care să protejeze de vederea unor adevăruri ce ar putea face ţăndări o persoană – unui tată întru motivele pentru care să-şi trimită fiul departe.

Eha stă cu mâinile încleştate dinainte, pe masă, mut. Esther stă în balansoar, mută, nemişcată. Fiu şi mamă neclintiţi şi muţi şi modelaţi de lumină, încadraţi de lemnul golaş al cocioabei construite de fiu, despre care, pentru prima oară, Matthew Diamond îşi dă seama că, deşi e grosolană şi cu interiorul urât mirositor, duhnind de-a dreptul, e construită frumos şi solid, nu e o cocioabă, ci un sălaş trainic, rezistent, cu îmbinări minunate. Il cuprinde subit dorinţa de a pune punct. Simte nevoia imperioasă de a-i spune lui Eha, pe care se abţine să-l numească prieten din pricina, măcar în parte – dar ce parte, o zecime, jumătate, în întregime? –, a falselor motive cu care îl zoreşte să-şi lase fiul, pe Ethan, să plece de pe insulă şi să călătorească spre sud la Enon, Massachusetts, ca să-şi urmeze chemarea artistică şi să locuiască pe domeniul prietenului său – prieten *prieten,* tovarăş, aproape un egal, dacă n-ar fi la mijloc obârşia şi averea familiei lui Thomas Hale, genul de obârşie împotriva căreia Matthew Diamond îşi petrece zilele predicând, lăudând originea comună a tuturor sufletelor; simte deodată imboldul să îi spună lui Eha – mut, recules, demn ca un rege, ca un autentic beneficiar al – ce? Al graţiei divine? – şi, gata s-o facă, Matthew îşi dă seama fără veste că e din pricină că Eha şi-a scos pentru prima oară pălăria de când se cunosc şi fiindcă are să consimtă să-şi trimită fiul la Enon să studieze pictura, fără să bănuiască motivele pentru care e

înduplecat să o facă; îi vine imboldul să-i spună lui Eha aşa: Las-o baltă; ţine-l pe băiat aici; rămâi aproape de fiul tău; ţine-ţi laolaltă familia pe oriunde v-ar purta Dumnezeu.

Dar Matthew Diamond nu spune nimic. Suflarea primăvăratică a vântului se umflă şi conteneşte dincolo de geamul deschis. Scăunaşul pe care stă e rudimentar şi tare. Coliba miroase a corpuri, a scoici, a animale şi a fum de tutun. Ii e sete. L-a epuizat insomnia şi îi e silă de aversiunea-i incurabilă pentru aceşti oameni pe care crede cu adevărat că e sortit să-i ajute.

Eha îşi priveşte mâinile împreunate, le mişcă o dată, apoi iarăşi. Sunt crăpate, negricioase, cu vene groase. Încheieturile degetelor îi sunt albe. Arată ca şlefuite.

Esther Honey se holbează la spaţiul din faţa ei, calmă, inexpresivă, fără să clipească. E furioasă, îşi spune Matthew Diamond. Îşi lasă fiul să decidă ce vrea pentru fiul lui. Nu crede că e şi altceva la mijloc decât să-i dea băiatului o şansă de a face ce îi place atât. Şi nu i-a spus o vorbă împotrivă. Şi e furioasă.

Fiindcă ea ştie.

Scumpe Isuse, gândeşte Matthew Diamond. *Fireşte* că ştie. Forţa revelaţiei îl zguduie într-atât, că-i vine să ţipe. Cum să nu: câţi alţi localnici cu pielea deschisă de pe Insula Merilor, în ultima sută de ani, nu şi-or fi dat seama că dacă se dezlipesc de lângă mamele, taţii, fraţii, surorile şi verii lor şi se duc undeva unde nu-i cunoaşte nimeni, nu va şti nimeni povestea sângelui din vinele lor, nu va izbuti nici unul să-şi dea seama, după piele, ochi sau păr, că o strămătuşă le-a fost din Camerun, că tatăl tatălui lor a venit din Nubia coborând pe Mississippi, că mama lor a fost indiancă pursânge? Câţiva, măcar. Doi, trei, patru, cel puţin? Poate – poate chiar unul dintre fraţii ei, una dintre surori.

Cristoase drag, cugetă Matthew, nici măcar nu ştiu dacă a avut frate sau soră. Sau dacă *are.* Nu ştiu nimic despre mama sau tatăl ei. Matthew îşi abate privirea de la Esther. I se pare că s-a oprit timpul în loc. E de parcă el şi Eha şi Esther Honey şi odaia s-au preschimbat toate în marmură şi îşi va petrece veşnicia suspendat în acest moment înfiorător, irevocabil.

Avocaţii completează documente. Juzii semnează ordine. Oamenii de ştiinţă şi doctorii pun laolaltă date. Inima lui Faraon e la fel de împietrită ca oricând.

Eha Honey îşi descleştează palmele şi le lipeşte de tăblie, una lângă alta. Dă capul pe spate şi pleacă bărbia a încuviinţare spre Matthew Diamond. Zâmbeşte şi zice: Ethan se poate duce la pictat.

Insularii pregătiră un festin de rămas-bun pentru Ethan cu trei zile înainte să plece spre Massachusetts.

În dimineaţa aceea, Iris şi Violet McDermott îşi luară simbria pe o săptămână, se duseră pe continent şi cumpătară smântână şi lapte de la un fermier burlac ale cărui rufe le spălau şi, în loc să pună la fiert apă pentru spălat, curăţară cazanul bine şi se apucară de făcut în el o ciorbă pescărească cu un cod prins de Candace Lark şi o găleată de midii de la Eha. Esther îndrumă fetele către un ungher depărtat al unui ogor, al cărui fermier de-acum cu siguranţă răposat de mult încetase cu decenii în urmă să-i mai culeagă roadele de fiecare an, aşa că ea, mama ei şi alte femei reuşiseră să ia ceva porumb ori cartofi pentru cei de pe insulă, iar noul proprietar continuase să-l lase neatins pentru cine se nimerea să-l culeagă, fără vreun cuvânt ori oprelişte. Tabitha şi Charlotte se întoarseră cu desagi de porumb şi îşi petrecută după-amiaza depănuşând ştiuleţii, jupuind mătasea de pe şirurile de boabe. Annie Parker făcu o incursiune pe continent cu Rabbit Lark şi culeseră căpşuni şi zmeură şi afine, iar Rabbit găsi aproape o năframă întreagă de trufe. Eha adună stridii din locaşurile lor şi homari din capcanele lui, ba, nimeni n-avea să afle cum, şi o duzină de sticle cafenii cu bere de Portland. Matthew Diamond ceru şi primi pâine proaspătă de la un brutar din târg, iar de la o lăptărie, un calup de unt nou. Theophilus Lark cutreieră întinderea insulei, împrumută orice ceaşcă şi taler găsi şi le făcu lună pe toate cu cârpa lui. Găsi pe undeva două uşi vechi, le întinse una lângă alta peste nişte capre de tăiat lemne, închegând o masă de picnic, şi aduse patru bănci de la şcoală. Eha aţâţă un foc în bătaia vântului lângă mese, iar pe foc puse un ceaun uriaş cu apă.

La ora şapte, locuitorii insulei se adunară la mese. Matthew Diamond ţinu un scurt discurs, felicitându-l pe Ethan pentru talent şi îmbărbătându-l pentru călătoria ce va să vină, care neîndoielnic îl nelinişte a, dar care era totodată o binecuvântare. Eha îi înmână solemn băiatului cuţitul marinăresc pe care-l moştenise de la Esther, care-l căpătase de la maică-sa, care-l primise de la tatăl ei, şi tot aşa până la Benjamin Honey, care, în plăselele din os de balenă, cioplise cu mâna lui contururile Africii, leviatani şi sirene.

Chiuiră cu toţii: Trei urale pentru Ethan! Apoi domnul Diamond rosti o scurtă rugăciune de mulţumire pentru masă şi pentru toţi cei de pe insulă. Amin, ziseră cu toţii, iar Eha lepădă în apa clocotită toţi homarii care se zvârcoleau.

Locuitorii insulei se ospătară cu homari, cei mai fragezi mâncaţi vreodată, se arătară de acord cu toţii, înecaţi în unt proaspăt topit, cu străchini peste străchini cu ciorbă deasă de peşte, cea mai cremoasă şi mai spornică pe care puseseră gura vreodată, mărturisiră cu toţii, cu pâine proaspătă, cu coaja cea mai crocantă şi miezul cel mai moale de care avusese vreunul parte, bucăţi rupte, cufundate şi ele în untul proaspăt, cu stridii, cele mai reci, mai sărate şi mai suculente din lume, strigară cu toţii în vreme ce le sugeau din găocile lor, cu porumb despre care se înţeleseră cu toţii că era cel mai dulce pe care-l gustaseră o viaţă întreagă, în vreme ce ronţăiau de-a lungul şi de-a latul ştiuleţilor daţi cu unt, cu cele mai negricioase, aromate, misterioase şi fermecate trufe pe care le scosese vreodată cineva la lumină, şi pe lângă asta, fructele de pădure cele mai dulci, mai zemoase şi mai fragede gustate vreodată de oricine, declarară aruncându-şi în gură una după alta bobiţele, dacă nu îndesându-le cu pumnul, precum copiii şi Annie Parker. Berea, apoi. Ruptă din rai, recunoscură cu toţii. Gustoasă, neagră, groasă, revigorantă. Băură cu toţii câte un păhărel de licoare, sau chiar două, inclusiv copiii şi domnul Diamond. Până şi Rabbit Lark sorbi niţică dintr-o ceaşcă de ceai pictată cu trandafiri. Câinii trepădară primprejurul mesei, râzând şi prinzând din zbor fărâmele aruncate lor de insulari. Femeile îşi cântară cântecele, Eha şi Zachary Hand to God mormăiră nişte melodii marinăreşti

vechi, în vreme ce domnul Diamond interpretă un imn drăgălaş, cu voce limpede şi frumoasă. Ethan fu atâta de copleşit şi de ruşinat, că plânse tocmai când îşi vâra lingura cu ciorbă în gură şi mai desprindea un cleşte de homar, apoi cântă odată cu femeile melodii nefericite, voioase.

Aşa erau locuitorii insulei de obişnuiţi să se înfrupte cu te miri ce, să se ospăteze cu găuri de covrig şi răbdări prăjite, atât de învăţaţi să se îndoape cu apă chioară şi zeamă de vânt, încât o asemenea abundenţă de bucate şi băutură îi stupéfié. Li se păru, în seara aceea, că-l trimiteau pe Ethan de acolo în numele tuturor. Şi li se păru că, trimiţându-l hăt departe, să-şi zugrăvească tablourile frumoase, puteau cu toţii, cumva, să-şi dea afară din casă lipsa de adăpost, să-şi falimenteze într-un fel sărăcia. În seara aceea simţiră cu toţii că ar fi în stare, cumva, să facă însăşi foametea să flămânzească.

În dimineaţa de după ospăţ, Ethan se trezi cu ochi tulburi şi o uşoară durere de cap de la bere. Luă ciobul rotund de oglindă care aparţinuse mamei de pe poliţa de lângă patul tatălui său, se aşeză pe stâncile din apusul insulei şi desenă patru autoportrete.

Nu se mai schiţase niciodată pe sine, şi imaginea care se ivi pe prima coală de hârtie îl făcu să tresară. În locul unui chip bărbătesc, cum crezuse că are, portretul arăta surprinzător de juvenil. Deşi fuma tabac de trei ani deja, deşi mirosea ca un adult şi se socotea bărbat în toată firea, îşi dădu seama, zărindu-se pentru prima oară aşa cum îl vedeau, cel mai probabil, ceilalţi, că să se închipuie pe sine în chip de bărbat era un gând copilăresc. Deodată, îl luă groaza, amintindu-şi că va părăsi insula. Pentru următorul desen se studie în oglinjoară, aproape încruntat, cu concentrare, şi schiţă o imagine a chipului pe care-l avusese pesemne când trăsese întâile fumuri vertiginoase, ameţitoare, la doisprezece ani, mai copilăros. Desenul acela, pricepu, era mai bun tehnic decât primul, dar un fel de minciună, nu ce vedea în oglindă, ci un lucru pe care-l născocise în mintea lui. Vântul răsturnă oglinda. Ethan o ridică de parcă ar fi fost capacul unei cutii muzicale. Soarele străfulgeră în sticlă, şi faţa îi apăru luminată din spate, încercuită de lumina lui,

mai închisă de la contrast decât era de fapt, şi, preţ de o clipă, văzu ivindu-i-se pe trăsături partea dinspre tată a familiei. Imaginea se ridică la suprafaţă şi dispăru într-o clipită, lăsând însă un cadru remanent pe care Ethan îl suprapuse cu al treilea portret. Desenă un oval pe pătratul colii şi înnegri cele patru colţuri, ca să arate ca un medalion. Intenţiona să-şi facă portretul să aducă cu cel al unui iacobin ori părinte fondator, comandor sau rege african, Benjamin Honey, de fapt, imaginându-şi chipul stră-stră-străbunicului răsfrânt prin generaţii şi devenind al său, cu tenul mai deschis, mult mai asemănător cu al mamei lui, văzut din afară, decât era de fapt, şi intenţionat îl înfăţişă din semiprofil, postură despre care ştia de la portretele din cartea de istorie a lui Diamond că e una mai formală, mai impozantă. Nişte pescăruşi se ridicau ţipând de pe apa din josul stâncilor. Ethan se opri, cât pe ce să-şi dăruiască un guler alb şi ţeapăn, cum îşi imagina el că purtau amiralii din vechime, şi un ditai cercelul, cum îşi închipuia că poartă piraţii. Adăugă umbre feţei, ca să-i sporească gravitatea. Chipul de pe foaie arăta comemorativ acum, copiat parcă de la o statuie. Mai mult ca un african făcut să pară european, cugetă.

Eha zbieră la el dinspre casă.

Vin acu, ţipă înapoi Ethan. Trasă al patrulea şi ultimul dintre portrete în nici zece minute. Avea linii puţine şi lipsite de afectare.

Taică-său îl strigă iarăşi.

Da! Ţipă Ethan. Aşeză unele lângă altele cele patru desene. Ceva, la primele trei, ducea cu gândul la fals, la forţat. Prea bătrân, prea mâhnit, prea îngrijorat când îi întorceau privirea. Il cuprinse gheara singurătăţii. Nu voia să dispară din existenţa familiei lui, din amintiri, din imaginile cu el pe care le aveau în capete, nu voia să fie uitat. Aveau să se uite la portretele astea vechi de decenii, surorile lui aveau să le arate nepoţilor, zicând: El este fratele meu; mi-a dat asta ultima oară când l-am văzut; n-am mai aflat ce s-a ales de el, dacă-i încă viu pe undeva, dacă o fi murit în război, dacă şi-a întemeiat o familie sau a trăit singur. Ethan împături desenele cele patru şi le vârî în cămaşă, să nu fie zărite de nimeni, apoi grăbi pasul spre casă.

Esther îl despăduche pe Ethan în ziua de dinaintea plecării în Massachusetts. Cu toţii, pe insulă, erau infestaţi cu paraziţi, câinii şi pisicile doldora de purici, fiece pat şi pătură o păduchernıţă. Esther îl puse să stea pe butoiaşul din bătătură în care ţinea Eha cuiele.

Tre' să termin pân' se întunecă, zise femeia. Ca să văd gângăniile. Îşi înfăşură părul cu o cârpă, lămurindu-l: Ca să nu fug-ai mei şi să se facă ai tăi.

Luă poziţie în spatele băiatului, îi înclină pe spate capul şi începu să-i picure pe cap kerosen dintr-un bidonaş de tinichea.

Înţeapă, zise Ethan. Şi pute. Aburii i se învârtejeau prin spatele ochilor, îi pătrundeau în gânduri.

Înseamnă că merge, zise Esther.

După ce termină de turnat aproape tot kerosenul, lăsă jos cutia de metal şi îi scurmă prin păr cu degetele. Eha privea din balansoar. Esther îi masă lui Ethan ţeasta. Pufai din pipă.

Îi omoară el gazu', zise.

Eha, la rândul lui: Ii omoară el gazu'.

Ethan, răguşit şi înlăcrimat: Îi omoară el gazu'.

Esther frământă părul lui Ethan, trăgând din pipă, şi tustrei rămaseră tăcuţi în licărul sărat al luminii.

După un minut, Eha rosti: Fă-mi un pustiu de bine şi dă încoace luleaua, mamă.

Esther îngheţă, în mâini cu smocuri din părul lui Ethan. Rămase o clipă aşa şi sorbi uşor din muştiucul pipei. Din gură i se ivi un norişor de fum. Apoi încă unul.

Aş face bine să ţi-o dau, zise. Poate ai face mai bine să vii încoace după ea.

Cel mai bine-ar fi, zise Eha ridicându-se. Traversă podeaua de pământ, se aplecă şi cuprinse delicat în căuşul palmei mari şi bătătorite bolul pipei, acoperind tăciunii de pelin ce mocneau înăuntru, luându-i-o mamei sale din gură. Când se depărtă la câţiva paşi de odrasla îmbibată de kerosen, îşi înfipse între dinţi luleaua şi pufai.

Nu-i rău, zise şi se aşeză la loc.

Esther luă iarăşi la despăducheat părul lui Ethan, trăgându-i când şi când lindini de pe fire şi punându-le în kerosenul rămas în cutie.

Mai uşor îi cu briciu' meu, zise Eha.

Esther răspunse: Nu se poate duce colo s-arate ca un puşcăriaş.

Destul de adevărat. Eha supse din lulea, ţinu fumul în plămâni o clipă, apoi îl dădu afară. Îşi înfipse degetele în păr şi îşi scărpină scalpul. Poate după aia mă faci şi pe mine.

Nu-i tabac în toată Virginia să mă-nduplece să scobesc în încâlceala aia, zise ea, strivind o lindină între unghii.

Nici clei de prins păsări ori momeală pentru veveriţe, zise Ethan. Orişicât, cum de se face aşa de-nnodat?

Eha îşi trecu palma peste părul împletit şi ghemotocit ca şi cum ar fi căutat vrăbii sau şoareci. Elfii mi-l leagă. Când dorm.

Esther îşi trecu degetul mare peste pletele nepotului, de la ceafa către creştet, simţind smocurile dese cum se întorc în răspăr ca nişte pagini răsfoite. Degetele o dureau, articulaţiile îi erau umflate, durerea din monturi îi urca pe degete în palme, spre încheieturi, i se adâncea în braţe. Văzu o lindină, trase firul deoparte şi-l trecu prin strânsoare. Din ţeasta îmbibată se ridicau vapori de kerosen. Ethan stătea liniştit şi supus, deşi femeia trăgea şi smucea şi înhăţa şi jumulea. Copil scump. Esther se aplecă mai aproape, miji ochii şi mai extrase un păduche.

Îi spuse murmurat: Să faci tablouri cât de frumoase poţi.

Da, mamaie, o să fac.

Tablouri cu ce vezi de-adevăratelea.

O să fac, mamaie.

Capul lui plecat, ascultând, supunându-se, preocupat. Esther îşi spuse: Nici nu se gândeşte la asta, la mine, la el, la noi. Mă iubeşte. Eu îl iubesc. Orice ar fi. Orice am fi vreodată eu, tu, sau oricare din noi. Ii cuprinse între palmele slabe şi îndurerate capul, ca şi cum l-ar fi îndemnat să nu mişte, deşi băiatul nu se clintea.

Îi venea să-l pupe pe creştet, numai că nu putea de la kerosen, aşa că se mulţumi să şoptească: O să-ţi duc tare dorul.

Esther culese ultima lindină din părul nepotului în timp ce dosul coborâtor al soarelui împungea coroanele pinilor, trimiţând aşchii de lumină prin bătătură. Îşi clăti mâinile într-o găleată cu apă de mare, îşi luă pipa din custodia lui Eha, scăpără un chibrit şi şi-o aprinse, aruncă chibritul în cutia de tinichea plină de lindini udate cu benzină, flacăra ţâşni, *uşşşş* din buza cutiei, apoi arse cu poticneli legănate, ca o tipsie de jertfa pe un altar improvizat într-o tabără de nomazi. Ethan coborî pe ţărm, intră până la coapse în apă, se aplecă şi-şi îmbăie părul.

Apa sărată îi arse pielea capului şi mai rău încă, o simţi însă curată şi eficientă şi se gândi: Cel puţin ştiu că încă sunt nepotul mamaiei şi copilul lui tata.

Băiatul dormi afară în noaptea aceea, ceva mai încolo de poarta fără poartă, într-un luminiş înierbat, ca să nu se aleagă iarăşi cu păduchi ori ploşniţe de la familie. Greierii ţârâiau în cor, vânturile Atlanticului suflau peste insulă, talazurile se izbeau tunător în scobiturile din josul măgurii. Ethan se întinse, înfăşurat într-o pătură veche de un secol, proaspăt spălată de Iris şi Violet şi lipsită de gângănii, şi se uită la sumedenia de stele. Capul îl înţepa, şi-l simţea perforat. În vreme ce se lăsa cuprins de somn, briza sărată cu izuri de pin, cântecul greierilor şi puzderia de stele se scurseră şi i se revărsară în creier, aşa încât noaptea îi deveni minte şi mintea lui se făcu noapte şi mama bufniţă care îl veghea din înalt îşi luă zborul din copacul ei şi îi pătrunse în vise.

2

Bridget Carney avea o după-amiază de petrecut singură cu sine, aşa că şi-o petrecu în bibliotecă. Domnul Hale plecase la Concord de dimineaţă şi, odată terminat dereticatul de după micul-dejun, era liberă. O furtună de primăvară sufla peste curte, dincolo de ferestrele înalte. Copacii care mărgineau curtea se aplecau în palele de vânt, apoi se îndreptau când vijelia mai contenea, iar ploaia curgea în rafale dese peste iarba pe cale să înverzească. Apa şiroia din colţurile acoperişului şi se împletea şi şerpuia depărtându-se de

geamuri, părând să fie atrasă în vârtejuri înapoi pe cer, după care se năpustea iarăşi asupra casei, în averse sunând ca nişte găleţi de cuie azvârlite peste ţigle şi sticlă. Văzduhul alb umplea încăperea cu o lumină intensă, alb-argintie, aşa că Bridget nu aprinse vreo lampă. Luă loc pe unul dintre scaunele adânci, tapiţate, aranjate în faţa şemineului întunecos şi ascultă fără vreun sunet ori mişcare tumultul primăverii care scotea la lumină lăstari de flori, înverzea iarba şi sufla pe gura deschisă a hogeacului, trei etaje deasupra, făcând să răsune note aspre, intermitente prin vatră, pe care şi le imagina ca pe un cântec al făgăduielilor şi regenerării interpretat de spiritele proteguitoare ale lunii aprilie – aceleaşi spirite, îşi zise, ducându-se cu gândul la mama şi tatăl ei, care se abăteau asupra căsuţei lor de acasă, aflată la o aruncătură de băţ de capătul sud-vestic al peninsulei Dingle din Irlanda, pe insula Great Blasket.

Vântul se potolea când şi când, iar odaia se afunda într-o linişte adâncă, mai adâncă decât lipsa cu totul a sunetului, în străfundurile cele mai dense ale anotimpului, şi picuri răzleţi, dolofani de ploaie răpăiau câte unul, câte doi sau în cvartet, ritmic, în lemnul ud sau sticla udă, izbindu-se de tăcerea perfectă a aerului de afară, încremenit pentru moment. Tăcerea înteţea lumina alb-argintie, iar lumina înteţea culorile din odaie şi contururile pendulei aurite cu oglindă de pe perete, gravurile alb-negru de lalele şi anemone şi ramele lor negre, şi imprimeurile alb-negru pe hârtie de calc, cavaleri în armuri de pe pietre funerare italieneşti, şi cotoarele roşii şi negre şi cafenii ale tomurilor de pe rafturi, şi scrisul aurit încrustat pe ele, şi pielea de pe scaune, tapiţeria canapelei şi mesele de lemn, pe ele cu alămuri, porţelanuri şi lămpi cu ulei, şi purpuriul livid al covorului persan şi florile cenuşiu-albăstrii şi verzi precum muşchiul şi lujerii de culoarea ruginii ţesuţi în el. Peste noapte, furtuna avea să-i strice aproape cu certitudine somnul, avea să se foiască neliniştită de vuietul şi şuierul prin beznă, şi era chiar posibil ca dimineaţă să ajungă înfuriată, ostenită, morocănoasă în bucătărie, şi, după ce îşi mânca pâinea prăjită, harababura cu vesela şi porţelanurile s-o facă să se plângă cu voce tare, deşi nimeni n-avea să fie acolo ca s-o audă,

deoarece în casă mai locuia doar o singură persoană, bătrânul domn Hale, Thomas Hale, sus, în odaia lui, uitându-se pe fereastră ori în vreun exemplar din Milton sau Ovidiu. În clipa de faţă însă, nimic n-ar fi putut-o linişti mai mult, nimic nu i-ar fi putut domoli inima, n-ar fi putut-o cufunda într-o mai melancolică, perfectă pace decât tigrii înnoitori ai primăverii, atacând cu violenţă moderată Enonul, în lung şi-n lat.

În noaptea aceea dormi adânc şi fără oprire. Nu avu parte de nesomnul care o îngrijorase pe parcursul după-amiezii; de cum închise ochii, se prăvăli ca un bolovan în adâncurile toropelii. Se trezi în dimineaţa următoare fără să-şi aducă aminte dacă visase, însă persista senzaţia că, recent, călătorise cu o viteză fulminantă, şi încă pe sub ape, îşi dădu seama, ori poate că fusese purtată spre trezie agăţată de spinarea cocoşată a unei balene spintecând ca o torpilă apele, poate adusă înapoi dintr-o vizită secretă la casa părintească, unde stătuse pe plaja negricioasă, familiară şi se uitase la silueta difuză a cabanei de pe pantă, cu mâhnire, dar alinată la gândul că părinţii ei dorm înăuntru, poate ei înşişi visând-o aşa, în picioare pe plajă, întrebând-o: de ce ai venit acasă, Bridget? De ce te-ai întors la noi din apă?

*

În unele dimineţi, Bridget se deştepta devreme, când casa uriaşă era tăcută şi nemişcată, cu excepţia ceasurilor şi a caloriferelor mătăhăloase ţăcănind prin odăi îndepărtate. Naviga pe întinderea scărilor în aşa fel încât să scârţâie cât mai puţin posibil, fiindcă tăcerea era o alveolă fragilă, pe care nu voia să o crape. Îl găsea adesea pe bătrânul domn Hale în faţa câte unui geam al bibliotecii, privind cum se ridică lumina din spatele nucilor americani de dincolo de pajişte. Ii dădea bineţe cu voce joasă, de parcă nici el n-ar fi vrut să rupă vraja liniştii, inerţia casei la crăpatul zorilor, de parcă i-ar fi plăcut şi lui, ca ei, să urmărească dezmorţirea în soare a lumii şi lumina pătrunzând şuvoi şi umplând cu paşi şi forfotă casa, chiar dacă nu erau deocamdată decât ei doi, dacă nu-i puneai la socoteală pe Alan Dodge, îngrijitorul, şi pe băieţii din târg care-l ajutau când şi când cu unele

sarcini mai cuprinzătoare. E plăcut când soarele răsare atât de devreme, zicea domnul Hale în asemenea dimineţi de primăvară. Nu simt că am stat toată noaptea treaz, nu mi se mai pare într-atât că aş fi o nălucă.

Bridget simţea pentru bărbat o afecţiune sfioasă, însă omul aducea cu un monument comemorativ viu, cu un spirit păzitor, o prezenţă pe care nu şi-o putea lămuri tocmai bine, simţea doar că tovărăşia lui implică un nivel anume de cuviinţă, de formalitate şi de modestie în purtări, lucru pe care îl preţuia şi pe care nud mai simţea cu nimeni altcineva.

Doar el o făcea să se simtă de parcă munca ei, viaţa ei în America, oribila călătorie peste ocean, depărtarea de mamă şi tată – atât de îndepărtaţi erau, că abia dacă-i mai simţea reali, de parcă tristeţea şi dorul i s-ar fi îndreptat către oameni şi locuri născocite de imaginaţia ei –, domnul Hale, singur, o făcea să simtă că slujba ei e suficient de importantă cât să îndure faptul de a fi orfană. Îl înconjura un halou de străvechi şi rarefiat. Nu ştia cât e de vârstnic cu adevărat – îşi imagina că are cel puţin optzeci de ani. Ba chiar mai mult. Poate să fi fost mult mai bătrân. Să vorbească cu el însemna să stea de vorbă cu cineva care discutase cu oameni având amintiri personale despre Revoluţia Americană. I se adresa într-un fel blând, cu oarecare uimire parcă, de s-ar fi zis că e o premoniţie mai degrabă decât o fată. Se tratau cu solicitudinea şi gingăşia unor fiinţe de pe planete diferite care se întâlnesc pentru întâia oră, chiar dacă îi lăsa ei frâiele gospodăriei, atâta vreme cât Bridget se îngrijea de puţinele-i şi moderatele-i necesităţi.

Aţi stat toată noaptea treaz, domnule?

Bună parte. Nu toată. Am dormit de la miezul nopţii până la trei şi jumătate. În fotoliu, fireşte, şi totuşi. Ţi-e frig?

Nu, domnule. Niţel. Da-mi place.

Îmi plăcea şi mie cândva.

Citeaţi?

Nişte Ovidiu.

Din cele de care mi-aţi spus, despre flori şi animale şi fete?

Nu. Din cele de după ce a fost strămutat din căminul lui. Poeme despre exil. Cam mohorâte, dar se potrivesc cu statul treaz noaptea târziu. Par nobile după miezul nopţii. *Nădejdea s-o îmbrăţişezi e bine, dar mai puţin dezamăgirea-i nesfârşită* şi aşa mai departe.

Bridget puse pe tăblie tava cu cafeaua lui neagră şi pâinea prăjită.

Totuşi, se fac mereu cam dulcege când se ridică soarele, zise el. Şi mereu mă simt cam stânjenit că iarăşi m-am lăsat fermecat de ele.

Bridget văzu deodată şinele mai tânăr al domnului Hale în bărbatul vârstnic şi ezoteric la fereastră. Umerii îi erau drepţi, părul alb, scurtat cu îngrijire. Ochii albaştri îi erau lucizi şi luminiscenţi. Zăreau, încă zăreau ce se află înaintea lor, dar şi ce văzuseră cu ani în urmă, ba chiar şi câte puţin din cele ce aveau să vină. Părea să-şi poarte lăuntric propriul tată, bunicul, ba chiar şi străbunicul. Il însoţise de două ori la plimbare prin pădure – ocazii rare, speciale, solemne, când vorbeau în surdină, nu fiindcă bătrânul ar fi făcut paradă de pietate, ci fiindcă Bridget se simţea atât de reverenţioasă faţă de el, dar şi uluită. Domnul Hale se oprea uneori, îşi arunca privirea peste întinderea locurilor, cătând să vadă dacă îi confirmă impresia despre punctul în care credea că se află, potrivit nu unor lucruri de acum, ci felului în care fuseseră cândva, într-o epocă ce fetei i se părea preistorică.

La a doua plimbare, se oprise o clipă şi se uitase de jur împrejur, apoi arătase către un punct în pământ şi-i spusese: Sapă niţeluş acolo, da, acolo. Fata îngenunchease, măturase cu mâna acele portocalii de pin şi desprinsese un bulgăre de ţărână. Îl strânsese în pumn şi-l făcuse fărâme. Desfăcuse pumnul şi acolo, în palmă, se odihnea un vârf de săgeată Penobscot.

Aşteptăm un oaspete, Bridget.

Da, domnu' Hale.

Domnul Hale stătea la fereastra cabinetului şi se uita la iarba înaltă de pe pajişte.

Un tânăr, urmă domnul Hale. E artist, sau intenţionează să fie. Un fel de refugiat, dacă vrei. I-am aranjat, din toamnă, un loc la

liceul de artă din Barnton. Dacă se descurcă bine acolo, presupun că ar putea, în cele din urmă, să studieze la Museum School, în Boston. Prietenul meu, domnul Abbott, este preşedintele Societăţii Copley; ar putea, sunt sigur, să găsească un loc pentru băiat, dacă e talentat. Ar fi ceva...

Domnul Hale se întrerupse şi îşi mută privirea de la fereastră spre Bridget, oprită acolo îndatoritoare şi fără habar cine era domnul Abbot sau cu ce se îndeletnicea Societatea Copley.

Mda, în fine, zise domnul Hale, nimic din toate acestea nu este important. În orice caz, am fost de acord să îl las să doarmă în hambar pentru restul verii, ca să picteze tot ce-i place de pe domeniu. M-am gândit că are să-şi găsească nişte subiecte bune la cositul fânului. Un prieten de-al meu care îi ajută familia şi pe el mi-a trimis câteva dintre desenele lui; e chiar priceput. Am pus să i se livreze, acum ceva timp, materiale pentru pictat. Pensule şi vopsele. Pânze. Nu mă prea pricep la picturi, doar mă uit la ele şi unele-mi plac, altele nu. Era şi o carte despre tehnică, despre cum să nu îmbâcseşti culorile, îmi închipui – dar uite-mă iarăşi; eşti plină de tact cu felul meu de a mă întreba în gura mare despre lucruri.

Da, domnu Hale. Sunteţi foarte de treabă. Să-l ajutaţi pe tânăr. Foarte de treabă sunteţi.

Dacă nu ţi-e peste mână, ai fi bună să pregăteşti ceva în plus de-ale gurii, pentru el? Şi să te asiguri că are aşternuturi şi felinar pentru hambar? Poate să doarmă în fosta odaie a îngrijitorului. E acolo un pat care ar putea fi încă tolerabil pentru dormit.

Da, domnu Hale, cum să nu.

Un tânăr. Lui Bridget nu-i plăcea una ca asta. Şi nu fiindcă nu i-ar fi plăcut bărbaţii tineri. Dar îi plăcea să se ştie singură în conacul Hale, doar ea şi domnul Hale, fără fiul lui, Robert, soţia fiului, Amelia, şi fiica lor de treisprezece ani, Phoebe. Plecaseră cu două luni în urmă şi erau aşteptaţi să se întoarcă abia peste aproape un an. Fiul domnului Hale era profesor de astronomie la Universitatea Harvard din Cambridge şi îşi luase soţia şi pe Phoebe în Peru, unde universitatea înfiinţase un nou observator cu telescop, în vederea

întocmirii unei hărţi a stelelor. Domnul Hale îi spusese lui Bridget că fiul lui descoperise o nouă lună care orbita planeta Saturn, cu cincisprezece ani în urmă, şi o numise Phoebe. Când, cinci ani mai târziu, îi venise pe lume fiica, o numise şi pe ea Phoebe, după satelit. Luna era întunecată, zicea domnul Hale, mai neagră decât toate celelalte, ba şi circula în jurul lui Saturn în direcţie opusă tuturor. Lui Bridget îi treceau inevitabil prin minte aceste informaţii ori de câte ori avea grijă de Phoebe-fata, care nu arăta neapărat o dispoziţie întunecată şi nici nu se manifesta în contrarietate vizibilă cu purtările familiei ori ale satului, dar ale cărei maniere şi personalitate îi păreau, acum, că ştia datele astrologice, parcă niţel în răspăr, parcă mai răutăcioase cumva.

Phoebe îşi făcuse un obicei ciudat, murdar, înainte să plece înspre Peru. Într-o dimineaţă, se juca pe marginea heleşteului, după micul-dejun, în timp ce Bridget o ţinea sub observaţie în felul ei distrat, cu şorţul de bucătărie încă la gât, mâinile în buzunarele din fată, frământând cheile casei ori inelul cel mare de otel, fredonând în surdină, zâmbind fără vreun gând fericit anume. Bridget se uită la nori, se uită la heleşteu şi se uită la lăţimea pajiştii de dincolo de bazin de parcă le-ar fi văzut pe toate întâia oară sau şi-ar fi dat brusc seama că nu se află pe Great Blasket, cu toate că se făceau mai bine de doi ani de când venise în Enon. Phoebe îngenunche pe pietrişul curat, alb şi auriu pe care îngrijitorii îl întinseseră uniform cu grebla peste zona micuţă de plajă pe care nu o folosea nimeni, cu excepţia, uneori, a bunicului ei, care se oprea pe mal la răsărit, fuma o pipă după vreo noapte de nesomn şi de citit din Milton ori Ovidiu şi scruta suprafaţa nemişcată şi împâclită a apei în căutarea unei ştiuci gigantice care prezida – tiraniza – heleşteul, monstru marin în miniatură pentru un ocean în miniatură.

Plouase în noaptea din urmă, şi pietrişul, ud încă, arăta ca şiragurile de nestemate.

O să-ţi uzi sarafanul pe poale, zise Bridget.

Nu-i aşa rău, Bridge. Nu-i atât de ud, rosti Phoebe în vreme ce scurma prin pietriş cu degetele. Culegea câte o pietricică, o ridica

spre ochi şi o rotea între degetul arătător şi cel mare, încercând s-o facă să scânteieze în soare, străduindu-se să prindă vreo geană de lumină, şi când rămânea opacă o azvârlea deoparte.

Se usucă până ajungem în casă iar. Te gândeşti la băiatul ăla de la staul, Freddy? Asta o smulse pe Bridget din reveria care îl indusese, într-un fel vag, atmosferic pe tânărul ucenic la grajdul din sat. Se încruntă la Phoebe.

Ce-ai păţit la gură? De ce vorbeşti aşa de caraghios?

Cred că mi-am muşcat limba.

Nu poţi să crezi că ţi-ai muşcat limba, Phoebe Hale. Ori ţi-ai muşcat-o, ori nu.

Poate am făcut-o când dormeam. Te gândeai la Freddy?

În cazul ăsta te-ai fi trezit de la muşcătură. Şi-ai fi vorbit caraghios la micul-dejun. Şi ţi-ai fi mâncat caraghios terciul. Şi nici un Freddy; am destule pe cap astăzi.

Ei, poate că am făcut-o chiar acum, cât am căutat comori, şi nici măcar n-am simţit. Îţi place de el?

Bea, n-ai voie să bagi pietre în gură, ai făcut aşa ceva? Bridget ştiu chiar când vorbele îi ieşiră pe gură. Ai făcut-o! Iarăşi ai pus în gură pietrele alea murdare!

Ba nu. Îmi iese o bubiţă. O să fie acolo când duc oamenii caii la potcovit, vineri?

N-am nici cea mai vagă idee pe unde, în tot Enonul ăsta verde şi drag, are să fie vinerea băiatul ăla. Şi las-o frântă cu bubiţa. Dacă făceam eu acasă la mine una ca asta, mama mi-ar fi închis gura cu palma, m-ar fi strâns de nări până o înghiţeam şi m-ar mai fi îndopat cu o porţie bună, să fie sigură că mai degrabă m-aş arunca în mare din turn decât să mai pun în gură vreo piatră murdară. Afară, zise ,dă afară! Şi întinse mâna, cu palma desfăcută, sub gura fetei.

Phoebe se încruntă şi scuipă patru grăuncioare netede şi lucitoare de piatră în palma lui Bridget.

De asta te-ai mutat aici? Zise Phoebe. Să scapi de mama ta groaznică?

Două focuri de armă răsunară din codrii de dincolo de pajiştea familiei Hale, trosnete seci, slabe. Freddy şi încă un băiat din cătun se iviră dintre copaci două minute mai târziu. Traversară câmpul şi trecură pe dinaintea brazilor, îndreptându-se către şosea. Amândoi păşeau cătinel, fără grabă, ca nişte prinţi tineri, îşi spuse Bridget. Ţineau puştile de paturi, cu ţevile în jos, cu un aer firesc, de parcă armele ar fi fost furci ori greble.

Phoebe strigă la ei: Traversaţi fără drept pe proprietatea familiei mele, dar nu mă supăr!

Amândoi băieţii ridicară privirile spre fete.

Gura, Phoebe! Zise Bridget. Tinerii îşi continuară drumul peste câmpie.

În ce aţi tras? Strigă după ei Phoebe.

Iaca-n nimic, icni Freddy.

Şi l-aţi nimerit? Întrebă ea.

O trupă de zilieri olandezi din Hudson Valley apărea pe moşia familiei Hale vară de vară, pe la mijlocul lui iulie, să cosească şi să ridice căpiţe de fân pe cele douăsprezece hectare de păşune ale domeniului. Soseau de obicei în câte o seară, la apus, direct de la corvezile de dinainte. Caravana mică, de două sau trei căruţe mânate şi însoţite de bărbaţi tăcuţi, purtând pe capete pălării de plugari cu boruri largi, trăgea pe margine de drum la lăsarea serii, iar bărbaţii îşi făceau adăpost în îngrăditura hambarului. Aprindeau un foculeţ, mâncau tăcuţi bucate simple şi se duceau curând la culcare. Cu o oră înainte de revărsatul zorilor, lucrătorii se sculau, îmbucau câte ceva, beau cafea neagră şi fumau pipă, tăcuţi, cu excepţia câte unui zăngănit al coaselor ascuţite de fiul şefului echipei, un băiat de doisprezece ani care, surd fiind, uneori gângăvea în legea lui, trecând peste lamă cutea, iar dacă era prea de dimineaţă şi notele lui erau din cale-afară de gălăgioase, taică-său îl atingea blând pe umăr, şi băiatul ştia că i se aude prea tare cântecul şi se oprea.

Când se arăta soarele, bărbaţii se răsfirau, înşiraţi în marginea de răsărit a pajiştii, iar la semnalul şefului de echipă începeau să

cosească, ridicând şi rotind la unison coasele, şi iarba înaltă de vară li se prăbuşea înainte pe măsură ce înaintau.

Tânărul pe care îl invitase domnul Hale pentru durata verii – Ethan îl chema, Ethan Honey – se arătă la conac după-amiază târziu, în timpul primei zile de coasă. Domnul Hale îi spusese lui Bridget că Ethan Honey va lua omnibuzul de la halta din Barnton până în centrul Enonului, de unde va parcurge pe jos distanţa de un kilometru şi jumătate până aici. Bridget era în hambar, pregătindu-i patul, şi când ieşi îl văzu peste pajişte, unde coseau bărbaţii, încremenit la capătul potecii. Se ruşină să-l întâmpine şi îşi dori să se poată preface că nu-l văzuse, să se întoarcă în casă şi să aştepte să-i fie prezentat de domnul Hale, să se poată uita la el pe îndelete, să-i zică: Mă bucur să te cunosc şi să plece de parcă ar fi avut alte sarcini, presante, de care trebuia să se ocupe de îndată. Acum era prăfuită, năduşită, ştia că obrazul îi e musai roşu ca focul, cum i se făcea când lucra într-o asemenea dogoare văratică.

Însă Bridget flutură din mână oricum şi ţipă: Salutare, tu eşti pictorul? Eşti acasă la domnul Hale!

Tânărul făcu doi paşi spre ea şi şovăi.

Fata strigă iar: Da, da, e-n regulă! Asta-i locul.

Tânărul străbătu poteca lungă, şi când se mai apropie, Bridget văzu că nu era decât un băiat, cu nu mai mult de un an mai mare ca ea, poate de cincisprezece, poate de şaisprezece ani, dar nu mai vârstnic de atât. Şi văzu că era din neam de sărmani, ca ea. Hainele îi erau vechi, de căpătat – uzate, însă bine cârpite şi drese – şi mototolite acum de la călătoria îndelungată. Bridget îşi imagină că în desagă avea cel mult o cămaşă de schimb, şi nici vorbă de încă un rând de încălţări. Faţa şi braţele îi erau bine pârpălite de soare. De la vremea pe care o petrecea pe-afară, vezi bine. Însă părea cumva şi palid – de parcă ar fi luat o doză greşită de ceva.

Sau poate că-i de la sperietură, cugetă Bridget. Foarte probabil; băiatul era un ţărănoi, un necioplit – cuvintele groaznice îi veniseră iute în minte, dar nu ale ei erau, ci vorbele care, îi spuseseră verişorii ei, le fuseseră aruncate lor când se duseseră o dată la Tralee.

Eu sunt Bridget, zise. Ţi-am pregătit odaie în hambar. E un pat acolo. Sculele de pictat ţi-au sosit acum două zile. Vino cu mine. Să-ţi arăt.

Băiatul – Ethan, îşi aduse aminte Bridget – nu vorbi, însă se ţinu după ea până în hambar şi apoi în odaie, întâi uitându-se în înaltul căpriorilor, apoi vârându-şi doar capul pe uşa încăperii, rotindu-şi prin ea privirea, neştiind ce să creadă, ce să spună ori să facă, cum credea ea că s-ar purta un copil înmărmurit când i se arată întâia oară patul lui într-un orfelinat. Praful de la măturatul lui Bridget încă stăruia în aer. Încăperea era înfierbântată şi nemişcată, avea iz stătut de uscăciune şi de praf gros, recent tulburat.

Poţi să te aşezi pe pat. E-n regulă. Numai ce-am isprăvit să-l fac, deşi poate n-ar părea. Cred că eşti obosit. Aici dogoreşte; îmi pare rău; pe pajişte se coseşte, m-am gândit că n-ar fi bine să deschid geamul; iarba şi miriştea şi tot ce e răscolit ajunge în toate şi pe toate – dar, dacă vrei, ţi-l deschid. Bridget schiţă un pas spre fereastră, dorindu-şi să dispară fulgerător, dar în acelaşi timp din ce în ce mai interesată de băiatul ăsta. Văzu că are degetele mânjite cu funingine neagră. Mirosea a sudoare şi a tabac, deci, pe deasupra, fuma. Se întrebă ce pictează el, cum îi arată tablourile. Casa domnului Hale era plină cu tablouri, unele foarte frumoase, dar multe doar portrete ale unor domni bine îmbrăcaţi, cu feţe grave. Poate că lui Ethan i-ar plăcea cândva să le vadă, îşi zise. I-aş face un tur de muzeu.

Dar până să ridice Bridget ivărul şi să deschidă geamul, băiatul *(Ethan,* şi-l împrospătă iarăşi în minte) rosti primele vorbe.

E bine aşa, zise.

Bridget se răsuci de la fereastră. Ethan stătea pe pat, cu traista în poală. Chiar că arăta ca un copil, aşa de uluit de locul în care se afla, că nu-i rămânea nimic de făcut în afară de aşezatul pe-o margine de pat, ţinutul desăgii şi aşteptatul a ce avea să se abată asupra lui.

N-are nimic geamul, zise băiatul.

Poate ţi-ar plăcea să-l deschizi mai încolo, diseară, când au terminat de cosit şi s-a limpezit aerul, spuse Bridget. Ţi-o fi foame. Mă duc să-ţi aduc ceva de la prânz.

Mai că o luă la fugă din hambar. Se simţea groaznic făcând-o, însă, în afară de ţinerea sub observaţie a tinerei Phoebe Hale, era învăţată să primească instrucţiuni, să zică vă rog, mulţumesc şi cam atât, aşa că nu ştia cum să vorbească cu băiatul. Se întoarse cu trei felii de pâine, un copan rece de pui şi un clondir plin cu apă de izvor şi gheaţă, însă Ethan adormise, arătând de parcă ar fi căzut pur şi simplu pe-o parte de unde stătuse aşezat, cu picioarele încă atârnându-i la jumătate peste marginea patului.

Bridget puse mâncarea pe policioara de lângă pat, iar clondirul îl aşeză dedesubt, pe podea. Chibzui: Chiar dacă doarme până mâine şi se topeşte toată gheaţa, tot rece are să fie când se trezeşte, cu gâtlejul uscat şi întrebându-se prin ce ungher de lume s-o afla.

Te superi dacă mă uit cum desenezi? Îl întrebă Esther pe Ethan când, după o zi petrecută în mare parte privindu-i pe cosaşi din pragul porţilor deschise ale hambarului (şi retrăgându-se din vedere ori de câte ori venea Bridget să-i aducă de-ale gurii ori să pună rufele pe frânghie), se aventură pentru întâia oară pe pajişte şi începu să traseze linii pe foaie. În mod obişnuit, n-ar fi cutezat să întrebe, deşi Ethan îi părea în acelaşi timp nespus de straniu şi de familiar – ba chiar, posibil, de parcă ar fi fost cineva pe care îl cunoştea foarte bine –, dar atât de desprins de locul şi timpul când îl ştiuse, încât, totodată, părea străin de-a binelea. Şi când îl văzu pe geamul de deasupra chiuvetei din bucătărie, ducându-şi şevaletul, coli mari de hârtie şi o lădiţă de lemn care, se dovedi, conţinea beţigaşele de cărbune cu care îşi făcea crochiurile, o năpădi o asemenea curiozitate în privinţa a ce avea băiatul să deseneze şi cum avea să arate desenul, şi atâta se simţi de îmboldită să vadă cum se face, încât nu putu răbda să nu întrebe.

Mi-am terminat munca de dimineaţă şi până înainte de prânz n-am nici o treabă. N-am mai cunoscut un artist până acum.

*

Ethan Honey desenase mereu cu surorile şi ceilalţi puşti de pe insulă forfotind prin preajmă, şi mai desenase în faţa mamaiei şi tatălui său. Şi dinaintea domnului Diamond. Însă îl speria de moarte gândul că fata asta – o fată care, îşi dăduse seama, i se părea şi foarte drăguţă – de vârsta lui are să se uite la el cum lucrează (faptul că *lucra* îl izbise la fel de brusc), aşa că începu să bâiguie o scuză, de ce ar fi preferat să nu, însă orice motiv care îi trecea prin minte, chinuindu-se să-şi găsească cuvintele, suna şubred ori jignitor ori răutăcios, aşa că încetă să mai dea din colţ în colţ şi rosti: Nu, nu mă necăjeşte defel.

Aşa că Bridget întinse o pătură de picnic peste întinderea miriştii, în spatele şevaletului, se aşeză acolo, înălţă ca într-un salut palma la frunte, să nu-i intre lumina în ochi, şi îl urmări în tăcere.

Am uitat să aduc o pălărie de soare, zise fata.

Ei, măcar ţi-ai adus aminte să-ţi iei pătură de stat, răspunse el.

Ethan schiţă căpiţele de fân, şi pajiştea căpătă formă în spaţiul nelămurit din jurul lor. Trasă conturul grapei şi pe oamenii greblând în urmă, şi era de parcă s-ar fi adunat iarba de pe o pajişte invizibilă, pe o planetă invizibilă. Sau o după-amiază de tăiat brazde împrejurul unui cilindru planetar, cugetă Bridget. Lumina, pe fâneaţa adevărată care i se întindea înainte, era plină cu pulbere suspendată de polen, cu praf şi pleavă de la cosit. Aproape că vedea polenul pudrând părul de pe braţele dezgolite şi de pe capul lui Ethan.

După-amiaza dogoritoare şi luminoasă, păsările ciugulind, bărbaţii cosind şi băiatul ăsta frumos, oprit în faţa desenului, rulându-şi o ţigară, înnegrind hârtia cu buricele pline cu praf de cărbune, şi băiatul linse marginea foiţei de rulat cu limba-i lucioasă şi îşi vârî ţigara, observă cu o învolburare a răsuflării Bridget, între buzele pline, scoase un chibrit din buzunarul din spate al nădragilor şi-i ciocni măciulia de lădiţa de lemn în care-şi ţinea beţigaşele de cărbune, îl ridică spre capătul ţigării şi trase fumul adânc în plămâni şi îl ţinu, îşi încrucişă braţele, păşi îndărăt de la desen, îl contemplă şi dădu fumul afară din piept într-un torent susţinut şi relaxat care închegă în lumina soarelui un norişor de

albastru pâclos, cu un miros dulce care-i făcu şi ei poftă de fumat. Băiatul de dinaintea ei, trăgând din ţigară, uitându-se la schiţă şi decizând că e finalizată, părea o fantomă, nu fiindcă ar fi fost nepământean sau ar fi adus a halucinaţie, ci fiindcă Bridget ştia că are să ţină minte momentul, durata în care trăise în absoluta-i desăvârşire – iarba, lumina soarelui, norişorul albastru de fum, grapa de întors fânul şi brazdele cosite şi cosaşii, pe băiatul acesta care i se părea din ce în ce mai frumos – şi parcă simţea deja cum va fi să se uite în urmă şi să-şi amintească de fătuca de odinioară şi de băieţandrul oprit în faţa ei, sucind un beţigaş de cărbune şi făcând aproape miraculos să se ivească iarba, lumina, cosaşii, şirul de snopi, imensele, grelele, voluminoasele, umbritele, însoritele, îmbulzitele, monoliticele stoguri de fân – tot ce văzuse şi anticipa reamintirea – pe o coală albă de hârtie, exact cum îi apăreau înaintea ochilor.

Dinţii grapei întorceau iarba tăiată şi bărbaţii se ţineau în urma ei, adunând-o în brazde ce urmau contururile fâneţei. Bridget se duse cu gândul la fonograful din bibliotecă şi la cum trecea acul prin adânciturile făcute în cilindrii de ceară şi trimitea vibraţii electrice cutiei, astfel că una dintre ariile lui Verdi curgea din pâlnie, de parcă cineva din trecut i-ar fi cântat-o unei iubiri pierdute de astăzi printr-o inflorescenţă de crin enormă, cu lustru negru şi auriu. Multe dintre odoarele preţioase şi obiectele de uz casnic ale gospodăriei Hale o lăsaseră cu gura căscată când le văzuse ori folosise prima oară, nu însă şi fonograful. Vecinii ei de acasă, de pe insulă, fuseseră aproape primii din întreaga Irlandă care avuseseră unul, aşa săraci cum erau, iar tatăl ei, cine ştie cum, izbutise să-l cumpere pe al doilea. Tatăl şi mama ei ţineau isonul melodiei „Never Mind the Why and Wherefore“ în serile de vară, după cină, în nopţile de iarnă, mama ei cânta „Sweet Spirit, Hear my Prayer“ odată cu Marie Narelle. Îşi închipui o rază de soare izbucnind de după un nor şi urmând brazdele de fân ca un ac pe cilindru. Se gândi să-l întrebe pe Ethan ce muzică ar ieşi dintr-un fonograf făcut din lumină şi vârtecuşuri de iarbă tăiată, şi dacă un grup ieşit la un picnic pe suprafaţa lunii ar fi auzit muzica.

Ethan Honey fumă, își privi desenul şi își aduse aminte de insulă. Din apele umflate ale canalului pe care îl văzuse traversat de surorile lui, cu soarele sus, talazurile înalte şi poteca de ape dintre insulă şi continent iluminată şi ondulându-se, curenţii dinăuntrul corpului său de jad lichid plămădiseră iarba-de-mare negricioasă şi zdrenţuită în cilindri lungi şi rotitori precum brazdele de fân la care se uita acum. Își dori. Iară veste, să fie acasă. Îi era cald, probabil iarăşi îl pârjolise soarele, pe braţe, pe nas şi pe faţă şi gât. Parfumul dulceag şi înfierbântat al fânului se amesteca în fumul de ţigară; îi venea să stea jos, însă nu era nici un loc unde s-o facă firesc în mijlocul câmpului. Ethan voia să întoarcă capul şi să se uite iarăşi la fată – Bridget? Da, Bridget –, însă nu se putea gândi la nici un pretext potrivit pe care să i-l dea dacă făcea asta. Aproape că nu-şi mai amintea lămurit cum arată fata, şi îl surprindea până şi dorinţa de a-şi aminti. Cugetă: Ai putea s-o pictezi şi să te uiţi la ea cât de mult pofteşti. Gândul însă păru grosolan, butucănos formulat astfel, cum nu intenţionase. Şirurile de fân se roteau cilindrice în dogoarea aburindă, ţepoase şi aspre, îndesându-se şi răsfrângându-se, ridicându-se şi căzând în panglici lungi, ca şi cum contururile fâneţei s-ar fi umflat, s-ar fi bombat pe suprafaţa unui talaz. Erau locuri bune de şezut şi odihnit sau de privit sau moţăit ori de vorbit ori de desenat pe toată Insula Merilor, granitul golaş al piscului, stâncile de lângă apă când mareea era mică, malul de lângă izvor, în pâlcul de mesteceni din capătul răsăritean, băncuţele pe care le aveau cu toţii afară, lângă praguri, balansoarul cel hodorogit al mamaiei, polobocul de cuie al tatălui său, pe care îi plăcea lui Ethan să se aşeze şi să deseneze o albină, un fluture sau pe mamaie cum îşi fuma pipa, cu ochii închişi şi faţa spre soare, legănându-se alene ori vorbind despre insulă – de pe pământul căreia, se jura, nu se dezlipise niciodată în cei, îşi închipuia Ethan, aproape o sută de ani ai ei; puţini dintre băştinaşii insulei ştiau ce an e, darămite anul în care se născuseră, cel puţin până ce începuse domnul Diamond să anunţe data, în fiecare dimineaţă, la şcoală; şi Ethan n-o văzuse niciodată să o facă şi voia să creadă că e adevărat, numai că nu credea –, şi, în ameţeala subită care îl cuprinsese pe fâneaţa

dogoritoare şi fără ieşire la ocean, îşi dori să stea pe poloboc, alături de ea, şi să bea o gură de apă răcoroasă de izvor care părea mereu mai rece dacă o sorbea din polonicul de tinichea pe care-l ţineau în cui, într-un copac din apropiere, doar că polonicul nu era lângă balansoarul mamaiei, ci în pâlcul de mesteceni, unde era primăvara, şi mamaie era acasă, nu pe măgură, atunci unde era primăvara, şi aerul era curat şi proaspăt de mare, nu plin de praf şi polen şi pleavă care ţi se lipea în nări şi în gâtlej şi îţi îngreuna răsuflarea şi.

Te simţi bine, Ethan Honey?

Da – şi zicând asta se răsuci, bucuros că are o scuză să o vadă iarăşi pe fată, dar înfierbântat, confuz, deodată nu tocmai sigur de ce se află pe câmpul ăsta cu ea, pictând fân.

Bridget.

Bridget, repetă el stânjenit. Sigur că-i ştia numele. Doar nu-l uitase. Uitase de *el însuşi* doar, preţ de o clipă.

Cred că mi-ar prinde bine ceva apă. Ethan gâfâia. Încercă să se oprească, dar parcă nu-i intra destul aer în plămâni.

Bridget se învioră. Îţi aduc eu niţică. Îmi pare bine s-o fac, zise.

Cred că mai bine mă aşez. Ethan se şterse pe la ceafa cu batista. Bridget îl călăuzi spre un petic de umbră de sub un pin roşu ce creştea lângă zidul de piatră care mărginea proprietatea, paralel cu strada prăfuită care lega partea vestică a Enonului, numită Egipt, de centrul satului.

Bridget îi spuse să se lase cu spinarea în zid, să închidă ochii, să respire uşor, nu exista pe zid iederă otrăvitoare ca să-şi facă griji de ea, bărbaţii aveau grijă de asta în fiecare primăvară, iar ea o să-i aducă nişte apă din casă. Ethan o urmări din priviri cum o zbugheşte; îi venea s-o ia la sănătoasa peste gard, pe drumul de pământ strălucitor şi dogoritor şi s-o apuce grabnic spre casă. Numai că n-avea habar în ce direcţie să pornească. Şi voia să fie aici când se întorcea fata, Bridget.

Umbra pinului se alungea peste el şi dincolo, cât pe ce să atingă primele brazde de fân tăiat. Ramurile copacului se întindeau deasupra, întunecate şi nemişcate, reţinând în ele căldura.

Lucrătorii greblau într-o panglică lucitoare de lumină între ramuri şi umbră, cu piepturile şi picioarele ascunse de şirurile intercalate de iarbă cosită. Se strigau, şi chemările lor ajungeau la Ethan în silabe tremurătoare, unduindu-se prin aerul înfierbântat. Lumina şi căldura şi fânul amestecate de-a valma. Bărbaţii lucrau pe un sul translucid de papirus, strălucitor şi licărind, desfăşurându-se peste raza vizuală a lui Ethan. Vocile oamenilor nu se potriveau cu mişcările lor.

Aud după ce îi văd. De dimineaţă n-am auzit o pasăre sau o insectă măcar. Unde-s în dimineaţa asta păsările sau insectele? Nu vuiesc valuri. E aşa de liniştit, îşi zise Ethan. Ochii i se închiseră, capul îi căzu în piept şi adormi. Olandezii trudeau pe o pajişte de unde, secerând talazul, cosind creste de val, retezând iarba şuierătoare, cu bulbuci de aer.

*

Ethan? Ethan Honey?

Ethan se deşteptă, visul cu câmpia şi oceanul se evaporă şi se făcu Bridget, având în mâini, pe o tavă de lemn, o carafa de sticlă cu apă, două pahare şi ceva ce aducea cu o cârpă de bucătărie înfăşurată peste o cărămidă. Un lichid galben-pal, care reţinea lumina soarelui, umplea carafa.

Ai adormit. Eşti pe fâneaţa familiei Hale, în Enon.

Ştiu, zise el. Se ridică iute în capul oaselor şi îi zâmbi fetei, încercând să pară că-i e capul limpede, cu toate că faţa îi ardea, era leoarcă de năduşeală şi anumite părţi ale creierului încă nu-şi puteau aminti unde se află. Parcă era un ţânc de-o şchioapă. Da, zise. Da, ştiu.

De când părăsise insula şi călătorise cu trenul prin Portland, Portsmouth şi prin mai multe târguri şi oraşe decât ar fi crezut că e cu putinţă să fie între insulă şi cătunul Enon – deşi, gândindu-se la asta, îşi dăduse seama că nici nu stătuse să-şi imagineze vreodată câte târguri ar putea exista, lucrul în sine o revelaţie –, se deschisese încă un chepeng mic, dezvăluind încă o dimensiune măruntă, dar cutremurătoare, a ignoranţei lui, pe cale să se umple de cunoaşterea care o destrăma: de când plecase de pe insulă

îndurase nu doar mâhnirile simple ale părăsirii căminului şi familiei, dar se şi lăsase purtat de şuvoiul tumultuos, ameţitor, al noilor fapte şi privelişti şi sunete, fiecare dintre acestea, fie el mai mult sau mai puţin fascinant ori banal, conectându-se cu toate celelalte şi alcătuind constelaţii de impresii mai mult sau mai puţin copleşitoare din care nu avea pic de habar, când le vedea scurgându-se pe geamul trenului, ce să aleagă. Şocurile şi replicile lor izbeau răsunător şi modelau vastitatea lumii pe dinăuntrul cranului său, sau aşa i se părea. Simplul fapt că văzuse primul automobil oprind la barieră, şi că văzuse totodată primul şofer din viaţa lui, cu trenci lung în poale şi stropit cu noroi şi o pereche de ochelari de protecţie prinşi peste faţă. Nu mai mult decât că zărise femei îmbrăcate cu rochii curate, noi şi bogat colorate, pe cap cu pălării frumoase, bine întocmite şi care le veneau de minune. Nu mai mult decât vederea unor mori de cărămidă care păreau mai mari decât toată insula de pe care venise el, cu coşuri care păreau nu doar să ajungă în nori, ci să facă de fapt norii, ori poate să-i tragă din măruntaiele pământului. Nu altceva decât că văzuse clădiri cu şase nivele. Nu mai mult decât că pusese ochii numai pe oameni cărora mama, mamaia şi mătuşile lui le spuneau albi cu totul şi, cu toate că nu reuşise mai întâi să numească asta, îşi dăduse seama că toţi cei cu care intrase fie şi o clipă în contact, nu prea mulţi, fireşte, îl trataseră ca şi cum ar fi fost alb cu totul şi el, nu ca localnicii de pe continent din Foxden, care îi ştiau neamurile. Nu mai mult decât lucrurile acestea, dar lucrurile acestea se adunau, se înşirau, se înghesuiau şi se expandau şi se învârtejeau, făcând u-l să se simtă mărunt, expus, fragil, înspăimântat, singur.

Simţea însă şi o încântare înfiorată. Se străduia să-şi dea seama cum poate pune întreaga culoare şi formele, adâncurile fremătătoare a tot şi toate pe pânză ori hârtie. Cum de-i ieşeau aşa cu vopsea ori cărbune? Ethan ajungea să se minuneze, în chip firesc, de modul în care dădea formă şi captura tot – şi pe toţi – ce vedea, şi mai pricepea că, preocupându-se înadins cu asemenea chestiuni, ajută la stăvilirea panicii care ameninţa să-l ia la vale.

Îmi pare rău că te-am lăsat aşa de mult, zise Bridget. Îţi aduceam o cană cu apă, dar domnul Hale m-a chemat pentru ceva, şi când am isprăvit, mi-am zis că ar fi mai plăcută nişte limonadă.

Limonada era şi ea nouă. Lămâile, de fapt. Ethan ştia ce sunt lămâile; le văzuse în naturile moarte din albumele de artă ale domnului Diamond. Însă una adevărată, nu. Ştia şi ce e limonada, ori socotea că ştie. Lămâi stoarse în apă. Şi-a lăsat capul pe spate, întinzându-şi muşchii gâtului. Il furase somnul. Ca o poţiune de adormit, pinul şi iarba retezată şi soarele fierbinte şi neclintit, aerul dogoritor şi vocile depărtate ale bărbaţilor, ţărâna uscată şi înmiresmată de sub copac. Parfum. Îşi şterse de udeală obrazul şi bărbia, nişte ace de pin care arătau ca mustăţile pisicilor, fire de praf, crenguţe, pânze de păianjen şi ceva cleios din păr, cu încă şi mai multă stinghereală. Mi-a curs din gură în somn.

De la soare şi căldură. Te toropesc, zise Bridget. Am mai adormit şi eu pe-aici în câte o după-amiază liberă şi n-am deschis ochii până la apus. Parcă m-am trezit în altă ţară. Uneori mi se întâmplă să cred că m-am întors acasă, şi asta-i cel mai rău. Dar nu-i nimic; eşti chiar aici.

În timp ce vorbea, Bridget desfăcu legăturica, dând deoparte colţurile pânzei unul câte unul şi dezvelind până la urmă ceva ce lui Ethan îi păru, pe şervetul pătrat, o bucată solidă de sticlă.

E gheaţă, zise Bridget.

Da, spuse el.

Era la fel de limpede precum sticla. Puteai citi o carte prin ea. Ca de cristal. Nu înceţoşată. Nu afumată. Nu sură. Desăvârşită. Fără bulbuci, crăpături ori zgârieturi. Bridget trase din şorţ un piron, îl cuprinse în pumn şi începu să piseze în calup cu forţă încăpăţânată şi egală, amintindu-i lui Ethan de fetele şi femeile de pe Insula Merilor. Frânturi scânteietoare se adunară movilă pe pânză. O peliculă de apă se formă în susul blocului, dând peste margine la fiecare împunsătură a pironului. Pânza de sub gheaţă se înnegri de apă.

Se topeşte îndată în zile ca asta, zise Bridget. Să-mi fie iertate mâinile, râse fata. Făcu gheaţa cioburi, lăsă jumătate să cadă într-

un pahar şi restul în celălalt. Palmele îi erau roz-deschis şi umezite de apa îngheţată. Avea unghiile roase, cu pielea din jur lividă şi stacojie. De parcă l-ar fi văzut pe Ethan observând, îşi retrase la spate palmele şi le şterse de rochie.

Bridget săltă carafa cu o mână încă la spate, ceea ce îi dădu un aspect formal, şi Ethan o văzu fâstâcită şi roşind şi îşi simţi iarăşi obrajii încălzindu-se. Bridget turnă limonadă în amândouă paharele şi lichidul sună ascuţit, rece, scrâşnit când se prelinse peste gheaţă, apoi o inundă. Ii întinse lui Ethan un pahar şi, în momentul în care-l trecu din mâna ei într-a lui, băiatul avu impresia că, dacă n-ar fi fost petele de cărbune de pe palmă, ar fi putut confunda mâna lui Bridget cu a sa.

Bridget se lăsă pe călcâie. În spatele ei, câmpurile străluceau dincolo de umbra copacilor. O boare de vânt îi răzleţi câteva şuviţe din părul şaten-roşcat şi i le suflă peste faţă. Le netezi la loc după ureche, îşi sprijini în poală paharul cu limonadă şi îşi aţinti privirea asupra lui.

Am făcut-o cu mâna mea. Lui Phoebe, fata din Peru, şi domnului Hale le place foarte acră, dar eu pun, când pot, o grămadă de zahăr. Ei nu se supără. Sunt de toate pe-aici, de ajuns şi de-ntrecut.

Vocea lui Bridget îl liniştea pe Ethan, şi accentul ei făcea ca tot ce spune să aducă puţin cu un cântec de leagăn, potrivit cu visul ăsta imens, cu toropeala, cum îi zisese ea.

Duse paharul la buze şi sorbi din limonadă. Acrul, dulcele şi recele îi explodară citrat şi palid pe limbă. Avea gust aşa de bun, încât îl lăsă un pic fără suflu.

E aşa de. E cumva. Cum se ţine? Gheaţa. Cum o ţii să – Ethan sorbi iar, apoi înghiţi restul dintr-o duş că.

Bridget zâmbi şi îşi gustă băutura, deşi îndeobşte dădea şi ea pe gât paharul întreg, dacă n-o vedea nimeni, chiar dacă după aceea se alegea cu o durere străbătătoare de cap, de parcă un ţurţur i-ar fi străpuns creierul, suferinţă care şi ea îi plăcea cumva, fiindcă durerea se echilibra cu dulceaţa într-un fel pe care nu izbutise să şi-l explice.

E gheaţă din lacul Enon, spuse. I s-a dus buhul. O trimit la Londra. Domnul Hale are o investiţie. Ii spune Compania de Gheaţă Enon.

O investiţie, cugetă Ethan. Domnul Hale *investeşte* în gheaţă. Mestecă o frântură de gheaţă, iar lămâia şi glazura de zahăr îl zgândăriră pe limbă. Ii venea şi să bea toată carafa de limonadă dintr-o sorbire, dar şi să nu mai pună în gură un strop.

Dacă vrei, îţi arăt unde se ţine. E sub pământ, astupată cu rumeguş ca să rămână îngheţată. Durează o vară întreagă.

Limonadă, gheaţă pe timp de vară, o casă mai mare decât douăzeci de case, olandezi cosind pajişti imense, unduitoare, fata asta de peste ocean, aşa de drăgălaşă, aşa de bună cu el, visul, visul ăsta ciudat, regatul ăsta de vis, imens şi zănatic, atât de departe de Insula Merilor. Seara veni asupra fâneţelor şi căpiţelor, coborând în adâncimi de albastru şi vineţiu, iar văzduhul, şi el, se învăpăie şi se lăsă în jos. Ethan îşi aşeză materialele pentru desenat în hambar, lângă desagă, se opri în uşa larg deschisă şi îşi învârti o ţigară. Aprinse de uşă un chibrit şi-l atinse de capătul ţigării, inhală de parcă ar fi absorbit flacăra prin tutun şi foiţă în gură, peste limbă şi pe gâtlej la vale, ca şi cum cu focul însuşi ar fi intenţionat să-şi umple plămânii. Tutunul şi hârtia se aprinseră şi se înteţiră şi licăriră şi el exhală fumul din plămâni în noapte, ascultând cum se retrag la culcare ultimele păsări. Lilieci săgetau încoace şi încolo prin aer, mâncând insecte. Ethan îşi trecuse ziua concentrându-se asupra luminii, culorii şi texturii tabloului său, însă acum se descoperi gândindu-se la Bridget, la cum îi simţise lipsa în după-amiaza aceea, când nu reuşise să-l viziteze şi să stea de vorbă cu el.

Uşa de la bucătărie se deschise şi se închise iar cu un ţăcănit, peste întinderea curţii, şi Ethan o auzi pe Bridget îngânând domol o melodie, în vreme ce strângea aşternuturile pe care le pusese la uscat după-amiază. Vru s-o lase într-ale ei, dar, fără să-şi dea seama, recunoscu cântecul şi intonă cu voce tare un vers, fiindcă era unul pe care îl auzise cântat de mamaia lui şi de alte femei când se întorceau de la cules.

Seoithin seothō.

Era în irlandeză, un cântec de leagăn, aşa-i spusese mamaia într-o noapte, în vreme ce femeile treceau prin beznă, cântând împreună. E o mamă care-i cântă copilului adormit. Cântă aşa: O, tu, odrasla mea, dragostea mea, giuvaierul meu. Cântă: Afară, pe acoperiş, sunt zâne sclipitoare, jucându-se în lumina primăvăratică a lunii, cu nădejdea să te cheme de lângă mine şi să te ducă la movila zânelor, dar eu n-o să le las niciodată să te ia. Somn uşor, copilaş, zice. *Seoithin seothō. Alleluia.* Aleluia.

Bridget, în lumina ce scapătă, desprinzând din cârlige cearşafurile. Frânghiile se îndreaptă ca nişte arcuri când trage de pe ele rufăria, cum ai ciupi corzile scripcilor făcute din epave la care cântă seara tatăl şi unchii ei. S-a preumblat pe ţărmul apei cu taică-său, căutând bucăţi de lemn potrivite. Odată, el a trasat pe o foaie de hârtie conturul scripcii unui vecin, ca desenele lui Ethan pe pajişte. Tatăl ei lucra la o scripcă o iarnă întreagă, când nu era mare lucru de făcut şi întuneric în cea mai mare parte a timpului, când vântul gemea, ceaţa acoperea insula şi zânele gemeau şi se văitau de moarte în beznă. Ethan ăsta are ceva, cu cărbunele lui şi faţa şi gâtul arse de soare, îi lasă o senzaţie pe care n-o poate numi. Cearşafurile sunt aşa de curate şi de scorţoase, că scrâşnesc atunci când le împătureşte şi le pune în coş. Un cearşaf e chiar al ei, şi îl va aşterne pe patul îngust din odăiţa ei curată, astă-seară, înainte să se întindă şi să se culce, şi-l va simţi proaspăt şi curat şi bine mirositor în vipie şi va deschide o fereastră să lase aerul proaspăt să intre şi va fi o senzaţie aşa de plăcută şi va simţi că-i e atât de dor de mama ei, de tăticul ei, de surori şi fraţi, încât răsfăţul aşternuturilor, al ferestrei deschise şi singurătatea dorului de familie o vor face să plângă, apoi să cadă într-un somn fără vise. Se întinde după cearşaful de pe ultima frânghie şi descoperă că partea dinspre gura pajiştii e plină cu fire de fân şi praf de la cosit. Fată neghioabă, cugetă. Ai fi făcut bine să ştii că un atare lucru are să se întâmple astăzi. O alină să se mustre singură, fiindcă atunci *când o face, aude vocea mamei. Aude vocea mamei ei şi încearcă să scuture cearşaful, luându-l de capăt, dând un pas înapoi, întinzându-l şi pocnindu-l, să se desprindă fânul. Începe să cânte.*

Seoithin seothō.

Cântă şi zbuciumă aşternutul, deşi ştie că n-o să fie destul, zâmbeşte, mulţumită că încă o voce i s-a alăturat în cântec, domol, de la ceva distanţă, apoi îşi dă seama subit că mai aude o voce. Este Ethan, despre care, după mirosul ţigării în aerul serii, ştie că stă în uşa hambarului, după cealaltă latură a casei. Şi cântă împreună cu ea cântecul de leagăn. Şi gata. Îşi dă seama că acesta e lucrul familiar pe care l-a simţit la el. E un insular – un insular, cum e şi ea, şi ştie cântecul de leagăn al insulei ei.

*

Bridget se opri din cântat ca să-l audă mai bine pe Ethan, însă şi el se opri odată cu ea. Ethan, în uşa hambarului, şi Bridget, printre frânghiile goale de rufe, în ultima geană de lumină, ascultându-şi unul altuia tăcerea plină de semnificaţii, despărţiri de clădirea conacului, fiecare deodată conştient şi concentrat asupra celuilalt, în aşa măsură, încât ar fi putut să se afle şi faţă în faţă, distanţa, împrejmuirea curţii, casa, cortina de întuneric, primele stele care-şi iţeau gămăliile deasupra, toate dintre ei şi de dincolo de ei făcându-se nevăzute, de parcă ei doi ar fi fost singurele trupuri şi suflete de pe lume. Atâta vreme cât stătea nemişcată şi mută, i se păru lui Bridget, era ca şi cum ar fi stat faţă în faţă cu Ethan Honey, şi nu doar asta, ci de parcă i-ar fi luat amândouă mâinile într-ale ei şi l-ar fi privit ţintă în ochi. Însă asta ţinu doar o clipită, cât dură să-şi dea seama că la fel de bine ar fi putut sta faţă în faţă aievea, ţinându-se de mână, aşa că rupse tăcerea cu, spera ea, un nevinovat şi practic oftat de slujnică aflată în toiul lucrului, apoi săltă coşul cu aşternuturi curate şi se grăbi înapoi în casă. I-ar fi plăcut să alerge la Ethan, să-i strige: Ştiam, ştiam eu; eşti de pe-o insulă! Ce insulă? Unde? Cine-s ai tăi? E vreun Carney pe-acolo? Ceva Guiheen? Vreun Hickson? Dar cântarul o fâstâcise şi, în momentul când tăcuse, fără să facă nimic, coincidenţa crescuse şi se făcuse ceva prea mare pentru ca ea să îndure ocolul pe după casă către poarta hambarului în al cărui prag sta Ethan, ceva prea de tot intim şi mai complicat şi profund decât un simplu semn de recunoaştere între doi aproape orfani ajunşi accesorii pe moşia Hale.

Ethan, din pragul hambarului, ciuli urechea în momentul de linişte, aşteptând ca Bridget să înceapă iarăşi să cânte, dar înţelese că, auzindu-l cum îi ţine isonul, fata se oprise. Nu-şi dădea seama când apucase ea să adune restul rufelor de pe frânghie şi să se întoarcă în casă, ştia însă că stătuse tăcută şi nemişcată în curte un timp, cât şi el stătuse tăcut şi nemişcat, ţinându-şi respiraţia, ştia că ţigara i se stinsese şi că iubirea pentru ea îl lua cu fiori.

Ethan.

Bridget îi rosti numele în beznă. Vocea ei, limpede şi domoală, sună de parcă fata ar fi fost lângă el, vorbindu-i la ureche. Se trezi din aţipire tresărind, ştiind că Bridget era, ştiind că nu i se află alături, ci la uşa cea mică de lângă porţile cele mari, doar cu capul vârât în hambar, însă tot în alertă fiindcă fusese sculat din somn în toiul nopţii, fiindcă numele îi fusese rostit de o fantomă ori de un înger. Era a doua oară când îl prindea adormit, după ziua aceea pe pajişte.

Ethan, rosti ea din nou.

Aă, mda, ce-i? Răspunse el cu voce dogită. Ii văzu chipul în uşă, palid, albastru, iluminat de razele tăioase ale lunii care se prefirau prin cupolă.

Vino, zise ea. Vino aici!

Ce?

Vino. Încoace.

Se săltă din culcuş şi se duse, cocârjat, în vârful picioarelor, aproape furişându-se. Ea îl luă de mână ca pe un copil şi-l călăuzi peste întinderea curţii spre uşa bucătăriei.

Deşi Bridget intra şi ieşea cu atâta uşurinţă din casa cea mare, Ethan încă nu pătrunsese înăuntru. I se mai întâmplase să stea la intrarea din dos, lângă bucătărie, să fumeze şi să vorbească cu ea cât fata îşi termina corvezile, însă nu pusese niciodată piciorul dincolo de prag. Se opri acum chiar în faţa intrării.

Toţi olandezii s-au culcat, zise ea. A adormit şi domnul Hale în fotoliul cel mare, sus, la etajul al doilea. Repejor. Numai acum doarme, în afară de ziua. Deschise usa albă către întunericul bucătăriei şi încercă să-l tragă pe Ethan de mână.

Nu prea-mi place, spuse Ethan.

Asa de multe holuri şi coridoare şi camere. Ethan apucase să zărească destul din adâncimile misterioase, întortocheate ale casei când trecuse noaptea pe lângă ferestrele-i luminate. De l-ar avea Bridget pe diavol în ea şi-ar vrea să-l necăjească, i-ar fi lesne să treacă peste vreun prag, pe la spatele lui, într-o altă odaie întunecată, la doi paşi, să spună în şoaptă: Găseşte-mă dacă poţi, şi el ar rămâne la fel de rătăcit în palatul acesta ca într-un codru străvechi ori un labirint din poveste, nemaivorbind de atâta desime de lămpi, scaune vechi şi şubrede şi vaze glazurate, alcovuri cu ceasuri în forma unor pagode de alamă pe mese înguste, clătinându-se pe picioare, sau în chip de căsuţe de lemn cocoţate pe poliţe de şemineu înalte precum crestele, o pendulă înaltă în capătul pâclos al unui culoar ca o bufniţă uriaşă, aţipită, cu capul plecat, cu ochii închişi, cu aripile strânse până ce trecea el, după care ochii i s-ar fi deschis aurii şi hexagonali, mari cât nişte cadrane numerotate, iar aripile i s-ar fi desfăcut silenţios, întinse pe toată lungimea holului, şi l-ar fi tras înapoi în adâncurile lor mute, mai tăcute decât tăcerea, fiindcă nu doar că n-ar fi scos vreun sunet, dar l-ar fi supt din aer şi l-ar fi înfundat între pene, înmormântându-l astfel pe vecie în capătul întunecos al unui coridor uitat.

Bridget îl smuci înainte peste pragul bucătăriei, de parcă i-ar fi fost dădacă. Ethan se lăsă călăuzit. Atâta vreme cât fata era înaintea lui şi o vedea, atâta vreme cât îi ţinea mâna strâns într-a ei, să nu se piardă. Direct prin bucătărie ca printr-un gang, avu doar secundele necesare traversării încăperii şi ieşirii pe o uşă batantă ca să-şi formeze o idee despre tocătorul de carne şi enorma oală de fontă emailată, ca în urma unui ecou răsfrânt. Glonţ printr-un pasaj îngust care părea mai lung decât cărarea de pe insulă, peste pajişte, de la coliba lui până la clădirea scolii, camere şi adâncituri şi holuri lăturalnice şi cămări apărând molcom, ca prin ceaţă, deschizându-se către periferii, retrăgându-se în spatele negurii. Vastitatea casei îl făcea să se simtă captiv. Lui Ethan i se păru că e într-un galion imens care-şi ducea în pântece încărcătura îngrămădită, îndesată, îmbulzită, claia de bogăţii, comoara întortocheată, rarefiată,

sublimă a unor oameni care trebuie să fi fost precum zeii, plutind deasupra vreunui potop cu toate bogăţiile curţii lor, ca în cărţile de istorie din care îi învăţase domnul Diamond, corabia plină ochi, afundată în apă de povara aurului, nestematelor, armurilor, cutiilor, coşurilor, birourilor, tainiţelor şi seifurilor de fier gemând de bijuterii, inelelor şi diademelor şi cuţitelor de argint pentru jertfe şi altarelor de piatră şi actelor de proprietate pe continente şi oceane şi naţiuni şi fiinţe umane, ba chiar şi asupra Lunii, şi lumina soarelui reflectându-se din ele, în limbi pe care nu le putea citi, şi totul spre umilirea lui, îi trebuia aer curat, voia să fie afară acum, fiindcă era ca şi cum Bridget l-ar fi călăuzit sub punte, de parcă ar fi auzit flexându-se grinzile transversale şi piroanele zăngănind în scoabele lor dedesubtul lui şi oceanul strângând mai ferm chila, simţind că se îndreaptă spre spaţiul cel mai adânc, mai îngust, mai strâmt şi mai lipsit de aer cu putinţă, unde avea să fie încătuşat, silit să se întindă pe-o parte, să gâfâie ca să răsufle şi, pe rând, să se coacă, să îngheţe şi să se frece de scândurile goale până ce începea să i se jupoaie pielea şi gemetele celorlalte suflete înghesuite în corabie aveau să se facă mai gălăgioase decât bubuitul mării, iar nava, bufnind surd, avea să-şi urmeze drumul către o eternitate lipsită de liman.

Ethan dădu înapoi ca un ponei speriat, dus la pripon în cala unei nave.

Bridget îl trase după ea, strângându-l de mână.

Prostuţule, am ajuns, şopti fata. Se opriseră în faţa unei uşi închise. Bridget roti măciulia de sticlă a mânerului şi, cu un brânci uşor, deschise uşa. Dincolo de prag se afla o încăpere luminată de lună, un fel de salon, cu două scaune înalte, cu spătar şi rezemători, puse unul lângă altul, îndreptate spre o vatră întunecoasă, iar între scaune, o masă îngustă, înţesată cu tomuri compacte, legate în piele, având aşezată peste coperta volumului de deasupra o lupă. Bridget păşi în odaie.

Aici e, zise. Hai *odată.*

Ethan o văzu pe Bridget zâmbindu-i în lumina neclară. Văzu braţele curţii întinzându-se în noapte dincolo de şirul de ferestre

imense, potopite de razele lunii, scăldate de brize răcoroase. Vederea curţii îl linişti. Era largă, spaţioasă, deschizându-se din adâncimile casei întocmai ca un ocean care înconjoară calm un coteţ pentru animale înghesuit, îmbâcsit, împuţit de pe o corabie. La nevoie, putea sări pe geam. Îşi imagină aerul răcoros şi proaspăt al nopţii umplându-i plămânii şi capul în vreme ce plonja prin geamul cel vechi.

Bridget făcu din mână a chemare, parcă trăgându-l de fir către ea. Se oprise lângă un tablou mic, înrămat pe peretele adiacent ferestrei. Amplasarea picturii îi păru lui Ethan întâmplătoare, lipsită de consideraţie, în felul în care i-ar fi aşezat, posibil, una dintre surorile lui un desen cu ghinde ori castane într-un spaţiu gol oarecare de prin colibă.

Hai, şopti iarăşi Bridget. Mă gândesc la tine ori de câte ori mă uit la asta. Scăpără un chibrit, îl atinse de fitilul unei lămpi vechi cu ulei şi întreaga încăpere se umplu de o lumină clară, albă. Coborî flacăra, şi mare parte din odaie se contractă înapoi în umbră.

Ethan Honey, fii, *te rog,* bun şi vino încoace! Nu putem face asta prea mult! Bridget îi aruncă o uitătură înciudată. Făcu un pas îndărăt, apoi se dădu deoparte, ridicând lampa la înălţimea tabloului.

Era pictura unui mănunchi mic şi curăţel de sparanghel, legat cu sfoară, aşezat pe tăblia de piatră negricioasă a unei mese, lucind sub lumina albă şi pură emanată de undeva de deasupra, nuanţa fildeşului, cu excepţia vârfurilor, care se îmbujorau în tente vineţiu-scaiete şi verde-deschis ca şi cum culorile tocmai le-ar fi fost stârnite de lampă. Nuanţe mai închise de măsliniu şi negru înconjurau legumele şi creau impresia unei pustietăţi necuprinse în spate, de parcă snopul s-ar fi aflat pe o masă în fundul calei unei nave imense, burduhănoase, cu lumina căzând asupră-i printr-un hublou aflat la înălţime mare în beznă, doar ca să scoată la iveală vârfurile alburii ca smântână, înflorind în vineţiu, căpătând irizaţii verzi, lustruite, catalizate de o iradiaţie care nu cădea asupra restului tăbliei şi nici nu făcea ca legumele să lase umbre, ca o lumină reală. Căderea razelor era nenaturală, arbitrară, inventată

de pictor. Cobora de la înălţimi imense pentru a dezvălui, dintre toate lucrurile, recolta asta imaculată, imposibilă în străfundurile unei asemenea întunecimi străvechi, de arcă abandonată pe Ararat, făcând să scânteieze culoarea în recolta imposibilă.

Nu-i decât o legătură de sparanghel, zise Bridget. Un tablouaş cu nişte verdeţuri neghioabe, dar dintre toate, la el mă uit cel mai des.

Ethan se aplecă din ce în ce mai aproape de pictură, încercând să-şi dea seama cum e posibilă, să vadă cum transformase pictorul o mână de plante într-o emblemă pentru lumea întreagă.

Ethan şi Bridget se întinseră unul lângă altul la miez de noapte, ţinându-se de mână, sub brazii de pe panta fâneţei din faţă. Bridget se uită printre gene la rotirea şi pâlpâirea stelelor. Licărul pulsa în ritm cu ţârâitul care umplea de jur împrejur aerul, şi acordul repetat, vibrând hipnotic, cobora la ea, pe pajişte, dintre stele.

De ce nu scot stelele nici un sunet când e iarnă? Zise Bridget.

Ce sunete? Spuse Ethan.

Ciripelile lor. Fac aşa numai vara.

Ethan se simţi nedumerit o clipă, apoi înţelese.

Răspunse: Nu-s sigur. M-am întrebat şi eu. Dacă scot aceleaşi sunete, dar vocile le sunt înghiţite cumva de frig pe drumul încoace, ori dacă iarna îşi pierd vocile sau şi le schimbă ca să nu le auzim noi, dar alte animale să poată, sau alţi oameni de pe alte planete. Nu voia să o păcălească ori să-şi râdă de ea, însă nici s-o facă să se simtă stânjenită.

Bridget întrebă: Sunt oameni pe alte planete?

Aşa cred, zise Ethan. Nu ştia ce să mai adauge şi deja regreta că nu se gândise la un fel mai blând de a-i spune că nu stelele ţârâie, ci greierii.

Oameni ca noi?

Nu ştiu. Aşa trag nădejde. Sper să fie un băiat şi o fată pe planeta aceea de colo – aceea-i Saturn; *cred* că e Saturn –, sper să fie un băiat şi o fată care se uită la luminiţa de pe cerul lor pe care o cred Pământul şi să vorbească despre cum trag ei nădejde să fie acolo un băiat şi-o fată vorbind despre ei.

Bridget se gândi la fata de pe Saturn. Şi-o imagină în rochiţe luminoase, galben-pai, şi ciorapi negri ca spaţiul. Îşi imagină că cerul e negru intens, chiar şi pe timp de zi. Ştia din discuţiile cu Phoebe şi tatăl ei că Saturn are inele împrejur, şi ideea de a le vedea rotindu-se imense şi tăcute în creştetul cerului o înfricoşa. Gândul la inelele care se roteau în goana mare deasupra capului ei o făcea să ameţească, şi îşi aminti cum vizitase memorialul Bunker Hill din Boston cu familia Hale, într-o după-amiază luminoasă şi vântoasă a primăverii trecute, şi cum, uitându-se la obeliscul de granit dinspre bază, i se păruse că are să cadă asupra ei, lui

Phoebe, asupra doamnei şi domnului Hale. Îşi pierduse cumpătul şi o buşise plânsul. Faptul că nimeni nu mai observa că turnul se prăbuşeşte o speria încă şi mai mult decât prăbuşirea însăşi. Schimbau cu toţii crâmpeie de date istorice şi vorbeau despre câte trepte sunt, iar Bridget rămăsese mută de spaimă la gândul că e singura care vede catastrofa cum vine. Izbucnise în lacrimi, iar familia Hale se oprise din pălăvrăgit şi se uitase la ea cu uimire.

Ce-ai păţit, Bridget?

Nimic.

De ce plângi, Bridget?

Buimacă, nu izbutise să explice: fiindcă nu mai observase nimeni că turnul cade şi iar cade, dar tot nu vine mai aproape de pământ. Iarăşi se uitase în sus, şi turnul iarăşi se abătuse asupra lor.

Cred că se dărâmă, şoptise. O să cadă.

Of, Bridget, zisese doamna Hale. Sunt doar norii suflaţi de vânt. Vezi? Doamna Hale arătase către cerul albastru şi senin al Bostonului, spre filamentele de nori care se perindau pe lângă vârful ascuţit al monumentului.

Nu se mişcă monumentul, urmase doamna Hale cu lămuririle. Sunt doar nori care, atunci când trec prin spatele lui, lasă impresia că se înclină.

Bridget fusese aşa de jenată de ignoranţa ei, că abia dacă îngăimase o vorbă pe tot restul călătoriei şi mare parte a zilei de după.

Stelele sunt lămpaşe atârnate în ceruri, ca să vedem noaptea, a zis Ethan.

Licuricii clipeau intermitent, croindu-şi drum printre stele, pâlpâind printr-o constelaţie, cheltuindu-şi lumina, iarăşi aprinzând-o în alta.

Ai crede că şi licuricii sunt stele, zise Ethan.

Ori stelele, licurici, spuse Bridget. Închipuie-ţi dacă ar începe toţi să se rotească şi să sclipească aşa.

Un târâit unic fu intonat fără veste în iarbă, lângă capetele lor. Pulsa în contratimp cu corul ce fredona pe cer, în aceeaşi gamă, aceeaşi notă. Bridget se întoarse pe-o parte şi îşi împinse faţa aproape de firul ierbii. Târâitul răsună iar. Era slab şi îi dădea impresia de căzut din cer, ca şi cum ar fi aparţinut unui puişor prăbuşit pe pământ din cuibul vast şi luminos al nopţii. Ethan se târî spre voce, însă aceasta se opri când se apropie, ascunzându-se parcă. Bridget se săltă într-un cot şi-l urmări pe Ethan cum se târăşte, se opreşte, aşteaptă, ascultă. Vocea ţârâi din nou, iar Ethan, blând, întinse braţul, băgă degetele în iarbă şi pipăi solul gros, moale şi tăcut. Cuprinse ceva în căuşul palmei şi îl extrase printre firele aspre.

Ascultă, zise. Duse mâinile lor împreunate la urechea lui Bridget şi lăsă între ele o deschizătură îngustă. Nimic. Bridget închise ochii, să asculte cu mai multă luare-aminte.

Nimic. Apoi ciripitul, micul ţâr, cântul stelei. Bridget deschise ochii şi, uluită, se uită la Ethan.

Băiatul zâmbi şi spuse în şoaptă: Uite. Deschise pumnul şi, în lumina lunii, un greier negricios i se iţi în palmă. Îşi frecă picioruşele unul de altul de trei ori, ţâr, ţâr, ţâr, apoi sări din mâna lui Ethan în iarba tuciurie.

Porniră înapoi către casă peste pajişte, dând ocol formelor tăcute şi mătăhăloase ale căpiţelor, care aduceau cu o turmă adormită de lighioane sălbatice. În loc să spună noapte bună şi să

se întoarcă în odaia ei, Bridget se duse în hambar cu Ethan, se aşeză în pat cu el şi îl cuprinse în braţe.

Ethan termină portretul lui Bridget, la care lucrase cu ea pozându-i câte jumătate de oră ici, câte douăzeci de minute colo.

Bridget se ridică să se uite la tablou, în privinţa căruia Ethan insistase că nu trebuie privit înainte să fie gata, însă el rosti: Stai. Dă-mi mâna.

Bridget i-o întinse, cu palma în sus, roz şi luminoasă, bătătorită, lăsând-o în mâna lui lată, cu pete închise de vopsea. Mâinile lui păreau în acelaşi timp moi şi aspre, piele moale, însă cu şuruburi şi piuliţe de fier îmbinate pe dedesubt.

Nu te teme, zise el.

Nu mă *tem.*

Izurile vopselelor şi diluanţilor pe mâinile lui, în ţesătura aspră a hainelor lui şi sudoarea pielii lui dădeau năvală în nările fetei, prin spatele ochilor ei şi prin spaţiul strâmt din interiorul capului, dintre creier şi ţeastă, însă nu se temea. El scoase din buzunarul de la spate briceagul, desfăcând în palmă lama. Luă între arătătorul şi degetul lui mare vârful degetului ei mijlociu şi îl strânse. Degetul ei se învârtoşă, se albi de la apăsare. Ethan îi atinse buricul degetului cu vârful lamei, iscând o mărgică de sânge. Bridget abia simţi pişcătura.

Nimic nu-i roşu în felul ăsta, zise ea.

Am văzut flori aşa roşii, spuse el. Căpşuni. Cireşe. Dar tot ce-i pe lume îşi schimbă în fiecare secundă culoarea.

Întinse sub palma ei paleta şi îi călăuzi degetul peste o dâră de vopsea roşie. O strânse de deget, sângele vibră, se umflă, picură peste culoare. Lăsă şi din degetul lui o picătură, adăugând-o sângelui ei.

Uite-aşa. Îi întinse lui Bridget batista lui şi amestecă sângele, cu o pensulă mică, în vopsea. Uite.

Fata se ridică, înţepenită de la şezutul îndelung pe balotul de fân, şi păşi spre pânză. Se aştepta să se uite la portret ca în oglindă, însă, venind în faţa şevaletului şi dând cu ochii de fata pictată, simţi că un ciocan îi izbeşte inima, că inima îi devine un gong de bronz în

lăcaşul coastelor şi că sunetul său o desface şi o realcătuieşte. Nu se văzu pe ea însăşi. Văzu cum era văzută. Chipul fetei pictate era înfăţişat fără zorzoane, dungat, cu piele aici roz, mai încolo albă, cu pistrui într-un loc, coşuri prin altele, aici ca de porţelan, dincolo grunjos, frunte palidă în umbra pălăriei de pe cap, nasul în nuanţa coralului, îmbujorat de soare. Bridget văzu craniul fetei, îi văzu oasele pe sub piele şi muşchi. Fata o privea drept în ochi şi surâdea, însă totodată înclina capul niţel, în acelaşi timp fermă şi sfioasă. Era aşezată în partea stângă a pânzei. În spatele ei, în dreapta, erau câmpiile, stogurile de fân şi zarea înaltă, plină de lumină şi de nori, cu un văl de ploaie lăsându-se, iar în planul mai apropiat, snopii compacţi de iarbă deasă, luminată şi umbrită, rotocoalele de lujeri lungi, ţepoşi, inflorescenţele de morcov sălbatic, evantaiele delicate ale ferigilor şi, aproape fără substanţă, abia zărită la marginea covorului de iarbă negricioasă şi aspră din spatele fetei, o plantă de căpşun cu o aglomerare de fructe verzi, umbrite.

Bridget îşi şterse lacrimile din ochi şi slobozi un hohot mic de râs, ca un icnet. O fulgeră gândul la minuţia, grija, cuviinţa şi blândeţea cu care o privise el.

Stai să vezi, zise Ethan. Luă din amestecul lor de sânge şi vopsea cât de-o gămălie şi întinse culoarea peste una dintre căpşunile verzui, iar partea mai întunecoasă şi mai compactă din josul tabloului păru deodată să se adâncească şi să ajungă în profunzimile planului pânzei, mai în adâncul umbrelor imaginare ale fâneţei pictate, şi fata pictată păru că se dă mai aproape, de parcă s-ar fi aplecat aproape imperceptibil, cu şovăială, în faţă.

Oriunde ajunge tabloul ăsta, oriunde în lume, pe ce perete sau altceva – râse el –, prin orice muzeu, o parte din tine are să fie acolo mereu, în bobita aia dintre iarbă şi flori.

Şi n-o să ştie nimeni, zise Bridget. Îşi imagină un bărbat şi o femeie îmbrăcaţi în haine bune, închise la culoare, stând unul lângă altul în faţa picturii, uitându-se la ea pe peretele unei galerii micuţe, cu geamurile dând spre un oraş unde numai ce plouase, lumina venind prin sticla ferestrei argintii, gri, lucitoare şi

uniformă, şi felul în care bărbatul şi femeia aduceau ceva din umezeala rece a ploii în incinta galeriei.

Nimeni în afară de noi, zise Ethan. Asta dacă nu povesteşti într-o zi cuiva, cum ar fi copiii tăi.

Ethan picta în fiecare zi până ce lumina trecea în întuneric. Bridget îşi vedea de treburi şi se îngrijea de domnul Hale, însă cu Phoebe Hale în Peru pentru restul verii, cu părinţi cu tot, nu avea atât de muncit ca de obicei, aşa că se abătea pe pajişte de mai multe ori pe zi şi se aşeza pe o pătură, privindu-l pe Ethan cum pictează şi povestindu-i de căminul ei de pe insula Great Blasket, iar el despre casa lui de pe Insula Merilor. Uneori nu rostea nici unul o vorbă, Ethan concentrat asupra pictatului şi culorilor, Bridget pe jumătate privindu-l, pe jumătate pierdută în înaltul reveriilor sale.

Când lumina zilei nu mai e potrivită, Ethan îşi strânge sculele şi buchiseşte din cartea despre pictură pe care i-a trimis-o domnul Hale pe Insula Merilor, Inserarea e ceasul când feluritele umbre încep să se amestece. Când revine pe pajişte, în următoarea zi, îşi pregăteşte cele trebuincioase şi recită: Dimineaţa e ceasul când umbrele încep iarăşi să se deosebească unele de altele.

*

În unele nopţi, Bridget se întoarce în patul ei din casă, dar de cele mai multe ori doarme cu Ethan în culcuşul lui din hambar, se trezeşte înainte de ivirea zorilor şi de trezirea domnului Hale, se întoarce înăuntru, îşi azvârle apă rece pe obraji, îşi aşază părul şi începe să pregătească ceaiul şi masa de dimineaţă a domnului Hale.

Să pui căpiţele în cer, ascuţite, ţepoase, râcâind în albastrul ce scapătă.

Să aduni norii în vălătuci asupra pajiştii, forfotitori, levitând, fuioare de ceaţă cu capetele lipite de iarba retezată scurt, vegetală, verde, uscându-se în lumina zilei, deshidratată de soare, dulce şi udă, apoi dulce şi uscată, înmiresmând fâneaţa, norii cei denşi, suri şi vineţii ai dimineţii, otava verde-închis a zorilor, unduindu-se precum iarba-de-mare în pâraiele sărate, prinzând apoi un luciu alb şi păios, în vreme ce lumina trece diafan către albul amiezii şi

stăruie din culmea zilei, să te găseşti suspendat în dogoare, în albul tăriilor şi fânul alb, sufocându-te, asfixiat, rămas fără suflare în lumina angelică. Cum să faci căldura vizibilă. Formele, lumina şi culorile i se lămuresc lui Ethan cu perfectă claritate şi armonie, fără explicaţie ori motiv, iar el le copiază, cu vopselele lui, pe pânză.

Cel mai tânăr dintre cosaşii olandezi, fiul de doisprezece ani al şefului de echipă, se răsuceşte uşurel cu umărul înainte şi cade leşinat în fânul din faţa greblei lui. Cosaşul de alături îşi lasă unealta pe hatul de fân, îngenunchează, îl ia pe băiat în braţe, îl duce la umbră şi-i picură apă în gura întredeschisă.

Bridget n-ar fi vrut să-şi bage nasul, dar se trezise într-o dimineaţă înaintea lui Ethan, în zori, după ce îşi petrecuse cu el noaptea în hambar, şi îi căzuseră ochii pe desaga cu pânze desfăcută pe podea, lângă pat. Hambarul era încă întunecos la crăpat de ziuă, însă Bridget văzu marginea a ceva ce aducea cu un teanc de desene mici iţindu-se din cămaşa de schimb a tânărului. Erau la îndemână, aşa că Bridget se întinse, căscă şi îşi lăsă braţul pe lângă gura desagii. Apucă între degete schiţele din cămaşă şi încercă să le desluşească de la o lungime de braţ. Bucata de hârtie de deasupra nu era un desen, ci o fotografie, aproape despicată în mijloc de la multele împăturiri şi despăturiţi. Ethan dormea mai departe fără să mişte, cu spatele la ea şi faţa la perete, aşa încât Bridget îşi apropie de faţă fotografia şi o privi mijind ochii, adaptându-se la întuneric. Câteva fete şi, parcă, un singur băiat i se desluşiră vederii. Stăteau înşiruiri la un pupitru de lemn. O sală de clasă. Elevi. Părea că feţele unora dintre copii erau umbrite, apoi însă Bridget văzu că nuanţele pielii lor variau. Unele fete erau de culoare. Ba chiar majoritatea. Sau aşa arăta în poză. Lumina era încă prea slabă ca să-ţi dai seama. Una dintre fete şi elevul posibil băiat păreau albi, ori cel puţin mai deschişi decât ceilalţi. Uluită, Bridget dădu deoparte fotografia cu degetul mare, cât de bine putu, ca să se uite şi la desenul din vârful teancului şi să vadă dacă îi aducea vreo lămurire. Din ce pricepu, desenul înfăţişa o femeie bătrână, de culoare, aşezată într-un balansoar. Bridget îşi dădu

seama că desenul fusese făcut de Ethan. Pe toţi sfinţii, îşi zise. Pe toţi sfinţii, ce mai e şi asta?

Nu mai avea timp. Domnul Hale urma să se trezească curând. Trebuia să se întoarcă nevăzută în casă, să se spele pe ochi şi să-şi primenească înfăţişarea înainte să-i ducă micul-dejun domnului Hale.

Ethan se foi şi tuşi. Bridget vârî mâna sub pat şi rămase încremenită. Ethan se întoarse spre ea, aşa că se roti şi sări din pat, cu fotografia şi desenele lipite la piept.

Ethan se ridică în capul oaselor. Cât e ceasul? Întrebă.

Devreme, spuse Bridget. Tu dormi. Am întârziat. Domnul Hale poate că s-a trezit deja, iar dacă mă vede aşa, m-am ars. O îngrozea să ia cu sine fotografia şi desenele, însă i-ar fi fost peste puteri să-i arate că se uitase la ele acum, mai ales că puteau să însemne vreun lucru pe care Ethan n-ar fi voit să i-l dezvăluie. Rămase cu spatele la pat, apucându-se, cu gesturi exagerat de pripite, să-şi tragă pantofii în picioare şi zbughind-o apoi spre uşă. Trebuia să se întoarcă în conac, să îşi corecteze aspectul, să-i facă domnului Hale de mâncare şi să i-o ducă, ba să-i rămână şi vreme, nădăjduia, cât să pună la loc în desaga lui Ethan desenele, înainte ca băiatul să se trezească. Dacă nu, trebuia să se roage ca el să nu le descopere lipsa înainte să iasă pe pajişte. Şi undeva în tot talmeş-balmeşul, avea să încerce să se uite la ele mai bine, fiindcă de ce ar fi avut Ethan o fotografie de la o şcoală pentru copii coloraţi şi-ar fi desenat o negresă bătrână?

Vii astăzi să ne vedem? Întrebă Ethan.

Da, da – nu te ridica –, da, vin, zise ea. E devreme. Întinde-te şi te culcă.

În loc să se întoarcă să-i dea un pupic, ca în celelalte dimineţi, şopti: Ne vedem acuşi, de parcă ar fi tras cineva cu urechea, apoi ieşi pe uşă.

Bridget păşi în zorii umezi. Ziua începea să se încingă. Încercă să-şi treacă prin păr mâna liberă, grăbindu-se pe potecă, dar îl găsi pleoştit şi încâlcit. Avea acru în gură. Deja asuda, năduşea pe sub rochie, la subraţ. De obicei se furişa înapoi spre casă bucuroasă,

sprinţară, niţel înfiorată fiindcă era niţel răvăşită, puţintel sălbatică, un crâmpei nebună, atinsă de iubire. Însă între spaima de a fi prinsă că umblă prin lucrurile lui Ethan şi, îşi dădu subit seama, o panică fără nume, dar care se accelera în ea, având de-a face cu oamenii din imaginile acelea, se simţi acum luată de ameţeală, de senzaţia că i se face greaţă de la stomac ori că are să leşine înainte să ajungă în casă.

*

Domnul Hale se foieşte pe canapeaua din cabinet, unde îşi petrece tot mai des nopţile, mai ales în vara asta, mai ales pe vipia asta, alternând între cititul autorilor săi preferaţi şi nu atât o aţipeală, cât o îndepărtare piezişă de starea de trezie. I se întâmplă adesea când se opreşte asupra câte unui rând dintr-o carte şi, după ce şi l-a învârtit prin cuget, gândul i se desprinde până la urmă din chingile cugetului şi începe să se preschimbe – *în alte lighioane, alte făpturi –,* asta, a început să creadă, fiindcă a citit Ovidiu în ultimul timp.

Bătrânul Noctambul, gândeşte domnul Hale ridicându-se în capul oaselor, căscând.

Şi-apoi, ce are noaptea a face cu somnul, recită cu voce tare. Nu-şi mai vede somnul drept unul tulburat, fiindcă este satisfăcător în pofida intermitenţelor şi stă mereu în balans pe muchia treziei. Nu se mai simte niciodată cu adevărat odihnit, însă nici din cale-afară de ostenit.

Domnul Hale a citit pasaje din Ovidiu pe care prietenul lui, profesorul Miller, le traduce din nou în vederea publicării. În noaptea asta – noaptea trecută, acum; ceasornicul de pe poliţa vetrei arată patru şi un sfert; soarele are mai puţin de o oră până să răsară – a citit despre încă o fată căzută pradă capriciilor zeilor, de data asta preschimbată în stană de piatră, făcută o statuie a cărei albeaţă naturală e înnegrită, pângărită de răutatea sufletului ei. Se simte obligat să citească şi să-şi ofere opinia de amator asupra traducerii profesorului Miller, prieten vechi, însă grozăvenia atâtor istorioare, stăruind, mădular cu mădular, asupra violentei transformări a unor femei în copaci, flori, pietre şi animale,

aproape ca şi cum s-ar delecta cu soarta lor în loc să le-o deplângă, a devenit din ce în ce mai greu de îndurat. Neîndoielnic, asta din pricină că, plecată fiindu-i familia şi restul personalului pe durata verii, singura sa tovărăşie a rămas Bridget, slujnica, având tocmai vârsta fetelor din carte. E deranjant să şi-o închipuie supusă oricăreia dintre situaţiile din miturile acelea şi încă mai mult să-şi imagineze vreun scenariu oribil în care ea s-ar implica de bunăvoie.

Gata cu aţipeala, aşa că domnul Hale se ridică de pe divan. Rândurile citite înainte să-l fure somnul, despre fata transformată în statuie, par să se deosebească întrucâtva de ceea ce crede că-şi aminteşte din vechea traducere a lui Golding, unde sufletul nu înnegreşte cu totul piatra albă în care a fost metamorfozată, ci mai degrabă o pătează sau o mânjeşte.

Exemplarul din Golding e jos, în bibliotecă. E încă puţin cam devreme ca domnul Hale să-şi cheme slujnica, să îşi ceară ceaiul şi pâinea prăjită, aşa încât decide să se ducă după Golding, să compare versiunea acestuia şi pe cea a profesorului Miller cu originalul latinesc şi să vadă dacă apare vreo descoperire interesantă. Apoi are să o sune pe Bridget.

În casă intră destulă lumină de dinaintea zorilor cât să-i îngăduie domnului Hale să parcurgă fără lampă drumul familiar până în bibliotecă. Ba chiar i se pare că ochii i s-au obişnuit permanent cu întunericul nopţii şi camerele luminate difuz.

Goldingul e pe o masă la perete, lângă un fotoliu de lectură aşezat la o fereastră ce dă către pajiştea din faţă şi hambar. Domnul Hale apucă tomul cel vechi şi-l strânge la piept, un obicei, i se pare, ciudat. L-a căpătat, e cu putinţă, cu ani în urmă la biserică şi la seminar, unde atâţia bărbaţi cufundaţi în meditaţii se preumblau îmbrăţişând volume mari şi negre cu Scripturile sau dogmatica. Îşi apropie faţa de geam. Acum e mai multă lumină afară ca înăuntru, cerul negru capătă deasupra inflorescenţe vişinii, pe cale să zugrăvească în cârmâz văzduhul de peste liziera din marginea răsăriteană a pajiştii.

Un animal pe care domnul Hale, la o primă ocheadă, îl crede o căprioară tânără se iveşte trecând la trap pe cărare spre bucătărie,

aproape de intrarea servitorilor. Numai că animalul nu se mişcă precum o căprioară şi, în răstimpul în care ceea ce crede domnul Hale, instinctiv, că vede e înlocuit cu ceea ce vede de fapt, animalul se schimbă într-o persoană, persoana se face fată, fata devine servitoarea, Bridget. Sprinteneala nevinovată de când a fost căprioară se spălăceşte şi se deformează, devenind pripeală, şiretenie şi necuviinţă în vreme ce grăbeşte pasul, acum îndepărtându-se, vezi bine, de patul mulatrului din hambar şi îndreptându-se spre uşa servitorilor, pe care, deşi e încă în umbră, domnul Hale ştie că Bridget o deschide, îi trece pragul şi o închide după ea, ca să se orânduiască niţel şi să pară o mieluşea fară cusur când are să sune el, cerându-şi ceaiul şi pâinea prăjită.

Bridget aprinde o lampă în bucătărie. Scurmă în jarul din vatră şi adaugă un căuş de cărbune. Toarnă apă dintr-un clondir de piatră în ibricul de aramă şi-l pune pe plită. Aşază în şir fotografia şi desenele, să se poată uita mai bine la ele cât îşi leagă şorţul, cât îşi freacă obrazul cu o cârpă udă şi îşi clăteşte gura cu apă şi praf de copt. Fetele din fotografie par a avea vârste între şapte-opt ani şi poate cincisprezece, ca Bridget. Toate sunt negre la piele, în afara uneia singure. Unele sunt foarte tuciurii, altele mai puţin, dar neîndoielnic colorate, cu excepţia aceleia care e atât de palidă, încât Bridget o crede bolnavă grav. Mai e o siluetă, care nu doar că aparţine unui băiat, dar e chiar a lui Ethan Honey. În afară de fata cu aspect bolnăvicios, Ethan are pielea cea mai deschisă din grup. Fetele poartă rochii simple şi stau cu degetele împreunate în poală. Fiecare fată are cărare pe mijloc şi părul prins la spate. Ethan poartă nădragi suspendaţi de bretele până la jumătatea pieptului. Părul îi e mai scurt ca acum şi tot cu cărare pe mijloc, pieptănat lins pe ţeastă. Îşi ţine şi el, ca fetele, mâinile în poală.

Ce să caute Ethan la o şcoală cu fete de culoare? Să fi fost profesor de desen acolo?

Capul lui Bridget doare acum, îşi simte mâinile înţepenite şi tremură din tot trupul cât îşi face de lucru cu argintăria şi porţelanurile. Scapă o linguriţă şi un cuţit de unt pe jos, şi cele două dăngănesc ca un clopot de alarmă. *Fir-ar.* Dac-o aude domnul

Hale, are să se aştepte să fie imediat gata cu micul-dejun. Culege linguriţa şi o pune pe tava de servit.

Un desen e cu o cucoană bătrână, de culoare, într-un balansoar şi cu un bărbat de culoare, adult, stând în uşa unei colibe. Bătrâna fumează din pipă şi are ochii închişi. Bărbatul pare ocupat să deznoade un ghem încurcat de fire de pescuit. Părul îi arată ca un cuib de şerpi. O gambetă e proţăpită în susul movilei încolăcite.

Apa a dat în clocot. Bridget toarnă un strop în ceainic şi-l roteşte ca să-l încălzească, deşi Dumnezeu ştie că pe vremea asta e deja îndeajuns de înfierbântat. Păi, chiar aşa, ceai fierbinte pe asemenea vipie. Ridicol. Repede, Bridget. Repede. Adaugă linguriţe de ceai, completează cu apă fiartă şi pune ceainicul pe tavă.

Celelalte două desene sunt fiecare cu câte o fată de culoare, dintre cele pe care Bridget le-a văzut şi în fotografia cu elevii, încadrându-l pe Ethan din amândouă părţile. Pe dosul desenului cu cucoana cea bătrână şi omul cu păr împletit ca frânghia şi gambetă, Ethan a scris *Mamaie şi Taica.* A scris *Lotte* pe spatele unuia dintre desenele cu fete, iar pe spatele celuilalt a scris *Tabby.*

Charlotte şi Tabitha. Sunt surorile lui Ethan. I-a povestit totul despre ele. Şi despre bunica şi tăticul lui. Cum pot oamenii ăştia să fie familia lui Ethan?

Bridget a stricat deja două felii de pâine încercând să le taie la fel de subţire şi de uniform ca domnul Hale, totodată cercetând desenele. Geme, decupează o felie groasă ca să îndrepte marginea jimblei, să fie bună de prăjit. Bucata strâmbă, îşi spune, o va mânca mai târziu, la prânz, cu gem şi unt, dar stomacul i se strânge la idee.

Cum să fie el dintr-o familie de culoare, dacă-i alb? Bridget se străduieşte să se concentreze la tăiatul corect al pâinii, dar iarăşi desprinde o bucată prea groasă la un capăt, cu celălalt capăt subţiindu-se şi îngustându-se.

Dar cum se poate una ca asta, dacă e alb? Bridget trece cuţitul peste jimblă fără să se uite şi îşi despică vârful arătătorului cu lama – cel pe care i l-a înţepat Ethan pentru portretul ei. Durerea o face să se strâmbe. Sângele se îmbibă în pâine.

Doamne sfinte. Fecioară preacurată. Am făcut un talmeş-balmeş, şi ce-i, pentru numele cerului, cu poza aceea, ce-i cu drăciile de desene?

Bridget izbuteşte să taie două felii în felul în care îi place domnului Hale. Le pune în prăjitorul General Electric şi îl porneşte, deşi nu are încredere în dispozitiv. Sudoarea îi curge la vale pe tâmple şi grumaz.

Scumpe Isuse, rogu-te, rogu-te, lasă-mă să pun astea la loc în traista lui Ethan înainte să-şi dea seama. Nu-mi pasă de imagini. N-o să mă mai întreb niciodată ce-i cu ele. Nici măcar n-o să mă mai gândesc la ele; numai să nu-l laşi pe Ethan să descopere că-i lipsesc. Nu-l lăsa să afle că l-am spionat. Doamne, te rog, nu...

De niciunde, un gând, care în chip bizar îi aparţine atât ei, cât şi maică-sii, îi întrerupe rugăminţile frenetice: Oile negre zămislesc miei albi, cele albe, negri şi Ethan Honey e de culoare.

Soneria cu arc pentru cabinet saltă şi zuruie pe perete. Pâinea prăjită s-a ars.

În întunericul zorilor, cel mai tânăr cosaş olandez, băiatul de doisprezece ani care e surd şi care a leşinat ieri de căldură, se trezeşte din somn în tabăra temporară pe care au întocmit-o argaţii pe pajiştea din dos, lângă heleşteu. Se duce la heleşteu, îngenunchează şi-şi stropeşte faţa cu apă, după care soarbe un polonic cu apă rece din găleata pusă lângă tăciunii focului, se pişă după o tufa şi porneşte spre hambar să ascută coasele. Tatăl lui este cel mai vârstnic, însă rămâne unul dintre cei mai buni cosaşi, puternic, înalt, mai înalt decât oamenii ceilalţi. Băiatul nădăjduieşte că va creşte şi el înalt şi puternic ca tatăl lui, însă nu mai înalt de-atât, nu mai puternic, cum simt adesea băieţii când sunt încă fragezi. Tatăl lui l-a învăţat să ascută şi să bată lamele când băiatul avea şapte ani. Bătutul coasei în gură e o iscusinţă de care băiatul e mândru, aşa încât se trezeşte înaintea celorlalţi, dimineaţă de dimineaţă, şi bate şi unge lamele înainte s-o apuce lucrătorii spre câmpuri. Pătrunde în hambar prin uşiţa decupată într-una dintre porţile mai mari, care sunt prea grele ca să le împingă singur. Coasele sunt sprijinite de perete, înăuntru. Băiatul

o ia pe prima şi-i scoate lama. Şterge lama de iarbă, de seva plantelor şi de pământ. O pune pe nicovala portabilă şi o freacă până la lustru. Apoi începe s-o ia la bătut, de la bază spre vârf, trăgând ciocanul spre sine cu fiecare lovitură, ca să îndrepte şi să subţieze tăişul tocit. Iarăşi bate în lamă, de data asta cu lovituri drepte, să subţieze şi să întărească ascuţişul. Ia apoi lama de coadă şi-i înfundă vârful în căpătâiul unui ciot. Îşi sprijină de corp braţul cu care ţine capătul lamei şi pune cutea pe ea, trăgând-o de la coadă spre tăiş în unghi perfect, nici prea larg, nici prea abrupt. Repetă procesul cu toate coasele.

Ethan Honey se pregăteşte pentru pictatul cotidian. Se dezbracă de cămaşă, o scoate din desagă pe cealaltă şi o pune pe el. Nu bagă de seamă că desenele cu mamaie, cu taica, Lotte şi Tabby şi fotografia lipsesc. Bridget a părut agitată mai devreme, când a plecat, şi asta îl cam îngrijorează. Speră că fata nu e supărată pe el din cine ştie ce pricină. Cum a ajuns să facă în fiecare dimineaţă, Ethan trece în incinta mare a hambarului, unde băiatul olandez ascute ultima dintre coase. Il bate pe umăr. Băiatul nu ridică ochii de la munca lui, însă zâmbeşte. Ethan întoarce o găleată cu fundul în sus, se aşază pe ea lângă băiat şi îşi învârte prima ţigară a zilei. Fumează şi se gândeşte la ce are de făcut la tablou. De când a pus ochii pe pictura cu sparanghelul din casă, s-a simţit tot mai nesigur, zi după zi, pe priceperea lui. A ajuns să aştepte nerăbdător finalul verii şi începutul cursurilor de la şcoala de arte, unde va începe să înveţe cum să fie un pictor adevărat.

Băiatul isprăveşte de ascuţit lama. Se uită la Ethan. Ethan face un semn spre coasă. OK? Bine? Băiatul dă din cap, da, bine. Ethan îi întinde chiştocul aproape consumat, iar puştiul trage un fum şi îl stâlceşte apoi sub talpă, pe podeaua de pământ. Apoi dă fumul afară, umflă pieptul şi se bate în el cu amândouă mâinile, înclinând capul spre Ethan cu o încruntătură prefăcut serioasă.

Ethan aprobă din cap şi zâmbeşte: Da, bărbaţi în toată firea, împărţind munca şi tutunul, bine.

Ethan aude apropierea cosaşilor. Porţile cele groase se dau în lături pe şinele de fier, şi hambarul se umple de lumină. Bărbaţii

intră, pufăie din pipe, îşi iau coasele, înhamă caii la căruţă. Ethan se întoarce în cămăruţa lui, se apucă să-şi adune pânzele, şevaletul şi vopselele. Ca de obicei, se îndreaptă spre uşa mică din dosul hambarului, care dă direct către pajişte. Când o deschide, vede afară, în prag, un bărbat înalt şi în etate. Bărbatul poartă haine frumoase, care îi vin ca turnate. Este domnul Hale, cu care până în clipa de faţă Ethan nu a făcut cunoştinţă.

Nu-ţi mai trebuie vopselele, zice domnul Hale. Lasă-le aici şi vino cu mine.

3

Nici unul dintre locuitorii insulei n-ar fi avut de unde să-l ştie, dar uite-l pe însuşi guvernatorul, cu membrii consiliului, coborând din şalupa lui Tommy Stanton, însoţind comisia la o a doua evaluare a aşezării de pe Insula Merilor ca să-şi facă el însuşi o idee, băgându-se prin stâncărişuri şi bălării, sprijinindu-se în baston, oprindu-se când şi când ca să indice vreun câine lătrător sau poiată de păsări peste măsură de mare şi goală, să-şi fâlfâie canotiera spre Rabbit Lark, care se zgâia oprită lângă cărare, în gură cu un şarpe mic strecurându-se în afara vederii, supt la adăpostul buzelor – pe care el îl văzu, dar îl ignoră fiindcă avea vedere proastă şi uneori zărea cu coada ochiului lucruri care nu existau –, sau ca să pună întrebări vreunuia din suita de consilieri îmbulziţi. De data asta, Matthew Diamond făcea parte din grup.

Nu s-ar putea fora un puţ? Se pot construi clădiri noi? Dar un pod?

Matthew răspunse: Da, desigur, un puţ ar face miracole, nişte cabane noi, mai trainice ar ajuta cu frigul, la fel şi nişte sobe pe lemne. Ştiu doi bărbaţi de aici, tâmplari minunaţi, şi eu însumi mă descurc cât de cât. Un pod i-ar ajuta pe oamenii insulei să se simtă mai legaţi de orăşel şi le-ar uşura celor de pe continent venirea încoace cu rufele de spălat sau undiţele de dres. Chiar să aibă cai şi faetoane, poate. S-ar putea aduna la o biserică de bună ţinută. Ei bine, poate nu chiar în mijloc de târg. E o casă de întâlnire pentru

negri – biserică – este – se cheamă Casa Abisiniană de întâlniri – în Portland –, la care ar putea ajunge mai lesne.

Ce idei excelente!

Şi ne descurcăm atât de bine cu şcoala. Poate aţi şi auzit, unele familii de pe continent au ajuns chiar să-şi trimită aici copiii – pentru o taxă minusculă. Una dintre elevele noastre, o fată de unsprezece ani pe nume Emily Sockalexis, e atât de bună la matematică, încât ar putea să predea majorităţii adulţilor. La fel se poate spune şi despre o fată numită Tabitha Honey, de aceeaşi vârstă cu Emily; compune versuri latineşti în pentametru dactilic aproape desăvârşite, aşa, din capul ei! Mai e şi un băiat mai mare, acum plecat – în orice caz, avem feluriţi copii excepţionali la şcoală.

Matthew simţea că vorbeşte prea repede. Se pripea, suna exasperat – de parcă ar fi ştiut dinainte că are să eşueze ca reprezentant al insulei, fiind atât de incontestabile faptele. Însă guvernatorul părea încântat şi impresionat de ideile lui.

Da, da. Într-adevăr. Ce muncă remarcabilă aţi depus. Remarcabilă, într-adevăr. Un puţ şi un podeţ, acolo, nu par chiar lipsite de bun-simţ. Şi nişte sobe Franklin de nădejde. Da, într-adevăr. Nu sunt deloc lipsite de bun-simţ, aşa e, domnilor?

Nu, răspunseră consilierii. Ar mai fi fost totuşi chestiunile de igienă, fizică şi mintală. Ar fi persistat sângele poluat. Ar fi stăruit depravarea, imbecilitatea şi rasele amestecate. Nimic nu putea schimba aceste aspecte concrete. Cel mai bine pentru toţi, îndeosebi pentru locuitorii insulei, era să se golească aşezarea pe motive de sănătate publică. Să se radă tot. Să se ardă bordeiele şi gunoiul. Să fie lichidaţi câinii. Să fie lăsat pământul să-şi revină. Să fie sterilizat de iarnă. Odată cu primăvara viitoare, avea să se întoarcă, sau aproape, la frumuseţea-i naturală, gata pentru activităţi sănătoase adresate vizitatorilor şi localnicilor deopotrivă. Un consilier a menţionat interesul pentru amplasarea unui hotel pe măgură.

Poate şi un far de dimensiuni reduse, funcţional, aşa, de-un moft, zise şi chicoti consilierul.

Poate o pasarelă iluminată între insulă şi continent, propuse altul. De lemn. Romantică.

Dar unde se vor duce oamenii aceştia? Întrebă Matthew. Unde îşi vor face cămine noi? Sunt aici de şase generaţii.

Guvernatorul şi consilierii se suiră iarăşi în luntrea lui Tommy Stanton, pentru drumul înapoi pe continent. Tocmai când desprindea de ţărm barca, un funcţionar tânăr care venise cu grupul se ridică brusc în picioare şi îi ceru lui Tommy să aştepte.

Funcţionarul îl strigă pe Matthew, care se oprise pe ponton, aşteptând plecarea guvernatorului. Domnule Diamond, mai că uitam! A venit pentru dumneavoastră. Se aplecă peste provă şi-i înmână lui Matthew plicul unei telegrame.

A venit pentru dumneavoastră de dimineaţă. Cucoana de la băcănie ştia că vin astăzi încoace şi m-a rugat să v-o dau, fiindcă, zicea, e urgentă. Îmi pare foarte rău că nu v-am dat-o imediat!

Stomacul lui Matthew se strânse la auzul cuvântului *urgenţă,* şi ştiu încă dinainte să citească pe foaie cuvintele, în ordinea în care i le recitase Thomas Hale telegrafistului – *Dat afară Honey. Destrăbălat cu slujnica. Fugit înainte de trenul de întoarcere –,* că neapărat de la Thomas Hale vine, neapărat are de-a face cu Ethan şi neapărat e ceva de rău. Şi, ridicând ochii de pe misivă înspre coliba familiei Honey, ştiu că se aşteptase în toată vremea asta ca un lucru rău să se işte din planul lui, nu probabilitate, ci certitudine, încă de când se gândise cu de-amănuntul la toate, cât îl întocmise, insistase pentru el şi îi forţase aducerea la îndeplinire. Acum, era nevoit să le spună tuturor celor de pe Insula Merilor că trebuie să-şi lase casele în urmă şi mai era nevoit să le spună lui Esther şi Eha Honey că băiatul lor, pe care atâta se trudise să-i convingă să îl trimită departe, întru propăşirea odraslei şi a lor, se întorcea, cumva din pricina ticluirilor lui, ruşinat, umilit. O imagine îi străpunse mintea, trasă parcă printr-o ţeavă de carabină, cu el însuşi bătrân, aşezat pe un scaun în faţa unei ferestre, în casa de vară de pe continent, uitându-se lung peste canal la Insula Merilor cea golaşă, cu gura căzută, căscată şi lipsită de vorbe şi toţi cei ştiuţi de el duşi.

S-a dus pe vecie, cugetă Matthew Diamond. Nu se mai întoarce. S-a dus pe vecie fiindcă Hale a aflat că el şi fata în casă au fost intimi şi a băgat atâta groază în el, încât a crezut că singurele acţiuni nobile ar fi să o părăsească pe ea şi să nu se întoarcă umilit la ai lui.

Faptele şi semnificaţia lor se închegară şi îl izbiră fără veste, cu atâta deplinătate încât simţi că are să leşine. În loc să alerge ca vântul şi să dea neamului Honey veştile cumplite pe care el însuşi le cauzase, se simţi nevoit să se aşeze pe un bolovan de pe plajă şi să-şi coboare între genunchi capul, ca să-şi ţină în frâu panica ce suia în el şi ca să rostească o rugăciune târzie, fără cuvinte.

Eha stătea afară, lângă uşa colibei, pe polobocul de cuie, cu un boţ proaspăt de tabac în punga obrazului, lucrând la deznodarea unui mănunchi de fire de pescuit încurcate, cu gândul ca după-amiază să se ducă la peşte. O făcea cu mâinile goale, fiindcă îi dăduse cuţitul cel vechi marinăresc, cu plăsele de fildeş, lui Ethan pentru călătorie, aşa că nu mai avea un ţep încovoiat care să-l ajute la slăbirea nodurilor. Se gândea la asta şi la fiul lui, cu briceagul în buzunarul de la spate, şi asta îl făcea fericit, aşa că slobozi un ciripit de măcăleandru.

Esther stătea în balansoar, de cealaltă parte a cadrului uşii, cu faţa la soare, cu ochii întredeschişi. Tabitha zăngănea prin bucătărie, frecând o tingire de metal de pe plită. Charlotte mătura podeaua cu un târn de paie, fluierând, improvizând crâmpeie de melodii avântate, cu ritm vioi, oprindu-se când ajungea dintr-un colţ ori altul la uşa deschisă şi lansând din mătură câte o trâmbă de ţărână, nisip, praf şi păr de câine şi pisică printre tatăl şi bunica ei afară, în bătătură. Doi dintre câinii insulei, Grizzly, mastiful cel mare şi bălţat, şi Fitzy, terierul, întinşi la picioarele lui Eha, ridicau ochii din reverii la câte un vârtej de praf, Fitzy cu obişnuita-i nelinişte, Grizzly cu apatie, apoi îşi vedeau înainte de moţăit.

Eha îl văzu pe domnul Diamond urcând pe cărare, prin iarba înaltă şi florile de câmp. O pereche de turturele se sperie de

trecerea misionarului, iar el se opri şi şi le privi cum uguie şi zburătăcesc în lumina vibrantă a soarelui. Eha îl privi pe domnul Diamond cum se holbează către locul unde păsările nu mai erau, cum îşi lasă ochii în pământ, cum trage aer în piept, îl dă afară şi-şi continuă drumul. Să vezi aiureală, îşi zise Eha.

Domnu' Diamond are ceva pe suflet, zise Esther Honey şi se săltă un pic în balansoar. Ceva rău.

Eha îşi dădu seama că exact asta încercase să pună în cuvinte, să-i spună mamei lui. Ştia că domnul Diamond are ceva de zis după cum se uitase lung în urma păsărilor, apoi îşi lăsase în jos ochii şi respirase aşa, adânc, înainte să păşească iar, numai că lui Eha nu-i ieşise cum îi ieşise mamei lui.

Praful învârtejit de la mătura lui Lotte încetini şi se ridică niţel în suflul brizei, apoi coborî rotitor, un spirit momentan, rătăcit, nici bine iscat de măturat şi pe dată risipit în pulbere, nevăzut de nimeni.

Da, zise Eha. Are.

Domnul Bland a zis că i-ar plăcea să capete înapoi firele astăzi, strigă din bucătărie Tabitha. Dacă nu e cu bănat, aşa mi-a zis. Lotte şi cu minelea i le putem duce pe apă mică, de-om merge la cules pentru mamaie.

Lotte şi cu mine, zise Esther.

Da, mamaie, Lotte şi cu mine, spuse Tabitha. Veni în prag, ştergându-şi pe şorţ dosurile palmelor de săpun şi apă ruginie. Găsise o tingire veche de fontă prin ruinele acoperite de buruieni ale unei căsuţe de pe continent, cu o săptămână în urmă, când se dusese cu Charlotte la strâns de ciuperci, ierburi şi fructe de pădure. Eha adulmecă rugina. Se potriveşte cu aerul sărat, cugetă. Ii simt şi gustul, aici, la rădăcina limbii. Ştia că Tabitha n-are să poată scoate tingirea din boale; era prea corodată. Dar nu zise nimic. Fiica lui se bucura de comoara ei, şi după încă vreo câteva frecuşuri, într-o zi ori două, avea să spună că ajunsese la concluzia că vasul e fără speranţă. *Am ajuns la concluzia că* era o expresie învăţată de copii la şcoală, de la domnul Diamond. Tabithei îi plăcea să o repete. Lui Eha îi plăcea s-o audă spusă de ea.

Eha ridică spre faţă firul încâlcit, îi apropie uşurel capetele înnodate şi îl smuci uşor, desfăcându-l. Întinse cu un deget de fir, cu un ochi închis, urmărind cu celălalt depănarea. Tabitha intră iar. Victor motanul se furişă pe după colţul casei şi se apropie de uşă, adulmecând după un strop de lapte ori vreun crâmpei de măruntaie de peşte. Fitzy terierul săltă pe labele de dinapoi şi lătră la Victor, care clipi o dată, alene, parcă arătând toleranţă faptului că e nevoit să împartă lumea cu făpturi atât de idioate precum câinii. Victor îşi linse o labă din faţă, se şterse după ureche cu ea şi se lungi pe un petic însorit. Cu degetele lui groase, Eha înhăţă două bucăţi de fir ce păreau separate şi le scoase, într-un singur rotocol, din morman. Încâlceala slăbi, desfăcându-se pe jumătate.

A-ha. Isprăvesc până vă duceţi, zise Eha.

Pescarii îi plăteau câte un cent ori doi, când şi când, ca să descâlcească fire atâta de înnodate, că nu le puteau desface ei înşişi, aşa lupi de mare cum erau.

Eha studie gâlma de fire şi şopti: Lupi de mare cum sunteţi.

Isprăveşte până ne ducem, ţipă Lotte şi slobozi pe uşă o salvă de rămăşiţe, direct spre motanul aţipit. Pisica miorlăi ascuţit şi sări ca arsă.

Lotte strigă la ea: Păi, aşa, Vic; treci la prins şoareci, că asta ţi-e treaba.

L-am auzit pe taica de prima oară, Lottie, micuţo, zise Tabitha.

De prima oară, Mottie, micuţo, ciripi Eha.

Nici nu apucase Matthew Diamond să dea roată pe cărare spre sălaşul neamului Honey, că Esther se şi simţi cuprinsă de o disperare mută. Ştia că învăţătorul vine cu veşti rele despre Ethan. Era ca profeţii din Biblie. Nu aveau vreo putere specială, nici viitorul nu-l vedeau. Nu zăreau decât ce aduce, cum se prefiră prezentul. Priveau la prezent cu ochi văzători şi cu urechi ascultătoare, aşa încât viitorul ce avea să se ivească din el se arăta limpede şi simplu, cum ai aduna unu şi cu unu. Ethan a păţit ceva rău, îşi spuse. Ceva foarte rău, dar – i se înfiinţă în minte cu o certitudine atâta de abruptă, că îi păru la fel de necruţătoare ca un simplu fapt – nu atât de rău cât dacă ar fi arătat ca Eha sau ca

mine, sau ca oricare din noi, ceilalţi. Poate că Diamond nu ştia exact ce face când îi înduplecase să-l lase pe Ethan la pictat, însă ea, da. Ethan nu avea să fie primul localnic de pe Insula Merilor care pleca şi se pierdea în lumea cealaltă, în lumea cea albă cu totul, fie intenţionat, fie prin întorsătura sorţii. Pierdut pe veci, mort ca toţi morţii, îşi spuse Esther. Dumnezeule mare, îşi dorea ca lucrul să se fi sfârşit, să nu fie nevoită să stea acolo şi să aştepte ca lumea să vină spre ea cu acele grozăvii pe care le ştia deja, însă trebuia să se prefacă. Se uită la Eha care dibuia firul, fără să aibă nici atâtica habar că fiul îi e pierdut. Dumnezeule mare. Dumnezeule sfânt, dă-mi răbdare. Şi tărie. Răbdare şi tărie să trec prin asta, ca să-i trec şi pe ei prin asta. Nu-mi da vreun atac de inimă.

Fitzy terierul sări de unde stătea încolăcit, lătră şi o luă la goană pe cărare, către Matthew Diamond. Grizzly căscă şi îşi aşeză iarăşi botul între labele de dinainte, privind cu stoicism la oameni. Matthew se opri chiar înainte să pătrundă pe poarta fără poartă, în îngrăditura de uluci care ţinuse cândva înăuntru o oaie. Îşi lăsă palma peste un par şi, un moment, coborî capul în piept.

Şalupa de homari *Nellie* trecu în lungul canalului, prin spatele domnului Diamond, şi Eha o privi. Mareea bubuia în scobitura din capătul nordic, şi Eha adăugă la asta, în imaginaţie, cum revărsarea de apă sărată e suptă iarăşi din găoace. Bufnetul însemna flux maxim în două ore. Uneori stătea în lotca lui şi se uita cum se dau de-a rostogolul valurile în scobitură şi aştepta ca răsunetul slab, atenuat să ajungă la el după aceea, întrebându-se ce s-ar putea afla între văzut şi auzit.

Matthew Diamond intră în curte. Eha se gândi la cât de bine arată haina domnului Diamond, deşi uzată şi dreasă în multe locuri. Se gândi la starea bună în care o ţinea domnul Diamond. Mai ales cu peticele de pe coate făcuse treabă bună. Esther scărpina între urechi pisica, iar pisica zâmbea.

Mă întreb dacă ar fi cu putinţă să schimbăm o vorbă, Esther, Eha, spuse Matthew. Înclină din cap spre Tabitha şi Charlotte, oprite lângă Esther, acum cu motanul în poală, cu botul la soare, torcând. Fitzy lătră şi o zbughi după un şoarece pe pajişte. Grizzly

schelălăi prelung, dogit ca un butoi. Două lătrături îi răspunseră de pe mal, şi mastiful îşi întoarse privirea spre Eha, care mormăi: Hai, gata şi masă cu gheata şalele câinelui, iar animalul lăsă capul în jos şi închise ochii.

Mergeţi să vă luaţi coşurile, fetelor, zise Esther. I se păru că în voce i se simte deja plânsul. Vedeţi dacă nu vin Millie şi Rabbit să se joace ori să culeagă flori.

Bucuroase că scăpaseră de corvezi, fetele o zbughiră din curte printre stâlpii porţii. Încetiniră, cu un: Zi bună, domnu' Diamond, rămas-bun, domnu' Diamond aruncat în treacăt, şi porniră pieptiş peste pajişte către casa Lark, deja strigându-le pe Millie şi pe Rabbit.

Chipul lui Matthew Diamond era tras, palid, ochii îi erau înroşiţi, cu cercuri pământii dedesubt. Părea lovit de năpastă. Avea părul teşit pe o parte a capului, pe cealaltă parte ţepos şi încâlcit, de parcă s-ar fi ridicat direct din pat. Esther văzu că avea nisip pe nădragi şi că-i erau uzi la spate. Pentru prima oară de când îl ştia, prezenţa bărbatului făcu să i se işte o groază subită în măruntaie. Obişnuita-i şi binevoitoarea-i zăpăceală dispăruse, parcă se scorojise de pe el. Devastat, îşi zise Esther. Cunoştea simţământul. Simţi, într-un cotlon al inimii, milă pentru amărâtul, bine intenţionatul şi deznădăjduitul bărbat, dar numai într-un cotlon.

Ei, ce e? Se răţoi Esther. Ia zi, vin iarăşi să ne înţepe şi să ne apuce cu cleştii ăia? Ne îmbăiază în kerosen? Ne trimit la lucru pe ogor sau în vreo fabrică?

Nu, Esther, nu fac asta. Nu-l mai auzise vorbind aşa de potolit.

Esther insistă, cu toate că o parte a ei se răscolea, înfiorată de propriul recurs înspăimântător la – actorie, zicea acea parte alertată a ei. Joci teatru. Te faci că nu ştii ce are să-ţi spună îndată Diamond. Te joci de-a neştiutoarea până ce are să-ţi spună.

Au de gând să ne mai facă poze, să le publice la ziar? Spuse şi scuipă. Să ne pună în lanţuri? Să ne fure bărcile? Să ne abandoneze în larg?

Pe Matthew Diamond îl sperie strania izbucnire a bătrânei. Se teme, gândi Esther. Parcă *lui* e cât pe ce să-i dea lacrimile.

Nu, zise bărbatul, încă şi mai molatic decât înainte.

Ce-ai zis colo? Vorbeşte *tare,* Diamond! Vorbeşte tare, tu... Tu... Ce? Gândi Esther. Laşule? Ipocritule? Coţcarule? Diavole? Paiaţă de două parale, jigodie de... Nu, îşi zise. Opreşte. Iaca mânia cea veche, mânia cea veche cu care m-a chinuit mereu tata. Esther aproape că schiţă gestul de a întoarce capul, în caz că fantoma tatălui ei s-ar fi aflat în spate, zâmbind, stârnind-o iarăşi, călăuzindu-l pe Matthew Diamond, mâna lui dreaptă, ispitind-o iarăşi către umilinţa furiei. Şi a fricii. Ca Hamlet, îşi spuse. Niciodată n-a acţionat, nu s-a prefăcut, n-a *simulat* până ce dracul acela de nălucă nu l-a vrăjit, nu l-a otrăvit cu mânie şi frică.

Nu, Esther, nu. Nimic din toate astea, aproape că şopti Matthew Diamond.

Atunci Esther văzu că, măcar în parte, o avea în el, la fel ca ea când îşi împinsese tatăl de pe culme. Pedeapsa ei pentru uciderea tatălui fusese însăşi fărădelegea uciderii tatălui. Pedeapsa lui Diamond pentru că li-l luase pe Ethan era că luase un fiu de la tată, un copil din familia lui.

Uită-te la tine, zicea partea aceea din ea care se ţinea deoparte. Nici măcar nu te gândeşti la bietul *Ethan.* Nici măcar nu te gândeşti la amărâtul tău de *fiu,* care meştereşte acolo la afurisitul de nod, fără habar despre ce are să audă. Nici măcar *la. Fetiţele* astea două nu te gândeşti, care-s pe cale să-şi piardă *fratele.* Ruşine să-ţi fie, Esther Honey. Ruşine să-ţi fie.

Esther închise ochii o clipă. Lui Matthew Diamond i se păru că se roagă şi înţelese că ea ştie deja, fiindcă de la început ştiuse măcar o parte a motivului – a motivului principal – pentru care îl alesese pe Ethan dintre toţi ceilalţi locuitori ai insulei ca să-l trimită în lume, aşa încât, fireşte, trebuia să cunoască inevitabilul rezultat, întocmai cum ştiuse el ce zicea telegrama înainte s-o citească.

Esther deschise ochii, se uită la Matthew Diamond şi-l întrebă cu voce domoală de tot: Atunci ce-i, domnu Diamond?

Ethan a plecat de unde picta în Massachusetts.

Eha ridică ochii de la nodul lui, cu ochii mijiţi. Esther se uită în ochii lui Matthew Diamond, fără să-i adreseze însă vreo vorbă.

Şi, zise Matthew Diamond, apoi se opri, parcă nădăjduind că Esther are să vorbească, să articuleze cuvinte care, cel puţin, să uşureze cumva povara acestei vesti crâncene. Însă femeia n-o făcu. Aşa că oftă, dădu din cap şi vorbi.

Trebuie să părăsiţi insula.

Completare fişă ereditară pentru tată, tatăl tatălui, tatăl mamei, mamă, tatăl mamei, mama mamei, fraţi; epileptic; debil mintal; nebun, corcit; gonoree; sifilis; alcoolic; tuberculos; orb; surd; paralizie; migrenă; nevrotic; infracţional; imoral sexual; autoabuziv; incestuos; vagabond; neputincios; pribeag; descreierat; desfrânat; frică de săpun; scolioză; vene varicoase; ameţeli; apoplectic; schilod; deformată; pitic; cu umflături; excentric; obezitate, delirium tremens; excentrică; guşă; paralizia generală a demenţei; paranoic; născut mort; suicidar; normal.

Un bărbat din târg sosi pe insulă ca să le transmită insularilor înştiinţările de evacuare, două zile mai târziu. Îl chema Timothy Whitcomb şi îl enerva la culme că i se ceruse să le livreze documente oficiale acestor pripăşiţi degeneraţi de pe Insula Merilor. Credea că insula e precum stâncărişul din golf, plin de pescăruşi murdari cuibărind în propriul găinaţ împrăştiat, doar că plină, aici, cu indivizi murdari. Legănându-se la prova bărcii lui Tommy Stanton – nu suporta ambarcaţiunile şi nu era în stare să înoate nici de-o lungime de braţ –, strângând la piept mapa plină cu înştiinţări, i se părea că pantofii i s-au şi umplut de excremente cleioase, era de parcă hainele i-ar fi forfotit de purici şi păduchi. Barca alunecă pe plajă. Caréna i se înfipse în nisip, se înclină şi se propti în mal. Timothy Whitcomb se ridică, încercă să păşească prin partea din faţă a bărcii şi să sară pe uscat, însă îşi pierdu echilibrul pe scândurile şui ale punţii şi se prăbuşi peste margine, în apă până la genunchi. Abia izbuti să nu scape toate hârtiile în băltoacă. Era vară, dar apa tot rece ca gheaţa rămânea, şi labele picioarelor îi amorţiră într-o clipită.

La naiba! Făcu Whitcomb. Aşteaptă-mă aici. Tommy Stanton încuviinţă din cap.

Unde-s casele? Întrebă Whitcomb, deodată conştient că nu ştia unde trebuie transmise exact înştiinţările. Nu-i spusese nimeni. Avea numele familiilor pe foaie, dar nu avea habar pe unde locuiesc toţi megieşii – la grămadă ori separat, amestecaţi, trecând după pofta inimii de la o casă la alta ori altminteri. Tommy îşi îndreptă faţa către colibele ce se vedeau limpede în susul plajei şi de-a lungul ţărmului.

Pe-acolo-s, zise. Trei bordeie.

Care-i care? Întrebă Timothy, privindu-şi şosetele şi pantalonii fleaşcă, acoperiţi acum cu o pojghiţă de nisip ud.

Tommy îi arătă cu mâna şi înşiră numele. Honey, Lark, McDermott. Annie – Parker, asta-i – şi Zach Proverbs sunt în capătul de sud, după colină. Zachary Proverbs se prea poate să fie în copacul lui. Timothy gemu tare la gândul că va trebui să-i aducă înştiinţarea unui om cocoţat în copac.

Şi-o să se dea jos din copac să-şi ia hârtiile? Întrebă, deja grăbind pasul, să isprăvească treaba cât mai iute cu putinţă şi s-o şteargă de pe afurisita de insulă. Sau trebuie să *mă sui* eu ca să dau de el? Whitcomb se gândi la tânăra-i soţie de acasă, la fiica lor cea mititică, la bucătăria lor modestă, însă măcar strălucind de curăţenie, şi la plăcinta pe care o făcuse probabil pentru cină, fiind vineri.

Nu sus, în copac, strigă după el Tommy, înăuntrul lui. Whitcomb se opri cu piciorul în aer, luat pe nepusă masă, iarăşi gemu, scutură din cap, asta îmi mai trebuia, apoi îşi continuă drumul. Aflu eu curând, îşi zise.

Toată dimineaţa, omul stăpânirii umblă pe insulă, cu câinii insulei după el – Fitzy terierul îl înhăţă de manşetele ude ale pantalonilor, smucindu-se şi târându-se cu burta pe pământ în urmă, Sulky se ţinu pe lângă el lătrând, Grizzly în spate, oprindu-se când şi când şi slobozind câte un urlet, parcă voind să înştiinţeze insula despre localizarea intrusului. Bărbatul înjură câinii, ridică braţul pentru a-i croi cu mapa doldora de înştiinţări de evacuare, răcnind: Careva să ia javrele astea de pe mine!

Nici unul dintre insulari ori dintre strămoşii lor nu plătise taxe vreodată, nici nu avusese cont sau împrumut bancar, nu-şi scosese certificat de naştere, licenţă de căsătorie ori permis de pescuit. Trăiseră cu toţii pe insulă mai bine de un secol, nici prea ajutaţi şi nici stingheriţi de locuitorii de pe continent. Ştiau, fireşte, că omul de la primărie are legătură cu alungarea lor de pe insulă, însă nu erau tocmai lămuriţi ce au de-a face cu asta hârtiile pe care îi obliga să le primească.

Surorile McDermott îl hărţuită pe Timothy Whitcomb cu întrebări.

Ce-ar trebui să facem cu astea?

Nimic, sunt documente legale.

Şi ce documentează?

Trebuie să eliberaţi locul.

Să-l eliberăm de ce?

Trebuie să părăsiţi insula.

Cât timp? Surorile pricepeau exact despre ce-i vorba. Se frământaseră şi plânseseră şi se chinuiseră cu Esther şi Eha, ba şi cu Matthew Diamond, să-şi dea seama cum să evite alungarea din căminul lor. Însă îl dispreţuiau pe mormolocul ăsta de om, cu pantalonii uzi şi rupţi de câini şi ochelari de nepricopsit, cu rame de sârmă. Aşa de slăbănog era, că n-ar fi putut să ridice un cearşaf ud din ciubăr ori să salte în barcă o capcană pentru homari.

Cât timp? Păi, pentru totdeauna. Uite, citeşte aici singură. Eu doar le aduc, ca poşta.

Pe aici n-avem poştă. Ai nimerit greşit.

Se prea poate, dar hârtiile trebuie să le luaţi. Timothy azvârli foile spre Violet. Iris le înhăţă şi îl pălmui peste obraz, cu mâna cealaltă, pe Timothy.

Pleacă din locu' nostru până nu pun mâna pe puşcă, zise Iris. Întinse mâna să-l plesnească iar, însă Timothy Whitcomb se răsuci pe călcâie şi-o luă la sănătoasa înapoi pe cărare, unde îl aşteptau cei trei câini.

Când ajunse Whitcomb la sălaşul ei, Annie Parker scoase doar capul de după uşa bordeiului şui, mustind de udeală, şi tot dădu

din bărbie a încuviinţare. Într-un târziu, luă hârtiile cu mâna descărnată şi îi trânti uşa în nas.

Tremură carnea pe el, zise Annie. Pare că Iris i-a dat o chelfăneală pe cinste. Făcu hârtiile ghemotoc şi le îndesă în gaura bătută de soare din perete.

Familia Lark se adună ciotcă în spatele lui Candace, care luă documentele de la Timothy Whitcomb privindu-l drept în ochi pe bărbatul exasperat, în căutarea unui semn care să-i lămurească despre ce-i vorba.

Mai sunt acolo nişte acte pentru alde voi, spuse Timothy. De la instanţe. Rapoarte medicale de la doctori şi de la o şcoală specială. Să le citiţi voi; eu nu ştiu nimic despre ele.

Candace nu pricepu explicaţiile bărbatului despre evacuare şi rapoartele medicale, cu toate că ştia deja că vor trebui să părăsească insula. Nu desluşea nimic în ochii omului, fiindcă nu se uita la ea de-a dreptul. Individul se grăbi să plece, şi alde Lark îl petrecură din priviri până ce dispăru pe o pantă a pajiştii, îndreptându-se spre casa Honey. Nu era nici un loc în bordeiul familiei Lark unde să pună hârtiile laolaltă până ce aveau să le explice domnul Diamond sau Esther ce înseamnă, aşa încât Candace i le dădu lui Millie, care le împături cu îngrijire în două, apoi în patru şi le aşeză sub o lespede mare din iarbă, unde mai ţinea şi un exemplar mucegăit dintr-un catalog Sears-Roebuck din 1894 şi o broşură religioasă intitulată *Regele Whiskey,* având pe copertă un schelet purtând hlamidă şi coroană, în mână cu o sticlă având pe etichetă un schelet cu hlamidă şi coroană, ţinând în mână o sticlă cu etichetă prea mică s-o poţi desluşi.

Certificat Medical de Debilitate Mintală. Noi, subsemnata, absolvenţi ai unui colegiu medical înfiinţat potrivit legii, după ce am practicat medicina timp de trei ani pe teritoriul Statului, certificăm că i-am examinat pe numiţii Theophilus **ş**i Candace Lark, cât **ş**i pe copiii sus-numi**ţ**ilor, *din cadrul* A**ş**ez**ă**rii Ilegale *de pe* Insula Merilor *din sus-zisul Stat, stabilind că* respectivii *au vârstă mai mare de şase ani, că* respectivii nu *sunt pretabili pentru internarea într-un ospiciu de alienaţi şi că*

respectivii *se pretează admiterii în Şcoala de Stat pentru Debili Mintal.*

*

Omul de la tribunal plecă şi, după ce maică-sa şi domnul Diamond îi spuseră ce însemnau hârtiile, Eha apucă polobocul cu cuie pe care stătea şi-l cără până în mijlocul bătăturii. Il puse acolo şi se aşeză pe el, cu faţa la colibă. Esther luă asta drept un semn al mâhnirii fiului pentru pierderea casei şi voi să-l lase în durerea lui mută, odată ce-i făcea favorul de a-i lua pe sus balansoarul, să i-l ducă în vârful măgurii, ca să se poată uita peste pământ şi apă, chibzuind şi văitându-se de una singură.

Sigur, mămică, zise el. Se aplecă, apucă de braţe bătrânul fotoliu şi-l săltă deasupra capului. Il coborî niţel, aşa încât fundul scaunului să i se oprească în gambetă, şi îi echilibră greutatea. Tălpicile se iţeau în aer şi se încovoiau către spate din capul lui Eha, ca nişte coarne. Stinghiile şi rezemătorile acoperiră, ca nişte coaste, spinarea bărbatului. Arăta de parcă ar fi purtat o diademă complicată pe cap, făcută din oasele unei victime rituale. Era o anume solemnitate în felul în care fiul ajuns vârstnic purta scaunul, cu mama urmându-l tăcută, cu capul plecat, la câţiva paşi în urmă, în caz că balansoarul i s-ar fi prăvălit de pe creştet, o nenorocire care, de s-ar fi produs vreodată, l-ar fi mâhnit pe Eha la fel de mult ca o necuviinţă săvârşită la liturghie. În culmea măgurii, Eha aşeză fotoliul în şanţurile săpate de tălpici cu timpul, iar Esther se aşeză. Puse pe umerii mamei fâşia cea veche din lână, chiar dacă ziua era caldă şi luminoasă, şi o pupă pe creştet.

Ea îi zgâlţâi uşor antebraţul în semn de afecţiune, zicând: Mulţam, copile. Eha zâmbi fiindcă maică-sa îi zisese – lui, cărunt şi cu genunchii şubrezi – *copil.*

Eha reveni în curte, se aşeză pe poloboc şi măsură din priviri cabana. Grizzly se ridică şi i se puse la picioare, îndreptându-şi spre el spinarea bălţată. Eha scărpină câinele după ureche, câinele îşi ridică faţa spre lumina soarelui şi zâmbi, iar Eha îşi cercetă din ochi căminul – casă, scânduri, grinzi şi şindrilă.

Această secţiune a expoziţiei Universităţii de Stat care comemorează centenarul evacuării locuitorilor de pe Insula Merilor este dedicată lucrărilor de artă ale lui Ethan Honey. Honey a făcut parte din ultima generaţie născută pe insulă (aprox. 1897). A lăsat în urmă zeci de desene executate cu îndemânare – dar şi informative – înfăţişând oameni de pe insulă şi viaţa de zi cu zi din perioada finală a aşezării. Luate cu împrumut de pe domeniul doamnei Phoebe Hale din Enon, Massachusetts, loc unde Honey a rezidat şi activat pentru scurt timp, avem o serie de schiţe care ilustrează cositul de vară din iulie 1913, lucrătorii, priveliştea, împreună cu cele doar trei tablouri pictate în ulei de Honey care au ajuns până la noi: un peisaj vast, înfăţişând căpiţe de fân la apus; o piesă mică şi neobişnuit colorată înfăţişând un snop de fân verde într-un balot altminteri uscat, şi un portret al unei adolescente, identificată de doamna Hale drept Bridget Carney, o imigrantă irlandeză care a lucrat ca servitoare pentru familie şi ca dădacă pentru doamna Hale timp de doi ani.

*

Zachary Hand to God Proverbs îşi arse înştiinţarea de evacuare într-o grămăjoară mică, pe pământ, apoi pătrunse în copac, unde se lăsă pradă unui somn vast, tulbure şi aievea, cu reverii şi imnuri dedicate iubirilor şi familiei pierdute desfăcându-i-se şi împletindu-i-se prin minte.

Haimanalele din Insula Merilor! Urât de pică! Se gândi. (Prietenul lui, bătrânul văduv pe care îl ştia din vremea războiului, îi spusese despre articolul din ziar şi despre cărţile poştale din băcănie.) Chiar aşa; *sunt* o haimana, din neam de haimanale, un ciudat din creştet până-n tălpi. Mai haimana nu se poate. Uite-ne, priponiţi pe-o insulă, o scorbură, o mlaştină, un deşert, nici bine poposind şi iarăşi alungaţi. Sunt o haimana, păi, chiar aşa. Moşier nu-s, nici avocat, nici duce sau industriaş de vază, nu tămâiez pe nimeni, nu plec genunchiul, nu pup dosuri; nu osândesc; nu judec. Nu pun peceţi. Nu înclin nici o balanţă. Nu, nu eu; sunt o *haimana.* Haimana pentru ce sunt, pentru *sinele* din mine, pentru şinele ăsta

care m-am descoperit a fi, o haimana cu pofte ciudate şi o inimă care zvâcneşte în cel mai îndoielnic fel. O haimana sunt pentru alte haimanale, haimana pentru formele şi culorile şi măsurile lor, haimana pentru gustul lor. Sunt haimana pentru marea nemiloasă. Pentru făpturile mici şi ciudate din băltoacele lăsate de maree. Sunt o haimana pentru lumină când se crapă de ziuă şi haimana pentru când coboară după copaci. Le sunt cât se poate de străin oamenilor, un străin lumii întregi. Şi tare-s îndrăgostit, ciudatul de mine, de lumea asta sucită, tare mai iubesc dragostea – dragostea e ciudată mereu, mereu ne soseşte în inimi din necuprinsul ciudat al nimicului şi înciudăţeşte totul – şi uite-ne; fără să punem geană pe geană nopţile, haimanale cu asupra de măsură; orfani de pripas, văduve, băieţi şi fete; fătuci de măcriş picate după băieţi de fildeş, băieţi-narcisă loviţi de dorul de fete-liliac, fete de carmin cu limba scoasă după fete de nisip, băieţi de scorţişoară care se dau în vânt după băieţi din laptele cel mai albastru.

Păstori ticăloşiţi! Ardeţi-mă pe rug, puneţi-mi gâtul în laţ. Neguţaţi-mă la bursă; trimiteţi-mă la ocnă, daţi-mi brânci în hazna. Dar tot haimana sunt. Şi vă zic: Am aici apă, pâine, un bănuţ coclit. Aici mi-s cămaşa cea veche, rindeaua şi ciocanul, un acoperiş te-oi ajuta să-ţi ridici deasupra capului. Aici mi-e corpul de haimana bătrână, într-un staul, pe după o tufa, pe sub o umbră, pe mindirul de paie – iute –, în vreme ce regele ucigaş încă doarme. Aici e un cântec, un tablou, o ţopăială şi un mosor. Aici e o insulă pentru un măr, o livadă pentru un ochi. Aici e un măr singur, perfect, pentru o insulă.

Eha cercetează casa construită de el. E îndreptată spre nord. Are o uşă şi o fereastră pe partea de nord şi o fereastră spre răsărit, către continent. Amândouă ferestrele au în ele douăsprezece bucăţi de geam. Sunt singurele geamuri cu mai multe ochiuri de pe insulă. Ferestrele sunt niţel ieşite într-o dungă, fiindcă s-au mai strâmbat cercevelele, dar încă sunt bune. Uşa e de pin şi închisă pe dinăuntru cu ivăr. Eha a montat-o perfect şi, spre deosebire de cercevelele ferestrelor, cadrul îi e încă pătrat. Dacă o laşi deschisă, se închide molcom, singură. Laturile casei şi acoperişul sunt

îmbrăcate în şindrilă făcută de mâna lui Eha. An de an, ciopleşte câte un vraf de şiţă nouă şi înlocuieşte bucăţile care se cer schimbate. Sunt trainice şi bine întocmite. Un horn subţiratic de cărămidă se înaltă din centrul acoperişului. Eha a trebuit să-l reconstruiască o dată, după ce l-a dărâmat fulgerul. Casa are o singură odaie. Eha e tâmplar bun, cum sunt cei mai multi bărbaţi pe insulă, ori au fost odată. În afară de Eha, a mai rămas acum doar Zachary Hand to God Proverbs, fără să-l pună la socoteală pe domnul Diamond, care ar putea să ajute la clădirea unei cabane, la înlocuitul unui acoperiş ori la repararea unui şir de trepte. Mulţumită lui Eha şi lui Zachary a fost cu putinţă ca şcoala să fie clădită pe promontoriul estic, fiindcă au ştiut să construiască scara în zigzag în susul piscului de granit.

Eha cercetează casa pe care el şi Zachary au ridicat-o lângă locul căminului în care a crescut, care, până să aibă el doisprezece ani – fiindcă taică-său murise înainte să se nască el, prăbuşindu-se beat de pe culmea unde sta acum maică-sa, în balansoar, aruncându-şi privirea peste Atlantic –, ajunsese un maldăr de gioarse, dărăpănată şi îmbibată de umezeală, abia potrivită ca să-şi facă şerpii bârlog.

Zachary se arătase într-o sâmbătă dimineaţă, cu un joagăr ruginit, însă pentru Eha magnific, îndoit capăt lângă capăt, mâner la mâner, pus în echilibru pe umăr, şi o geantă din ţesătură de covor în care zăngăneau unelte misterioase.

Le zisese Zachary mamei şi fiului: E vremea să-l învăţ pe băiat cum să doboare un copac, să cioplească o scândură, să despice o sită şi să facă un adăpost potrivit ţie şi lui.

Esther spusese că nu-i sigură, că poate lipsa de cuvinte a lui Eha l-ar opri să înveţe meşteşugul.

Prostii, zisese Zachary. Băiatul e binecuvântat cu o răbdare naturală a limbii. Ştie să privească şi să asculte. O să se facă tâmplar vrednic.

Asta, cu douăzeci şi cinci de ani înainte ca Zachary să se apuce de arborele lui găunos.

Viaţa lui Eha şi vieţile tuturor de pe insulă şi tot ce-au făcut şi i-a bucurat şi le-a adus suferinţă şi aproape i-a făcut să flămânzească şi toate lunile pline şi sorii strălucitori şi iarba verde şi cerurile albastre şi ploaia şi zăpada şi vântul şi norii, ceşti de cositor, greutăţi de plumb, cod şi homari şi midii şi melci-de-mare şi crengi aduse de apă încep să erupă toate cu încetinitorul din punctul negru, de o infinită densitate, din gândul lui Eha, care e noima acestei evacuări, pe care mai întâi creierul nu i-a dezlegat-o, însă acum se cască şi se revarsă în vreme ce el stă şi se uită la casă, amintindu-şi atâtea. Acum se uită la casa lui şi simte mâhnirea lui Zachary, ca din interior parcă, în loc să ştie, pur şi simplu, că e un bărbat trist din afară, şi îi simte alinarea copacului, apoi înţelege, privind la casa pe care au construit-o el şi Zachary, că Zachary l-a învăţat să o facă, pricepe nu faptul, ci însemnătatea faptului că sălaşul acesta din fata lui, din care el şi mama şi fiicele stau să fie evacuaţi şi care, odată golit, va fi aprins şi va arde, făcându-se din casă movilă de cenuşă, e făcut din copacul pe care el şi Zachary l-au doborât pe continent, în hăţişul de codru ştiut de Zachary de la unchi bătrâni şi bunici şi băştinaşi Penobscot care se ţineau departe de orice târg sau cătun. Îşi dă seama şi că demult a fost un fiu lipsit de tată şi că Zachary i-a fost tătâne drept în toţi anii de-atunci, şi îşi dă seama că acum este un tată lipsit de fiu.

La sfârşitul verii lui 1868, Zachary Hand to God şi Eha au doborât, tăiat, scos din pădure şi asamblat casa neamului Honey dintr-un singur pin alb recoltat ilegal de pe proprietatea companiei de papetărie Maddox din New Brunswick. Copacul se înălţa la şase kilometri către nord-vest pe continent, într-o zonă cu pădure deasă, sălbatică. Zachary îl ochise din vreme, înainte să apară în dimineaţa aceea şi să-l ia cu el pe Eha, încredinţându-se că nu se află prin apropiere echipe de ţapinari şi că arborele însuşi nu e într-un lot marcat pentru tăiere. Odată ales copacul, însemnase o potecă prin codru, desprinzând aşchii de la poalele copacilor cu securea. Un > însemnând fă la dreapta, un < la stânga, un / mergi drept înainte. Cărarea era oarbă, lămurise Zachary, adică nu cioplise şi pe partea opusă a trunchiurilor.

Vânătorii şi prospectorii fac mereu cărări oarbe, spusese Zachary. Vor ca drumul să aibă sens unic, ca să nu li se ţină nimeni pe urme.

Pe Eha îl uluise codrul. Era învăţat cu deschiderea insulei, cu oceanul şi cerul. Arborii imenşi, neclintiţi şi tăcuţi păreau vii, parcă stând de vorbă, parcă împărtăşindu-şi taine la treizeci de metri înălţime, secrete despre care discutaseră epoci întregi înainte să-şi vâre el nasul şi la care aveau să mai chibzuiască secole după ce el avea să dispară. Ca marea, i se părea că pădurea era mai bătrână decât ar fi fost cu putinţă să-şi imagineze el. Dacă însă marea îi era cunoscută, despre codru nu ştia nimic; acolo se simţea luat la ochi, un străin, un trecător neîngăduit.

Te simţi ciudat niţel, da' nu-ţi bate capul, a zis netulburat Zachary. S-a lăsat pe vine în faţa unui arţar argintiu şi i-a ciupit un crâmpei de coajă de pe trunchi, la două degete de locul unde se afunda în pământ. Nu se astâmpără, da' te obişnuieşti. Cumva. Toate astea au să se ducă în cincizeci ori şaizeci de ani, dac-o ţin aşa.

Zachary i-a oferit lu Eha bucăţica de coajă. Pentru un Penobscot, semnele astea de le fac eu ar fi ca nişte pălălăi de foc, atâta-s de săritoare în ochi. Am cunoscut pe unii care-şi ziceau unii altora încotro s-o apuce cu nişte zgârieturi mai mărunte decât o căpuşă, frângând o crenguţă către direcţia potrivită ori chiar răsucind smocuri de iarbă şi îndoindu-le la vârfuri ca să arate calea.

Eha îşi aminteşte doborârea bătrânului pin alb, împinsul şi trasul fierăstrăului, înainte şi înapoi, între el şi Zachary, cu tăcerea imensă şi apăsătoare şi dătătoare de fiori a codrilor drept fundal pentru hârşâitul lamei, ţine minte cum a străbătut prin trunchi, fâşii de lemn lucitor cârlionţându-se precum cheresteaua, dar aducând şi cu o pieliţă cojită de pe o lighioană vie, imensă, ţine minte cum lui, la doisprezece ani, încântarea aproape-i străpungea maţele, dar şi durerea, din pricina pârâitului adânc, bubuitor din inima copacului, detonând pe toată lungimea trunchiului, lighioana vie scuturată de spasmele morţii, şi cum s-au luminat şi mărit ochii lui Zachary, cum a zâmbit, înfiorat, serios şi profund totodată, şi

cum a zis, de la capătul celălalt de fierăstrău: Dă-te îndărăt, şi copacul falnic şi-a început prăbuşirea printre cei din jur, ca una dintre coloanele care ţin pământul şi ca unul dintre giganţii ce vieţuiesc deasupra norilor şi dedesubtul oceanelor, o cădere atât de rapidă, că a părut înceţoşată, spintecând printre arborii ceilalţi, dar totodată ai fi zis că se prăvale prin frunziş pe parcursul atâtor milenii, că părea impasibil, static, o dăltuire nemişcată în piatră, cu restul pădurii pocnind, trosnind şi vuind, anotimpurile însele înşiruindu-se iute, îngheţând şi dezgheţând şi întunecându-se şi scăpărând împrejur, şi la capătul prăbuşirii Eha nutrise credinţa că are să fie el însuşi despicat, din creştet până la poale, de şocul izbiturii arborelui de sol, cu un bufnet înfricoşător. Copacul pe care îl tăiaseră şi care pălmuise cu asemenea forţă tectonică pământul de parcă l-ar fi urnit pe Eha cu de-a sila, ca o cheie de mecanic imensă, chiar din ziua în care fuseseră el şi Zachary înşurubaţi, era acum casa la care se uita el lung şi în care el şi neamul lui trăiseră zeci de ani, aşa că locuia şi el înăuntrul unui copac, chiar dacă arborele de odinioară era acum tăiat, îndreptat, bătut în piroane, îmbinat, făcut scânduri, butuci şi grinzi.

Eha stă pe polobocul cu cuie şi se uită la casa pe care el şi Zachary Hand to God au făcut-o din copaci tăiaţi în pădure, amintindu-şi de tăcerea lui şi a lui Zachary şi de neclintirea de după ce pinul s-a prăbuşit printre ceilalţi copaci din jur, cu spaţiul în care se aflase ajuns acum un monolit de raze de soare plin cu polen, insecte, humă şi frunze şi păsări şi cuiburi pe care bătrânul uriaş le absorbise din copacii înconjurători în plonjon, ondulându-se, pâlpâind, încolăcindu-se şi rotindu-se în interiorul strălucirii sale solide.

Zachary şuierase uşurel, zicând: E-o frumuseţe.

Nu fusese nevoie cu adevărat să se suie pe copac, însă Zachary îi zisese lui Eha: Păi, suie pe el şi vezi de-i bun. Are să fie casa ta.

Zachary a închipuit o proptea din palme, Eha a pus piciorul pe ea şi Zachary l-a azvârlit pe trunchi. Zachary s-a căţărat apoi ca un urs ce umblă după miere. N-aveau, copilul şi bărbatul, alt motiv să se cocoaţe pe trunchi decât ca bărbatul să se bucure de munca lui şi

băiatul să se simtă extaziat de muncă şi de faptul că luase parte la ea, dar şi pentru priveliște, pentru desfătarea simplă de a sta, la doi metri şi jumătate înălţime, pe trunchiul abia doborât cu fierăstrăul cel vechi. Zachary s-a uitat la copac, zâmbind cu plăcere străvezie, gândindu-se poate la întâia oară când el, cu mâna lui, tăiase un copac cu taică-său, şi din clipa aceea încolo i s-a părut lui Eha că e chiar tatăl lui, tatăl lui adevărat, de sânge.

Eha se gândeşte acum că Zachary arătase ca unul dintre oamenii aceia pe care îi zărise cândva escaladând carcasa eşuată a unei balene cu cocoaşă, de parcă ar fi fost ceva firesc, lucrul potrivit de făcut când marea scuipa pe nisip o asemenea lighioană, să stai în picioare pe coasta monstrului, cu mâinile în şolduri, cu alţi bărbaţi, şi să te întrebi în gura mare cum a răposat dihania şi de unde venise şi dacă următoarea maree are s-o mişte ori dacă vor fi nevoiţi s-o căsăpească, şi oare mai avea Abner Ourfather vreun despicător de balene din cele vechi, moştenire de familie, şi parcă mirosea deja ca un fund împuţit de cală, şi ce lucruri trebuie că văzuse ochiul acela mort, deschis, şi ce văi fără fund cutreierase, şi să stai acolo proţăpit, fiindcă de câte ori are omul prilej să facă una ca asta în viaţă, să ajungă să se uite la lume din cârca unui monstru marin ori a unui colos de lemn prăbuşit?

Zachary şi Eha îmbucaseră câţiva pesmeţi şi băuseră apă de izvor, aşa, aşezaţi pe trunchi, apoi Eha se întinsese în lung şi se aşternuse cât ai clipi la somn, mai să cadă peste zece minute, când Zachary bătuse din palme şi strigase aspru: înapoi la treabă, fârtaţi!

Zachary sărise pe pământ, deschisese geanta, scosese la iveală nişte scule grele, negricioase şi uzate şi le înşirase alături. Luase în mână o unealtă şi i-o arătase lui Eha. Avea un mâner rotunjit de lemn, uzat de întrebuinţare, prins în unghi drept de vârful a ceva ce aducea cu o lamă lungă, dreptunghiulară, înclinată şi ascuţită la un capăt.

Asta, mai întâi, spusese Zachary şi ridicase un ciocan greu şi bont de lemn în cealaltă mână. Şi mai e asta. A ridicat la vedere unealta cu coadă de lemn şi lamă de metal. Asta-i custură de

despicat. A ridicat ciocanul de lemn. Şi ăsta-i un ciocan. Şi aşa se face un copac scânduri pentru o casă.

Aşezat pe poloboc, ascultând bufnetul brizei prin spatele casei şi gândindu-se pe rând la fiecare scândură, şindrilă şi grindă şi la cum le-a adus el cu Zachary pe toate din pădure şi au înjghebat casa, Eha simte coliba cutremurându-se înfiorată, apoi îndoindu-şi uşor pereţii ca şi cum s-ar retrage în sine. Apoi, de parcă retragerea ar fi o răsuflare ţinută în piept, casei îi e imprimat un moment de nemişcare perfectă, zici că se umple cu energie. Lumea se face tăcută, nu ca şi cum Eha şi-ar pierde auzul, ci de parcă universul ar conteni din orice sunet. Casa se înalţă silenţioasă şi pluteşte deasupra pământului. Ca din pricina unei mici cantităţi de dinamită plasate în centrul său, casa explodează fără sunet şi radiază în fiecare scândură, par, şiţă, balama şi cui, iar elementele toate se opresc tăcute, conformându-se parcă unui hotar nevăzut, cu fiece parte în relaţie perfectă cu oricare alta, suspendată în aer fără vreun sunet în faţa bărbatului răpit, transfigurat, şi Eha stă pe poloboc înăuntrul unei sfere de sunet şi timp retractat, contemplând bucată cu bucată casa pe care el şi Zachary Hand to God Proverbs au meşterit-o şi asamblat-o, înţelegându-i anatomia deplină aşa, atârnând dinaintea lui, explozivă, cubică, disimulată, perfect proiectată.

Şi, de parcă s-ar trezi brusc că păşeşte în gol prin interiorul casei mai devreme intacte – victima unei glume proaste –, Victor motanul miorlăie dinăuntru. Sunet, mişcare şi gravitaţie revin, şi casa stă deplină şi bine înfiptă în temelii înaintea lui Eha, înfruntând vântul, lumina soarelui şi sarea. Eha scuipă şi se îndreaptă spre casă, să facă o oală de ceai pentru maică-sa. Păşeşte peste prag şi apucă un uşor de la tocul uşii. Il ţine aşa o clipă, îl strânge cât de tare poate în pumn şi-l zgâlţâie cât de puternic poate. Pisica ţâşneşte pe alături, cu indignare şi dezgust. Eha observă cum sunt îmbinate stinghiile de sus şi din laturi şi îşi aminteşte cum l-a învăţat Zachary să construiască o deschizătură de uşă, cum să o facă dreaptă şi robustă.

Dreaptă, gândeşte. Cu cadru. Cu ţâţâni. Castelul nostru micuţ, regatul nostru micuţ.

Eha dă din cap şi trece înăuntru.

Natură moartă cu gheaţă, lămâie, sticlă. Iulie 1913. Cărbune şi cretă.

Poate că cea mai remarcabilă calitate a acestui desen este felul în care a reuşit Honey să surprindă nu doar umiditatea lucioasă a blocului de gheaţă, ci şi lumina din interiorul său. E ca şi cum un soare mic ori o stea ar fi zăvorâtă în interior, ca o inimă. Gheaţa din lacul Enon era preţuită pentru puritatea şi limpezimea ei. Se exporta, în secolul al nouăsprezecelea, spre vânzare la Londra. Negustorii îşi puneau în vitrine blocuri de un metru cub, cu prima pagină din London Times *dedesubt, şi foaia de ziar se putea citi prin gheaţa nepătată. Familia Hale avea acţiuni majoritare la câteva companii de comerţ cu gheaţă. Înţelegerea, mai degrabă intuitivă, a luminii şi texturii de care dă dovadă Honey se vede în straturile îndeaproape juxtapuse, în coaja, pieliţa şi pulpa feliei de lămâie. Paharul e luminiscent, captează lumină de deasupra şi din stânga, ieşind din cadru, părând să extragă din coală volum şi adâncime.*

Timothy Whitcomb se aşeză la masă în bucătărie, în faţa cinei pe care i-o încălzise tânăra-i soţie, Beth, când se întorsese, seara târziu, de pe insulă. Bebeluşul lor, o fetiţă, dormea în leagănul improvizat, la piciorul patului tânărului cuplu, în partea cealaltă de odaie. Pantalonii lui Timothy erau uzi şi zdrenţuiţi pe la manşete de la smuciturile terierului, părul îi era răscolit spre spate de la cât îşi trecuse prin el degetele, iar şi iar, în vreme ce soarele de vară apunea şi el se legăna în bărcuţă, contra fluxului, înapoindu-se acasă. Nu mai pusese nimic în gură de la micul-dejun şi era înfometat. Se aşeză însă pe marginea scaunului, cu coatele pe tăblie, cu furculiţa şi cuţitul strânse în palme, şi nu izbuti să înghită nici un dumicat. Îl dureau muşchii, şi zvâcnetul inimii îi înfigea în ceafa ţepi de durere care urcau spre creştet şi se opreau în spatele

ochiului stâng. Îl dureau dinţii, fiindcă îi ţinuse toată ziua încleştaţi, iar vocea îi ieşi dogită şi slabă.

E un fel de iad, zise. Un fel de păcăleală. Ca şi cum ar şugui un drac. Aproape că izbucni în plâns de nedumerire şi furie. Aveau toată insula, dar stăteau înghesuiţi laolaltă, ca şobolanii în bârlog. Murdari, zdrenţăroşi, animale. Mai rău. Doar se zgâiesc la tine, proşti, imbecili. Pe unul nu l-am putut face să scoată o vorbă. Şi putoarea. Isuse drag, era ca într-o vizuină de urs bătrân şi jegos prin bordeiele alea. Hainele lor cenuşii şi împuţite şi feţele lor tâmpite, zgâite, tolomace, goale. Şi câinii ăia colcăind de infecţie. Pun rămăşag că m-am ales cu turbare. *Ei,* probabil, au molipsit *câinii!* Am tot închis şi-am deschis ochii, fiindcă mă tot gândeam că am vedenii, aşa mizerie cruntă era.

Bebeluşul se foi în somn.

Erau acolo negrotei albi şi albi coloraţi. Unii erau gri. Alţii rozalii, ziceai că-s jupuiţi sau ceva. Şi unii erau galbeni, cum sunt clapele vechi şi unsuroase de pian. Mai era şi predicatorul ăla. Cum se prefăcea el că totu-i absolut normal. Cică-i învaţă pe toţi latina şi Biblia. *Latina?* Jumătate din ei, pun rămăşag, n-ar fi în stare să vorbească engleza.

Soaţa lui Timothy dădu ocol mesei şi lăsă o palmă pe umărul lui. La atingere, tânărul izbucni în lacrimi, cu ultima rămăşiţă de voinţă cedând nebuniei acelei zile.

E o slujbă oribilă, boci Timothy. Groaznică şi gata. Lăsă capul în jos şi şi-l odihni pe dosul palmelor, cu furculiţa şi cuţitul dintre degete îndreptate în jos, încrucişate, zăngănind uşor, cu clinchet. Îşi veni în fire, trase o gură bună de aer, îi dădu iarăşi drumul.

Gata acum, rosti soţia. S-a isprăvit. Şi nu trebuie să te mai duci niciodată pe insula aia. O să fie trimişi de-acolo cu toţii, eu o să-ţi cos pantalonii, o să se termine totul şi tu ţi-ai făcut partea.

Hohotele lui Timothy o treziră pe Frances. Fetiţa întoarse capul mai întâi spre stânga, apoi către dreapta şi încercă să se învârtă de pe spate pe burtă. Rămase înţepenită în umăr, cu mişcarea terminată pe trei sferturi, cu faţa apăsată în bucata de plapumă pe care dormea. Ochii i se deschiseră. Se uită la odaia în penumbră şi

la părinţii ei, alarmată – trezitul din somn era încă aşa de ciudat de fiecare dată – şi plânse după maică-sa.

Servitoare irlandeză, Enon, Massachusetts, iulie 1913. Ulei şi sânge pe pânză.

Se crede că acesta ar fi un portret al lui Bridget Carney, servitoare în casa Hale din 1911 până în vara anului 1913. Carney venea de pe insula Great Blasket, aproape de peninsula Dingle de pe coasta de sud-vest a Irlandei. Aici poartă, înclinată pe-o parte, o pălăriuţă de soare cu o inflorescenţă de cicoare prinsă la spate. Un colier cu cinci pandantive florale cu diamante este vizibil parţial prin deschizătura cămăşii ei de lucru cu nasturi. Înaintea dispariţiei sale, Phoebe Hale a confirmat că Bridget Carney trebuie să fi împrumutat (nu furat, a insistat în nota adresată curatorilor) colierul din colecţia mamei doamnei Hale pentru realizarea portretului. Deşi vremea de iulie ar fi fost prea caniculară, Carney poartă peste cămaşa de lucru o jachetă care, după croiala gulerului şi după cum se aşază pe ea, trebuie să fi fost piesa ei vestimentară cea mai bună, deşi de calitate modestă. Honey o pictează cu o înclinare uşoară, fermecătoare a capului, un surâs melancolic şi un şirag de pistrui întins peste nas şi obraji. Artistul echilibrează romantismul pozei şi expresiei prin includerea unor urme de vărsat ori de acnee în adânciturile obrajilor fetei şi a unei erupţii pe buza de jos.

Ellen Schmidt, doctorandă în conservarea patrimoniului artistic, a observat o floare neobişnuit colorată pe câmpul din spatele lui Carney şi a confirmat că a fost realizată cu sânge uman – putem presupune că al lui Honey, al lui Carney sau un amestec de la ambii. De vreme ce ADN-ul nici unuia dintre ei nu a putut fi urmărit, nu s-au prelevat mostre pentru testare.

Coincidenţa face ca în 1953, la patru decenii de la evacuarea coloniştilor de pe Insula Merilor, să fi fost evacuaţi de guvernul irlandez şi locuitorii de pe Great Blasket. Bună parte dintre aceşti refugiaţi, printre care şi membri ai familiei extinse a lui Carney, şi-au croit drum până în Springfield, Massachusetts, la o sută

cincizeci de kilometri vest de Enon, unde descendenţa lor trăiesc şi în zilele noastre.

Esther Honey ştiu că fata e gravidă în momentul când apăru pe cărare, apropiindu-se de casă. Moţăia pe jumătate când fata apăruse întâi la vedere şi o luase mai întâi drept sora ei, Abby, întorcându-se pe insulă după atâta amar de ani, însă, cumva, tot tânără. Sarcina fetei nu era înaintată, dar Esther îşi dădea seama. Esther mai înţelese şi că fata asta slabă, vânoasă şi ciupită de vărsat avea ceva de-a face cu dispariţia lui Ethan. Ba chiar avea totul de-a face, văzu de cum fata se mai apropie. Purta un sarafan de pânză aspră, bine croit, şi ghete simple şi solide din piele care nu erau făcute pentru umblat prin sălbăticie. O servitoare. O fată în casă. Într-o casă de oameni cu stare. Purta o pălărie de culoare închisă, în formă de clopot, cu o pană de mierlă albastră înfiptă în panglică, şi o eşarfa albă legată la gât. Ducea într-o mână o geantă din pânză groasă, prea arătoasă ca să fi fost a ei. Probabil furată. De la oamenii la care se dusese Ethan să picteze, îşi dădu Esther seama. Sub braţul celălalt ţinea o plăcuţă subţire, dreptunghiulară, înfăşurată într-o faţă de pernă, tot prea arătoasă ca să fi fost a ei, şi legată cu sfoară. Un tablou. De-al lui Ethan. Asta era.

Ce altă pictură s-ar fi canonit ea să fure şi să aducă până aici? Fata asta, aşadar, avea un tablou de-al lui Ethan şi avea totul de-a face cu Ethan, inclusiv sarcina. Şi, fiindcă Ethan nu e cu ea, pricepu Esther, asta înseamnă că fata e aici fiindcă îl caută şi ea, aşadar, cine ştie pe unde umbla el, ori oprit să se întoarcă acasă, ori hălăduind pe coclauri.

Esther se ţinu cât de nemişcată putu, însă i se părea că se roteşte pe loc şi se bălăngăneşte cu balansoar cu tot.

Matale eşti bunica lui Ethan? Întrebă fata, sunând de parcă ştia răspunsul deja, uitându-se la Esther ca şi cum ar fi recunoscut-o deja.

Pozele, îşi spuse Esther, de la omul care-i fotografiase pentru mizeria aia de aşa-zis studiu. Şi desenele cu noi pe care le-a luat cu el.

Cine eşti *tu?* Zise Esther. Abia-i femeie, cugetă, şi nici măcar. Abia-abia. Şi grea.

Să-mi fie cu iertare, cucoană. Am uitat de maniere. Sunt niţel ostenită şi nu prea mi-e bine. Eu sunt Bridget. Bridget Carney. Fata se împletici într-o latură. Năduşeala îi străbătuse prin rochie, iar părul care se ivea de sub pălărie era şi el îmbibat.

Tabby! Lotte! Strigă Esther. Dinăuntrul colibei se auzi o hodorogeală, şi nepoatele ieşiră buluc în cadrul uşii deschise.

Da, mamaie.

Ce-i, mam...

Amândouă amuţiră dând cu ochii de fata cea ciudată şi mai mare ca ele stând la poarta fără poartă, exotică şi uluitoare cu pălăria ei cea frumoasă, cu o geantă aşa de frumoasă şi eşarfa frumoasă, albă ca zăpada, petrecută pe după gât. Se holbară la ea, fermecate.

Fetelor.

Da, mamaie.

Aduceţi-i, vă rog, domnişoarei...

Carney. Bridget.

Aduceţi-i domnişoarei Carney nişte apă.

Da, mamaie. Charlotte şi Tabitha se împiedicară una de alta dând să se retragă în grabă din cadrul uşii, cu ochii la Bridget. Bridget lăsă geanta la pământ şi se şterse pe faţă cu mâneca rochiei.

Mă iertaţi, cucoană. Doar că mă simt puţintel – nu-s chiar în apele mele.

Esther arătă cu bărbia spre polobocul cu piroane al lui Eha. Ai face bine să te aşezi, zise.

Mulţam, cucoană. Are să-mi fie mai bine după ce stau jos o clipită. Intră în bătătură, sprijini tabloul de geanta de pânză şi se lăsă pe butoiaş.

Tabitha şi Charlotte ieşiră din colibă, fiecare cu câte o ceaşcă de ceai ţinută dinainte şi purtată spre vizitatoare cât de iute puteau fără să verse vreun strop.

Poftim, domnişoară Bridget.

Uitaţi aici, domnişoară Bridget.

Bridget dădu de duşcă ceaşca de la Tabitha, apoi pe a doua, de la Charlotte. Se şterse pe la gură, apoi pe frunte cu dosul palmei şi oftă adânc.

Mulţumesc, fetelor. Mulţam, chiar că – se opri, se concentră câte un moment asupra fiecărei fete, ştergându-şi iarăşi fruntea de sudoare şi ceea ce Esther crezu că sunt lacrimi din ochi şi, cât era de istovită, zâmbi şi spuse, aproape ca şi cum le-ar fi îngânat un cântecel celor trei locuitoare ale insulei: Charlotte, chiar că-ţi mulţumesc. Şi Tabitha, mulţumiri şi ţie.

Auzindu-şi numele rostite de fata cea stranie, fetele se tulburară. Putea fi o zână care le ştia în chip magic numele, dar putea să fie şi o vrăjitoare deghizată, aşa că acum le băga şi un pic în sperieţi, pe lângă încântare.

Bridget întinse o mână spre fete, parcă spre a le linişti. O, nu, zise. Nu vă spăimântaţi. Adică speriaţi. Deschise geanta, scoase desenele lui Ethan şi cele două jumătăţi boţite ale fotografiei cu copiii de la şcoala din Insula Merilor. Ridică jumătăţile, ţinându-le una lângă cealaltă, şi spuse: Uite, v-am văzut poza. Şi desene cu voi. Sunt prietenă cu fratele vostru, Ethan. Asta le mai linişti cumva pe Charlotte şi Tabitha, dar tot încordate rămaseră. Le plăcea amândurora cum rostea ea cuvântul, Ethan – *Ii-tan.*

Esther spuse: Acu', domnişoară Bridget Carney, cine eşti matale?

Ţin de casa Hale, din Enon, Massachusetts. Lucrez, adică... Am lucrat pentru ei. Îl ştiu pe băiatul matale, Ethan. Ne-am... Ne-am cunoscut la casa familiei Hale. Il caut. Este. E foarte important. Îl caut. Fata încă gâfâia şi era, vezi bine, buimacă.

Nu-i aici, zise Esther.

Nu e? Şi îmi puteţi spune unde e? Vreau tare mult să-l găsesc.

Esther se simţi de parcă ar fi fost iarăşi o copilă, de vârsta fetei ăsteia, ba chiar mai tinerică, rămasă şi ea grea, dar cu tatăl ei cel hodorog, nu cu un băiat de aproape vârsta ei, pe care îl cunoscuse şi de care se înamorase. Eu nu m-am înamorat niciodată, gândi. Iarăşi sunt unul din copiii ăia, n-are cine să ne ajute, să ne dea un loc de stat, nici unul unde ar trebui să fim, nici unul cu mamele,

taţii, cu surorile noastre, doar hălăduind de colo-colo, frecându-ne umerii unii de alţii în treacăt, fără să avem încotro ne îndrepta, fără vreun loc să putem sta.

Mi-aţi putea spune unde e? Zise Bridget.

Habar n-am pe unde-o umbla. Nădăjduiam că tu...

Acum Esther trebui să se oprească la rândul ei o clipă, să tragă o gură bună de aer, fiindcă şi pe ea sta s-o apuce plânsul, şi îşi lăsă capul în piept ca să-şi vină în fire. Iarăşi, iarăşi, îşi zise. Uite-mă, la atâţia ani, iarăşi cu capul în piept mai la orice ceas, s-ar părea, ca să-mi ascund lacrimi care nu dau două parale pe legămintele mele că n-o să mai plâng în veci.

Esther înălţă capul, se uită la Bridget şi zise: Nădăjduiam să-mi spui tu *mie* unde e Ethan. Am crezut că are să se întoarcă acasă la noi.

Încă o venire, deci, pe insula noastră mică, cugetă Esther. Insula noastră mică de pe pământul ăsta micuţ. Pământul ăsta micuţ, suspendat prin adâncurile de necuprins ale cerurilor. Încă o venire – fata, copila asta – pârguind în trupu-i sământa altei veniri, a altui copil, şi fiecare viaţă cuprinzătoare, fiecare stranie, nepreţuită fiecare şi fiecare mai puţin decât umbra unei umbre, ridicată în slăvi sau dispreţuită, sărbătorită sau privită cu silă, ţinută minte sau pe deplin uitată.

O zi posomorâtă şi întunecoasă pe insulă, înnegurată, umedă, pâcloasă. Presiune atmosferică scăzută. Migrene. Artrită. Sângerări nazale. Nori joşi, lichefiaţi, alandala. Inimi împovărate.

Rabbit Lark se puse în patru labe să hăpăie bureţi galbeni din băltoacele verzi. Se lăsă cu burta într-o despicătură ce se îngusta în stâncă, de obicei acoperită de flux, îşi lăsă pe lespedea netedă o latură a feţei, obraz lângă obrazul nisipos al insulei, şi îi şopti – nu în cuvinte – răsuflări domoale, întretăiate, în ritm cu creşterea şi descreşterea apei din afara acestei vizuini temporare. Aşteptă, ceaţa se ridică şi soarele se arătă într-o spărtură a norilor, peste ocean. Un deget de cuarţ licări, umbre fosile de cochilii precum evantaiele apărură în piatră dinaintea ei, făcând-o să întindă braţul şi să-şi treacă buricele degetelor pe deasupra, descifrându-le. Găsi o

scobitură îngustă în piatră cu degetul mare de la picior şi o gâdilă gingaş şi râse în urechea insulei. Nu era naivă; ştia şi iubea insula aşa cum îşi ştie şi iubeşte pruncul mama. Era prinţesa de sânge regal a Insulei Merilor, moştenitoarea-i de drept, fiindcă insulă şi fată îşi erau una alteia preaiubite.

Eha se abătu pe la sălaşul neamului Lark. Theo era afară, în faţa uşii, şi freca cu o cârpă interiorul unei ceşti de ceai albastre şi albe.

Eha.

Theo.

Se scurse un moment.

De ce ţi-i lipsă, prietene?

Mă gândeam să te-ajut cu strânsul pe-aici.

Mulţam, Eha, da' cred că mai stau o ţâră să văd de prăvălie.

Atunci, bun aşa, zise Eha, şi mai îngăimă o dată, cu boţul de tutun îndesat în obraz: Bun aşa.

Domnul Theophilus Lark, aprox. 1911. Pastel pe hârtie.

Se crede că desenul îl înfăţişează pe un locuitor al insulei numit Theophilus Lark. Doamna Josephine Rivers, din Providence, Rhode Island, nepoată a lui Charlotte Honey, nepoată de unchi a lui Ethan Honey, şi-o aminteşte pe bunica ei povestind despre familia Lark, inclusiv despre faptul că domnul Lark purta de obicei o rochie femeiască şi un şorţ de prăvăliaş, care aparţinuseră amândouă mamei lui. Părul des al lui Lark, expresia sa atentă, grija evidentă cu care lustruieşte o farfurie se află în contrast pronunţat cu fotografia însoţitoare, făcută cândva după internarea lui Lark în Şcoala Statală pentru Debili Mintal, cu capul ras preventiv contra păduchilor şi purtând o cămaşă largă de olandă din soiul celor care li se împărţeau pe atunci tuturor „elevilor[1] de sex masculin, având menirea de a acoperi ceea ce documentele contemporane descriu drept „surescitarea primăvăratică" încercată de populaţie pe parcursul lunilor calde de primăvară şi vară. Arhivele indică faptul că toţi cei din familia Lark au murit, cu excepţia unuia singur, în nici şase luni de la internare. Millicent Lark, una dintre fiicele lui Theophilus Lark şi

ale soţiei sale, Candace, a rămas la şcoală până la închiderea sa în 1972, moment în care a fost transferată la un spital de stat, unde a trăit până la decesul ei, survenit în 1980. Un amănunt ce ţine de biografia lui Millicent Lark e că, ori de câte ori era întrebată, jura că nu ştie nimic despre Insula Merilor şi că nu a locuit niciodată acolo.

Insularii, toţi, se adunară şi făcură cerc în jurul familiei Lark când banda de pe continent – aşa îi spuneau Iris şi Violet – veni să-i ridice. Se strânseră unii într-alţii în răcoarea zorilor, cu excepţia lui Zachary Hand to God, care se ţinu deoparte, cu mâinile în şolduri şi faţa spre soarele care răsărea printre copacii de pe continent, căutând parcă să desluşească starea vremii pentru o călătorie.

Traversară două şalupe. Într-una se aflau şeriful, două ajutoare aduse în caz că se isca vreo tulburare, deşi era sigur că nu are să se petreacă una ca asta, un doctor şi un asistent de la spitalul de stat. Cu cealaltă barcă veniră doi infirmieri şi un administrator de la Şcoala pentru Debili Mintal, împreună cu trei membri ai Consiliului Guvernatorului, unul pe post de secretar, să noteze desfăşurarea după protocol a instituţionalizării.

Când oficialii se apropiată şi dădură cu ochii de localnici, ieşiţi din pâcla dimineţii, pe fundalul copacilor încă umbriţi de noapte, li se părură, sărăntocii, nu doar naufragiaţi pe insulă, ci deportaţi din alt veac, refugiaţii nefericirii altui secol, reapăruţi acum în acesta. Păreau nişte vedenii, fantome oprite pe plajă, nedesluşiţi în nisipul suflat peste nisip, năluci oploşite pe vreo epavă a unei expediţii către capătul lumii. Aşa, îmbulziţi, oamenii insulei îi părură şerifului imposibil de slabi şi mărunţi, subdezvoltaţi şi malnutriţi. Hainele le erau vechi, zdrenţăroase şi murdare, ajunse acum în egală măsură pământ şi sare cât pânză, şi îl izbi faptul că unele petice de pe rochiile femeilor puteau fi fâşii din veşmintele purtate de primele femei care puseseră piciorul aici în 1793. Voia ca afacerea asta să se termine cât mai iute şi lin.

Familia pe care veniseră s-o ia – le spune Lark, zise secretarul, iar asistentul de la spital confirmă – stătea laolaltă în mijlocul

congregaţiei. Şerifului îi părură de groază. Supţi, fără sânge, palizi ca laptele îndoit cu apă. Erau de faţă cei doi părinţi, frate şi soră, ştia, cu toate că nu-i plăcea să se gândească la asta ori s-o audă, şi patru copii, două fete şi doi băieţi. Când ajunseră lângă ei oamenii de pe continent, pripăşiţii începură cu toţii să-i îmbrăţişeze şi să-i sărute pe alde Lark, părinţi şi copii de-a valma. Două femei, care arătau a fi surori, se lăsară pe vine la înălţimea copiilor, îi îmbrăţişară, le netezîră părul, îi pupară pe frunţi, încercând, fără a reuşi, să nu plângă. Copiii acceptară afecţiunea, însă nu răspunseră la ea, zgâindu-se fără expresie la lumea care se frământa şi se văi ta în jur, cu excepţia uneia dintre fiice. Fata asta începu să jelească în gura mare, agăţându-se de gâtul celorlalte două fete despre care şeriful ştia că sunt fiicele lui Eha Honey, şi cele trei se înnodară în bocet. Eha Honey, bărbatul pe care lumea îl mai numea şi Regele Eha, stătea cu faţa spre părinţi, cu capul plecat şi mâinile în buzunarele salopetei, fără să vorbească. Mama lui, cunoscută şerifului drept Esther Honey, era într-un balansoar lângă fiu. Îl smuci pe Eha de nădragi, şi fiul se răsuci spre ea. Ii făcu semn să se aplece şi-i spuse ceva la ureche. Bărbatul se îndreptă de şale, îşi săltă de pe cap gambeta, o păstră în mâna stângă şi îi oferi tatălui familiei Lark dreapta. Bărbaţii îşi dădură mâna, după care Eha se întinse şi spre mama familiei Lark, strângându-i mâna şi ei.

Razele soarelui străbătură peste copaci şi se răspândiră peste oamenii şi bărcile de pe plajă. Zachary Hand to God urmări cu privirea un stol de vrăbii luându-şi zborul dintr-o tufa. Cu răgete ca de lei, se risipiră în flăcări. Dimineaţa era rece şi senină. Câte o panglică răsfirată de nor plutea, neclintită, în înaltul cerului. Mai încolo avea să se încălzească, iar ziua să fie frumoasă pe apă şi pe câmpii.

Şeriful o luă în braţe pe fata de culoare şi porni cu paşi mari, peste plajă, spre barcă. Fata de culoare cântărea mai puţin decât o mână de iască înfăşurată într-o cârpă. Faţa îi era suptă, osoasă şi împietrită. Avea păr lung, drept şi decolorat. Pielea îi părea albită cu leşie de la o nuanţă mai închisă, ca şi cum ar fi fost arsă de soare, dar lipsită de culoare, cu excepţia unei uşoare tente verzui din

anumite unghiuri, şi îşi ţinea mâinile încleştate pe trup ca nişte gheare de pasăre. Se holba cu chip imobil la şerif, intens, cu fermitate.

O să-ţi placă la şcoală, zise el.

Fata îl privi lung.

Am văzut meniul. Au mâncare caldă foarte bună acolo, şi multă.

Fetiţa arăta aşa de slabă, piele şi os. Văzuse meniul şcolii, însă doar pe cel al angajaţilor – infirmierele şi îngrijitorii şi oamenii care se ocupau de corvezi. Una dintre verişoarele neveste-sii lucra la bucătărie.

Au clătite, sirop de arţar şi gogoşi la micul-dejun, miel cu sos de mentă şi plăcintă la prânz, supă şi chifle la cină, plus lapte proaspăt şi cafea fierbinte la orice masă, zise. Şi-o imagină pe fată pe un scaun, în mijlocul unei încăperi largi, cu geamuri mari şi dreptunghiulare acoperite cu îngrăditură de sârmă şi calorifere înalte de-un metru jumătate şi late de trei în lungul zidurilor de cărămidă, troncănind şi şuierând, şi conducte de aburi şi ţevi de apă curgând deasupra, prinse de tavan, şi un şir de alte fete şi femei dând buzna pe uşă, şi una dintre infirmiere tăind părul lung şi subţire al fetei şi făcându-l să arate ca părul celorlalte eleve de parte femeiască, tuns în scări la spate, cu breton scurt în faţă.

Vara nevestei lui spusese, când îi vizitase într-o duminică după-amiază: De cei micuţi îmi fac griji. Sunt laolaltă cu cei mari, şi unii dintre *ăştia* sunt bolnavi la cap. Violenţi. Uneori îi maltratează pe prichindei. Odată, era un mititel amărât.

Şeriful se întrebă ce-i venise să se gândească la cantinele şi dormitoarele şcolii pe timp de iarnă – călduroase unele, chiar supraîncălzite, în vreme ce altele, încăperile în care se dormea, erau reci ca gheaţa – dar pline cu mâncare bună, caldă. Dimineaţa era încă răcoroasă, însă pe la nămiezi, poate chiar după ce îi trimiteau la şcoală pe insulari, avea să se înfierbânte.

Zise: Pariez că au şi îngheţată, deşi fără să ştie de ce, fiindcă habar nu avea dacă îngheţata era ori nu de găsit pe acolo. Fata îl privea fix şi şeriful nu izbutea să-şi dea seama dacă îl aude ori

înţelege câtuşi de puţin. Se întrebă dacă n-o fi surdă. Sau imbecilă. O ridică mai sus pe braţe şi păşi în apă, să o lase în barcă.

Candace nu-l scăpa din priviri pe omul care-i ducea fiica prin apă înspre şalupă. Ceva i se răscolea în stomac la vederea bărbatului care o purta pe Rabbit. Parcă îi putrezeau măruntaiele. Intră în apă şi întinse mâna să-l atingă pe umăr pe bărbat, să-i atragă atenţia, să-l facă să se răsucească pe călcâie şi să o lase pe Rabbit în braţele ei. Însă căzu prin talaz cu capul înainte, întinse braţele să-şi atenueze căderea şi îl împinse pe cel care-i căra fiica, aproape făcându-l să se prăbuşească în valuri.

Hei, da' ce-i asta, lătră unul dintre bărbaţii din grup şi dădu fuga în apă după Candace. I se păruse că vede, de unde stătea el, un bărbat subţiratic şi crăcănat, cu faţa arsă de vânt, soare şi gin, cu părul scurt înălbit de soare. O înhăţă pe Candace de spatele cămăşii şi o smuci. Candace, scuipând şi bolborosind, nu-şi găsi echilibrul, înghiţi apă de mare şi nu reuşi să mai vadă nimic, cu sare şi soare în ochi. Începu să bată apa cu braţele, încercă să se apuce de individ ca să-şi recapete echilibrul. El dădu înapoi, călcând într-o parte de parcă s-ar fi ferit de lovituri. Strânse pumnul şi o pocni pe Candace în tâmplă, apoi o izbi, cât de tare putu, în nas. Nasul lui Candace se rupse cu un pârâit şi femeia se prăbuşi în apa plină de bulbuci, cu sânge ţâşnindu-i intermitent pe nări şi capul huruind, dogit de răpăiala pumnilor.

Iris şi Violet McDermott zbierară şi se năpustiră spre apă împreună cu Theophilus Lark. Până şi Eha Honey, neştiind sigur ce se petrece şi ce-ar trebui să facă în privinţa asta, o apucă într-acolo pe nisip. Ajutoarele de şerif şi infirmierii li se puseră în cale, cerând tuturor să se calmeze, haideţi să păstrăm ordinea.

Şeriful se răsuci spre mal, cu Rabbit în braţe. Pe toţi dracii! Ţipă. Ce se petrece? Unul dintre ajutoare, pe nume Scott LeFleur, se desprinse de locuitorii insulei şi intră în apă, greoi, să-i separe pe bărbaţii cei doi, care, i se părea, se luaseră la pumni. Nu avea armă de foc, avea însă o măciucă, un baston de poliţist vechi, greu, dens şi negricios, pe care-l luase cu el fără să stea prea mult pe gânduri, aproape ca pe o piesă făcând parte dintr-un costum.

Candace gherăi orbeşte prin talaz şi îl prinse de mijloc pe omul care o lovise, ca să se ridice şi ca să-l oprească din a o lovi iarăşi, însă bărbatul crezu că se împotriveşte, aşa că o pocni peste urechi şi o lovi iarăşi cu pumnul în tâmplă, lângă sprânceană, şi-i despică pielea de deasupra unui ochi. Candace se sperie crâncen, se gândi că are să se înece şi se zbătu încă şi mai tare, chiar când începea să-şi piardă cunoştinţa. Lui Scott LeFleur îi păru apucată de turbare, cât pe ce să-l tragă pe bărbat sub apă şi să-l înece, aşa că o trosni pe Candace peste umăr şi gât cu măciuca. Candace ridică braţele să se apere. Candace, Scott LeFleur şi celălalt căzură într-o învălmăşeală de icnete şi de sânge peste şerif, care se împiedică şi alunecă pe spate, cu Rabbit Lark. Candace prinse măciuca de capăt, să n-o mai lovească. Scott LeFleur smuci bastonul din strânsoare, şi măciuca ricoşă în ţeasta lui Rabbit.

Cum se face gheaţa aşchii când e împunsă cu un piron ascuţit, creierul lui Rabbit se făcu ţăndări înăuntrul craniului. Dădu ochii peste cap, îi închise şi muri.

Theophilus Lark îi îmbrânci pe infirmierii stupefiaţi şi pătrunse cu hotărâre, voiniceşte în valuri. Il înşfacă de guler pe şerif, care înjură, şi-l trase de peste fiica-i scufundată, pe care o ridică din apă şi o duse iarăşi pe plajă. Ştiu că murise înainte s-o întindă pe nisip. Bărbaţii din apă se opriră din încăierare şi zbatere, cu ochii la tatăl care îşi ducea copilul pe ţărm. Nu era nici unul conştient că măciuca lui Scott LeFleur o nimerise pe Rabbit, însă privindu-l pe Theophilus cum se lasă în genunchi şi aşază fata pe fâşia netedă de nisip, pricepu şi şeriful că se dusese de pe lume.

Zachary Hand to God porni, pe neaşteptate, să urle.

Bate-v-ar Dumnezeu să vă bată! Ţipă. Pe *toţi!*

Zachary se apucă de cămaşa zdrenţăroasă şi şi-o sfâşie la piept. O apucă de umeri şi şi-o trase violent peste cap. O aruncă pe nisip şi se uită lung la adunarea istovită, mohorâtă. Călcă pe cămaşă în cerc şi o îngropă sub călcâi. Când se răsuci, văzură cu toţii dârele roz-alburii care îi traversau în cruciş şi curmeziş spinarea.

Uitaţi-vă la ea! Zachary o arătă cu degetul pe Candace, însângerată, lăbărţată pe nisip. Uitaţi-vă numai, voi *toţii* zise

rotindu-se împrejur şi ţipând la poliţişti, la funcţionari şi la reprezentanţii consiliului.

Şi uitaţi-vă la ei! Zachary arătă spre Theophilus, în genunchi, strângând-o pe Rabbit la piept.

Mi-am pus lacăt la gură, dar gata. Răbdarea mi s-a sfârşit. *S-a dus,* ţipă. Îşi coborî ochii spre crâmpeiul de sfoară care-i ţinea nădragii pe talie,

Trase de nod cu degetele şi iarăşi ridică ochii spre trimişii stăpânirii. Îşi azvârli din picioare, în direcţia lor, târlicii uzaţi de piele pe care-i folosea ca sandale.

Să putreziţi în iad, voi toţi! În *iad,* da; în *străfund;* Şeol; lacuri de foc; chin veşnic! Îşi smuci din găicile nădragilor sfoara, făcând-o să plesnească precum un bici înspre bărbaţi, ca o cobră vie. Pantalonii îi căzură de la brâu, muşuroi, pe glezne. Zachary păşi afară din zdrenţe şi rămase dezgolit cu totul pe nisipul gol.

Uitaţi-vă la ei. Uitaţi-vă la noi toţi. La mine! Hai, *uitaţi-vă!* Chiar nu *vedeţi Ruşine* să vă fie! Să stricaţi familiile aşa. Şi eu, un boşorog flămând, în curu' gol! În loc de nădragi şi pâine, mi-aţi da douăzeci de bice şi m-aţi mânca fript!

Localnici şi autorităţi deopotrivă se uitau lung, împietriţi, la trupul bătrân şi gol al lui Zachary. Valurile se spărgeau de ţărm, apa năvălea pe plajă, peste labele picioarelor lor, se domolea şi se retrăgea înapoi în mare.

Isuse scump! Cristos s-a războit cu iadul pentru *voit* Nu mai pot să îndur şi gata; nu mai pot să îndur nici o *secundai* Mereu veniţi cu vorbe mari, care arată că nu suntem buni de nimic, da-i acelaşi *bălegar,* din nou şi din nou! Hăituiţi oamenii şi nu-i slăbiţi până ce nu-şi dau duhul! Nişte *ucigaşi,* asta sunteţi toţi!

Zachary, haide, uite ce-i...

Chiar c-aşa, *ucigaşii* ţipă iarăşi, cu voce răguşită, spartă. Luaţi-vă şublerele şi ruletele şi *mâncaţi-le* Dacă mă vreţi pe *mine,* atunci musai să faceţi ce fac de-alde voi, să mă *ucideţi* aici şi acum, ori, dacă nu, plecaţi dracului de pe insula *noastră!*

Sfrijit şi osos, dezgolit ca o creangă uscată, Zachary trase aer adânc în piept, gata să mai urle o acuzaţie de crimă.

Însă o văzu pe Esther Honey.

Esther sta în balansoarul ei, cu nepoatele de-o parte şi de alta, cuprinzând-o cu braţele, cu obrajii lipiţi de capetele lor plecate, în spate cu fetişcana irlandeză, însărcinată cu siguranţă, pe care Zachary spera că Esther are să o ajute aşa cum şi el o ajutase pe Esther, albă la faţă, în stare de şoc, evident înfricoşată. Plângea – nu discret, nu uşor, ci cu icnete zguduitoare care sunau şi mai groaznic fiindcă aduceau cu bocetele unei fetiţe. Esther, care îşi omorâse tatăl şi aproape îşi omorâse fiul, dragul de Eha, care acum, cu Matthew Diamond, o oblojea pe Candace Lark. Esther, pe care o implorase atunci să rabde apăsarea sorţii, o rugase să îndure, o convinsese să se scutească pe ea şi pe fiu de alte suferinţe, de alte crime, de sinucidere, o implorase să suporte, să aibă răbdare, să se liniştească, să nu se teamă, mai ales când fantoma tatălui i s-ar fi strecurat cu ticăloşie în gânduri şi i-ar fi mânjit visele. Iar ea făcuse întocmai.

Esther fusese cea pentru care se rugase Zachary în toţi anii din urmă, ori aşa îi plăcea lui să creadă, avea motive întemeiate să creadă, şi acum, după tot şi toate, stătea dinaintea ei, gol şi zbuciumat, otrăvit de aceeaşi mânie, desfigurat de aceeaşi furie, posedat de monstrul aceleiaşi violenţe la care o învăţase să reziste pe ea. Aici se afla, în ochii preaiubitei lui Esther, spectacol bătrân şi jalnic, în vreme ce ea plângea ca un copil.

Brusc, de parcă sforile unei marionete ar fi fost lăsate dintr-o mână de sus, Zachary căzu ghem la pământ şi rămase, moale şi gâfâind, pe nisip. Annie Parker îngenunche lângă el şi-l mângâie pe cap.

După un moment de împietrire mută, şeriful murmură: OK, OK, haideţi acum. E-o zi grea pentru toţi, ştiu. Haideţi să facem ce se cere făcut şi nimeni altcineva să nu mai păţească nimic, şi acestea fiind zise, el şi bărbaţii din târg îi mutară în barcă pe membrii familiei Lark.

Doi bărbaţi o ridicară pe Annie Parker în picioare şi rotiră în jurul ei o pătură, înfăşând-o parcă.

Dragul de Zachary, rosti Annie. Dragul şi bătrânul Zach.

Cei doi bărbaţi o duseră la marginea apei, o ridicară şi o săltară la bord. Şeriful întinse braţele, ajutând să fie aburcată pe punte. Annie se uită lung la alde Lark, bâţâind din cap, îngăimând vorbe de nimeni înţelese.

Treaba era gata, aşa că şeriful le făcu insularilor buimăciţi de pe plajă din mână, un semn mic şi absurd de rămas-bun, fiindcă nu-i venise în cap altceva. Theophilus Lark se aşeză lângă Candace, lungită pe fundul bărcii şi sângerând, cu Rabbit, moale, lipită de piept. Ceilalţi trei copii Lark îşi înconjurară părinţii şi sora, atingând braţele lui Rabbit, netezindu-i părul, mângâindu-i obrajii.

Theophilus sărută urechiuşa rece a fiicei lui şi-i şopti în ea: De ce ţi-i lipsă, fata mea? De ce ţi-i lipsă, bucăţica mea de cod sărat?

Iris şi Violet McDermott treceau de obicei pe la Esther dacă aveau vreme de şezut, de fumat, de băut ceai şi de vorbit, dar, cu ajutorul lui Bridget, Esther o apucă spre locuinţa surorilor la crăpat de ziuă, după ce fuseseră luaţi dintre ei cei din neamul Lark. O dureau picioarele şi tălpile. Genunchii îi erau ţepeni. Ii venea greu să strângă mânerul bastonului pe care i-l meşterise Eha. Însă nu voia să-şi petreacă ziua toată la ea în bătătură, şi nici pe măgură, uitându-se la aceeaşi privelişte de când hăul, contemplând aceleaşi păcate vechi, cele pe care le regreta şi cele cu care se mândrea. Dimineaţa era răcoroasă şi încăpătoare, lumea, domoală şi amplă. Cărarea scurtă pe care Esther o ştia atât de bine părea mai adâncă, mai tăcută, mai plină de umbre şi de lumină nouă şi tăioasă, mai împodobită cu smocuri luxuriante de iarbă-de-mare cu fire încovoiate, mai întortocheat încrustată cu şist mineral, cu nisip auriu şi vineţiu şi capsulele smântânii ale scoicilor presărate în straturi, şi mirosul aromat al oceanului şi ierbii. Simţirea acestora toate se lărgea şi o cuprindea în interior, durerile din trup, împunsăturile iuţi din grumaz şi spinare, durerea surdă şi continuă a tendoanelor lăsându-se peste muchiile ascuţite ale oaselor fragile, huruitul de contrabas al mâhnirilor, mâniei şi bucuriilor împletindu-se cu lumina şi umbra şi culoarea şi mirosul, contrapunctat, silabic, orchestrat, înalt şi deplin.

Imaginea lui Zachary pe nisip şi a lui Rabbit Lark, moale în braţele tatălui, cu familia îndurerată în jur, moartă, o ştia, sparse ca un ac bula clipei şi iarăşi se abătu jalea asupra ei.

Fitzy apăru păşind voios pe cărare, îi dădu ocol prin iarbă, reveni ţopăitor la potecă şi îşi văzu de drum de parcă ea nici n-ar fi fost. Înţepătura de amoniac a leşiei lui Iris şi Violet, apoi mirosul foculeţului pe care-l aţâţau din tăciuni în fiecare dimineaţă, să-şi încălzească ceaiul şi apa pentru spălat, ajunseră la Esther. Se desprinse de poteca mare şi se îndreptă spre gospodăria surorilor. O auzi pe Iris zbierând la unul dintre copiii Sockalexis să-i aducă aia încoace, şi cineva bufni o copaie pe acoperişul timoneriei. Esther dădu colţul şi îi văzu pe Norma şi Scotty Sockalexis mişunând cu găleţi de apă, ceainicul şi un coş cu rufe pentru spălat. Emily Sockalexis stătea pe o băncuţă veche de cizmar şi studia o carte de matematică. Iris, în chepengul casei-goeletă, cu mâinile în şolduri, îi ţinea pe copii sub observaţie. Violet strigă de undeva de sus, iar Iris ridică ochii spre frunzişul stejarului uriaş care se înălţa lângă casă.

OK, trimite-l jos! Ţipă Iris. Frunzişul stejarului se cutremură, şi un scripete voluminos de lemn, prins cu frânghie veche şi negricioasă de cânepă, coborî dintre crengi.

Aşa-i bine! Chiar acolo! Zise Iris. Stai aşa. Ieşi din chepeng şi, una câte una, prinse patru frânghii, legate la colţurile acoperişului timonei, de cârligul de metal ce spânzura din josul scripetelui.

OK, hopa sus! Zise Iris. Roată şi funie se ridicară, iar cele patru frânghii se strânseră dedesubt în piramidă. Aşa-i bine, e bine! Stop! Rămurişul de deasupra navei foşni şi trosni. Violet se ivi printre crengi, păşind pe o ramură subţire ca o dansatoare pe sârmă, ţinându-se de ramurile din jur, când cu o mână, când cu cealaltă, ca să-şi ţină echilibrul. Ajunse la trunchi şi-i legă în jur un rotocol de funie. Se legă apoi la brâu cu funia, se lăsă pe spate şi, lăsând din mână crengile, cu tălpile goale proptită în scoarţă, pas cu pas, coborî.

Mătuşică Esther, da' ce păcatele? Strigă Violet. Vino, hai, şezi aicea. De ce-ai venit atâta cale? Aşază-te. Ce-ţi trebuie? Scotty!

Adu-i nişte ceai mătuşii Esther! Emily, lasă cartea şi adă scaunul încoace! Violet deznodă funia şi şi-o desprinse din jurul taliei.

Ce bine că-ţi aminteşti să faci chestiile astea, zise Esther.

Cred că-i primu' lucru ce ne-a învăţat tătuca, zise Violet.

Recitam toţi, înainte să adormim noaptea, zise Iris luând scaunul cu împletitură adus de Emily şi aşezându-l într-un loc umbrit de lângă foc. Vine ea ziua, odată şi-odată, aşa ne zicea totdeauna. Nu ştim numai când. Norma! Vino încoace, pregăteşte-i mătuşii Esther o pipă nouă şi fă-i frecţie la picioare. Ştiu cât te dor, mătuşică. Las-o pe Norma să ţi le frece niţel.

Norma luă pipa lui Esther, se aşeză pe un bolovan, cu limba scoasă, şi se concentră la umplerea căuşului pipei cu pelin luat dintr-o cutie de lemn pentru ceai.

E de-ajuns doar pipa, buna mea copilă, zise Esther. Eha şi fetele scot cortul cel vechi din clădirea şcolii şi n-a vrut să stau singură cuc, cu gândurile.

Violet apucă funia şi-o smuci, iar frânghiile moi din capetele timoneriei se încordară, cabina scrâşni şi scârţâi. Zise: Ehei, eşti în locul potrivit ca să te simţi ca-n iad, mătuşă. E bun aşa, Iris; are să meargă.

Violet slăbi funia. Se uită la palmele-i roşii, desfăcându-le şi strângându-le, mulţumită că fusese în stare să desprindă cabina din temeliile de granit. Se întoarse, se apropie de Esther, se lăsă pe vine înaintea ei şi, cu capul în palme, zise: Eşti în locul potrivit să ne simţim ca-n iad împreună, mătuşică Ess.

Esther simţi cât de înfierbântate erau palmele lui Violet de la frecuşul funiei. Furia spumega în inimile amândurora, dar trebuia să se gândească la copii şi la munca de făcut, şi mânia se mai preschimba câteodată în frică şi-şi aminteau amândouă de chemările profeţilor la calm şi neînfricare, aşa că erau tăcute şi gingaşe una cu alta şi îşi păstrară cumpătul amândouă, chiar dacă le venea greu.

Pipe de lut, ceşti & farfurii de porţelan, fragmente. Cârlige de pescuit, nasturi.

Obiectele reprezintă exemple ale celor aproape patruzeci de mii de vestigii descoperite de arheologii de la Universitatea de Stat pe parcursul unei expediţii de cercetare pe Insula Merilor, desfăşurata, în parte, pentru comemorarea unui veac de la desfiinţarea aşezării şi spre fixarea în memorie a groaznicului episod din istoria statului, aşa încât un asemenea eveniment să nu se mai producă vreodată. Au fost colectate dintre contururile zidurilor de odinioară ale caselor ce se înălţau pe insulă, la fel ca şi din arii sedimentare şi acumulări de cochilii. Locuitorii insulei nu aveau bani de tutun, şi pipele recuperate conţin, în mare parte, scrum de pelin. La fel, deoarece nici un insular nu deţinea în proprietate un set complet de veselă, fragmentele de aici au modele variate, precum mori de vânt olandeze, flori de crin aurite şi alte motive comune. Aceste obiecte servesc spre aducere aminte a felului în care le era viaţa de zi cu zi, în ciuda prejudecăţilor de pe urma cărora au avut de suferit locuitorii, şi spre a arăta că existenţa le era aproape identică cu cea a oricărei comunităţi învecinate din acele timpuri.

*

Familia Honey avea nevoie de un sălaş, aşa încât Eha să poată dezasambla casa şi s-o aşeze, bucată cu bucată, pe pluta cea veche, ca s-o ia cu ei când părăseau insula. Prin urmare, Eha le luă cu el pe Tabitha şi Charlotte şi scoase cortul cel vechi din armată al lui Zachary, pus la păstrare în magazia şcolii. Trase mormanul de pânză grea din ungher. Cortul mirosea a mucegai, a stătut şi a noroi de Pennsylvania. Din cutele pânzei o zbughiră şoareci în toate direcţiile.

Uite colea, îi zise lui Tabby. Ţine aşa braţele, ca pentru când duci surcele.

Fata întinse braţele, ridicate din coate, cu palmele făcute căuş către ea. Eha îi lăsă peste braţe doi stâlpi de cort.

Ţine-i bine, zise. Stau? Poţi să-i duci?

Da, tată, răspunse Tabby. Stâlpii se ridicară spre dreapta şi alunecară către pământ pe stânga. Tabby ridică braţele mai sus, se încruntă, le zgâlţâi niţel şi parii îşi găsiră cumpăna, după care

alunecară spre cealaltă parte. Îşi privi tatăl, serioasă, concentrată, împinse în afară buza de jos şi îşi suflă de pe faţă o şuviţă de păr.

Aşa, fata mea. Asta-i, zise Eha. Lotte, aici, întinde braţele aşa, ca o sperietoare. Uite-aşa. Voia să fie şi ea de folos, ca soră-sa, aşa că întinse cu solemnitate braţele în lături. Eha luă colacii suri de frânghie pentru cort, îi trecu peste braţele fetei şi-i lăsă pe umerii ei.

Ţine-i bine, lipiţi de piept. Prinde de capete să stea strâns, să nu se desfacă. Lotte înhăţă colacii şi se aplecă înainte ca să contreze greutatea.

Gata? Eş' bine?

Sunt bine, taică, zise Lotte, imitând tonul surorii ei.

Bun, făcu Eha. Ridică deasupra umerilor maldărul de pânză, clătinându-se puţintel, găsindu-şi echilibrul. Ceva de cârcă, aşa-i că? Zise, şi fetele zâmbiră, mulţumite să facă ce făcea tatăl lor, s-o facă împreună cu el. Ştiau că e o sarcină importantă.

Da, taică.

Bun aşa, haida la drum, zise. Porni pe cărarea de pe pajişte. Tabby după el, cu prăjinile în echilibru. Lotte îi urmă, strângând la piept colacii de frânghie, care începură să se desfacă şi să se descolăcească de la primul ei pas. Două suflări iuţi şi neaşteptate de vânt se umflară în mormanul de pe capul lui Eha şi-l abătură din cale, cât pe ce să-l răstoarne. Însă se puse împotriva palelor de vânt, îşi îndreptă poziţia şi păsările negre ale gândurilor lui cârmiră silenţios, îndreptându-se către sarcina mai mare, din care aducerea cortului, montarea şi aducerea mamei şi fiicelor lui înăuntru erau doar părţi mărunte.

Soarele răsărea şi apunea în fiece zi. La fel şi luna. Valurile se umflau şi se retrăgeau. Anotimpurile se înşirau în ordine. Unii copaci îşi pierdeau frunzele toamna şi le recăpătau la venirea primăverii. Localnicii luau micul-dejun şi cina când aveau ce să îmbuce, fumau şi sorbeau ceai. Aveau copii şi îi creşteau. Trudeau şi dormeau. Cântau, râdeau şi ţipau, plângeau şi se băteau şi se împreunau. Însă de prima oară când auzise povestea, Esther Honey pricepuse că dacă omul Isus murise, fusese îngropat şi apoi înviase

cu adevărat, era singura dată când un asemenea lucru se întâmplase pe lume şi însemna că restul lucrurilor de pe pământ îşi căpătau sensul adevărat de la acel bărbat tânăr zăcând răposat în mormânt, revenind iarăşi la viaţă, dând în lături pietroiul de la intrare şi luându-şi rămas bun de la prieteni şi ucenici, nu în spirit, ci în trupul acela, de fapt, care murise şi se întorsese la viaţă.

Soarele apuse, vipia zilei se domoli şi o suflare de vânt de peste ocean aduse un strop de alinare. Esther, Bridget şi fetele adormiră pe măgură, Esther în scaunul ei, fumând şi uitându-se către ape, Bridget la doi paşi, înfăşurată în şal, cuprinzându-şi genunchii, iar între ele fetele, înfofolite în pături vechi, ghemuite laolaltă cu Grizzly, Fitzy şi Sulky, care veniseră în şir pe cărare şi li se alăturaseră fetelor când acestea îşi făcuseră culcuşul.

Noaptea strălucea de stele, dar luna era nouă, ceea ce îi plăcea lui Eha, fiindcă s-ar fi simţit expus dacă lucra pe lună plină, ca şi cum şi-ar fi furat singur din casă. Sălaşul îl construise din temelii în sus, aşa că îl desfăcu de sus în jos. Se apucă de lucru la acoperiş, începând de la coamă; desprinse rapid şi fluid şindrila, cu cuie cu tot, cu o teslă pe care şi-o meşterise singur copiind una pe care o văzuse folosită de Zachary, pe care şi Zachary, pretinsese bătrânul, o copiase după originalul lui Benjamin Honey şi îşi numise unealta *desprinzător,* şi ordonă plăcuţele în moviliţe imaculate pe care le legă bine cu sfoară şi le coborî la pământ, în vrafuri de câte o sută de bucăţi.

În timp ce desfăcea casa, Eha dădu bineţe fiecărei bucăţi de lemnărie. Îşi amintea cum bătuse mai fiecare cui, în care ceas al zilei, cum fusese vremea, dacă se simţise ostenit ori vioi, săgetat de dureri ori în putere, unde fusese Zachary şi dacă bătuse cuie şi el, dăduse la rindea ori scurtase cu fierăstrăul vreo scândură. Dacă nu punea vârsta la socoteală şi faptul că nu mai izbutea să se răsucească iute pe acoperiş, să sară de acolo ori să se caţăre pe schele cu aceeaşi sprinteneală, nevoit să se mişte mai încet din pricina genunchilor şi spatelui şubred – îl distra gândul la şinele său mai tânăr şi mai agil, care înălţase casa, râzându-şi de bărbatul cărunt şi greoi pe care l-ar fi socotit atunci un boşorog –, Eha se

mişcă peste căpriori cu siguranţă deplină, desfăcând bucată cu bucată exact în ordinea inversă asamblării, de parcă şi timpul ar fi dat îndărăt şi bătrânul s-ar fi făcut iarăşi tânăr şi verde cu fiecare cui scos din lemnul de pin. De parcă identităţile lui, tânărul şi vârstnicul, s-ar fi îndreptat muncind una spre cealaltă, ajungând până la urmă spate în spate, şi, când bătrânul avea să strângă şi ultimul buştean, cel pus întâi la temelie, cei doi ar fi ajuns să se unească şi Eha ar fi fost iarăşi un băieţandru, la răscruce între clăditul şi desfăcutul casei, aşteptând cu bucurie să înceapă construitul cu Zachary şi totodată dezasamblând cu groază ceea ce cândva se bucurase atât să înjghebe.

Eha legă strâns vrafurile de şiţă, duşumelele, tocul, cele două uşi şi cele două ferestre, pe care le înfăşurase în pânză de sac tapiţată cu ramuri de pin şi alge ca să protejeze sticla, şi butoiaşul de cuie, lădiţa cu scule, cufărul plin de oale şi ceainice şi desenele lui Ethan făcute sul şi puse între pături, şi perdelele cele vechi şi părţi din bărci de odinioară, găleţi, uluci şi pari şi cadrul patului, masa din bucătărie şi crucea din lemn adus de ape şi dramul de făină, de mălai şi cele două cutii de lapte şi un coş mic de răchită umplut de fete cu zmeură şi căpşuni, cu o zi înainte, pentru masa de dimineaţă. Palmele i se făcuseră mirişte de aşchii pe care nu le simţea, înţepenite în bătături. Cu o oră înainte de răsărit, Eha avu casa întreagă împachetată desăvârşit, orânduită pe latul plutei.

Cum încă nu se luminase de ziuă, Eha sui pe culmea măgurii, unde mamaie, în scaunul ei, tăcută, fuma. Tabitha, Charlotte şi Bridget dormeau cu câinii de-a valma, alături pe iarbă. Câinii ridicară capetele la apropierea lui, apoi le coborâtă. Eha se opri fără zgomot în spatele mamei lui. Îşi privi fiicele şi pe Bridget, cătă spre vastitatea invizibilă, întunecoasă a oceanului, apoi la silueta măruntă a mamei, care se uita şi ea către ocean, învelită în pătura de lână, cu fumul din pipă înşfăcat şi purtat de vântul tăios. Se întrebă ce vede ea. Nu ce vede, ce gândeşte văzând ce vede ea, ce vede el. Se întrebă cât de bătrână îi e mama, ce vârstă să fi avut el însuşi şi ce se alesese de tatăl lui, pe care nu-l cunoscuse. Se întrebă ce-o fi făcând în aceeaşi clipă Ethan, în Massachusetts.

Esther apucă rezemătorile şi se ridică. Rămase aşa un moment, încă uitându-se peste ape. Se răsuci şi îşi privi fiul.

Înapoi în sălbăticie, zise. Eha lăsă o palmă pe umărul ei. Ridică braţul şi ea, el îi luă mâna într-a lui şi i-o strânse. Rămaseră pe măgură, mamă şi fiu, ţinându-se de mână. La orizont, lumina începea să se ivească în dâre pâcloase, spectrale.

Eha le deşteptă pe Tabitha şi pe Charlotte, care se ridicară în capul oaselor şi începură să scarpine urechile câinilor, totodată uitându-se cu mirare împrejur, nedumerite unde se află. Bridget se sculă şi ea, şi în lumina slabă ar fi fost cu neputinţă să distingi o fată de celelalte. Eha apucă balansoarul, îl ridică deasupra capului şi îi coborî şezutul peste calota gambetei. Braţul liber i-l întinse mamei lui, care i-l luă, şi coborâră aşa, cu toţii, pe cărare, străbătură pajiştea, ajunseră la apă şi la pluta ce-i aştepta, plină cu mormanul casei lor îmbucătăţite, Eha şi Esther în capătul şirului, Charlotte şi Tabitha după, cei trei câini, Sulky, Fitzy şi Grizzly, pe urmele lor şi în capăt Bridget, incomodată de geantă şi de tabloul înfăşurat în pânză.

Eha sui pe plută şi potrivi balansoarul pe mijlocul punţii. Tabitha şi Charlotte se aşezară lipite una de alta pe nisip, cu Grizzly şi Fitzy aproape stând de strajă de amândouă părţile. Luară din coş boabe de fructe, le mâncară unul câte unul, trecându-şi de la una la alta autoportretele dăruite de Ethan, avertizându-se una pe alta să nu le păteze cu zeamă de fructe, zicând: în asta arată ca un căpitan, şi: în asta pare trist. Fetele nu-i oferiră nici fructe de pădure şi nici vreun desen lui Bridget, care se aşezase pe geantă, strângându-şi picioarele cu braţele, cu capul aplecat spre genunchi. Sulky adulmecă subsuoara lui Bridget, încercând să o facă să ridice privirea, însă fata nu vru. Esther se opri în urma celor trei fete şi rămase aşa, aşteptând indicaţiile fiului.

Eha întinse peste tălpicile balansoarului, perpendicular, nişte şipci de lemn şi le fixă în cuie de punte, apoi vârî pene între tălpici, stinghii şi punte, bătându-le cu ciocanul până avu credinţa că scaunul e solid ancorat. Fetele o ajutară pe Esther să se urce pe plută şi să ajungă la balansoar. Bridget se chinui cu geanta şi

tabloul, şi piciorul îi alunecă în încercarea de a sui la bord. Căzu cu fata înainte peste tablou şi simţi şi auzi cum i se frânge rama sub greutatea ei. Pârâitul ramei rupte păru să le extragă preţ de o clipă pe Tabitha şi Charlotte din doliul familial, şi amândouă fetele dădură fuga s-o ajute pe această a treia, nu cu mult mai vârstnică decât ele, prietenă cumva cu fratele lor pierdut, care avea nu peste multă vreme să fie mamă a nepotului ori nepoatei lor, cu toate că nu bănuiau nici pe departe că ar fi însărcinată, doar bolnăvioară cumva, îi era niţeluş rău, se părea, dar fără ca vreuna dintre fetele Honey să aibă habar de pricină.

Cât îi săriră fetele în ajutor lui Bridget, Eha petrecu peste mijlocul lui Esther o bucată de frânghie şi o vârî printre stinghiile spătarului, înainte şi înapoi.

Apă lină azi, da' n-aş vrea să te duci de-a dura, zise.

Mai bine-ar fi, răspunse ea.

Da' ai zis mereu că nu eşti tu născută să te-neci, zise el, înnodând şi strângând frânghia dinaintea ei.

E ceva ce-am citit odată, spuse ea. Şi mi s-a părut totdeauna ceva isteţ. Dar era numai o prostioară.

Sulky sări pe plută îndată ce-l chemă Tabitha, însă oricât i-ar fi ameninţat, rugat, împins sau tras, oricât ar fi încercat să-i momească fetele cu mâncare, nici Grizzly şi nici Fitzy nu se dădură urcaţi. Rămaseră amândoi alături, pe nisip, aşteptându-i pe alde Honey şi pe Bridget să plece, dar refuzând să-şi părăsească domeniul. Sulky se opri în capătul plutei, uitându-se la ei, de parcă cei trei câini ar fi ţinut sfat şi ar fi decis care rămâne şi care se duce cu familia, să aibă grijă de fete.

Mareea ridică dosul plutei, apoi îl coborî iar. Eha petrecu pătura pe după umerii mamei sale. De obicei, Esther stătea cu capul gol dacă nu era din cale-afară de frig şi de umed, însă acum îşi trase pătura peste cap ca pe o scufie şi o strânse sub bărbie. Eha se dădu jos de pe plută, începu să o împingă şi s-o hâţâne înainte şi înapoi şi-n sus şi-n jos, iar mareea i se revărsă peste labele picioarelor şi genunchi, pluta se depărtă de-o palmă de ţărm, apoi iarăşi poposi pe nisip, se depărtă parcă mai mult, un moment pluti singură şi

fetele crezu că se lansaseră şi începură amândouă să plângă, dar pluta se propti iarăşi în nisip, apoi iarăşi se umflă talazul fluxului şi Eha desprinse cu un brânci pluta de insulă, lăsând-o să plutească liber pe valuri, după care se cocoţă pe punte, luă prăjina de şase metri tăiată şi curăţată cu mâna lui şi începu să cârmească pluta pe după conturul insulei către gura golfului, iar atunci Esther lăsă capul în jos şi privi la apa de mare alunecând pe plută, peste punte şi printre buştenii alăturaţi şi îşi dădu seama că nu are inimă să înalţe ochii, să vadă cum se depărtează insula. Ridică braţele, fiecare fată o apucă de câte o mână şi lui Eha îi păru că se roagă împreună.

Tabitha ridică privirea de pe desenul cu Ethan. Mi-e dor de Ethan! Scânci.

Şi mie, zise Charlotte.

Nu vreau să merg!

Nici eu! Amândouă fetele izbucniră în sughiţuri de plâns.

Esther le strânse mâinile în palmele ei şi le zgâlţâi de parcă le-ar fi testat puterea strânsorii. Bridget stătea ca pe nisip, mai devreme, îmbrăţişându-şi gleznele, cu capul lăsat pe genunchi, sprijinită acum pe jumătate, într-o rână, de mormanul casei dezasamblate. În clipa aceea, Esther văzu că în orice chip s-ar fi întretăiat mâhnirile nepoatelor cu cele ale fetei care era, înţelese, ultimul orfan venit să caute adăpost pe Insula Merilor şi foarte probabil rezidenta sa de cea mai scurtă durată, ea şi ele aveau mâhnirile lor, poate chiar ultimul lucru pe care ea şi ele l-ar mai fi putut numi al lor, aşa că-i dădu fetei pace. Esther îi văzu pe toţi cei de pe plută de parcă s-ar fi uitat la ei de pe ţărm, sau mai de la înălţime, de deasupra apei, din susul oceanului, naufragiaţi, o cotoroanţă bătrână şi acrită, fratele-fiu, om în toată firea, două nepoate, o potaie şi o străină cu prunc, alunecând laolaltă pe o plută plină ochi cu casa lor bucăţi, casă ce stăruia să arate ce fel de cămin îşi doriseră cu toţii de când veniseră pe piatra aceea, pe insulă, şi se agăţaseră de ea cu ghearele şi cu dinţii, ştiind necontenit că mai devreme sau mai târziu au să fie luaţi la ochi şi alungaţi înapoi în ape. Esther înălţă faţa şi se uită peste umăr la căminul ei.

Amărâta aia de insulă, rosti. Amărâta aia de insulă şi sufletele ei amărâte şi dragi. Daţi afară din casa noastră, arca noastră, coşuleţul nostru din păpuriş. Şi totul, cică, pentru nu ştiu ce hotel.

Goeleta repusă pe linia de plutire de Violet şi Iris McDermott apăru dinspre golfuleţ. Iris pilota cu o mână pe timonă şi un braţ peste umerii lui Scotty, Norma şi Emily, lipiţi de ea cu toţii. Violet se mişca pe punte, adusă de şale, cu pas sigur, trăgând şi înnodând parâme. Pânzele se umflară şi, cu un plesnet, se desfăcută pe deplin. Ambarcaţiunea cârmi şi o apucă spre nord, în rând cu soarele.

Esther îşi auzise odată o rubedenie venită în vizită vorbind despre mersul la o reuniune mare de familie, la rudele dinspre partea soţului. Mai bine de o sută de oameni, zisese. Mulţi semănând ca două picături de apă, dar mulţi şi din cei despre care n-ai fi ghicit că sunt neamuri. O familie aşa de largă, încât îţi trebuia o adunare anume plănuită, atâta de departe se răspândiseră. Cum să fi fost oare să ai un neam atât de numeros şi să te întâlneşti aşa cu ai tăi. Familia lor de pe insulă fusese mai mereu mititică, parcă micşorându-se şi mai mult, comprimându-se, cu membrii contopindu-se unii în alţii, puţini, de la o vreme, ajungând să-şi fie rude de un singur soi, cu bărbaţi ajunşi taţi şi soţi ai fiicelor, cu mame surori ale fiilor. Familia condensându-se, dărâmându-se pe interior, lume din ce în ce mai puţină, îngreunându-se tot mai tare, până ce avea să se aleagă o ultimă femeie, tuciurie şi densă, zămislită din ea însăşi, propria-i mamă. Propria-i fiică şi soră, toate într-una, trup nemăsurat de condensat şi de întristat, greu ca plumbul şi întortocheat, aşa încât, când se întindea să moară, să nu fie nimeni nevoit s-o îngroape. N-avea decât să se afunde în ţărână ca o piatră de moară lepădată în apă mâloasă.

Nu acum, îşi zise. Acum erau împrăştiaţi, pe mare, la ospiciu, la căminul pentru săraci, Ethan Dumnezeu ştie pe unde şi nu se mai întorcea, era sigură, cu toate că nu i-ar fi spus una ca asta lui Eha.

Ce privelişte ar fi fost, cugetă Esther privind către insulă de parcă insula, şi nu ea, s-ar fi îndepărtat, să o vezi pe femeia asta din

urmă, care s-a zămislit singură, mai neagră decât întunericul pur, mai grea decât lumea întreagă, stând pe o culme, şi ce privelişte să vezi insula adâncindu-se sub ea, de parcă greutăţii ei de necuprins granitul şi roca tare nu i-ar fi putut fi sprijin mai mult decât o eşarfa de mătase unei statui turnate în plumb, plonjând din suprafaţa scânteind de paiete înapoi în miezul lipsit de lumină al singurului pântec îndeajuns de puternic cât să o poarte către următoarea şi mai adevărata ei naştere. Ştia cât era de sacru faptul că o singură familie intrase în arcă şi ieşise din ea apoi. Şi mai ştia şi cât era de crâncen.

Lumea întreagă ieşise din ţâţâni în momentul în care Esther îşi omorâse tatăl. O socotise strâmbată când el se folosise de ea ca şi cum ar fi fost mama ei, soţia lui, şi o lăsase grea cu Eha, însă descoperise că asta era nimic în comparaţie cu crima. Viaţa ei toată, de când îi dăduse brânci de pe măgură, fusese ca o răsuflare oprită în piept. Nu putuse împărtăşi nimănui altcuiva ce ştia cu adevărat, fiindcă n-ar fi putut lămuri altcuiva de ce sau cum o ştia. Tatăl ei o bântuia. Se ivea zi de zi sub chipul lui Eha, străfulgerând doar un crâmpei de clipă, dar limpede, posac, încruntat, spurcat, la început într-atât de des, că ar fi preferat să alăpteze un şarpe în locul copilului. Eha nu vorbise până pe la opt-nouă-zece ani, şi de atunci încolo nu prea mult, iar ea se simţise recunoscătoare că-i e limba înceată, fiindcă auzea vocea tatălui ei – şi al lui – într-a copilului, inflexiuni, silabe, fragmente pe care nici nu trebuia să le pună laolaltă ca să ştie ce lucruri înfiorătoare alcătuiau. Avusese de gând, cu lunile, să-şi înţepe ochii şi să-şi găurească timpanele cu un piron. Ba chiar încercase să aibă grijă de Eha şi de gospodărie cu ochii închişi şi cu urechile înfundate cu muşchi, însă lumina şi întunericul tot se fugăreau în spatele pleoapelor, iar cu urechile astupate avea mai multă larmă în cap. Aşa ajunsese să ştie că şi fără ochi şi urechi tot ar fi văzut şi auzit. Ziua şi noaptea, soarele şi luna, vara şi iarna curseseră firesc înainte să îşi ucidă tatăl, iar de atunci încolo trăise într-un timp straniu, obsedant şi halucinant. Doar o peliculă dintre cele mai subţiri separa cele două tărâmuri, şi trebuise să se înveţe să nu se adreseze fantomei tatălui când dădea

cu ochii de ea, ori să-i răspundă când îi auzea vocea, să nu creadă lumea că înnebunise ori să intre la bănuieli, deşi erau pe insulă destui care vorbeau singuri, în toată vremea, cu strămoşii, cu prietenii şi duşmanii plecaţi dintre ei, şi nu că i-ar fi dus cineva dorul lui taică-său ori ar fi învinuit-o cine ştie ce dacă ar fi aflat că-l omorâse. Dar nimeni nu vorbea cu nălucile oamenilor ucişi. Nimeni nu vorbea cu nălucile celor pe care-i omorâseră. Din câte ştia şi simţea, Esther pricepuse că şi-ar fi ucis tatăl din nou şi poate iar şi încă o dată dacă timpul s-ar fi dovedit un carusel în care ea s-ar fi rotit fără contenire, întorcându-se în noaptea aceea de pe culme, fiindcă ce altceva îi rămânea de făcut? Să-i fie nevastă? Să mai nască prunci? Nicidecum. Nu se găsise nimeni să-l oprească, aşa că improvizase. Şi se răzbunase. Şi s-ar mai fi răzbunat şi iar răzbunat şi încă, de fiecare dată. Şi totuşi ce tristă faptă era uciderea. Ce gest scârbavnic şi laş. Tatăl ei o dusese în ispită, şi ea cedase smintelii.

Esther nu-i povestise niciodată lui Eha taina naşterii lui, dar presupunea că fiul ei ajunsese de la un punct să ştie, ori aproape să ştie şi se oprise din ştiut, fiindcă ce-i făcut e bun făcut şi avea o mamă, ea, un fiu, şi pe cine altcineva mai aveau pe pământ şi ce-ar fi trebuit să facă, să se arunce de pe marginea lumii? Dar fusese conştientă că odată şi-odată cineva are să-i silească, şi îi silise negreşit, s-o apuce peste mare către capătul ei. Aşa că pluteau, movilită de lemn şi metal alunecând pe lângă conturul continentului, legănându-se în Atlantic, un omuleţ mişcându-se de pe o latură a plutei pe alta, cu nu mai mult decât un beţigaş uscat ca să împingă movila încolo ori mai încoace, purtaţi de ape cum erau, şi o bătrânică închingată pe scaunul şi el închingat în mormanul de aşchii şi beţe, ţinându-se de nepoatele care păreau deja practic orfane, şi orfana cealaltă, gravidă, care avea să fie nevoită curând să-şi afle propria cale, fiindcă alde Honey nu puteau face nimic s-o salveze, fie că s-ar fi simţit ori nu îmboldiţi s-o facă, toţi hâţânându-se precum insectele pe o bucată de scoarţă, nu fiinţe umane plutind pe însăşi casa lor, amestecată şi făcută teanc ca un pachet uzat de cărţi de joc.

Am putea petrece aici ziua, pe apă?

Esther n-ar fi putut să îndure acostarea pe vreo stâncă şi să fie cărată pe ţărm, cu Eha şi fetele udându-se leoarcă, pe jumătate udă şi ea, cu hainele îmbibate, prea grele pentru ca trupul ei bătrân să se ţină în picioare, să se încălzească la loc după ce o duceau pe uscat, băbătie respingătoare lungită la pământ, prea slăbită ca să se scoale de una singură, să urce pe ţărmul abrupt ori să se sprijine de vreun pin, prea fragilă pentru greutatea propriului trup plăpând în zdrenţele ei ude ori pentru ca Eha să o aburce trăgând-o de braţe.

Prea-s ostenită ca să găsim un loc uscat pe ţărm. Nu s-ar putea să rămânem aici?

Ba da, mămică, zise Eha. Se uită, mijind ochii, în beznă. Putem sta aici.

Când Eha zise că e cu putinţă să rămână pe apă, fu ca şi cum lumea întreagă ar fi slobozit o răsuflare ţinută în piept, iar auzul şi văzul şi mirosul lui Esther reveniră şi pluta se înălţă şi căzu pe unduirea calmă a mării şi lumina se înteţi, se făcu lumina cea alburie a zorilor care îi plăcea atâta, şi izurile pinilor nu prea depărtaţi veniră peste apă amestecate cu sare şi vânt curat şi o alinară. Legănarea apei şi sunetul brizei şi al talazurilor spărgându-se şi retrăgându-se pe ţărm, forfotind şi pufnind, o făcură să picotească, şi închise ochii şi dormi niţel, tot ţinându-le pe fete de mână.

Bridget începu să fredoneze domol: *Seothó, seothó lo.*

Esther auzi cântecul de leagăn ca prin vis şi i se păru că e cu mama ei şi sora şi toate mătuşile şi verişoarele, întorcându-se de la adunare, cântând împreună în pacea serii.

Plic cu trei desene, tuş şi cărbune, septembrie 1914, adresat domnului Diamond, Insula Merilor, Maine, S.U. ale A.

Ethan Honey, din câte se ştie, ar fi părăsit în grabă domeniul Hale cu o zi înainte ca Bridget Carney să facă la fel. Motivele pentru care a procedat astfel sunt neclare. Şi-a abandonat toate materialele de pictură. Ultima dovadă a vieţii lui este acest plic, adresat

Familiei prin intermediul lui Matthew Diamond şi datat septembrie 1914, la un an de la dispariţie. Nu se cunoaşte cum a ajuns coletul în posesia familiei Hale, însă Phoebe Hale şi-a amintit că bunicul ei, Thomas Hale, încercase în repetate rânduri, pe parcursul următorilor ani, să descopere vreun membru al familiei Honey căruia să îi trimită corespondenţa. Misiva a fost păstrată nedeschisă vreme de decenii, împreună cu restul lucrărilor lui Honey. Cu permisiunea lui Phoebe Hale, plicul a fost de curând deschis, constituind o importantă sursă pentru studierea locuitorilor şi aşezării de pe Insula Merilor. Plicul conţinea cele trei desene care se află acum expuse la capătul expoziţiei. Lucrările înfăţişează, potrivit identificării făcute cu dificultate de prof. Steven Hoffs de la catedra de Istoria Artei a Universităţii de Stat, câmpuri de luptă din Ardeni, Franţa. Nu a ieşit la lumină nici o informaţie care să se refere la motivul, modalitatea prin care a ajuns Ethan Honey sau măcar să stabilească dacă a fost cu adevărat acolo.

Eha cârmi pluta şi socoti cât ar mai fi putut înainta în susul ţărmului înainte să acosteze. Ii venise ideea că ar fi putut, cine ştie, să se oprească pe uscat, însă nu prea departe, ci undeva aproape de locul din care, cu atâta vreme în urmă, tăiase cu Zachary arborele pentru casă. Dacă găseau vreun locşor nimerit, s-ar fi putut întoarce pe furiş pe insulă, să lase un semn, cumva, pentru Ethan, pe care băiatul să-l vadă când se întorcea. Semnul putea să arate peste canal şi, când Ethan traversa înapoi pe continent, să găsească alt semn, acesta din urmă o crestătură precum cele făcute de Zachary prin codru ca să-şi găsească drumul spre copacul ales pentru casă. Eha ar fi putut să se preumble şi el prin codru, să scobească semne după care să se ia Ethan, odată ce-şi găseau adăpost. Nădăjduia că fiul are să i se întoarcă curând şi, odată ce-i trecea buimăceala găsind insula pustie, să chibzuiască bine şi să-şi dea seama că tatăl lui i-ar fi lăsat o urmă, ar fi lăsat soiul de semne despre care îi spusese că le făcea odinioară Zachary, el i-ar fi găsit şi urmat la casa lor, copac în pădure cândva şi colibă pe o insulă, pusă la păstrare pe o plută, dar mai apoi reclădită. Eha îl văzu cu ochii

minţii pe Ethan în codru, îngrijorat, dar cu fiece însemn lucitor şi săritor în ochi călăuzindu-l înapoi până ce, într-o dimineaţă, când Eha şi Lotte şi Tabby ar fi fost prin bătătură, văzându-şi de treburi, Ethan ar fi apărut dintre copaci şi-ar fi plâns cu toţii şi-ar fi lepădat găleată şi mătură, tablă de spălat şi ciocan şi s-ar fi aruncat spre el şi l-ar fi îmbrăţişat. Iar Esther, adormită în balansoarul ei din casă – cum şi acum dormea, priponită bine de puntea plutei –, s-ar fi trezit de la forfotă şi-ar fi ştiut că Ethan se întorsese şi-ar fi ţipat: E băiatul nostru? Adu-l încoace! Adu-l încoace, să-i văd obrazul frumos!

4

Într-un an va fi aproape imposibil de spus până şi că au fost acolo. Insula Merilor zace în Atlantic, închingată în noapte. Mormintele în care au zăcut odată morţii celor de pe insulă sunt deschise şi goale şi ascultă ca nişte urechi.

În dimineaţa de după plecarea insularilor, o duzină de bărbaţi se adunară la docuri, pe continent, în frigul de dinaintea zorilor. Nouă dintre ei erau zilieri, săpând şanţuri într-o zi, săltând capcane pentru homari sau culegând cartofi în următoarea. Erau şi trei marinari, cum le arătau mantalele, care peregrinaseră, dacă nu chiar fugiseră din Bath, Portland ori Portsmouth. O parte dintre lucrători se cunoşteau de la munci de dinainte, însă marinarii, după ce-i salutară din cap pe restul, se ţinură deoparte, negricioşi la chip, vorbind în portugheză, după cum mormăise unul dintre zilieri când un altul întrebase ce mama dracului le umblă prin gură.

Sunetul unei căruţe cu un singur catâr precedă cu câteva momente apariţia în deschizătura luminişului a cuiva pe care doi dintre pălmaşii ne-mateloţi îl recunoscură de îndată, de la alte ocazii în care îl asistaseră în corvezile-i melancolice, drept paracliserul Barney Kramp. Căruţa lovi o piatră în drum, şi zăngănitul a ce le păru aceloraşi doi bărbaţi o duzină de cazmale împrumutate şi trei sau patru coşciuge pentru săraci alungă ce rămăsese din noapte, se făcu ziuă deodată şi păsările ciripiră

ridicându-se în stol şi copacii şi vântul se treziră, ba şi apele, şi până şi bărbaţii se ridicară înnoiţi în ziua cea nouă. Paracliserul opri lângă ceata de muncitori, care se destrămă şi se rearanjă într-un semicerc în faţa căruţei cu coviltir.

Bună dimineaţa, bandă de haimanale jegoase, rosti paracliserul. Bună să vă fie inima, nepricopsiţi, ţopârlani şi nelegiuiţi ce sunteţi.

La săpat de morminte, mormăi unul dintre bărbaţi.

La *dezgropat,* zise altul.

Nici unul dintre lucrători nu-l zărise sosind, însă un ceas după ce porniră să sape în ţintirimul din Insula Merilor, îl băgară de seamă pe Zachary Hand to God Proverbs, care, sprijinit de trunchiul unui copac din preajmă, nu-i scăpa din ochi.

Cine-i negroteiu' ăl bătrân? Întrebă un băieţandru alb, palid, cu urechi mari şi capul tuns, care abia arăta îndeajuns de vârstnic cât să plece singur de-acasă.

Habar n-am, zise omul care săpa alături de băiat.

Hei, unchiule, cine naiba eşti *matale?* Ţipă băiatul.

Zachary nu răspunse.

Hei, puturosule, de ce nu pui mâna pe lopată să ne-ajuţi niţel, o ţâră de muncă cinstită, strigă la el băiatul. Cine dracului eşti, orişicât?

Is nimenea, zise Zachary.

Da, cum nu. Sarea pământului, rosti băiatul alb.

Dumnezeu se miluieşte de amărâţi şi de calici, zise un muncitor înfigând în pământ cazmaua.

Ha! Exclamă băieţandrul. Atunci crez că-i iubeşte de numa' pe coloraţii ăştia corciţi.

Zachary Hand to God Proverbs cătă înspre ocean şi, de parcă nu i-ar fi păsat dacă băiatul ori altcineva, oricine, îl aude, de parcă băiatul alb urecheat şi palid, cu capul tuns periuţă, nici măcar n-ar fi fost acolo, de parcă oasele vecinilor şi iubiţilor şi poate chiar ale lui Benjamin şi Patience Honey, ori, îşi zise, ale tatălui lui Esther, Grant Howden – pe care ştiuse că-l omorâse Esther din clipa când îi găsise trupul, cu gâtul şi spinarea frânte, în stâncărişul din josul măgurii, în dimineaţa aceea –, de parcă toate sufletele, până la

unul, răposate şi îngropate pe Insula Merilor n-ar fi fost scormonite chiar în faţa ochilor lui, zise: Ei bine, El, totuşi, a umblat printre noi, pe acest pământ, în chipul unuia ca noi.

Ce-ai zis colo? Întrebă băiatul, îndreptându-se iute de şale. Ce-ai zis chiar acu'?

Zachary oftă şi se uită la cele patru coşciuge grosolane, apoi la mare, după care drept în ochii băieţandrului alb, palid, urecheat şi cu capul tuns. Am zis că nădăjduiesc să fie aşa, de dragul meu, fiindcă-s singura corcitură prăpădită rămasă pe bolovanul ăsta.

Hei, oameni buni! Gata cu blasfemiile, şobolani de cală împuţiţi! Zbieră din căruţă Barney Kramp. Înapoi la săpat!

Băieţandrul cel palid îşi azvârli ţigara peste o movilă de pământ proaspăt săpat. Clătină a lehamite din cap, să fie văzut de Zachary şi de marinari. Se uită la omul care săpa lângă el şi rânji a batjocură.

Să te văz, zise.

Celălalt îşi şterse cu o basma creştetul rozaliu, cu păr rărit. Ce-i rămăsese din plete îi atârna în şuviţe vlăguite peste urechi, pe laturile feţei, peste mandibulă, subţiratic, asudat, blonziu şi sur. Bărbatul îşi netezi ciuful peste ţeastă şi şi-l trecu pe după urechea cealaltă. Oftă, apucă de coadă cazmaua şi o înfipse iarăşi în ţărână. O suflare de vânt îi ridică din nou părul şi i-l lepădă peste cealaltă parte a capului.

Mateloţii îşi văzură de săpat.

Zachary le întoarse spatele şi porni peste cuprinsul insulei spre locul unde casele celorlalţi şi a lui aproape că terminaseră de ars. Oamenilor de pe continent le scăpase copacul lui Zachary, aşa că se duse acolo şi intră în scorbură. Închise ochii şi-şi trecu buricele degetelor peste cioplituri, încercând parcă să le descifreze prin atingere. Deschise ochii şi urmă diametrul fiecărui inel de imagini. Erau cu adevărat grosolane. Bună parte din întortocherile şi nuanţele expresiilor şi gesturilor, arhitecturii şi decoraţiunii fuseseră cele din gândurile lui când cioplise. Vedea acum că prea puţin din rafinamentul ideilor sale îşi croise cale în lemn. Strânse lumânarea şi crucea. Îngenunche, apucă în căuşul palmelor o mână

de talaş şi îi dădu foc cu cremenea şi amnarul. Fumul se ridică în bezna trunchiului scobit, apoi dădu pe dinafară şi începu să pulseze pe deschizătură. Zachary urmări creşterea focului până fu sigur că n-are să se mai stingă, apoi o apucă spre apă.

Pământul e această suprafaţă. Pământul este acest strat solid. Pământul e vizuina sau ascunzişul animalelor subterane. Pământul e solul potrivit pentru cultivare. Pământul este conductorul prin care e completat un circuit. Pământul e ţărână. Pământul e un loc de îngropăciune. Pământul e sălaşul actual al omenirii. Pământul e necuvântător şi răbdător şi îndură tăcut hârleţele jefuitorilor de morminte.

Cei doi bărbaţi din târg cărora li se dăduse misia să ardă clădirile rămase pe insulă nu izbutiră să aprindă cocioaba familiei Lark. Casa şcolii arse de minune, la fel coliba lui Zachary şi bordeiul lui Annie Parker, dar sălaşul neamului Lark nu făcu decât să fumege şi să trimită în văzduh râgâieli de funingine. Nu izbutiră să afle dacă de la mucegai, de la apa infiltrată ori din vreo altă pricină. După jumătate de ceas de aprins felurite maldăre de zdrenţe, cuibare şi rămăşiţe, bărbaţii stropiră temeinic cocioaba cu kerosen, pe dinăuntru şi pe dinafară. Se dădură înapoi zece paşi, şi unul îşi aruncă făclia în casă ca pe o secure de luptă (era un ţapinar fără slujbă care câştigase bani gheaţă, ceasuri de buzunar şi verighete azvârlind tomahawkuri veritabile în copaci de la treizeci de paşi, după cină, adesea după câte o jumătate de clondir de whiskey, în timp ce mâna buşteni la vale pe braţul vestic al râului Penobscot). Torţa se învârti prin aer, cu flăcări şi scântei şuierătoare ca de artificii chinezeşti, dispăru în colibă pe cadrul uşii deschise, după care bărbaţii o auziră lovind peretele din fund.

Ai aruncat fain.

Fumul se descolăci în fuioare de pe ferestre şi de pe coşul sobei, apoi un torent de văpaie izbucni din deschiderea uşii şi se ridică spre cer ca un râu de foc învolburat.

Parcă ar fi casa cu susu-n jos, îşi spuse unul dintre bărbaţi. Ca şi cum puhoiul de foc ar fi curs în răspăr cu felul în care curge apa printr-un stăvilar. Bărbaţii fumară, şi cocioaba care abia îşi merita

numele fumegă şi arse şi se turti întâi pe-o parte, apoi se prăbuşi de tot, aproape ca un animal, căzând pe labele de dinainte, şi flăcările o cuprinseră şi o doborâră.

Ca lupii când se aruncă la un juncan, ori cam aşa, cugetă unul dintre bărbaţi.

Celuilalt bărbat i se păru că arată ca atunci când văzuse el o femeie aprinsă ieşind dintr-o casă în flăcări, cum se împleticea de parcă focul ar fi fost greu şi n-ar fi izbutit să se ţină dreaptă sub apăsarea lui. Bărbaţii se sprijiniră în cozile greblelor, îşi lăsară bărbiile pe dosurile palmelor şi pufăiră din ţigări.

Un mastif şi un terier se apropiaseră între timp de cei doi şi se opriseră să se uite la incendiu. Mastiful slobozi un singur lătrat gros. Bărbatul care azvârlise ca pe o secure torţa şi văzuse o femeie arzând de vie scoase revolverul şi îi împuşcă între ochi pe amândoi câinii.

Până la urmă, unul dintre marinarii portughezi dădu de os. Scoase la iveală un pelvis, nişte vertebre uscate şi crustacee.

Ehei! Ţipă spre Kramp.

Aşa, cotarle mâncate de purici ce-mi sunteţi, strigă Kramp, apropiindu-se de groapă. Îşi umbri ochii cu palma, aruncă în gaură o uitătură şi zări un os al şoldului odihnindu-se pe lama hârleţului matelotului portughez, care-l ţinea cât mai departe de el cu putinţă, mai să-l lepede şi s-o tulească din şanţ.

Dumnezeu să aibă milă de noi toţi, nelegiuiţilor, spuse Kramp, în vreme ce băiatul palid cu urechi clăpăuge scotea din pământ un craniu lipsit de mandibulă.

Am un cap aicea! Declară. Ia uitaţi! Zise, uitându-se ţintă. Uitaţi-vă numai, zise şi zâmbetul îi dispăru. Vocea îi scăzu. Numai uitaţi-vă.

Bărbaţii începură să foreze femururi şi fibule, coaste şi ţurloaie.

Băgaţi-le la cutie, sperietori de ciori ce sunteţi, spuse Kramp. Începeţi cu ăl din stânga. Şi fără ţărână prea multă. Că altminteri n-are să fie loc destul.

Trei ore mai târziu, bărbatul cu şuviţa răscolită de vânt se opri din săpat. Zăbovi cocârjat, cu cazmaua în mâini, gâfâind. Icni apoi,

înţepă cu cazmaua pământul şi se sprijini în coadă, îndreptându-se de şale. Era singurul rămas. Mateloţii îşi luaseră drumul înapoi, pe apă mică, cu două ceasuri în urmă, fără simbrie, schimbând între ei legăminte în portugheză. Până şi băieţandrul alb, palid şi cu urechi mari se făcuse posac şi tăcut. Încetinise din lucru tot mai mult cu fiecare lopată de oase vârâte în ladă, până când, după ce aruncase în al treilea coşciug o cutie toracică minusculă şi crăpată, se îndreptase de umeri, se uitase la cuferele pline cu rămăşiţe amestecate şi la ultima ladă, pe cale să fie umplută şi ea, scuipase pe jos şi înjurase.

Of, căcat. Nu-s io gropar de fel, orişicât, bolborosise. Sprijinise cazmaua de roata căruţei şi zisese: Am terminat-o. Plata mea s-o dai la drăcia de orfelinat.

Ori de câte ori se lăsa păgubaş câte unul, Kramp dădea din cap, ofta, îl ducea înapoi pe continent într-o luntre lăsată în urmă de locuitorii insulei şi zicea: Rămas-bun, neisprăvitule. Rămas-bun, cerşetor jegos. Rămas-bun, samsar necinstit, apoi se întorcea la treabă. Ştia din experienţă că oamenii, în afară de cei mai disperaţi şi nemiloşi, n-au să termine corvoada, că n-avea să fie nevoie să le plătească simbriile promise, pe care, de altfel, nici nu le luase cu el, că va trebui să facă mare parte din treabă el însuşi, singur, pe timp de noapte, la lumina felinarului.

Bărbatul alb cu păr jalnic se numea John Thorpe. Adăpost nu-i era decât locul în care se nimerea să se întindă, noapte de noapte, ca să se culce. N-avea bani, nici slujbă şi nici nu-şi îngăduia să îşi ia câmpii de la daravela asta blestemată, deşi îşi socotea cam la jumătate şansele de a-şi primi paralele de la omul acela cu vorbă buruienoasă. Săpase toată dimineaţa şi după-amiaza şi, îşi spuse, avea să sape mai departe noaptea întreagă.

Barney Kramp reveni de la dusul băieţandrului alb, palid şi urecheat peste golfuleţ, puse mâna pe lopată şi i se alătură.

Când lumina părăsi cerul, John Thorpe îl văzu pe Zachary Hand to God apucând-o peste canal, înfundat până la piept în apă. Zachary ţinea ceva ce aducea cu un stindard vechi, decolorat şi mototolit, din fâşii însăilate pe la colţuri, ridicat deasupra capului.

Silueta lui pătrunse în curentul invizibil al fluxului, şi lui Thorpe i se păru un înger zdrenţăros care-şi abandonează corabia naufragiată, căreia îi fusese păzitor, cu lumină răsfirându-se peste ape dinapoia lui, în vreme ce înainta pieptiş către potopul ce sta să vină.

MULŢUMIRI

Autorul doreşte să transmită cea mai profundă recunoştinţă lui Ellen Levine şi lui Alane Salierno Mason.

